

23 I.2007 .Mircea, fișier trminat .Urcă Sumarul !

Guvern Tătăărăscu -XII -

15 nov.1936 -nov.1937

Documentele în ordinea introducerii pe calculator :

Guvern Tătăărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - apr.'37

Sumar :

Guvern Tătăărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 14 nov.'36 - apr.'37

*Notă.Cabinetul restructurat(30 august '36)

(Următoarea remaniere,23 febr.'37)

- Gh.Tătăărăscu** - președ. Consil de Stat ,ministru Armamentului ;
- I.Inculeț**(fost ministr.Interne)-vicepreșed.Consil de Stat, ministru de Stat
- Al.Lapedatu** -ministru de Stat ;
- Victor Antonescu**(ex ministr.Finanțe)-ministru de Externe (ex Titulescu)
- Victor Bădulescu** -subsecretar de stat la Externe(ex.Rădulescu-Pogoneanu)
- D.luca**(fost subsecretar de stat)- ministru de Interne(ex.Inculeț)
- Aurelian Bentoiu** - subsecretar de Stat la Interne(ex D.luca)
- V.Bârcă** - subsecretar de Stat la Interne ;
- dr.C.Angelescu** - ministru Instrucțiunii Publice ;
- I.Valaori** - subsecretar de Stat la Instrucție Publică (moare la 15 X '36)
- Florian Ștefănescu -Goangă** - subsecretar de Stat la Instrucție Publică ;
- Vasile Sassu** - ministru Agriculturii și Domenii;
- M.Berceanu** - subsecretar de Stat la Domenii;
- Richard Franasovici** - ministru Comunicațiilor și Lucrărilor Publice;
- I.Costinescu**- ministru Sănătății și Ocrotirii Sociale ;
- Valer Pop**(ex.ministr.Justiție) -ministru Industriei și Comerțului (ex.Teodorescu)
- Ion Nistor** - ministru Muncii ;
- Mircea Cancicov** - ministru de Finanțe
- D.Alimănișteanu** - subsecretar de Stat la Finanțe ;
- Mircea Djuvara** - ministru Justiției (ex.Valer Pop)
- g-ral P.Angelescu** - ministru Apărării Naționale ;
- Gh.Tătăărăscu** - ministru Armamentului;
- Petre Bejan** - subsecretar de Stat la Armament ;
- G.Caranfil** - subsecretar de Stat la Aviație ;
- Victor Iamandi** (ex subsecretar de stat)-ministru Cultelor(ex.?)
- Tiberiu Moșoiu** - subsecretar de Stat la Culte ;
- Mihai Negură** - ministru de Stat , însărcinat cu Cooperăția ;

1.) Mesajul Regal, duminică, 14 nov.'36.

(DAD, MO 1, șed. din 15 nov.'36 , p. 1-3 ; D.S. MO 1 ,din 15 nov.'37,p. 1-3)

[LD :Firesc, sesiunea trebuia să înceapă la 15 oct .Fusesse prorogată și, în acest interval , se produsese câteva schimbări de portofoliși se emisese câteva decrete-legi .

Este prima oară când Mesajul a căpătat , parcă , o notă mai pronunțată de personalizare regală ; nu mai este mesajul guvernului, citit de suveran, **ci chiar mesajul regal**.

Pe de altă parte, Regele pare mulțumit de **guvernul " Meu "** ,și face un apel explicit la încetarea luptelor lăuntrice.]

Doc. integral la **Monarhie și Guvern]**

/ Realizările guvernului în prag de a IV-a sesiune ordinară /

/ Regim de continuitate, stabilitate , consolidare /

/ Realizările economice (producție , finanțe, comerț, buget , sociale, culturale)

/ Legislație : unificare legislativă / răspunderea ministerială / apărarea patrimoniului public

regimului presei / asigurări agricole / silozuri / munca de folos obștească /

statutul funcționarului /

/ Armata .

/ Politica externă : Liga Națiunilor / Aliații / Mica Înțelegere / Înțelegerea Balcanică /

/ Apel la răspundere , unire, solidaritate /

/ Nu irosire în lupte și sfâșieri lăuntrice /

La ora 12, MSRegele **Carol al II-lea**, însoțit de **Măria Sa Mihai**, Mare Voevod de Alba -Iulia, de **ASPrincipele Nicolae** și urmat de Guvern, pășește în sala Adunării Deputaților ,unde se află întruniți d-nii senatori și d-nii deputați.

Maiestatea Sa Regele, este întâmpinat cu aplauze prelungite , îndelung repetate ,ovațiuni furtunoase, urale puternice și aclamțiuni , care durează câteva minute.

MSRegele dă citire următorul Mesaj Regal :

-Regim de stabilitate și continuitate

Domnilor Senatori ,

Domnilor Deputați,

"Sunt fericit a Mă găsi iarăși în mijlocul reprezentanților țării , întruniți în **a patra sesiune ordinară a legislației actuale** a Corpurilor Legiuitoare.Cu vie satisfacție putem constata azi că **sfortările Guvernului Meu , în strânsă colaborare cu Parlamentul țării,au fost rodnice pe toate tărâmurile vieții naționale** ,făcând astfel posibilă **dănuirea unui regim de stabilitate și de continuitate** ,grație căruia **s-au putut rezolva** , rând pe rând,numeroase și grele probleme ridicate de nevoile timpului nostru. (aplauze)

-Înfăptuiri în toate ramurile și direcțiile

"**Conversiunea datoriilor ,lichidarea arieratelor Statului , reducerea datoriei publice externe , asigurarea ordinii bugetare , renașterea creditului public,statornicirea unei vieți administrative gospodărești,începutul refacerii arterelor de comunicație , investiri de caracter cultural, social și sanitar , reorganizarea cooperăției , reorganizarea Camerelor Profesionale,acțiunea de îndrumare a agriculturii și valorificarea produselor agricole , stimularea industriilor , ocrotirea muncii naționale , întărirea învățământului rural și profesional, așezarea tineretului în cadrul a noi frâuri de disciplină,unificarea legislativă , înzestrarea armatei ,**sunt principalele înfăptuiri** cari , toate la oaltă ,**constituiesc un pas hotărâtor în consolidarea Statului nostru**" (aplauze)**

-Progres și prosperitate economică-financiară

Domnilor Senatori ,

Domnilor Deputați,

" Nu mai puțin **trebuie să ne mulțumească începutul de prosperitate** care ,după atâția ani de **criză** , se vedește azi **în activitatea generală economică a țării.** (aplauze)

Sporirea producției generale și intensificarea remuneratorie a comerțului exterior, care se va solda **în acest an cu un excedent de mult timp neatins**,sunt semnele unei **înviorări economice** dătătoare de cele mai bune nădejdi .

" Pe de altă parte, grație **ordinei introduse în finanțele țării** și prin observarea continuă a **măsurilor de economie și de prevedere** luate de Guvernul Meu, putem nădăjdui că și în anul acesta **sarcinile Statului prevăzute în bugetul în curs**, **să fie în întregime acoperite**. (aplauze prelungite)

▫Desăvârșirea programului de consolidare națională

*Domnilor Senatori ,
Domnilor Deputați,*

/Legiferare unificatoare și responsabilă

[Mircea Djuvara -Justiție]

" Continuând să execute **programul său, Guvernul Meu va supune desbaterilor** Domniilor Voastre **proiecte de legi** destinate **să desăvârșească opera de reconstrucție începută**.
" În afară de **proiectele de legi care sunt deja supuse aprobării** Corpurilor Legiuitoare și de **proiectele de legi privitoare la unificarea legislativă**, veți avea a examina **proiectele de legi pentru răspunderea ministerială** (aplauze) și pentru **apărarea patrimoniului public** (aplauze prelungite) menite să întărească **ordinea legală și ordinea morală a Statului**.
" De asemenea, vă va fi supus **proiectul de lege pentru regimul presei**, prin care se **armonizează principiul libertății scrisului**, cu **principiul răspunderii scrisului**, (aplauze), fără de care **presa nu-și poate împlini**, în chip normal, **marea misiune ce are în viața Statului modern**.

/Agricultura -pe primul plan de preocupare

[V.Sassu]

"Veți avea apoi să cercetați **proiecte de legi pentru asigurările agricole** (aplauze) și pentru **construirea de silozuri** și **depozitarea , clasarea, și warantarea** produselor agricole , prin care **se vor completa legiurile de ajutorare și ocrotire a agriculturii**, care trebuie să rămână **permanent pe primul plan de preocupare al tuturor guvernelor**. (aplauze prelungite , strigăte de bravo)

/Grija pentru generația tânără

[Richard Franasovici -lucrări publice]

" Prin **proiectul de lege pentru reglementarea Muncii de Folos Obștesc**, se desăvârșește **educația tineretului premilitar**, în cadrul unui **program de muncă afectată** Lucrărilor Publice. (aplauze)

/Reglementarea statutului funcționarilor publici

" Prin **proiectul de lege pentru revizuirea Statutului Funcționarilor**, se realizează o **reorganizare a materiei disciplinare**, grație căreia **drepturile funcționarilor** își vor găsi o **obiectivă garantare**, iar **interesele Statului o eficace pază**, prin aplicarea rapidă a sancțiunilor în caz de abateri.

/Sănătatea

[dr.I.Costinescu]

" Prin **proiectul ce modifică Legea de Recrutare**, se creiază noi **mijloace de combatere a bolilor sociale** în mediul rural și se aduce o însemnată contribuție la **întărirea armăturii sanitare la sate**. (aplauze)

/Biserica

[Victor Iamandi (ex subsecretar de stat)-ministru Cultelor]

[Tiberiu Moșoiu - subsecretar de Stat la Culte]

"Prin **proiectul de lege pentru constituirea Vetrelor Monastirești**, se asigură un **minimum de dezvoltare materială** a vechilor **lăcașuri de credință**, care au jucat în **trecutul nostru religios și cultural** un rol atât de precumpănitor. " (aplauze)

/Armata

[g-ral P.Angelescu ; Gh.Tătărăscu ș.a]

Domnilor Senatori ,
Domnilor Deputați,

" Mai mult ca oricând, **Armata** este astăzi **razimul de temei al existenței Statului, suprema garanție de pace și de apărare a fruntariilor** (aplauze , strigăte de ura , ovațiuni prelungite) și , de aceea, **nici o jertfă pentru întărirea ei nu trebuie nici cruțată , nici întârziată.** (aplauze , strigăte de ura , ovațiuni prelungite)
Acțiunea pentru **înzestrarea armatei** și pentru satisfacerea tuturor nevoilor ei, începută de Guvernul Meu , **trebuie continuată fără șovăire.** (aplauze prelungite, bravo)
Însemnatele realizări obținute până azi, trebuie completate **de urgență cu noi investițiuni** , pentru asigurarea cărora , sunt convins , că **veți lua măsurile convenite într-o unanimă și patriotică hotărâre "** (aplauze , strigăte de ura , ovațiuni prelungite)

/Politica externă

Domnilor Senatori ,
Domnilor Deputați,

[Victor Antonescu]

" În mijlocul frământărilor ce agită viața internațională a zilei de azi, **politica externă a României continuă să urmărească** , fără nici o șovăire și cu o liniște desăvârșită , **scopul ei suprem : menținerea păcii și integritatea fruntariilor** noastre trase pe vecie.
(aplauze puternice, îndelung repetate , bravo, Trăiască Regele ! Trăiască armata !)
" Guvernul meu este convins că acest scop poate fi atins prin **colaborarea prietenească a tuturor popoarelor** în cadrul **Societății Națiunilor** și prin **întărirea alianțelor noastre** .
(aplauze prelungite) De aceea el rămâne hotărât **să susțină orice acțiune menită să sporească autoritatea și forța așezământului de la Geneva** și, în același timp, să dezvolte și **să adâncească alianțele actuale ale României** , continuând să întrețină în acest scop **contactul strâns și permanent cu conducătorii tuturor statelor aliate.** (aplauze prelungite)
" Printre manifestările acestui contact se așază și repetatele **întâlniri ale Consiliilor Permanente ale Micii Înțelegeri și ale Înțelegerii Balcanice** , prilej de strălucită **afirmare a solidarității și unității de vedere** ce însuflețesc aceste grupuri de State . (aplauze prelungite) [.....]
" Punând atâta grijă pentru păstrarea și întărirea alianțelor , **România înțelege să întrețină**, în același timp , **relațiuni de prietenie cu toate Statele** , în deosebi **cu cele vecine** , încredeștă că, în felul acesta, slujește deopotrivă **interesle ei și menținerea păcii** .

▪Apel la unire și solidaritate națională

Domnilor Senatori ,
Domnilor Deputați,

" În atmosfera de îngrijorare obștească , ce stăpânește azi întreaga lume , **sunt dator să fac un apel la simțământul de răspundere al tuturor Românilor.** (aplauze prelungite)
Chemarea Mea se ridică peste frământările de o clipă , pentru a cere, în fața dificultăților și a amenințărilor, **unirea și solidarizarea tuturor sufletelor.** (aplauze prelungite, strigăte de bravo)
În ceasul acesta greu, **toate forțele neamului nostru trebuie, nu irosite în lupte și sfâșieri lăuntice, ci mobilizate numai pentru apărarea patrimoniului de drepturi** , pe care **ni le-au încredințat** , cu mari jertfe , **înaintașii noștri.** (aplauze prelungite, strigăte de bravo)
" **În numele poporului Meu, cer ca glasul Meu să fie auzit și ascultat .**
Încredințat că sunteți cu toții pătrunși de aceste simțăminte , Eu vă urez spor la muncă și rog pe **Cel Atotputernic să binecuvânteze lucrările Domniilor Voastre** .
(aplauze prelungite, îndelung repetate, strigăte de : trăiască Regele ; trăiască Marele Voevod Mihai ; trăiască Principele nicolae ! Aclamțiuni furtunoase repetate)

-Gh.Tătărăscu : Sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare este deschisă
MSRegele Carol al II-lea , însoțit de MS Voevod Mihai ,urmati de înalții demnitari ,

părăsesc adunarea la 12, 30.
Mesajul Regal / 15 nov.'36

2.) Adresa de Răspuns la Mesaj (raportor **I. Gh.Vântu**), Cameră, 23 nov.'36

(DAD, MO 3, șed. din 23 nov.'36 , p. 16-17)

[LD : citesc din nou nedumerită **Răspunsul la Mesaj** ,și mă mir de **constrângerea sau uzanța de a parafraza Mesajul Regal**. Care să fi fost explicația ? Ce rost avea ?

Era "invitația" prin care **criticile trebuiau date la la Răspuns și nu la Mesaj** ?!

Ce ascundea acest formalism ?Care era documentul de bază ?

Care antrena **răspunderea guvernului și care răspunderea Parlamentului** ?

Al Parlamentului, sau sau al "**majorității**"? Unde era "**vocea opoziției**" ?

Nu cumva , abia Răspunsul , era ... al guvernului ?]

LD : Citește I.V.Crețoiu (secretar) , în absența lui Vântu]

Doc. integral la **fișier Parlament VII**

[-----]

Sire ,

[Stabilitatea regimul politic]

" Realizarea operei de **evoluție și progres** în viața Statului , **ordinea legală și autoritatea**, nu pot fi mai temeinic asigurate **decât prin dănuirea unui regim politic de stabilitate și continuitate** ; dar stabilitatea și continuitatea regimului politic, stau în legătură directă cu **preocuparea permanentă a guvernelor succesive de a satisface aspirațiunile tuturor claselor sociale**, într-un **spirit de armonie națională**, și de a asocia , printr-o **politică de libertate și solidaritate** ,toate elementele de producțiune, energiile și competențele.

" Stabilitatea și continuitatea unui regim se asigură, în același timp, printr-o **operă de realizări pe toate tărâmurile activității naționale** , de **stimulare a tuturor inițiativelor creatoare și de deschideri de orizonturi noi de muncă și acțiune**.

Sire ,

[Realizările guvernului]

" **Grelele probleme** de ordin economic și financiar ridicate de nevoile timpului , au fost soluționate de **guvernul Țării** , **încât putem constata astăzi o învioreare** , dătătoare de **mari speranțe în viitor**.

" **Politica de precauțiune și de continuă adaptare** în **domeniul economic și ordinea strictă în finanțele Țării** , care au prilejuit atâtea jertfe , **încep astăzi să dea rezultate pozitive și de prosperitate** ,

prin **sporirea producției generale** , **intensificarea comerțului exterior** și prin asigurarea **acoperirii sarcinilor Statului** , prevăzute în **bugetul în curs**.

" **Agricultura** a primit în decursul acestui an , după ușurările realizate prin măsurile anilor precedenți , **un sprijin real și salutar** , pentru **asigurarea producției și rentabilității** , prin mijloace serioase de **valorificare a produselor agricole** și prin **activitatea atât de rodnică a cooperăției**.

" **În administrație**, pe tărâmul **sanitar și social**, s-a statomnicit o activitate creatoare , pătrunsă de **spiritul de dreptate și legalitate**.

" **Opera de înzestrare a armatei** , care apare ca preocupare dominantă a guvernului Țării, a căpătat, prin eforturi stăruitoare și sacrificii neprecupețite, **un ritm de înfăptuire** în raport cu importanța unanim recunoscută și cu seriozitatea împrejurărilor de față .

" **Acțiunea culturală** , încurajarea , stimularea și **sprijinul industriei naționale** , începuturile de **refacere a căilor de comunicație** , **ocrotirea muncii naționale** și **organizarea educației tineretului** ,

constituie înfăptuiri menite să asigure apărarea Țării , consolidarea Statului , pacificarea sufletelor și apropierea lor."

Sire,

[Opera legislativă]

" În această a patra sesiune, **Adunarea Deputaților va dezbate proiectele de legi în completarea acțiunii de construcție începută .**

" Vom desăvârși **unificarea legislației noastre pentru a pune capăt deosebirilor de regimuri juridice în vigoare.**

" Proiectele de legi privitoare la **sprijinul și ocrotirea agriculturii**, vor fi examinate cu deosebită atenție, **pentru ca cea mai importantă ramură de producție să se poată dezvolta în bune condițiuni, și pentru a asigura țărănimii o bună stare materială ,în raport cu importanța , sacrificiile și cu chemarea ei de viitor .**

" Vom dezbate proiectele pentru **răspunderea ministerială** și pentru **apărarea patrimoniului public** , care , pe viitor, **vor da mai multe garanții de competență și bună administrație.**

" Convinși de **importanța presei** , din punct de vedere **social și național**, credem că **rolul său nu poate fi mai bine înțeles ,**

decât prin organizarea , în spiritul normelor constituționale , a unui regim care să asigure deopotrivă libertatea și responsabilitatea scrisului.

" Vom dezbate încă **proiectele de lege pentru [Munca de Folos Obștesc]**

completarea educației tineretului premilitar ,

în cadrul unui program de muncă afectat lucrărilor publice ,

proiectul pentru **revizuirea Statutului Funcționarilor** publici și

proiectul de modificare a **Legii Recrutării** , prin care se creează mijloace noi pentru

întreprinderea unei ofensive sanitare la sate și combaterea bolilor sociale în mediul rural. "

Sire ,

[Politica externă]

Repetă , parafrazează conținutul din Mesajul Regal

[Armata]

Repetă , parafrazează , Mesajul Regal

Sire ,

«Răspuns la îndemnul Regal

" Astăzi , **când frământările internaționale constituiesc o gravă amenințare ,marele comandament este unitatea desăvârșită de simțăminte și aspirațiuni ,colaborarea tuturor pentru ca națiunea Română să se prezinte ca un bloc** , hotărâtă să apere , cu orice preț, patrimoniul de drepturi încredințat de înaintașii noștri.

" De aceea, **asigurăm pe Majestatea Voastră că îndemnul de unire și solidaritate a tuturor va fi ascultat .**

Neamul românesc . strâns unit în jurul Majestății Voastre , simbol al nădejdelor lui , va face toate eforturile pentru apărarea destinelor sale istorice .

Să trăiți, Sire ! Trăiască Măria Sa Voevodul Mihai ! Trăiască Dinastia !

(aplauze prelungite ,îndelung repetate , strigăte de bravo)

Răspunsul la Mesaj/ 23 nov.'36

SENAT

3.)Grigore Filipescu (P.Conservator),la Mesaj, Senat ,23 nov.'36

(DS, MO 4, șed de luni, 23 nov.'36 , p. 20-25)

[LD : Foarte interesante opiniile lui **Grigore Filipescu** .Ce a mai rămas din gloria și puterea Partidului Conservator de altă dată , nu mai este apanajul acestui partid cu titulatură explicit conservatoare ,ci se găsea, mai curând , în doctrina altor partide .

Neavând reprezentant înCamera Deputaților,de aceea l-am urmărit în Senat .

I se potrivea mai bine titulatura de "**Liga Vlad Țepeș** " , având în vedere **suportul moral doctrinar**.Cele mai interesante,mi se par avertismentele acestuim politic din vechea generație]

Doc. integral la [fișier P.Conservator II](#)

/Dinastia - Carol II : simboluri ; ordine în Stat /

/Armata : scutul apărării / necesitatea pregătirii /

/Guvernul : redresarea financiară / reabilitarea creditului țării /

/Politica externă :

-Regimul intern - politica externă a Statelor /

-Alianțele nu țin seama de doctrine, de regimul politic / Avertisment /

-Poziția de neutralitate a statelor mici / Avertisment /

-Formula lui Gh.Brătianu : Liga neutrilor răsăriteni / Avertisment /

-Politica externă a României = politica lui Titulescu /

Remanierea guvernului : fără Titulescu ! /Demiterea lui Titulescu : motivații, zvonuri , învinuirii :

-Polonia externă a României / consecvență și continuitate :

-Partidele politice și politica externă / Avertisment /

Gr.Filipescu / 23 nov.'36

▣ Monarhia , Regele Carol = ordine în Stat

" Deschizând seria cuvântărilor la Adresă , am convingerea că sunt în asentimentul întregii Adunări , împărtășind cuvintele **Raportului** de **sincer devotament către Tron** .

Aceste cuvinte cântăresc, parcă , mai greu astăzi , decât cele de obicei , rostite în Parlament de reprezentanții tuturor partidelor , cu ocazia discuției Răspunsului la Mesaj .

În clipa de față , **zbuciumul prin care rece continentul nostru , le dă un înțeles deosebit .**

"Coroana este un punct de sprijin pentru toți . Ea înseamnă ordine în Stat .

Evenimentele sângeroase ce se desfășoară la celălalt capăt al Europei [aluzie la Spania]

, sunt un impresionant tablou al **nenorocirilor ce pot lovi o țară , când într-un Stat nu mai există autoritate .**" De aceea, d-lor, **oricare ar fi deosebirile noastre de vederi , oricum am privi problemele la ordinea zilei , oricum am judeca oamenii , devotamentul nostru pentru Tron rămâne același ."**

▣ Armata

"Al doilea punct al Adresei , **asupra cărui nu pot exista deosebiri de păreri , este cel referitor la armată .** **Și aici ieșim anul acesta din tradiționalele declarații de dragoste pentru oștire .**

Tot ce vedem în jurul nostru , deshide ochii celor mai miopi, asupra necesității **de a avea o armată bine instruită și bine înzestrată.**

Când o țară ca **Marea Britanie** , face sacrificiile pe care le vedem pentru apărarea națională; când primul ministru al **republicii franceze** declară că pentru apărarea păcii , trebuie să riști și războiul ; și când acest prim-ministru mai este și socialist , dar a spus că Franța este gata să facă orice sacrificiu pentru armată , **încetează de a fi o clauză de stil a tuturor Răspunsurilor la Mesaj , pentru a deveni o teribilă necesitate a existenței noastre .**" În cazul acesta , **adevăratele jertfe trebuie făcute cu bani , iar nu cu discursuri ."**

▣ Redresarea financiară

"... De aceea , d-lor sunt fericit să **pot fi de acord cu Raportul Adresei și când vorbește de redresarea financiară .**

" Incontestabil că **recolta excepțional de bună** din vara aceasta , v-a ușurat sarcina ; nu e mai puțin adevărat că **actuala cârmuire a făcut laudabile eforturi** , pentru a pune **ordine în visteria Statului** . Țin cu atât mai mult să **recunosc acest lucru** cu cât **eram mai sceptic** când s-a făcut **așa-zisa lichidare a datoriilor Statului** . **Mă așteptam** ca în cel mai scurt timp , așa cum s-a întâmplat în atâtea rânduri , **o nouă lichidare să se impună distrugând cu desăvârșire rămășița de credit a Statului Român .** [.....] Cred însă , d-lor , că în materie monetară , **cu cât se vorbește mai puțin , cu atât este mai bine.**

Gr.Filipescu / 23 nov.'36

▣ Politica externă

[LD : **mostră de politică externă caracteristică cafenelei politice ?** **mostră de logică normală , de bun simț și bună credință** la un politician de modă veche ? **mostră de naivitate , de**

diletantism în materie diplomatică ?

Indiferent de calificativ, discursul lui Filipescu exprimă **mentalitatea românească de epocă** , care a crezut în **posibilitatea unei păci dacă nu veșnice, măcar de o durată mai mare** ; care și-a pus **mari speranțe în capacitatea Ligii Națiunilor** de a preîntâmpina războiul ; care a investit o mare încredere în **scutul de securitate** reprezentat de **Tratatul de pace** și sprijinul **Marilor Aliați** ; care a avut încredere în **alianțele regionale** din vremea începuturilor postbelice (când Titulescu , membru al PC ,era considerat discipolul lui Take Ionescu);etc etc ... și care vede năruindu-se , treptat , întregul edificiu al păcii...]

#Alianțele nu țin seama de doctrine și de morală

[LD : după argumentarea solidă a **relațiilor internaționale privind URSS**, Filipescu trece la **combaterea acelor voci " pro-Hitler " sau " pro-Mussolini "** , izvornd (motivată) din anticomunismul lor ideologic .Este inspirat atunci când **lansează -in extremis ,ca un paradox!- chiar o posibilă alianță între Stalin și Hitler** (care se va și înfăptui la 23 august'39 !)
Vezi pe larg la **fișier PC.II** sau la **Politică externă**]

" Eh, d-lor, în asemenea condiții , **să nu ni se vorbească de o barieră morală între Soviete și acele State care le sprijină sau le atacă ,după cum le dictează înțelegerea totdeauna realistă a intereselor lor economice sau politice** .
În caz de război ,statele se grupează după nevoile lor organice , iar nu după doctrina regimului care le stăpânește .(aplauze , aprobări)

...admiratorii lui Hitler...

A enunța drept axiomă , **imposibilitatea pentru Germania de a se înțelege cu Rusia** , este un ridicol paradox. Căcancelarul Hitler a dat dovadă de **prea mult realism** , ca să ne lăsăm păcăliți de unele clișee care amețesc atât de minți.
Încă o dată, el și nu altul a declarat că **acțiunea împotriva comunismului intern nu poate influența politica externă, în special , față de state cu care Germania este legată de interese comune**. Când aceste cuvinte au fost rostite **cu ocazia ratificării unei convenții politice cu Sovietele**, socot că ele merită să fie supuse unei **adânci cugetări** a conducătorilor opiniei noastre publice. Fuehrerul are perfectă dreptate .
Păcăliți vor fi acei ce uită aceste cuvinte și se iau după aparențele înșelătoare a propagandei duse de așa - zișii discipoli ai lui Hitler , în afară de Reich

...adeptii lui Mussolini ...

De 13 ani ,d-l Mussolini repetă că **vrea să mute granițele noastre** .
Totuși, adeptii lui de la noi , în ciuda clarității cuvintelor rostite de dânsul ,vor să ne dovedească că Ducele a înțeles absolut contrariul de ceea ce a priceput toată lumea.
Și Germania și Italia și Polonia , pot fi alături de Ruși,ca și împotriva lor.
A baza întreaga noastră politică externă de o **imposibilitate morală de conlucrare a unora sau altora , ar fi să mergem în fața celor mai mari decepții** .
Nu suntem singurii care gândim în felul acesta .Și în Franța , **o parte a opiniei publice se încrede în legende**.În ziua când **pactul franco-sovietic** va fi denunțat , datorită acestei propagande dusă conștient de unii , inconștient de alții, **Germania va încerca** , după toate probabilitățile , **să se înțeleagă în condițiile cele mai bune cu o Rusie izolată ,și vai de noi atunci**." [-----]

Gr.Filipescu / 23 nov.'36

(#Demisia lui Titulescu

" O datorie de conștiință mă obligă să recunosc **că guvernul nostru n-a fost victima iluziilor** pe care le-am semnalat ,iluzii atât de răspândite în mase, nu numai în România ,dar și în străinătate .**Am zis , într-adins guvernul și nu dl Titulescu** , deoarece ,după **Comunicatul** apărut la 15 iulie , **nu pot face nici o deosebire între politica fostului ministru al afacerilor străine și acțiunea externă a întregului cabinet**.

" Iată , d-lor, textul **Comunicatului de la 15 iulie**, pe care unii dintre dvs l-au pierdut ,poate ,

din vedere : < **Luând act de expunerea făcută de d-l Titulescu ,aprobă în întregime și se solidarizează cu politica externă făcută și expusă de d-l Titulescu .Toate dispozițiunile menite să ducă la strictă îndeplinire această politică ,care este politica guvernului și a țării, au fost decise de Consiliul de miniștri.**Exprimăm cu acest prilej d-lui Titulescu , **recunoștința lui adâncă pentru opera înfăptuită , precum și încrederea lui nelimitată în îndeplinirea misiunii sale .** >

Un act de solidarizare mai puternic nici nu se poate .

Spre marea mea surprindere ,fiind la Royat ,am aflat printr-o telegramă a Agenției Havas, în ziua de **30 august** , că **guvernul s-a reconstituit , fără d-l Titulescu și fără ca d-sa să fi fost încunoscător** că președintele Consiliului înțelege să se lipsească pe viitor de serviciile sale .Vă mirați, d-lor, că **o procedură atât de sumară** față de un om care - orice s-ar zice ,se bucură de anumite pretenții - a dat loc la atâtea **comentarii în presa străină ?**

Ați împiedicat zierele să treacă granița,dar n-ați putut împiedica articolele să apară. "

Gr.Filipescu / 23 nov.'36

...Motivație, zvonuri ,învinuiri

Eu vă întreb , d-lor, **ce s-a întâmplat între 15 iulie** , când a apărut Comunicatul, **și 30 august** , când a fost eliminat d-l Titulescu din Guvern ?

Din moment ce **afirmați că nimic nu s-a schimbat în politica externă a guvernului** prezidat de d-l Tătăreanu , și **textul mesajului confirmă acest lucru,ar trebui să pătrund în tainele politicii interne a Partidului Liberal** pentru a încerca să pricep **neasteptata hotărâre a d-lui prim-ministru**.Nu voi comite această indiscreție.S-a zis că oricare ar fi fost procedura de esofixire a d-lui Titulescu ,**violența acțiunii în Franța și în Anglia ar fi fost aceeași** .

Aici vă înșelați, d-lor ! Se poate că , **dacă lucrurile s-ar fi petrecut în mod mai puțin brutal** ,unii bărbați politici ar fi regretat plecarea d-lui Titulescu ,

O procedură normală n-ar fi stârnit însă sentimentul puțin măgulitor pentru moravurile noastre politice , pe care l-a produs în opinia publică **concedierea fostului ministru de externe . Guvernul n-a dat altă explicație** decât aceea pe care am cetit-o în **telegrama adresată d-lui Titulescu de către șeful guvernului , după ce ministrul de externe fusese înlocuit .**

Ea sună astfel : **< Partidul Liberal dorește ca noul cabinet să fie omogen , cu excluderea oricărui element din afară .>**

Dar d-lor, **alte explicații au fost șoptite** de persoane așa-zise bine informate , ce căutau să facă atmosferă.**Învinuirea cea mai serioasă** adusă activității d-lui Titulescu, **a fost impulsivitatea sa** ,care ne-ar fi îndepărtat de atâția prieteni .Care sunt aceștia ?[-----]

Gr.Filipescu / 23 nov.'36

...Pericolul bolșevizării Europei

"M-am străduit să fac abstracție de orice tendință de partid.**Conservator doctrinar, urând însă sectarismul, adversar neîmpăcat al ideilor comuniste** ,socot că acei ce lucrează cu **mai multă râvnă pentru înscăunarea acestui regim în lume, sunt tocmai acei ce cred că-l combat cu mai multă înverșunare .**" Popoarele nu rezistă mult timp lozincii : **< Mai bine tunuri , decât untură ! >** iar un nou război deslănțuit în lume,**nu poate însemna decât bolșevizarea generală a Europei**.Nici Anglia , nici Franța **nu pot fi acuzate că doresc acest măcel .**

...Pericolul extremismului de dreapta

Am căutat să vorbesc fără ură , **pentru că ura este distrugătoare** .Tragicul sfârșit al ministrului de Interne francez , **trebuie să fie o lecție pentru semănătorii de violențe** .Nu e nevoie să trecem granița , **pentru ca să vedem efectele violenței .**

Într-o țară ca a noastră , unde nu există pedeapsa cu moartea,există totuși pentru unii dreptul de a ucide **Datoria noastră este de a arăta curaj** .[---]

Nici o amenințare , nici o calomnie - aflu că sunt franc -mason ! -nici o condamnare la moarte , [**aluzie la amenințările Gărzii de Fier**] **nu mă va împiedica să spun țării sincera mea părere**.Demagogia de dreapta este , poate, **și mai periculoasă ca cea de stânga, pentru că oferă aparența sincerității .**

Nealergând după putere , rămânem cu satisfacția de a nu fi făcut nici o concesie de ordin moral " (apaluze prelungite în tot Senatul)
Grigore Filipescu / 23 nov.'36

4.)**Emil Slătineanu (PNL) , discurs la Mesaj, Senat, 24 nov.'36**

Grig.Gafencu - intervenție polemică .

(D.S ., MO 4, șed. din 23 nov.'36 , p. 25- 27)

[LD : este un eminent jurist] **Doc.integral - fișier PNL XI**

Slătineanu / 23 nov.'36

▣ **Guvernarea liberală.**

"D-le președinte, d-lor senatori,**optimismul robust și dinamic al d-lui prim-ministru** ,cântat de acum câțeva vreme, **că guvernarea noastră va ține până la sfârșit** ,a devenit **realitate fericită pentru noi și crudă pentru adversarii noștri.**

-**Gr.Gafencu : Și pentru țară !**

-**Slătineanu :** " Vă reamintiți **auspiciile triste sub care am început guvernarea** [**asasinarea lui Duca**] Pentru unii **ar fi fost chiar demoralizantă și ar fi tăiat poate orice avânt** cu tendința spre guvernare ; **pentru noi și pentru guvern ,care este emanațiunea partidului nostru ,** n-a fost decât **o oțelire a unei acțiuni** care era menită să ducă la bun sfârșit **o guvernare** începută în împrejurări destul de triste.

" Partidul Liberal poate să fie mândru de această guvernare , care ,**oricâte critici pasionate , oricâte critici nedrepte i s-a făcut ,a știut să triumfe și să lăsăm puterea după patru ani de guvernare ,**în condițiuni , care **pot să ne facă mândri de opera noastră legislativă ."**

(**Premierul Tătărăscu**

Citea o carte a **premierului francez Blum**, pe care a scris-o acum 18 ani, în care vorbea de **calitățile pe care trebuie să le aibă un președinte de Consiliu de miniștri : animator, călăuză , armonizator** al activității politice , mai presus de **activitatea politică ,** pe care trebuia să o **inspire și să o canalizeze !**

" Ei bine, d-lor, **actualul președinte de Consiliu cred că a întrunit toate aceste condițiuni !** A fost omul care a putut să zică că **a dirigit activitatea politică , armonizând uneori chiar divergențele de opinii , inerente oricărei guvernări și organizări politice.** "[---]

Slătineanu / 23 nov.'36

▣**Armata**

Un alt capitol din Mesaj căruia i se dă **o foarte mare importanță** - și foarte justificată - este **grija pe care Partidul Liberal a dat-o înzestrării armatei .** [-----]

Punctul cardinal al programului nostru a fost înzestrarea armatei și chiar gurile bune zic că **existența noastră la guvern ar fi oarecum motivată și de perfectarea acestei înzestrări ,** care **nu poate fi lăsată la jumătatea drumului.**"[-----]

Slătineanu / 23 nov.'36

▣**Politica externă.**

Politica externă de care s-a ocupat cu atâta **obiectivitate și pricepere dl. Filipescu,** a fost un **punct cardinal al guvernului .**Această politică **nu trebuie să sufere nici o întrerupere .**Această unitate de vederi a fost și ieri și este și astăzi .

Politica externă nu se schimbă după emoțiunile și rumorile populare .

În întruniri publice poate **cineva ,** fără răspundere , să spună **că ar trebui să ne aliăm cu cutare ,** sau **să facem politica cutare ,**adăugând "**fob**" sau "**fil**" , pentru că așa-i place. **Dar oamenii cu răspundere nu pot să facă asemenea jonglerii cu politica externă .** **Ar fi dăunător și prestigiului nostru , ar fi dăunător și siguranței noastre și frontierelor noastre .**

Această politică externă este **legată de tratatele noastre** , tratate de amicitie , de alianțe , de asistență mutuală. [-----]

▪Răspunsul la Mesaj

Conține o stare de euforie : **Ce a făcut Partidul Liberal și ce va mai face.**

Ce a făcut ? **Incontestabil că bilanțul este favorabil nouă. În toate ramurile de activitate am dat tot ce se poate da.** [-----]

Slătineanu / 23 nov.'36

5.)Senatori și senatori ,Declarații la Mesaj, 24 nov.'36

/N.Miclescu (P:Conserv.sau PND?),

/C.Argetoianu (P.Agrar),

/Iul.Mumuianu (PNC)

(D.S., MO 4, șed. din 24nov.'36)

[LD : declarații scurte , senatoriale,privind **presiunile de răsturnare a guvernului** , prin **manifestații la București, pentru a impresiona pe Carol !**

De recapitulat : metoda , inaugurată de PNȚ în 1928 , perpetuată an de an,folosită și de PNL în nov.1933 Încercată , de data asta, pe parcursul a 4 ani de către PNȚ ,și , din 1935 ,de PNC ...Și De pe margini, cu intervenții de culise,**Conu'Argetoianu**]

...Stabilitate guvernamentală!

...Răsturnarea guvernului !

...Guvern de "Uniune"

În vreme ce ,pentru Miclescu , faptul că se intra într-a patra sesiune a acelei legislaturi, **era simptomul unui progres real în viața politică de după război , pentru Argetoianu, dimpotrivă , trebuia ca guvernul să demisioneze imediat, și de aceea nici nu dorea să participe la dezbaterea Mesajului ;**

În vreme ce , Miclescu dezavua opoziția pentru tentativele de răsturnare a guvernului, Iuliu Mumuianu (gogo-cuzist) se mândrea că PNC a adus în Capitală 150.000 de oameni , iar Argetoianu își oferea serviciile Coroanei, pentru formarea unui guvern de "uniune națională " , cu " oameni noi "

-Miclescu : Și ce bine ar fi , d-lor senatori , dacă prin introducerea unei mai mari stabilități în guvernare ,ar rezulta pentru oamenii noștri politici convingerea inutilității , și prin urmare dispariția din moravurile noastre politice ,a unor manifestații de speță inferioară care nu pot decât să scadă nivelul luptelor noastre politice , să micșoreze simțul demnității de cetățean al celor care participă la aceste manifestații și să tulbure în liniștea lor pe ceilalți cetățeni ai Capitalei .

Ce bine ar fi dacă nu am mai asista la spectacole de bâlci , pe care ,indiferent de orice credință și de orice curente , de orice convingere ,le poate organiza orice om politic, orice partid politic,cu singura condiție de a dispune de mijloacele bănești necesare !

-Iuliu Mumuianu : Cam grea. Încercați și dvs asemenea manifestații . **Încercați și dvs să aduceți în Capitală 150.000 de oameni !**

-Miclescu :Noi nu facem asemenea manifestații .Chiar de am putea nu le-am face .

Și ce bine ar fi, d-le Mumuianu, dacă nu am mai asista pe străzile Bucureștiului la parodii, la defilări de infanterie, de cavalerie , purtători de placarde , cu strigăte și urlete ... [-----]

...Guvern de "Uniune"

-C.Argetoianu :Gata să răspundă oricând la apelul Coroanei, pentru unirea tuturor , convins că numai o asemenea unire ar mai putea îndrepta **situația disperată** a economiei noastre naționale **și anarhia morală** în care ne zbatem, **Partidul Agrar nu poate concepe , însă, o asemenea unire în jurul unui regim silnic și falimentar ,care desbină în loc să unească.**
Cu oameni noi, și cu un program sănătos și prealabil precizat , Partidul Agrar etea gata (exclamări, ilaritate)**să aducă contribuția sa neprecupețită , la opera de refacere ...**
Miculescu, Mumuianu , Argetoianu / 23 nov.'36

CAMERĂ

6.)dr.Mircea Isăcescu (Frontul Românesc -Vaida) ,Cameră,la mesaj,24 nov.'36

(DAD, MO 4 , șed. din 24 nov.'36 , p. 32- 37)

[LD : deputat de Constanța ; **ex- țărănist , ex lupist , ex-țărănist fără Lupu** ,proaspăt convertit la **Frontul Românesc** .Ca parlamentar al Frontului ,încearcă și el să prezinte doctrina noii formațiuni .Trei componente sunt precizate :

pro-carlism," numerus valahicus" și antipartidism .

[În rest,un amestec de țărănism radical ,altoit cu naționalism]

Doc.integral , **fișier Frontul Românesc I**

/Guvernul PNL : guvernare cu decrete -legi ; nesocotirea Parlamentului /

/Protejarea elementului românesc. Ex.Constanța : străinii, minoritarii /

D.luca (ministrul de Interne) - **precizări , angajamente**

/ Probleme economice : Constanța / Prețul cerealelor /

M.Negură (ministr.Cooperației)- **precizări**

/ Înstrăinarea orașelor : Românizarea orașelor /

/ Politicianizarea administrației : românizarea administrației /

/ Justiție, legislație : pedeapsa cu moartea /

/ Oferta Frontului Românesc :**la dispoziția Regelui /**

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

#Guvernare prin decrete -legi

-Nesocotirea Parlamentului

Înainte de a intra în discuția Adresei de Răspuns la Mesaj, să-mi permiteți - așa cum guvernul actual a făcut - să încep și eu cu un prolog, **prologul decretelor -legi** ,pe care le-a făcut chiar în **timpul când sesiunea parlamentară ,deși prorogată,era deschisă.**

Nu pot pricepe **care a fost scopul , care a fost motivul,de ce nu a așteptat încă câteva zile ca să supună d-voastră proiectele de legi ?**Să fie, oare ,că **le era teamă de opoziție ?**

Este exclus , deoarece **majoritatea dvs compactă face inutilă orice rezistență** din partea opoziției , chiar dacă ar fi fost unită .

-Disensiuni în PNL

"Să fi fost **alte interese lăturalnice ?** Interese pe care dvs nu le-ați putut aduce aici de teama - nu a opoziției noastre , a adevăratei opoziții - ci **de opoziția grupărilor din partidul dvs ?**
Pentru că, d-lor, prin ceea ce ați făcut **ați jignit Parlamentul, adică pe majoritatea dvs, și ați atins un text expres al Constituției.**

-Decrete-legi neconstituționale

În adevăr, **decretul -lege** prin care **ați înlocuit taxele judecătorești cu timbrul judiciar ,**

calcă legea noastră fundamentală, căci **Constituția** spune clar prin art. 109 :

< Nici un impozit de nici o natură nu se poate stabili decât pe baza unei legi. >

Ați mai venit cu **decretul lege** al administrării zaharinei și a substanțelor îndulcitoare , constituind prin acest decret -lege **un monopol interzis prin art. 112 al Constituției** , care spune că **< monopoluri nu se pot constitui decât numai prin lege .>**

Ați mai venit cu o serie întregă de **decrete-legi** ca : prelungirea termenului de aplicare a legii din 1912, **pentru încurajarea industriei naționale ;**

modificarea legii minelor din 1924 ; **aprovizionarea armatei cu postav ;**

lichidarea datoriilor contractate între Creditul Funciar Rural și Stat ; etc etc.

Mă opresc aici. Oare nu cumva tocmai **acest decret -lege** a constituit **impedimentul** ca să veniți în discuția noastră **cu un proiect pe care noi să-l facem lege ?**

Vă era teamă de o discuție la lumina zilei și în fața țării ?

Prin inaugurarea **decretelor -legi**, fără nici un motiv de urgență și fără nici un motiv de siguranță a Statului sau de apărare a Țării , **ați călcat nu numai Constituția dar ați atentat și la viața noastră parlamentară.** " [-----]

Mircea Isăcescu -D.luca / 24 nov.'36

#Protejarea elementului românesc

-Isăcescu : Are o statistică dată de minister.

Numai în municipiul **Constanța**, se găsesc **540 de patroni străini** cu pașaport, cu firme înscrise la Camera de comerț și industrie, iar la aceștia mai sunt trecuți ca **salariații, 738 persoane , tot străini, cu pașaport. Și mai sunt încă 1.372 de străini, cu pașaport, fără profesioni .**

Ei caută prin toate mijloacele să exploateze poporul nostru . El a ridicat de multe ori această problemă , dar nu s-a rezolvat nimic ! Deși există o lege de protejare a elementului românesc, **ea nu se respectă !** [-----]

-D.luca (ministru de Interne) răspunde :

"Pentru că țara este sătulă de vorbe, iar în chestia aceasta **suntem deopotrivă de îndurerați cu toții** , atât cei din Parlament ,cât și cei din afară de Parlament , **vă rog să semnați cazurile concrete** ce cunoașteți și vă promit că după aceea nu veți mai avea posibilitatea de a vă ridica la tribună pe aceste chestiuni , **căci voi lua fără întârziere toate măsurile.**

În ce privește **cazurile de la Fălticeni** (Baia) , am fost și eu sesizat și **voi lua toate măsurile**, dar vă rog **să întrebați pe prefectul județului ce măsuri am luat contra organelor administrative constatate vinovate** și dacă n-am ridicat fără ezitare dreptul celor ce aveau un asemenea brevet și astăzi, în locul lor, **funcționează români** (aplauze la PNL)

Orice ne-ar pretinde adversitățile noastre politice, trebuie să recunoaștem că , **indiferent de partidul căruia am aparține fiecare dintre noi, toți suntem buni români și toți suntem la datoria de a apăra și promova interesele românești** (aplauze la PNL)

-**V.T.Prelipceanu** : D-le ministru, **este foarte adevărat** , mi s-au adus la cunoștință unele **dispoziții ale dvs , în care v-ați comportat ca un bun ministruși ca un adevărat Român.** Nu am nimic de zis. Însă am să revin cu chestia pe care am ridicat-o , când dvs nu erăți ministru de Interne, **și am nădejdea că nu vă veți schimba aceste sentimente** , și mă voi bucura când **dvs veți lua măsurile de cuviință în cazurile pe care le-am semnalat .**

-**D.luca** :Nu este nevoie, d-le deputat să-mi amintiți că nu am fost tot timpul acestor 3 ani ministru de Interne , **fiindcă de 3 ani la Ministerul de Interne s-a continuat o politică hotărâtă de promovare a intereselor româneștiși deci, indiferent cine a fost titularul, așa s-a urmat ,iar eu urmez drumul tras de dl Inuleț "** (aplauze la PNL) [----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

≡Sănătatea publică : rural/ urban

/Statistici demografice

Se vorbește în Mesaj de anumite măsuri care s-au luat sau care urmează să se ia pentru asigurarea sănătății publice. Natural, **grija oricărui bun român și a oricărui guvernant**

trebuie să fie în prima linie sănătatea publică.

Cum trebuie această sănătate să fie mai bine pusă la adăpost ?

Depinde de cum o concepe fiecare grupare politică și fiecare exponent al grupării , atunci când el deține Ministerul Sănătății Publice. [-----]

Prin urmare , rețineți două cifre : 278.627 suflete în 1930, 182.000 suflete în 1935 .

Va să zică diferența dintre natalitate și mortalitate , ceea ce ne dă sporul de populație, merge descreșcând .

-Pamfil Șeicaru : Dvs aveți în vedere doar elementul românesc ? În Banat el este în continuă scădere, iar elementul șvăbesc în plină creștere.[-----]

-Isăcescu : Șeicaru a adus în discuție un element foarte interesant , care atinge și problema lui *numerus valahicus*.Dar o va aborda cu alt prilej. Deocamdată el vrea să atragă atenția asupra altor fenomene.

Se afirmă că numărul populației noastre este numai de 18 milioane.

La 1 ianuarie 1936 aveam 19.196.000 suflete , iar de atunci, socotind sporul de 200.000 avem cca 19.500.000 suflete .

Din acestea, rural 15.630.000 suflete
, urban 3.565.000 suflete (20%)

[-----]

- dr. Isăcescu : Se vorbește în Răspuns la Mesaj, de unele măsuri pentru apărarea sănătății publice. Sănătatea publică nu se poate îngriji , nu se poate rezolva, numai prin elementul " medicină " și " medic " .Sănătatea publică este în funcție de 3 mari factori : economic, educativ și medical.[-----]

-Șeicaru : Dar aceasta vine numai de la Stat ? Efortul individual nu contează ?

Presupunând că un guvern vrea să ia măsuri de îndreptare ce poate să facă însă un guvern dacă nu există și replica muncii individuale ?

Ca o dovadă, experiența făcută de dl Mihalache, care a învățat pe țărani cum să-și gătească mâncarea .Același lucru, l-au făcut echipele regale , formate din studenți, în timpul verii De la 1919, prea am transformat pe țărani în " asistați" ai Statului !

[Dr Isăcescu nu mai continuă problema sanitară ...] [-----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▣ Legislația

Se proiectează măsuri pentru apărarea patrimoniului public și pentru reglementarea regimului presei.Necontestat , una din racilele care a creat o stare de adâncă nemulțumire , atât pătura rurală , cât și în cea orășenească , este lipsa unei dreptăți egală pentru toți și lipsa , de multe ori, a elementelor de cinste.

/Pedeapsa cu moartea !

" Frontul Românesc înțelege ca pentru acele abateri care pun în pericol siguranța țării și a neamului nostru, cât și pentru alte abateri mai grave , să se introducă pedeapsa cu moartea ,chiar dacă este nevoie de modificarea Constituției " . [-----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

▣Oferta Fr.Rom.

[După ce expune programul **Frontului Românesc**, în finalul discursului , Isăcescu conchide]
La chemarea MSRegelui care spune < În atmosfera [---] sunt dator să fac un apel la simțământul de răspundere al tuturor Românilor [----] peste frământările de o clipă [----] forțele neamului nostru nu trebuie irosite în lupte și sfâșieri lăuntrice [----] glasul său să fie auzit și ascultat ...>La această chemare , **Frontul Românesc** ,închegat de marele român și patriot dl dr.Al Vaida Voevod, pe deasupra partidelor politice , pentru unirea sufletească a tuturor Românilor și repunerea lor în drepturile ce li se cuvin, răspunde : **prezent** , fiind convins că este astăzi singurul organism politic care poate să aducă la îndeplinire voința **MSRegelui și a neamului Românesc.** "(aplauze pe băncile Fr.Rom)

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

7.) Josif Willer (P. Maghiar) ,discurs la Mesaj, Cameră ,25 nov.'36

(DAD, MO 4, șed. de miercuri, 25 nov.'36 , p. 46 - 51)

[LD : Ședința este condusă de vicepreșed. Emil Labonțiu ;Willer este un parlamentar " diplomat" , prudent chiar, cu experiență, bun cunoscător al limbii și mentalităților românești. Știe să ceară, să ocolească întrebările, să fie ironic sau agresiv, după împrejurări și interlocutor. Nu ridică nici o chestiune de interes general, economic , social ,cultural, diplomatic , privind societatea și statul în care trăesc maghiarii. Nici despre ungurii , pe care îi reprezintă , nu se pot afla multe lucruri . Doleanțe și cereri. Atât. De data asta, parcă mai puține. Problema revizionismului extern, la ordinea zilei, pentru el nu există.] Doc.integral - [fișier Unguri II](#)

Josif Willer / 25 nov.'36

▣Problema minoritară

[Nota LD , pentru discursul lui Gh.Bethlen din 5 dec.'35 , și remarcile lui Titulescu : Ori este o ipocrizie politicianistă fără margini, ori este , în sfârșit, un moment de panică, -în fața măsurilor de protecție națională inițiate de guvern - nici o dată șeful PM nu vorbise astfel ! Dar atenție la anumite accente , anumite echivocuri, care sunt tot atâtea grave și neadevărate culpabilizări.]

"Am mai accentuat în repetate rânduri că una dintre cele mai importante condițiuni ale consolidării țării este : rezolvarea definitivă a problemei minoritare, spre mulțumirea tuturor .Avem ferma convingere că această părere o împărtășesc chiar și conducătorii vieții noastre politice ,cel puțin cei care înțeleg să se debaraseze de niște idei preconcepute , preferând interesele superioare ale națiunii ,față de succese personale trecătoare , ori de popularitate momentană a partidului lor.

"Astăzi, când lumea civilizată merge spre o îngrozitoare prăpastie, și cum popoarele nu le putem salva de catastrofă decât cu forțe unite și un adânc simț de răspundere ,trebuie să stăruim cu lealitate și bună credință reciprocă, că tratamentul problemei minoritare , care este atât de importantă chiar și pentru viitorul Statului, să fie îndrumat spre o direcție sănătoasă și multumitoare pentru toată lumea.

" Vă declar că dorim să ținem cont de realitate .Nu vrem să uităm ,dar să nu uitați nici dvs , că suntem și noi, minoritarii, cetățeni cinstiți ai României , trăim în regiuni unde majoritari și minoritari, români , maghiari și germani , locuiesc împreună și în mai multe părți amestecat.

" Suntem aici ca să asigurăm - în bună înțelegere cu dvs și cu respectarea intereselor Statului -posibilitatea conviețuirii pașnice ale acestor popoare și ca să vă arătăm piedicile care opresc propășirea propriului nostru neam ,cerând înlăturarea acestor greutăți.

" Așa dar ,activitatea noastră își are importanța , chiar și din p.d.v. al consolidării țării .

Președintele nostru * v-a oferit anul trecut sincera noastră colaborare și cu toate că cuvintele lui au căpătat un răspuns uimitor și nemeritat , în interesul cauzei , vă reînoim declarația de anul trecut ,subliniind și de data aceasta deplina noastră bunăvoință ."

Josif Willer / 25 nov.'36

▣Avertismente

[LD : probă de umilitate arogantă ; probă de politețe glacială și diplomatică ;aceleași doleanțe și presiuni , într-un alt limbaj]

"DI Dinu Brătianu , președ. PNL, a simțit actualitatea chestiunii minoritare ;aceasta reese și din declarațiunea d-sale , rostită la Congresul de la Oradea, spunând că minoritățile din România sunt mulțumite cu situația lor .Este firesc ca dl Dinu Brătianu , ca bun patriot , își pune fiecare cuvânt în concordanță cu interesele națiunii sale .

"Dacă ,însă ,aici ,între noi, dorim să vorbim cu franchețe și urmărim rezultate reale , găsim că ar fi bine să întrebăm și să ascultăm însăși minoritățile ,căci ele sunt cele mai

chemate să răspundă .

"Suntem de părere , d-lor, că **ar fi greșit să așteptați de la noi repetarea veșnică a declarațiilor de lealitate** și , de asemenea , **ar fi o greșeală fundamentală , dacă ați refuza să ascultați dorințele și plângerile noastre** .

Căci **faptul în sine , că venim aici la tribuna țării** cu diferite cerințe și observațiuni , vorbește despre **loialitatea noastră** și vă rog să mă credeți că vom fi cei mai fericiți , văzând că **doleanțele noastre vor fi examinate și soluționate** .

" Vă rog , deci, d-lor deputați, să **binevoiți să mă ascultați prietenește** .

Luăți în considerație că **îmi fac pur și simplu datoria față de poporul și partidul maghiar**, în numele căruia am onoarea a vă vorbi,și **stau departe de intenția de a fi provocator , știind foarte bine că , printr-o atitudine inadmisibilă , mi-aș agrava propriul meu rol , precum și situația consângenilor mei .**[-----]

-Ghiță Pop(PNT):intervenție

#Relațiile duplicitare PMagiar - PNL

[**LD : se putea , oare , ca național -țărăniștii să piardă vreun prilej de a atacă PNL și pe oricine i-ar fi sprijinit ?!** Mie mi se păruse, la un moment dat, că ei vorbeau ca ardeleni ! Ei bine, nu ! .Jenant !]

-Ghiță Pop: Dați-mi voie , nu am intențiunea să vă tulbur, țin însă să **subliniez un lucru**.

Dvs totdeauna, și la Mesaj și în alte ocaziuni, înșirați un număr mare de plângeri împotriva guvernului României.Eu vă recunosc, cu toată lealitatea, că unele dintre ele sunt întemeiate ,însă vă întreb dacă dvs și Partidul Maghiar aveți autoritatea morală de a le aduce aici , când ați votat întotdeauna și sunteți în perfectă înțelegere cu guvernul liberal .

Cum se face că ,în afară,dați ordin alegătorilor să voteze cu guvernul ,de care vă plângeți că vă persecută,și aici, în Parlament ,ridicați plângeri , pe care să le citească toată Europa

-Nichifor Robu :Este o duplicitate ;faceți pact cu țărăniștii , și votați cu liberalii .

(ilaritate)

-Ghiță Pop : Noi nu am făcut nici o dată pact cu d-lor ! D-l Goga, însă a făcut .

Aceasta însemnează că aruncați praf în ochii multimei ,înșelând-o prin combaterea guvernului , cu care , dedesubt , sunteți înțeleși.

-Willer : Sunt anumite **lieduri de Schumman și Schubert** ,de care sunt încântat să le aud sau să le cânt de sute de ori ;**dar lied-ul d-tale , pe care l-am auzit aici cel puțin de zece ori , este plictisitor .**"[----]

-Iosif Willer -reia discursul :

#Cetățenia/Naturalizarea .

Să mi se permită să arăt încă **o chestiune importantă , a cărei rezolvare se cere în mod imperios**. Este **chestiunea cetățeniei** , pe care mai mulți miniștri de Justiție

au vrut să o soluționeze , însă, din nefericire , nici unul nu avea timpul necesar.

" D-lor, este **enorm numărul familiilor minoritare a căror cetățenie nici până acum nu s-a**

rezolvat .Mai multe mii , **au cerut cetățenia** și sunt și mai mulți care au omis a cere în termen înscirarea ulterioară , prin urmare **situația lor , în prezent , a devenit precară**.[.....].]

"**În ce privește cererile de naturalizare , , de asemenea este mult de dorit , întrucât petiționarul , înainte de toate, este obligat să facă dovada că a renunțat la cetățenia avută, iar pe cea română abia după un stagiul de 10 ani , o primește.**În acest timp, **este fără cetățenie, expus pericolului de a fi expulzat** , iar după terminarea stagiului , **obținerea cetățeniei rămâne problematică.**

" **Rugăm pe dl ministru al Justiției [Djuvara] ,în care cunoaștem un bărbat echiatabil și cu suflet ales, să studieze și d-sa această problemă ,** iar noi cu bucurie îi punem la îndemână datele necesare și concepțiile noastre "[-----]

Iosif Willer / 25 nov.'36

▫ Autoritățile de ordine și minoritarii

" Învățătorul de la țară, funcționarul subaltern sau jandarmul nu au simțul de judecată față de slova scrisă.

...Jandarmul...

"Fiecare se consideră ca mântuitorul țării, și, fără simțul criticii, primește acuzațiile, iar jandarmul ale cărui atribuțiuni de ordine sunt foarte necesare și pe care , cu simțul nostru cetățenesc disciplinat ,suntem gata să-l ajutăm,deține o autoritate atotputernică în toate împrejurările vieții sociale, culturale.Fără pregătirea specială , fără judecata necesară și, în aplicarea metodelor cunoscute,nu cunoaște nici o limită.

" Nu există nici un motiv serios care ar pretinde acestea . Din contră, **un om inteligent cu intenții bune, poate atrage minoritățile** , și , pe lângă acest fapt, poate asigura **ordinea și armonia sub toate raporturile sociale.**

...Prefectul...

Ex.pozitiv : Brașovul .

Vă dau numai un singur exemplu : **dl prefect al Brașovului.Brașovul este unul dintre centrele cele mai delicate** , unde **conviețuesc 3 popoare**,deci se pot ivi numeroase ocazii pentru **o atmosferă neprielnică și totuși, dl prefect , cu simț de tact , asigură pacea și liniștea** și noi avem **o nespusă bucurie** ca, de la tribuna țării,**putem aduce omagiul de recunoștință muncii sale, demnă de remarcat** ,și o facem **fără părtinire ,pentru a vă păstra deplina noastră obiectivitate.**[-----]

...Ministrul de Interne ...

[LD : este evident că **ține discursul nu numai pentru Parlament, ci pentru sensibilizarea opiniei publice externe** . Despre **cauzele neîncrederii** românilor în acțiunile minorității maghiare , nici un cuvânt !

" **Onoratul guvern, în loc să ne ia apărarea , cade și el victimă opiniei generale și, în măsurile sale, se manifestă o neîncredere dureroasă.**

Nimic nu dovedește mai mult **dezorientarea și neîncrederea** decât faptul că chiar și **adunarea generală din acest an a Partidului Maghiar , a fost oprită .**

Ministerul de Interne **nu știe** că congresele partidului nostru au fost totdeauna caracterizate de **ordine și de disciplină exemplară .**

Cuvântări fără răspundere nu s-au ținut nici o dată,și nici nu am primit reproșuri pentru astfel de fapte și încercări.Îl asigur pe onoartul guvern că **adunarea noastră nu ar fi periclitat ordinea publică , nici liniștea generală .**Când , însă **ni s-a interzis congresul**, tot atunci în Capitala țării, și în centrele de la țară **celelate partide au mișcat mase considerabile , au aranjat manifestații , e firesc că acest tratament deosebit a stârnit amărăciune și indignare .**"[----]

Ioșif Willer-D.Luca (ministru)

#Cenzura !

[LD : în toate cazurile, **Willer nu discută problema de fond** .Ce contează motivul pentru care un român se enerva pe **spusele lui Mussolini** , amenințând cu o noapte a sfântului artolemeu?! Important era că **se proferase o amenințare la adresa ungarilor !** Asta pe de o parte .Pe de altă parte , **ce disproportionalitate de informație** între cititorii celor două limbi !]

" **Acest tratament deosebit trebuie înlăturat și scoasă din funcțiune cenzura .**

Articolele noastre sunt **cenzurate fără cruțare .**Scriitorii noștri cei mai pregătiți sunt **cenzurați cu o penibilă ignoranță** ,iar articolele care agită atosfera în contra noastră ,**cu tendințe inexplicabile** .[----]

-D.Luca (ministru de Interne) : **Dlor deputați, recunosc în fața Camerei că dl Willer a intervenit la minister, ca să ridicăm dispoziția de suspendare a celui ziar și declar aici că oricare ar fi intervențiile, când ai o răspundere în fața țării și a neamului , nu cedez !**

(aplauze , strigăte de bravo)

-Willer :Dle ministru, eu am intervenit atunci cu motivarea că **măsura dvs era nemotivată.**
I.Willer / 25 nov.'36

8.)dr.M.Macavescu (PNL) ,discurs la Mesaj, Cameră, 25 nov.'36

(DAD, MO 4 și 5 , 25 - 26 nov.'36 , p. 51-52)

[LD : **ședințele sunt conduse de vice-președ. Emil Labonțiu și Partenie Dan .**

Macavescu ,liberal cu **lealitate față de PNL**,de tradițiile , înfăptuirile și răspunderile sale istorice. Vreau să simt **pulsul conștientizării** contemporanilor privind **prezentul** în care trăiau, și , mai ales, **să pot detecta** , din exprimarea îngrijorărilor,măsura în care presimțeau **viitorului**]

Doc.integral - **fișier PNL XI**

dr.M.Macavescu / 25 nov.'36

▣Guvernarea PNL

...Conjunctura istorică

" În începerea acestei **a patra sesiuni** a legislaturii guvernării actuale,se pun **probleme** care , au mers într-o oarecare măsură de **creștere a acuității și presupun și de agravare a împrejurărilor** care ar putea să dea naștere la **fapte și evenimente hotărâtoare** pentru viitoarea dezvoltare a omenirii.De aceea, socotesc că , **în aceste împrejurări** , și **copleșiți de rapiditatea desfășurării lor**,se cere ca, în discuția pe care o facem la această tribună , **să păstrăm tot calmul și toată stăpânirea** , în ce privește problemele pe care le discutăm , cât, mai cu seamă ,în **criticile pe care le facem** în ceea ce privește **opera de guvernare**.

" D-lor deputați, **cât de grele sunt împrejurările** , și **cât de mari pot să fie surprizele** ,o spune **Mesajul Regal.**"[.....]" În dezvoltarea acestei guvernări, mă voi ocupa de **ultimii ani de guvernare** , în mod sintetic, de **realizările acestei guvernări și, privind prin prisma doctrinei și ideologiei Partidului Național-Liberal împrejurările de astăzi**,voi examina și **situațiunile adoptate** pentru rezolvarea problemelor la ordinea zilei.

" După aceea, **imi voi permite să fac un sumar examen al situațiunii țării noastre** în ce privește **relațiile sale externe**, și , cu acest prilej, **cu îngăduința d-lui Willer** voi căuta **să pun la punct câteva chestiuni** privitoare la **doleanțele** pe care , în repetate rânduri, **partidul d-sale**[**.Maghiar**] le-a prezentat de la tribuna acestei Camere .[.....]

" **Mesajul și Adresa de Răspuns** la Mesajul Tronului , constituie **o confirmare a necesității de Stat** în ce privește **stabilitatea și continuitatea în guvernare**.

Privitor la **stabilitate**, aceasta **nu depinde întotdeauna numai de oameni** sau de factorii politici determinați ; de multe ori, **împrejurările determină stabilitatea** ,iar în ce privește **soluțiunile, tendințele de guvernare,continuitatea este întotdeauna un imperativ al situațiunilor politice în dezvoltare ."** [-----]

dr.M.Macavescu / 25 nov.'36

..Realizări economice -sociale

" Bazați pe acest trecut și pe această dezvoltare politică a partidului nostru, putem să examinăm acești **trei ani de guvernare liberală** ,care însemnează, în istoria politică a țării noastre , **o etapă nouă , o deschidere de drumuri noi.**

/Conversiunea .

Cea mai mare reformă socială, după reforma agrară,este **legea conversiunii datoriilor agricole**,care **devenise o gravă problemă de ordin social**.Nu era vorba de raporturi financiare dintre debitori și creditori,ci de **principiul proprietății creanțelor și al intangibilității lor**, și **de a salva acea categorie de debitori care** ,peste voința lor, datorită crizei economice , **se găseau într-o situație disperată.**

-**Nichifor Robu** :Din cauza cămătarilor jidani !

-M.Macavescu : Ca să-ți fiu pe plac, accept și aceasta .Această reformă a conversiunii , a ieșit din două comandamente .Primul, din **necesitatea de lichidare a unor condițiuni economice necorespunzătoare noilor stări de lucruri** și , în al doilea rând, dintr-o **necesitate de ordin social**. Poate că **nu este o reformă perfectă** , poate că **i se pot aduce unele critici juste**, dar ,va recunoaște oricine , așa cum a fost alcătuită, **a reușit ca, cel puțin pe plan social , să aducă liniștea și pacificarea în raporturile dintre creditori și debitori ,ajunse la o stare de tensiune primejdioasă ordinei publice.**

/Cooperativele și băncile populare .

În al doilea rând, **dezvoltarea și ajutorarea cooperativelor și a băncilor populare** , sperăm că **va fi făcută într-o măsură mai largă** și, dacă împrejurările vor permite , **aceste instituții vor fi cele mai bune înlocuitoare ale micilor bănci de odinioară.**

/Salarizarea corpului didactic și clerului

În același domeniu social , se poate încadra **îmbunătățirea stării materiale a corpului didactic și clerului.Prin diferite curbe aplicate salariilor** , din cauza sarcinilor accentuate ale bugetului, și căutându-se a se face noi economii,se ajunsese la situația ca atâta corpul didactic cât și clerul **nu mai putea beneficia de gradații și de drepturi** , după legea lor de organizare .

Cu toate împrejurările grele, **guvernul a găsit posibilitatea să satisfacă** în cea mai mare parte , **doleanțele juste ale corpului didactic**, și într-o măsură apreciabilă pe **cele ale clerului.**

dr.M.Macavescu / 25 nov.'36

/Sănătatea .

În ceea ce privește **asistența socială și asistența sanitară**,problema se pune cu **o acuitate crescândă** și devine **urgentă ameliorarea stării de sănătate**. **Mortalitatea este în creștere ; excedentul populației în descreștere** Trebuie să recunoaștem că **este mult de făcut**, pentru îmbunătățirea stării de sănătate .**Deocamdată, se va face cu acel proiect legat de Recrutare , deci în colaborare cu armata.**

dr.M.Macavescu / 26 nov.'36

/Școala

Opera de construcții școlare a fost continuată cu un randament deosebit.Aproape toate școlile au fost **înzestrate cu material didactic**.Pe lângă cele 15.000 posturi didactice, s-au mai înființat 10.000 posturi noi.De aceea se cuvine să recunoaștem că așa cum **Haret a dat extensiune învățământul primar,iar IG Duca a continuat aceste realizări,dr.Angelescu a dus cruciada împotriva analfabetismului** ,contribuind la ridicarea nivelului cultural al țărânimii .

"Cu **învățământul profesional și noțiuni de gospodărie casnică** la cursul primar, precum și cu **învățământul supraprimar** , am reușit **în acești 3 ani să înfrângem toate prejudecățile care existau în privința capacității și dragostei de învățământ a țăranului, dându-i local de școală** , unde să poată să urmeze copiii cursurile, **dându-i profesori și completând**, din punct de vedere practic, și profesional,**învățământul elementar ."**

M.Macavescu / 24, 25 nov.'36

9.)Virgil Madgearu (PNT) Comunicare :Cenzura; Regimul presei ,26 nov.'36

(DAD, MO 5, joi, 26 nov.'36, p. 55 - 58)

[LD : Este **prima oară** , după 3 ani , **când PNT , parcă consolată , nu mai cere ultimativ guvernarea**.Se poate spune că , prin această discurs, **PNT începe campania electorală pentru răsturnarea PNL , dar la alegerile firești, din nov.1937.**

Formula va fi ,în diverse variante :

PNL = partid de dictatură falsă;PNT = partid democratic, monarhic-constituțional

Este adevărat că , în cei 3 ani , precum **PNT nu a vrut să renunțe nici o clipă la răsturnarea**

guvernului , tot așa și **guvernul Tătărescu a făcut uz și abuz de diverse forme de manipulare** , pentru a **zădărnici acțiunea PNT**.Inclusiv folosindu-se de propaganda și acțiunile organizațiilor extremiste.Dincolo de chestiunea de fond, sunt (pentru a nu știu a câta oară !) prost impresionată de **lipsa de talent a lui Virgil Madgearu în prezentarea cauzei PNT**, chiar **și atunci când are dreptate**:plicticos, plângăcios, pisălog, pieziș, repetitiv, fără strălucire argumentativă. Dar și mai grav , mi se pare **sectarismul cu care continuă a vedea în PNL principalul inamic al democrației**, sectarism care va împinge PNT la acte politice din ce în ce mai discutabile.] **Doc. integral - fișier PNT XIII**

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

#Ravagiile cenzurii

"Parlamentul s-a închis și , îndată după aceea, **cenzura a început să se exercite cu sălbătăcie și mai mare decât până atunci**.Nu am să relev aici cenzurarea opiniilor ce s-au exprimat în diferite ziare și publicațiuni ;sunt convins că **ne-ar trebui ședințe întregi** și ar trebui să avem la Cameră **toptane întregi de ziare** , ca să arătăm **extensiunea pe care a luat-o treptat -traptat** ,în cursul vacanței parlamentare , **cenzura**.

Dar am socotit cu toții că putem să considerăm de bună credință **declarațiile** ce s-au făcut de pe banca ministerială în repetate rânduri ,de către **ministrul de Interne**, ca cel puțin **declarațiile făcute în numele partidelor politice nu vor fi supuse cenzurii**.

E natural că **un regim de cenzură urmărește** ca prim scop ,acela **de a contribui la menținerea ordinii publice** ;acela **de a opri să se dezvolte spiritul anarhic** , și acela de a împiedica să apară în străinătate anumite **manifestații care să dăuneze interesului public**.

Dar cenzurarea să se facă în așa fel încât **punctele de vedere ale diferitelor partide politice să apară la lumina zilei,nu așa cum s-a întâmplat** deseori ca , după ce s-a cenzurat p.d.v. al unui partid, să se lase ca **el să fie acuzat în presă că nu a avut nici un punct de vedere , că a avut o atitudine lașă !**

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

«Cenzurarea PNT

După ce **cenzura a oprit să apară p.d.v. al PNT** ,**în organul oficios al guvernului au apărut critici asupra acelor p.d.v ce nu văzuseră lumina zilei**.Așa ceva nu se mai întâmplă în vreo țară civilizată din lume ! [-----]Guvernul în loc să precizeze punctul său de vedere în această chestiune,să arate motivele care l-au justificat, **se războiește cu Partidul Național Tărănesc**, în două feluri : pe de o parte , **împiedică apariția punctului său de vedere** ,pentru ca el să apară în lumina stranie că nu a luat nici o atitudine față de evenimentul care s-a produs ;și , în același timp în publicațiile sale **combate PNT cu privire la atitudinea sa în această chestiune** .
(aplauze pe băncile PNT)

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

..."slobozenia" duplicitară a propagandei legionare

[LD :**Madgearu nu numește Garda, dar despre ea este vorba.**

Fără îndoială, au fost "**jocuri**" **periculoase ,unele complicități** ,pe care **Inculeț** sau alții din guvernul PNL(la fel ca Vaida în guvernarea PNT) **le-au practicat** ,pentru a contracara **presiunile adversare** .

Dar **stilul aluziv, evaziv** , în care sunt prezentate **sporește " misterele" și confuziile**.

De aceea , este foarte greu de descălcit itele .]

"**PNT**, imediat ce s-a închis Parlamentul, **a fost pus într-o situație delicată**.**Unii dintre fruntașii partidului au fost condamnați la moarte** la un congres ,zis studentesc ; [**Congresu legionar de la Tg.Mureș?**] și s-a răspândit apoi, **sub cenzura d-lui Inculeț**, în toate colțurile țării , **un Manifest** cuprinzând **falsuri în ce privește atitudinea PNT față de problemele capitale ale țării** (aplauze pe băncile PNT)și **provocând confuzii morale , pe care PNT nu poate să le suporte.**"

Și atunci , d-lor deputați, **PNT a încercat să respingă această pozițiune** ,în care-l aruncase , **cu concursul cenzurii d-lui lanculeț** , această grupare dovedită apoi - dacă este vorba să ne

Întemeiem pe însăși declarațiunile d-lui președinte de Consiliu de Miniștri [Tătăărăscu] - **ca o formațiune " factice "** [LD:artificială,prefăcută, nefirească] **sprijinită în toată dezvoltarea ei de către forța de guvern** .[-----]Cum d-lor deputați ?

Lași să se livreze asasinatului moral și poate și asasinatului fizic frunții unui partid politic , care nu au absolut nimic ce să-și reproșeze din punct de vedere național, **și nu îngădui ca ei să ia poziție** ,când se dovedește că **d-ta, guvern, nu ești capabil ca să oprești prin cenzură apariția unor asemenea manifeste** , care apar pe zidurile orașului , care se răspândesc în școlile superioare și chiar în licee, cu o profuziune uimitoare , pe care **nici un partid politic nu ar putea să o facă**,întâi, pentru că o asemenea **acțiune de publicitate este extrem de costisitoare** ,și ,în al doilea rând, pentru că **presupune un zel al agenților cu totul neobișnuit** ,mai ales atunci **când agenții politici ai celorlalte partide** ,care răspândesc manifeste ,în care erau cuprinse **numai idei de ordine**, adeseori erau **zădărniciți de către administrație și poliție ?!** (aplauze pe băncile PNT) [-----]

...condamnarea asasinării lui Stelescu

Dlor deputați, se întâmplă **un alt fapt grav :se asasinează pe patul de suferință un tânăr, fost parlamentar, în condițiuni uimitoare, asupra cărora nu este locul să mai insist aici**. D-lor , am aici o colecție întreagă din "**Dreptatea** " , **oficiosul partidului nostru, în care se vestejea faptul.** (aplauze pe băncile PNT) **Nu se poate ca să se întâmple un atentat politic de o asemenea gravitate ,și să nu se îngăduie să se ia poziție pentru a creia în opinia publică un curent sănătos ,care să împiedice repetarea unor asemenea fapte.** (aplauze pe băncile PNT) Ei bine, d-lor, **cenșura a împiedicat tipărirea tuturor acestor articole !** [-----]

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

«Cenzurarea opiniilor de specialitate (economice, financiare)

[LD :Vechea , perpetua și profunda diferență dintre doctrina financiară țărănistă și liberală. Asta nu înseamnă că opiniile opoziției trebuiau cenzurate !]

" Dar **cenșura continuă** și în ceea ce privește **manifestațiunile cu caracter de specialitate.**

...Reevaluarea stocului metalic.

"Guvernul a luat o măsură :**reevaluarea stocului metalic**.Nu voi intra în discuțiunea acestei măsuri cu prilejul acesta tangențial, dar am vrut **să vă citez declarațiunea făcută a doua zi** , pentru că **am fost întrebat** de numeroși prieteni, de oameni care **știu că am curajul să-mi spun părerea cu privire la problemele financiare și economice :cum se face că nu am luat nici un fel de atitudine în această privință ?**A trebuit să spun că **am luat atitudine chiar imediat după ce a apărut actul ,dar cenșura m-a împiedicat complet de data aceasta.** [---]

...Înzestrarea armatei

"În fond,**argumentul urgenței înarmării nu e valabil**,deoarece **la votarea bugetului, guvernul a declarat solemn** că ,prin **bugetul armamentului ,s-au prevăzut toate necesitățile** . Dacă situația externă s-a agravat, **guvernul era dator să convoace Parlamentul ,să dea socoteala de banii cheltuiți pentru înzestrare în ultimii 3 ani,și să solicite , eventual , noi credite**

...Dezechilibrul bugetar

"În realitate ,**argumentul apărării naționale** este invocat ad-hoc, pentru a se masca **desechilibrul real al bugetului în curs**.Dovadă este faptul că din cele **4 ,1/4 miliarde lei** plus-valuta realizată prin reevaluarea stocului metalic, **2 miliarde se întorc Băncii Naționale** , pentru **reconstituirea fondului de rulment al tezaurului** ,menit să **faciliteze alimentarea nevoilor curente**.Nici **1/3 din plus-valuta realizată, nu revine înzestrării armatei !** **Acest expedient nu numai că nu rezolvă nici una din problemele fundamentale** , dar întârzie și unele soluții necesare , așa cum , tot PNL, a compromis stabilizarea din 1928.>
Virgil Madgearu / 26 nov.'36

...zădărnicierea curentelor de rezistență "Anti-Ce"?

[LD:mai 2003.Ei aici poftim de descurcă țitele !

Dai credit **exponenților PNL**,care considerau ambele curente extremiste -dreapta/stânga-periculoase ?

Dai credit **exponenților PNL** care apreciau mai periculos PNL, decât acele grupări extremiste?

Faci alianțe antiguvernamentale cu "**fronturi antifasciste**", având drept țintă guvernul PNL?

Faci alianțe antiguvernamentale cu "**fronturi naționaliste**", având aceeași țintă ?

Să recunoaștem complexitatea și dificultatea de a departaja cu discernământ aceste poziții.

Și era abia un început , ce va merge crescendo , atingând manifestări paroxistice paradoxale]

"Foarfecele cenzurii **a fost necruțător**.Cui să ne adresăm pentru ca protestul nostru să fie auzit ?

Am avut angajamente solemne ,care nu s-au ținut An de an, cenzura s-a agravat .

" În schimb,dacă cenzura nu se aplică pentru a opri **manifestațiunile bolnăvicioase** ale corpului nostru social ,ea se exercită cu toată puterea **împotriva încercărilor de a se crea un curent de rezistență în opinia publică** împotriva acestor **manifestațiuni bolnăvicioase "**

(aplauze prelungite la PNL) [-----]

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

#Regimul PNL=dictatură lașă !

"Am auzit de atâtea ori , din partea reprezentanților oficiali ai PNL , în frunte cu șeful guvernului , declarația formală a unui **atașament față de regimul monarhic constituțional**.

"Aș vrea să mi se răspundă **dacă există vreo țară** care trăeste sub un asemenea regim

politic și în care, întâiu, **cenșura să devină un instrument permanent de guvernare** ,

și în al doilea rând, **cenșura să se exercite într-un asemenea mod neloial și incorect**.

(aplauze la PNL)

[Legea subtilizării noțiunilor]

[LD, 18 ian.2007. sunt , în acest moment ,**recunoscătoare post-festum lui Madgearu**.

Nu știu cine este filozoful invocat de el ,care a descoperit "**legea subtilizării noțiunilor**"

[probabil în sensul argotic **de a face ceva să dispară pe nesimțite,a fura, a sustrage,a înlocui** nu în sensul de "subtilitate" , raționament fin]**dar prin Madgearu mi s-a dat o "cheie"** , mi s-a sugerat o ieșire din impasul de care mă lovesc la tot pasul în folosirea "**etichetelor**" politice.

Nu mai am nici un dubiu că,în diferite epoci, etape, conjuncturi ,**noțiunile de stânga,dreapta, democrație, dictatură , naționalism, extremism** ș.a.ș.a își "subtilizează" sensul , schimbându-și semnificația.Că **Madgearu** tocmai produce o atare "**subtilizare**", este doar o mostră de folosire a etichetelor menite să semene **confuzia partizană**.Au făcut-o și alți politicieni .

Astăzi (2007),în această vocabular politic, este o adevărată bulibășeală , că de! "**stânga**" s-a compromis după căderea comunismului,"**dreapta**" încă poartă stigmatul regimurilor odioase.]

M-am ridicat la această tribună pentru a produce această clarificare

Un filozof a descoperit o lege , și anume **legea subtilizării noțiunilor** :cu cât o noțiune se generalizează în accepțiunea ei,**cu atât ea este golită de conținut ."**

#Regimul "monarhic constituțional"=

subtilizarea regimului "**constituțional și parlamentar**"

[LD:Madgearu are meritul de a fi dat acest "**șah la rege**", chiar dacă într-o formă "**subtilă**"[de data aceasta în sens de rafinament doctrinar] și aluzivă.

Se poate afirma că acest moment reprezintă un fel de "**oficializare, de anunțare de avertizare** a existenței **curentului antidictatorial monarhic**,care va declanșa o nouă divizare în clasa **politică românească**,provocând **rupturi de "aripi"** în toate formațiunile politice,provocând **destrucțurarea sistemului de partide** .

Intersecția cu **curentul naționalist,antidemocratic**,promovat de formațiunile de extrema dreapta,va alimenta și adânci aceste fracturi , încât eu consider **acest ultim an de guvernare Tătărescu,placa turnantă a regimului politic din România.]**

"Am impresia că în această adeviere așa de entuziastă față de **regimul monarhic**

constituțional și de practicile democratice ,am ajuns și noi , prin această generalitate de simțământ și de consimțământ, **la o golire din ce în ce mai completă a noțiunii fundamentale de regim constituțional și parlamentar.**

De aceea, este necesar să ne clarificăm în această privință , pentru că este mai util să ne deosebim pe liniile de principii și să ne despărțim câmpurile politice.

"D-lor, nu puteți să mai declarați astăzi , în mod sincer, că aparțineți regimului constituțional și parlamentar."(aplauze la PNT)

#Răspunderea-translată pe monarhie !

Dvs aparțineți unui hibrid politic ; dvs exercitați , fără să știți sau cu bună știință și conștiință, metodele dictaturii lașe. (aplauze la PNT) Ei bine, noi preferăm dictatura fățișă , pentru că aceasta duce răspunderea până la dictator.

"Acum nu mai există răspundere în această țară !

(aplauze prelungite la PNT ; strigăte de bravo)

Acum există o nenorocită tendință de a duce răspunderile acolo unde n-au ce căuta .

(aplauze prelungite la PNT ; strigăte de bravo)

Impotriva acestei situațiuni nu protestăm , repet, dar ne vom face întotdeauna datoria ca să clarificăm în Parlamentul și opinia publică , sperând cel puțin zile mai bune, dacă vom reuși ca , prin această clarificare , să provocăm acele curente de opinie , de care țara are nevoie pentru salvarea ei. " (aplauze prelungite la PNT ; strigăte de bravo)

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

10.) Aurelian Benteoiu , răspuns lui Madgearu :Cenzura .26 nov.'36

(subsecretarde Stat, Interne) (DAD, MO 5 , șed.de joi, 26 nov.'36, p. 58-62)

[LD : ședința este condusă de vicepreșed. Radu Roșculeț]

[LD : de data aceasta , Aurelian Benteoiu este pus într-o situație delicată. În fond, apără o instituție și o practică care încalcă, îngreșește, libertatea cuvântului scris, libertatea de opinie a partidelor, libertatea presei.

Că existau anume rațiuni de Stat ,pentru luarea acestor măsuri, este adevărat.

Dar când înșiră normele stabilite de guvern pentru instituția cenzurii , pentru șeful ei , lct.col Hotineanu,este greu să numești acest regim libertate "constituțională" , "democratică" ...

De altfel, în răspunsul său, el nici nu va răspunde principalelor acuzații aduse de Madgearu, pe care le va ocoli,și se va referi la alte cazuri particulare, susceptibile de a fi cenzurate .]

Doc.integral la [fișier PNL XI](#)

A.Benteoiu / 26 nov.'36

▯Instituția cenzurii

"D-le președinte, dlor deputați, intervenția d-lui Madgearu la tribuna Parlamentului ,

o așteptam .Nu știam ca ordine, dacă va fi cea dintâi, dacă va fi cea de-a doua, sau ,dacă în serie, va veni la urmă, pentrucă mă așteptam să se producă mai multe.

"Toți știți că instituția cenzurii nu se bucură de simpatie din partea tuturor .

Trebuie să fixăm ,însă, ce putem discuta aici și de ce poate fi făcut răspunzător guvernul,

atât în ceea ce privește justificarea principială a acestei instituțiuni ,cât și în ceea ce privește funcționarea ei în fapt.

)(Călinescu -Benteoiu -polemică

/Controlul parlamentar

" D-lor deputați, ceea ce a făcut la tribuna Parlamentului d-l Madgearu, oricâtă oroare ar avea de termenul acesta , a fost tot un soi de cenzură ,aceea cenzură pe care Constituția , într-un regim parlamentar democratic, o recunoaște Corpurilor Legiuitoare față de guvern.

Dar ce se poate cere guvernului ?

Este necesar să fixăm conținutul noțiunii de **control parlamentar**, pentru a determina **limita până la care în mod leal pot să meargă reproșurile adresate guvernului**, de n-ar fi pentru altceva, decât **pentru respectul acelei legi a filozofului [legii subtilității]**, la care se referea d-l Madgearu, potrivit căreia **o noțiune, dacă se generalizează ca accepție, se golește de conținut."**

A.Bentoiu / 26 nov.'36

▣ Starea de asediu și cenzura

"În ce privește justificarea principală a instituției, **am avut surprinderea să ascult din gura d-lui Madgearu, precizarea că noi, instituind cenzura, am falsificat sistemul democratic, exercitând o dictatură lașă**, neizbutind să-i facem **plăcerea d-sale care are o preferință pentru dictatura fățișă**. "De la ori și cine m-aș fi așteptat, numai de la d-l Madgearu, nu, fiindcă, recunoscându-i toate meritele pe care i le cunoaștem, **d-sa nu a putut urca la tribună decât ca exponent al partidului care, precedându-ne, a instituit starea de asediu și cenzura, iar noi nu am avut, decât, constatând necesitatea, să o lungim**. (aplauze la PNL)
-Bentoiu : "Principal, prin urmare, nu se va spune că **a uza sub regimul Constituției noastre, de cenzură, înseamnă a mistifica regimul**, fiindcă ar fi o contradicție a însăși literii Constituției. Atunci **când se abuzează de libertatea scrisului, însăși Constituția noastră democratică prevede posibilitatea principală a instituirii stării de asediu și cenzurii**."

Ați făcut-o înaintea noastră, o facem noi azi ..

-Armand Călinescu : **Faceți o eroare. Sub guvernul național-țărănesc, nu a existat cenzura, nici în fapt, nici în drept. Vă înșelați!** Ar fi de dorit, cel puțin când un om cu pretenția și talentul dvs ocupă o situație de răspundere, să fie mai bine informat. **Noi am introdus starea de asediu, dar legea care a introdus acest regim, a exceptat cenzura presei.**

-C.Tătăranu : **Dar s-a înlocuit cu confiscarea...** (aplauze la PNL)

-Bentoiu: Dar confiscări de ziare, care sunt tot cenzură, s-au făcut, d-le Călinescu, sub regimul dvs ?

-Madgearu : **S-au făcut confiscări de ziare atunci când reprezentanții PNL atacau pe prințul Carol!** (aplauze la PNL)

-Călinescu : Când sunteți nou, este bine să fiți mai prudent, d-le Bentoiu .

-Bentoiu : Pentru a pune lucrurile la punct : **cenșura a fost instituită pe baza unei legi de egală natură cu cea votată Parlamentul PNL**, independent de ce interpretare ați dat acestei legi.

-Călinescu : **Legea care autoriza starea de asediu sub regimul nostru, expirase ca valabilitate cu 3 luni înainte de a ne retrage.**

-Bentoiu : Roagă să nu mai fie întrerupt ...

-Călinescu : **Va să zică și în Parlament cenzură!**

-Bentoiu : Dau satisfacție d-lui Armand Călinescu, făgăduindu-i clarificarea completă a acestei chestiuni într-o ședință viitoare (exclamații la PNL)

[urmează replici, exemple, cu articole cenzurate, vulgarități, expresii licențioase, numai că Madgearu nu la acest gen de materiale cenzurate se referise !]

Sunt abjecțiuni multe de acest fel [---] Am o serie de publicațiuni pe care, dacă vi le-aș citi, și dvs ați fi de acord că dacă n-ar fi fost cenzura, ar trebui să se înființeze astăzi ca o necesitate de salubritate a scrisului în Țara Românească.

Nu pentru apărarea guvernului, ci pentru apărarea unui minim de decență, pentru a preveni dezagregarea socială și prăbușirea Statului, este justificat să se interzică a se scrie anumite lucruri și într-un anumit chip."

A.Bentoiu / 26 nov.'36

)(Madgearu-Bentoiu -polemică

▣ Normele cenzurii

[LD .18 ian.2007.Enumerarea îmi aparține

Mulțumesc post-festum lui B că a dat aceste explicații .

Am făcut repede un exercițiu de eliminare a "tabuurilor", și nu mai știu ce mai rămânea de spus în gazete, dacă despre rege, armată, politică externă, regim politic... **nu era voie să scrii ceva critic** ? LD: mă gândesc la faptul că inversând doar factorul de putere, nici cenzura comunistă nu

a fost cu mult mai severă ! Cât despre situația de azi, dacă s-ar aplica aceste norme ...ziarele și televiziunile ar da faliment!!

S-a interzis atacarea instituțiilor fundamentale ale Statului. Cred că suntem cu toții de acord , toți acei din această incintă, la o asemenea normă imperioasă. (aplauze la PNL)
Iată un punct asupra căruia **nu sunteți de acord, pentru că nu aplaudați !**

I) Coroana

-Virgil Madgearu : Coroana nu are nevoie de apărare . Iar în măsura în care un ziar își permite o necuviință, cu privire la Coroană, guvernul, făcând act de autoritate, suprimă ziarul ; pentru aceasta nu are nevoie de cenzură.

-Bentoiu : Este bine ca , în interesul superior al țării, **să ne temperăm și să punem o frână pornirilor pătimașe , în lupta de la partid la partid , iar pe anumite zone să fim un suflet toți. Nu înțeleg de ce faceți controversă pe această chestiune (exclamări la PNL) și vă ridicați împotriva unui lucru** asupra căruia nu putem să nu fim de acord.

Pentru că **aceasta este o chestiune delicată și nu pot repeta metoda aplicată cu privire la dvs sau dr.Lupu , citindu-vă cele ce privesc acest capitol** de activitate al cenzurii , **vă invit d-le Madgearu la cenzură să vă arăt ce a fost cenzurat în această privință**

Cred că cu sufletul dvs de bun român , **veți spune :bine ați făcut !**

-Madgearu :Nu protestez împotriva exercițiului cenzurii ,ori de câte ori asemenea interes este în joc.Eu vă rog să răspundeți asupra atitudinii cenzurii în ceea ce privește liberul drept al fiecărui partid politic de a-și exprima punctele sale de vedere ,cu privire la diferitele probleme ale țării

II) Armata

-Bentoiu : Dle Madgearu , eu sunt preocupat de a avea o ordine logică în expunerea mea. **Am oprit atacuri împotriva armatei, a armatei ca instituție ,a armatei pe care nu o confund cu cutare sau cutare persoană din cadrele ei .Voiți să vă citesc ce anume s-a scris în presă în această privință ?Mă dispensați.Suntem și aici de acord.Iată că am câștigat un al doilea capitol ,un al doilea sector.**

Suntem de perfect acord că **cenșura se justifică principial și ca aplicare în fapt , în ce privește activitatea delincventă a presei cu privire la această instituție esențială a Statului nostru .**

III.)Actuala structură de Stat

-Bentoiu : O altă normă generală dată de Ministerul de Interne, cenzurii :**oprirea oricărei activități de presă care ar tinde la subminarea Statului nostru ,a actualei structuri de Stat , prin teorii subversive ,fie de dreapta , fie de stânga**

Cred că suntem de acord în această privință ... **Și aici tăcere pe băncile dvs !**

Dacă v-aș cita , d-lor, **ceea ce s-a scris în diferite gazete , atâtea ațâțări oribile , fie cu colorit de extrema stânga , fie cu colorit de extrema dreapta,v-aș forța logic , v-aș constrânge să consimțiți că și aici este necesar să-și exercite activitatea ei, cenșura .**

IV.) Politica externă

Același lucru se întâmplă și cu **problemele de politică externă .**

Ei da, știu ,**ați îmbrăcat haina reputațiunii d-lui Titulescu** , pe care toți îl stimăm, **pentru a putea , sub această stimă , să loviți în guvern.**În ce privește politica externă , **spicuirile din presă sunt foarte interesante. În fiecare cafeana se instituie un Minister de Externe ,și la fiecare răscruce de drum , trei inși adunați își găsesc calificarea să dea soluțiuni** problemelor de politică externă

Unii le colorează în roșu , alții le orientează către extrema dreapta.

Dvs nu vă convine- cred -nici una nici alta , și sunteți logic constrânși să consimțiți că , și în această privință , existența cenzurii este justificată. Nu putem apoi lăsa libere **atacurile la adresa șefilor de Stat , șefilor guvernelor străine și a miniștrilor de externe străini.**

V.) Stilul murdar și violent

Am permis ca, **independent de conținutul** substanțial al unui articol, **dacă el îmbracă aspectul unui conținut de vas murdar , cu violență de stil, să nu fie tolerat** , de nu ar fi decât pentru **păstrarea simțului estetic și al simțului de cuviință** a acestui popor.

Am aici **câteva asemenea articole** , vă rog să mă dispensați să vi le citesc , **vi le încredințez dvs, citiți-le** și , dacă vă face plăcere , iau act , și va rămâne să vedem dacă nu cumva unor asemenea articole , pe viitor , să le dăm drumul , pentru respectul libertății presei.

Mie îmi e rușine să le reproduc. [**le transmite în sală, spre deputați**] [-----]

Vă văd d-le Călinescu că **vă crispați cu scârbă** când citiți **ceea ce este scris acolo** .

Dacă nu ar exista cenzura, după asemenea articole **ar trebui să se instituie**

-**Armand Călinescu** : Dle Benteoiu, dvs sunteți avocat , vă rog să-mi spuneți : **nu există în legislația noastră , nici un mijloc de represiune a unor asemenea orori ?**

Vă rog să-mi spuneți : **Parchetul , în ce cazuri a sesizat justiția pentru a aplica sancțiuni ?**

(**aplauze la PNT**)

-**Benteoiu** : Dle Călinescu, **dacă în materie de presă aștepți represiunea ulterioară a scrisului delincvent , după ce aceste orori s-au difuzat la cititori...**

VI.) Moneta națională

În sfârșit , **o atenție deosebită a dat d-l Madgearu** , faptului că s-a suprimat un articol al d-sale.

Acel articol se referea la moneda țării. Or, stabilitatea monetară, trebuie să fie apărată și să nu fie lăsată la discreția comentariilor celor din urmă nepregătiți. [-----]

Norma sună astfel : < în ce privește stabilitatea monetară, veți împiedica să se publice tot ce poate dăuna stabilității leului >Deci, limitarea libertății scrisului asupra problemei monetare , este principial justificată.

-**Virgil Solomon** : D-l Madgearu este un nepregătit ! (ilaritate la opoziție)

-**Gr.Iunian** : **Faceți o aluzie la dl ministru de Finanțe ?** (ilaritate la opoziție)

-**Benteoiu** : Problemele monetare intră , de sigur , în sectorul de competență a d-lui Madgearu . Dar trebuie făcută o distincție între normă și aplicare ... [-----]

-**Armand Călinescu** : **Acum spuneți-ne și ce e voie de scris !**

-**Benteoiu** : **Tot ce este împăcat cu interesele țării, cu interesele omeniei și ale cuviinței .**

A.Benteoiu / 26 nov.'36

«Serviciul și aplicarea cenzurii

[**LD: șeful cenzurii era Ict col Hotineanu**]

"**Guvernul nu mănuește foarfeca la cenzură** și cred că și când veți veni dvs ,dacă veți veni și când veți veni , **nu se vor coborî miniștrii la serviciul cenzurii cu foarfeca ca să taie articole din șpalturile gazetelor. Vă veți mărgini să dați norme generale , care să fie aplicate de serviciul cenzurii.**[-----]

" **Apar sute de ziare**, în tot cuprinsul țării ; și pentru că facem și cenzura presei străine, sunt , de asemenea , **sute de gazete străine, care trebuie cenzurate de acest serviciu.**

Toate aceste lucrări **se fac, zi și noapte, de 20 de oameni** , împărțiți în echipe ,care **n-au nici un soi de menajament al odihnei lor.** Gândiți-vă, apoi, la **recrutarea personalului** .

De sigur , **când este vorba de materialul curent**, la îndemâna fondului apreciativ al oricărui **om de o cultură generală, cenzura este ușor de făcut** .

Dar când am o problemă de specialitate , ca operațiunile **în legătură cu moneda, și când de la guvern pornește doar norma generală** [-----]

Se dă drumul , în chip intempestiv , **unui articol rău informat sau inexact** ,care are ca repercusiune **o alarmă extraordinară** , în bursă , în ziua următoare, **zeci de milioane pierdute de naivii care au avut slăbiciunea să creadă în acel articol !**

Este cazul ca aici să fim suprasensibili și supra vigilenți ?

Apoi, **cenșura nu o fac profesorii de Economie politică** ,specializați în probleme monetare (Aplauze la PNL) , ci o fac funcționari plătiți între **3-7.000 lei pe lună**, pentru că **dacă ar fi profesori la Academia Comercială ,nu s-ar angaja la cenșură !**

Dacă veți veni la guvern, **după ce criterii veți recruta savanți în economie politică**, oameni care să aibă **o competență desăvârșită în probleme monetare ?**

În această materie, chiar **specialiștii au atâtea controverse** și nu se înțeleg între ei !

Ar trebui, prin urmare, ca să nu se poată reproșa nimic guvernului, ca, în prealabil, să așteptăm soluționarea tuturor controverselor pe planul doctrinar, și după aceea să avem fericirea să putem recruta pe cei mai savanți care să aibă discernământ, ca să știe ce trebuie să taie și la ce trebuie să dea drumul !

-Armand Călinescu : **DI Titeanu a fost răzbunat astăzi !** (ilaritate la PNT)

-Aurelian Bentoiu : **Mă întreb , cum se poate cere cenzurii ,care lucrează ziua și noaptea, asupra întregii prese române și străine,să nu se strecoare greșeli ?**

A.Bentoiu / 26 nov.'36

-Răspuns punctual lui Madgearu

[LD : acum răspunde punctual lui Madgearu , privind articolul financiar cenzurat]

-Bentoiu : Trec și la fapte și admit că noi, de la Ministerul de Interne, putem fi substituiți cenzorului respectiv, din echipa la care a venit articolul d-lui Madgearu.

D-le Madgearu, eu am respectat principiul competenței , nu mă amestec unde nu mă pricep complet, și am obiceiul să mă consult cu șeful departamentului interesat ,privitor la chestiunea de specialitate , când sunt întreat de șeful cenzurii .

Am avut ,în această privință, adeziunea ministerului de resort, și ,cu cea minimă competență în materie, îmi dau seama că **bine a făcut serviciul cenzurii când v-a cenzurat articolul despre care este vorba .** (aplauze la PNL ; întreruperi la PNT)

" Eu nu fac controverse cu dvs , dle Madgearu, pe chestiunea monetei ,pe problema în sine. Vorbeați de un filozof care descoperise o anume lege,eu vă voi reaminti o discuțiune a altui filozof, aceea dintre **lucrul în sine și fenomen.**

Problema adevărului dvs o știți cât este de discutabilă.Care e adevărul definitiv în problema monetară , ar fi **lucrul în sine.**Dar cum apare acel lucru largilor straturi ale poporului , ale deținătorilor de numerar, care nu sunt toți obligați să fie savanți în problema monetară , felul cum se repercutează o știre , în legătură cu problemele monetare , **alarma posibilă în public în această chestiune, repercusiunile la Bursă, deprecierea monetară și alte consecințe, acestea nu mai privesc lucrul în sine , ci fenomenul .**

"Or, dle Madgearu, în acel articol , **dvs aveți imprudența să vorbiți [-----] de expediente , de o tristă realitate, de o măsură care nu face altceva decât să cârpească** unele insuficiențe ale unei **tragice situații financiare** .Ei bine, vă întreb : asemenea expresiuni puteau să treacă ?

Nu, și încă o dată, nu pentru savanții în probleme monetare ,ci pentru deținătorii de monedă care, în urma unor asemenea expresiuni, **ar fi înțeles că suntem aproape de prăbușirea noastră monetară !**

" Prin urmare, fără a soluționa o controversă doctrinară de ordin monetar, i limitând discuțiunea la latura practică și rațiunea de a fi a cenzurii ,eu îmi dau adeziunea la ceea ce a făcut dl locot.col.Hotineanu, are a lucrat ca un admirabil șef al serviciului încredințat lui.

"Suprimarea din " Prezentul" a acestui articol, nu v-a diminuat întru nimic autoritatea dvs doctrinară, nu v-a prejudiciat cu nimic, dar țara a câștigat , fiindcă s-a evitat o alarmă posibilă în lumea deținătorilor de monedă "

" Prin urmare , lucrul s-a făcut **nu pentru a cârpi insuficiențele de guvernare , nu pentru a-și apăra slăbiciunea proprie, guvernul,ci interesul apărării monetare ,** care este un interes general ,căci nu au monopolizat moneda numai membrii partidului nostru, ci o dețin toți românii , din cele patru unghiuiri ale țării;**în acest interes s-a suprimat articolul dvs.**

A.Bentoiu / 26 nov.'36

≡Concluzie : lovitură politică deviată

"Așa încât, conchizând, **orice atac împotriva instituției cenzurii , este nejustificat , pe aplicare în fapt, iar chestia unor ipotetice greșeli , nu privește guvernul .**

Arătați-mi greșelile precise ale serviciului respectiv,și nu ne puteți cere altceva, decât aplicarea de sancțiuni în contra funcționarilor culpabili.

" Din punct de vedere politic , însă, **lovitura dvs a fost deviată "** (aplauze la PNL)

-N.Georgescu -Tulcea : **Constat că după discursul de astăzi,d-l Titeanu a fost complet răzbunat .** [LD : până la remaniere,Titeanu fusese subsecretar la Interne]

11.) Pamfil Șeicaru ("Curentul ") , intervenție: Cenzura, 26 nov.'36

Doc.integral - fișier Presa IV

-Bentoiu : Pentru a vă arăta unde au ajuns lucrurile, și câtă justificare avem în menținerea ei, mă voi referi chiar la păreri presei, ale unui organ de presă din cele mai serioase, care justifică existența cenzurii.

Ziarul "**Curentul**" din 25 iunie 1936 scria :

< De aceea am socotit perfect întemeiată grija cenzurii de a împiedica orice atac la adresa șefilor de guvernământ ai altor țări. În definitiv, este o mitocănie să te legi de originea cuiva, să-i denunți locul de naștere, proaspăta lui prezență în comunitatea unei națiuni etc etc ... > [---]

Într-o altă gazetă, cu tiraj apreciabil se spunea:

< Suntem datori să mărturisim că, în unele împrejurări, restrângerea rațională a libertățile individuale se impune. Astfel, sunt unele curente politice care propagă disoluția socială, desagregarea ordinii de stat, sau ura înverșunată împotriva cetățenilor. [.....]>

În gazeta "**Demascarea**", intitulat "**Trăiască cenzura**", se spune:

< Astăzi când ne-am trezit deodată cu un strigăt înflorit pe buzele noastre și acel strigăt ne-a mirat că nu era, ca altădată, : " Jos Cenzura ! " ci dimpotrivă, " Trăiască cenzura! " De ce aceasta ? > ... și urmează justificarea.

[LD : apoi vine Șeicaru în Cameră, este contrariat de invocarea lui și are o intervenție - replică .O dau pentru că este interesantă deși îmi lipsește o pagină ...]

Șeicaru / 26 nov.'36

#Procesul Anei Pauker

/Intervenția d- rei Blum

" Îm permiteți să vă lămuresc eu chestiunea ? Acum înțeleg la ce articol vă referiți .Să-mi dați voie, d-lor deputați, să vă dau o mică explicație.Vă amintiți dvs că în timpul **procesului Anei Pauker ,o domnișoară Blum s-a prezentat ca inspectoare a umanității.**

Vedeți dvs, **inspectorii aceștia ai "umanității "**, de la toate "**Ligile drepturilor omului "** **nu depășesc nici o dată granița Nistrului , să vadă cam ce se petrece dincolo,în " Paradisul Roșu" .**(aplauze la PNC)

" Evident , că **nu pot să accept, sub nici o formă, și nu cred că există nici o conștiință națională care să accepte pe străini să ne controleze cum ne administrăm noi în interior.** Dacă ne administrăm bine sau rău, noi răspundem.Dacă ne administrăm rău, **toate națiunile care se administrează rău , ispășesc în cimitirile istoriei ;** toate națiunile care se administrează bine, **urcă înălțimile de splendoare ale istoriei.**

Aceasta este socoteala noastră proprie.

Mi s-a părut foarte ciudată această mobilizare de protestări în jurul procesului Anei Pauker. Ceva mai mult, am văzut **pe această listă de protestări și iscălitura unui fost prim-ministru al Franței , d-l Daladier .**Atunci am trimis un articol care s-a publicat în "**Action Francaise**" , în prima pagină, articol în care am executat , la el acasă, așa cum se cuvenea, **pe d-l Daladier ,pentru această ciudată intervenție oficială , în treburile noastre interne.** [.....]

Șeicaru / 26 nov.'36

#Cenzurarea atacurilor contra șefilor de Stat

" După aceea, a urmat o intervenție și s-a spus că **șeful altui Stat nu trebuie să fie atacat .** Am spus : **foarte bine.Dar iarăși mi se pare ciudat că această măsură drastică , pe care eu o găsesc foarte legitimă, nu se ia față de toată lumea !**

...DI Blum, nu ?!

D-I Blum **nu este , încă , șeful Statului francez** ;eu îi doresc din tot sufletul să ajungă ; nu am nimic împotriva ; treaba francezilor cum își așază ierarhia în comandamentele naționale ale Statului lor ,dar ,**deocamdată, d-sa era președintele Consiliului de miniștri** . Am spus așadar : **foarte bine, iată o măsură de politețe internațională**,de a nu fi atacat președintele Consiliului și ministrul de Externe al unui Stat.

...DI Hitler, da?!

"Dar , în același timp, **în presa noastră , era atacat cineva care nu era șef de guvern , ci era șeful Statului german, cancelarul Hitler**.Atunci am spus : **cum se poate două măsuri ?** " Evident, **măsura dvs era o scăpare din vedere** sau poate era o directivă ,pe vremea aceea luându-se măsuri excepționale , pentru **ca d-I Blum să nu fie atacat,în același timp lăsându-se să se atace șeful unui Stat ,cancelarul Hitler."**

...Haimanalele de la "Drepturile omului "

"Iată acum, d-le subsecretar de Stat ,**origina acestei ratificări** a unei măsuri pe care ați luat-o împotriva mea , **de a mă împiedica să discut chestiunea d-rei Blum, nepoata, sau d-ra Blum , unchiul .Am ratificat această măsură cu o singură condiție :ca să fie erga omnes . Politeța față de șefii de State, guverne și State, ori este o excepțiune pentru cineva și dacă este excepțiune devine umilitoare .O politețe pe care o impui țării numai față de o persoană , crează o nuanță de vasalitate.Dacă politeța este erga omnes, nu mai există această nuanță de vasalitate ,ci o nuanță de politețe.** Eu nu m-am supărat când mi s-a dat **o lecțiune de politețe internațională** , pentru că prefer să primesc o asemenea lecțiune , dacă prin aceasta se împiedică o mojiție internațională a acelora care ,după ce au fost în conducerea unui guvern, **ca d-I Daladier, sau alții, protestează împotriva chipului cum ne administrăm noi în interior.** ! Oricând prefer această lecțiune , dacă vreți de cuviință, ratific toate măsurile dvs , **dacă cu prețul acesta izbutesc să apăr prestigiul țării noastre .** " **Nu am ajuns până acolo ca prima haimana de la " Drepturile omului" sau știu eu de la ce lojă misterioasă, să ne dea lecțiuni de conduită în interior.**Cred că și d-ta, d-le subsecretar de Stat , ești de acord cu mine aici " (aplauze pe mai multe bănci) [-----]

▣ Cenzura ? da sau nu ?

-**N.Georgescu -Tulcea** (PNT) : **D-le Șeicaru, d-ta ești pentru cenzură sau contra ei ?**
-**Șeicaru** : **Mă întrebi dacă sunt pentru cenzură ?** D-tale ți-ar fi convenit ca să se lase să se publice anumite declarațiuni care s-au făcut într-un oraș din Ardeal ?
-**Georgescu -Tulcea**: **Eu te întreb dacă d-ta , ca ziarist, ești pentru cenzură ?**
-**Șeicaru** : **Sunt anumite ocaziuni când eu, ca gazetar , voi refuza oricând să public declarațiunile nesocotite pe care le-ar putea face un om politic.**(aplauze la PNL)
Nu mai protestați și să nu vă mai cuprindă o așa mare pasiune pentru libertatea presei , pentru că , rând pe rând,când ați fost la guvern , ați cenzurat-o .
-**NSTănăsescu** : **D-ta ești ziarist conștient, dar sunt alți ziaariști care scriu fără să-și dea seama.**
-**Șeicaru** : În ceea ce privește ratificarea cenzurei, **eu socotesc că cenzura devine insuficientă** pentru sprinteneala , pentru iscusința unui condei **Sub cea mai severă cenzură poți scrie ce vrei, fiindcă este greu să găsești un cenzor așa de pregătit , încât să poată surprinde iscusința unui condei bun , care poate scrie orice , dincolo de toate măsurile opresive și de toate împiedicările pe care le-aș opune "**
Șeicaru / 26 nov.'36

12.)**Virgil Madgearu** , replică la răspunsul lui **Aur.Bentoiu** , 26 nov.'36

(DAD, MO%, 26 nov.'36 , pag.65 ? 66?)

[LD : fără să-și fi clintit prin nimic **pornirea de opozant** - prin explicațiile date de Bentoiu -

Madgearu anunță , în fond , hotărârea PNT de lansare a campaniei electorale .

În ce privește **diagnosticul** dat viitoarelor evoluții, **se înșela**.Dar asta este **o chestiune de viitor apropiat .Și această " neunire" a PNT cu PNL - din vina ambelor partide - va costa**

democrația românească .]

#Pasarea răspunderilor

#Inutilitatea cenzurii

...A avut totală dreptate să spună că nu urmărește să ridice un protest .

Bentoiu a încercat să degajeze guvernul de orice răspundere politică , aruncând vina pe serviciul cenzurii ; timp de 3 ani această instituție nu a putut fi pusă la punct .[.....]

" Aflați , din partea noastră , că noi contestăm utilitatea cenzurii ." (aplauze la PNȚ)

Ea nu a reușit să împiedice publicarea manifestelor clandestine cu caracter ațâțător , să țină sub control tipografiile , încât nici Coroana nu este asigurată de acest serviciu .

De aceea a spus el că preferă confiscarea , nu cenzura ."

...Suprimarea drepturilor opoziției la opinie

" Chestiunea principială este de ordin politic . Este chestiunea dacă mai poate exista un regim politic normal , prin suprimarea dreptului politic partidelor politice de a-și expune părerile , d-le subsecretar de Stat " (aplauze la PNȚ) Aceasta este problema în dezbateră .

" Va să zică , sunt anumite chestiuni în care dvs decretați că opoziția nu are dreptul să-și spună cuvântul , în care decretați în opinia publică părerile dvs și soluțiunile guvernului dvs , ca sacrosante . Atunci faceți un pas mai departe și desființați Parlamentul , și treceți la dictatură , dar nu la această parodie!"

Crede - mă d-le subsecretar de Stat ! Sunt de 20 de ani în politica țării , nici o dată nu am activat cu mai multă silă decât astăzi .

Silă , fiindcă constat că eforturile cinstate se sparg ; silă , pentru că constat lipsa completă a celei mai elementare sincerități în raporturile dintre forțele politice ; silă , pentru că constat că ipocrizia a luat locul tuturor celorlalte manifestări , iar lașitatea este transformată în principiu de guvernare ." (aplauze prelungite , strigăte de bravo , la PNȚ)

«PNȚ-o fereastră prin care poporul să privească!

" D-lor deputați , închei . Ceea ce am presupus s-a realizat : s-a demonstrat încă o dată inutilitatea eforturilor noastre de a se așeza acțiunea publică pe linia responsabilității politice . Dar un rezultat voi fi obținut : sunt convins că în mințile unora - poate și a multor colegi din majoritate - s-a deschis o fereastră nouă ; și sunt și mai convins că am izbutit și că vom reuși complet , prin eforturile noastre repetate , din ce în ce mai mult , să deschidem o fereastră mare , pentru ca țara să poată să privească trista realitate politică , creată în urma guvernării dvs ." (aplauze prelungite , strigăte de bravo , la PNȚ)

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

SENAT

13.) N.Iorga (PND) , discurs la Mesaj , Senat , 27 nov.'36

(D.S. , MO 6 , șed. de vineri , 27 nov.'36 , p. 77- 86)

[LD : 8 iul 2003 : Nu am nici o dovadă , dar am impresia , aproape certitudinea , că discursul lui Iorga a fost un aranjament între cel puțin trei personaje :

Carol - Tătărescu -Iorga .]

[Pe tot parcursul discursului , nimeni nu-l întrerupe , nimeni nu polemizează .

Deși spune că nu are talent de actor ... Iorga joacă teatru !

Va spune " niște puncte de vedere " , dar ... tot discursul a fost construit pentru concluzia finală : așteaptă de la Regele Carol să facă un guvern de " concentrare a valorilor " , după ce însă , își vor arde programele și steagurile de partid .

O spune clar, fără echivoc, **îndemnându-l pe Rege să facă acel pas**, pe care **Carol II îl va și face peste un an și trei luni**. Nu bătuse ceasul !

Iorga este **un personaj patetic** al istoriei noastre. Și-a făcut datoria în cele mai tragice împrejurări și dacă, în evaluările sale, nu a fost un vizionar, nu el a fost de vină, ci veacul nebun în care i-a fost dat să trăiască.

Iorga face **paranteze în paranteze**, și este foarte greu de sistematizat problematic. Discursul lui Iorga ar trebui deșirat (spicuit), ca să se înțeleagă ceea ce vrea să transmită. Dar ar dispărea frumusețea șaradelor. Eu îl înțeleg abia acum, aproape perfect. Parantezele, semnele, colorarea îmi aparțin. Doc. integral - **fișier PND -III**.
Vezi și hotărâște unde dai fragmente, pentru că este f. lung.]

N.Iorga / 27 nov.'36

☛Manieră de "apostol"

...Ironizarea ovațiilor, a discursurilor ...

[Stenograma : ședința este condusă de **prof.Ai.Lapedatu**. După începerea discursului, în incintă apare **Gh.Tătărăscu** (întâmpinat cu ovații de majoritate) și **întreg guvernul** .

Cu stilul său sarcastic, Iorga transformă "primirea" într-un **moment penibil-hazliu** .

Așa era Iorga ! Așa era fraza lui Iorga ! Așa era mușcătura lui Iorga !]

" Dle președinte, d-lor senatori, să-mi dați voie, cu un foarte **vechiu obicei al unui om căruia nu-i place să se expună la nici o tribună, să vorbesc de aici**, de la locul meu, spre desparerea stenografilor, dar spre marea mea mulțumire. [intră Tătărăscu]

În al doilea rând, **apreciez entuziasmul dvs pentru șeful guvernului** (aplauze prelungite, ovații strigăte "să trăiască"), pe care, cum se vede, **dvs îl vedeți foarte rar aici în Senat**, și probabil **n-aveți nici ocaziunea de a-l vedea la ministerul d-sale**, și cum **d-l președinte al Consiliului n-a făcut ceea ce se face înaintea unor aplauze așa de călduroase, nu s-a ridicat pentru a vă mulțumi cu mâna la inimă, să-mi dați voie ca aceasta s-o fac eu, care n-am meșteșug teatral**, dar care **sunt totdeauna unde este nevoia să înlocuiesc pe cineva într-un lucru bun** : în numele d-sale, **vă mulțumesc foarte emoționat** (aplauze prelungite, ilaritate) fără a avea **măcar pretențiunea** ca, la rândul dvs și în momente mai puțin plăcute pentru **dvs**, să vă deați la o manifestațiune tot așa de călduroasă pentru mine. (aplauze prelungite. ilaritate)

" În același timp, țin să vă rog **să mă iertați că nu fac un discurs lung**; mai mult decât atât, **să mă iertați că nu pot face un discurs**. Eu sunt de pe vremea când puțini oameni făceau discursuri, și atunci, natural, aveam și eu din când în când dorința de a face câte unul. Dar, cum trăim **astăzi în vremea când toți Românii**, de orișiunde, **fac discursuri** cu aceeași competență și autoritate, **să-mi dați voie ca eu să nu fac un discurs, ci să exprim câteva puncte de vedere** .

...Puncte de vedere ptr trecut, prezent și posteritate

" Puncte de vedere **pentru dvs, dacă voiți**, pentru opinia publică, **dacă mai există**, -lucru de care mă îndoiesc foarte mult - puncte de vedere **pentru mai târziu**, când va veni vremea să fim **judecați** fiecare și **după ce am făcut** și, fiindcă **nu putem face totdeauna ce voim** - și după **cele ce am voit** .

Și este și un **punct de vedere pentru mine**, care **vreau să notez**, la capătul unei cariere așa de lungi, **anumite momente**, când este bine ca cineva **să se uite împrejur**, **să nu uite** ce a fost în urmă, și, mai ales, **să aibă o mare grijă** de ceea ce ne este tuturor înainte."

[-----]

N.Iorga / 27 nov.'36

...Gânduri ptr opinia publică

"**Mă îndeamnă să vorbesc**, deși **nu este un lucru așa de plăcut pentru mine**

-plăcut pentru dvs, dacă vreți, care mă ascultați cu atâta prietenie, cu atâta interes, dar pentru mine, care **am multe lucruri de făcut**, nu este desigur lucrul cel mai indicat,

cel mai plăcut - mă îndeamnă anumite lucruri :

mă îndeamnă , de sigur, și **grija oamenilor care sunt neconținut îndemnați, zăpăciți, otrăviți , de o presă care cultivă uneori ura**, și care se pare că **nu-și dă seama** de ceea ce înseamnă pentru o națiune atunci **când ura ajunge în fundul tuturor sufletelor, căci așa se merge la împrejurări ca cele din Spania** [război civil], prin ura aceasta strecurată zi cu zi.

" Prin urmare , **grija pentru opinia publică , otrăvită astfel** ,mă îndeamnă **să spun câteva cuvinte** , care, înainte de toate , au valoare foarte relativă ,a unei **complete nepărtiniri** și a unei **dezinteresări absolute**" [.....]

" Va să zică, **eu voi vorbi pentru opinia publică** , atâta care este , **pentru a o dezapăci , pentru a aduce** oamenilor care vor să mă creadă puțin, **o altă lumină decât lumina multicoloră care, pretinzând că este cea mai bună lumină de soare , nu este decât zigzaagul acela de roșu , albastru și verde , care se vede în vitrinele cinematografelor.**"

[Plată și răsplată]

" **Nu-mi aduc aminte de nimic și lucrurile** care au fost în urmă , **nu sunt niciodată** un îndemn pentru mine **de a le cere din nou** [sfetnic regal ?] , **deși trăesc într-o țară** în care **trebuie să te ferești de a da cuiva un lucru , fiindcă el cere toată viața** :!-ai dat o anumită situație la treizeci de ani , poate ajunge la optzeci de ani , și , la cea dintâi ocazie , se prezintă iar să ceară lucrurile pe care le-a avut cu jumătate de secol înainte

Eu las tot trecutul pe care l-am avut [războiul ? cauza Carol ?]- **foarte neplăcut pentru mine - eu nu tind la nimic, nu pretind nimic și nu-mi poate folosi nimic** , pe lângă ce m-a ajutat Dumnezeu să am."

[Modestie orgolioasă]

" Prin urmare , cred că mă găsesc într-o situație , dacă nu **unică**, într-adevăr **rară** Prin urmare , în lipsă de alte însușiri , **nefiind reprezentativ , nefiind popular** - Dumnezeu să mă ferească ! - și nefiind , în același timp, **nici un om cu o deosebită idee despre mine însumi , aduc înaintea dvs dezinteresarea și nepărtinirea care decurg în chip firesc dintr'însa** .

Prin urmare , **cred că e bine ca un om cu situația mea să vorbească despre împrejurările de astăzi** : despre tot, dacă voiți, dar alegând din aceste împrejurări **ceea ce este caracteristic.** "

[Sacii de nemulțumiri și soluții]

" Natural, **noi avem fiecare sacii și săculețele noastre de nemulțumiri și de idei creatoare și ce ar fi dacă le-am deschide toate și le-am răsturna în mijlocul Senatului !** S-ar vedea **câte nemulțumiri sunt în România și ce fecunde sunt spiritele în această țară** , care găsesc totdeauna **câte un leac pentru fiecare din aceste suferințe** "

N.lorga / 27 nov.'36

▪Succesiunea la guvernare

...Războiul gușilor și a gușăților

" Astfel, vorbesc și pentru dvs. **Vorbesc pentru dvs care sunteți la sfârșit de guvernare** -deși **nu înseamnă de astăzi până mâine, cum cred unii oameni a căror gușă este totdeauna deschisă** -ci este un lucru pentru mai târziu ,și atunci **războiul gușelor și al gușăților** , dacă voiți, **se va deschide ,dar va să zică nu se deschide numai decât , în momentul acesta , o succesiune.**

...Guvernul? :o ieșire frumoasă!

"Dar dvs vă așteptați la această succesiune și ar trebui să vă pregătiți o ieșire frumoasă . Mi se pare că - după cum veți vedea îndată - **dvs nu o faceți !**

Ați putea să o faceți și ați avea de ce să o faceți . Ce ași scoate eu din ce ați reușit , în împrejurările grele , **să îndepliniți dvs !** Dar am găsit , alături de o opoziție care cunoaște toate reclamele ,**un guvern care nu cunoaște nici una !**

Ceilalți au toate fericirile la îndemână, și dvs mai că ați declara că nu ați făcut nimic ! "

...Regele?:să guverneze singur!

Aceasta nu se poate.Fiindcă nu cred că , **dacă o țară tolerează , un guvern care nu face nimic,dar un suveran** , și unul ca Acela pe care îl avem - și îl cunosc eu ! -un astfel de suveran **nu îngăduie un guvern care nu face nimic.**(aplauze prelungite)

La urma urmei, **dacă nici guvernul actual nu face nimic,dacă prin anumite discursuri se dovedește** , încă de acum,că **posibilii moștenitori nu au să facă lucruri peste măsură de**

mari,atunci nu rămâne decât ca **M.S.Regele să guverneze singur**, și **Maiestatea Sa este omul capabil să o facă de la sine ."**

Dar este mai bine , **fiindcă Regele nu trebuie să stea cu un program în fața țării** ,este mai bine ca **lucrul acesta să fie făcut de alții care ,la guvern, dacă au făcut ceva, să o spună** , iar , în opoziție, dacă nu pot face un lucru, **să nu-l spună** .

...**Miniștrii?**:să arate ce au făcut !

" **Vorbesc și pentru d-lor, miniștrii** , care , într-o modestie dusă foarte departe , **dovedesc o absolută incapacitate de a recunoaște binele pe care l-au făcut** ,și aceasta , probabil, fiind că **nu au curajul de a recunoaște și binele pe care puteau să-l facă , și nu l-au făcut** , și **oarecure cantitate de rău** , pe care , ori de au vrut să-l facă , ori de n-au vrut să-l facă , **totuși a ieșit și acela la suprafață , și stă în fața judecății noastre "**

...**Parlamentul?**:fără el nu se poate !

" **Eu mai vorbesc și pentru alte două motive .Și din respect pentru această instituție parlamentară .Prea sunt mulți în toată lumea care își închipuie că totul ar merge bine ,dacă nu ar exista Parlamentul**.Prin urmare, dacă nu ar exista Parlament, **ce rămâne ? "**

Presa?să aibă conștiință

"...atâta vreme **cât presa nu este împiedicată din afară** , și, mai ales, **când presa nu este împiedicată dinăuntru.**" **Fiindcă atunci când presa nu are o conștiință** ,o conștiință superioară tuturor intereselor, atunci , fără îndoială , **ea este un lucru foarte rău** și **Presa este împiedicată de dinăuntru ."**[------]

...**Apărarea amenințărilor**

[**Un Iorga ironic-generos ,cu cei amenințați ,față de presupuși adversari loviți...**]

"**Eu sunt pentru toți oamenii care sunt amenințați ."**

De exemplu, **pentru dvs , care sunteți amenințați de o formidabilă coaliție ,care vă răstoarnă în fiecare duminică**,fără voia mea mă dau de partea dvs, ca omul fricos,(ilaritate) , de câte ori sunteți amenințați."[------]

N.Iorga / 27 nov.'36

...**Constituția?**: apărată !

"**Nici guvernul , ca atare, nici guvernele care vor veni pe urmă, nici nimeni altcineva , oricare ar fi dorința lui de a face bine,să nu se atingă de această Constituție**,care ne-a dat așezăminte cu care ne-am deprins, în care trăim destul de bine, care evită turburările adevărate , **fiindcă ce vedem noi , defilările acestor steaguri ,cu căciuli svârlite în aer, aceasta nu înseamnă nici pe departe turburare ; și să ne ferească Dumnezeu de turburările cele adevărate !"** Să ne păstrăm ce avem, să punem înăuntru suflet și moralitate, **să nu facem așezăminte noi**, care vor fi exact de aceeași valoare ca și cele vechi. " (aplauze , aprobări)" **Și eu am luat parte , atunci când s-a votat Constituția nouă**, am luat parte la discutarea ei, în Camera Deputaților ...pe atunci **eram popular, de atunci m-am devalorizat** , în ce privește sentimentele națiunii pentru mine ; **ale mele pentru națiune sunt tot cele vechi , numai că nu ne întâlnim**

nici o dată la alegeri ; mă mulțumesc cu locul pe care-l am aici]

Dar eu atunci, în Cameră, **n-am adus nici gaze asfixiante, și n-am spânzurat nici șobolani** la anumite cluburi de pe **Calea Victoriei [aluzie la PNȚ ? la LANC ?]**, în credința naivă că **mirosul de șobolan** putred, adus de vânt, se va amesteca apoi cu **mirosul din fiole și va împiedica revizuirea Constituției** , care se poate face și cu concursul oamenilor politici care nu întrebuințează șobolani și fiole " (aplauze, ilaritate)

N.Iorga / 27 nov.'36

▫**Mesajul/Răspunsul la Mesaj**

[**Iorga este aproape singurul opozant care recunoaște guvernului** , anumite merite.

Leagă de perioada guvernării Iorga ,care debutase cu colaborarea liberală,și care denotă o consecvență din partea-i .Dar lauda era de circumstanță.Pentru că poate, **cu satisfacție răutăcioasă** , să releve că **aceste realizări sunt opera guvernului, nu expresia partidului !]**

" Am spus că dvs sunteți un guvern **care nu vă știți lauda, nici în Mesajul** ,pe care dvs l-ați redactat ,**afară de anumite părți pe care știu foarte bine că nu le-ați redactat dvs** , - le-ați aprobat dar nu le-ați redactat - **și nu vă știți lauda nici prin această majoritate** .[.....]

"E păcat că dvs nu știți să vă laudați și nici n-ați găsit pe cineva să vă laude - precum voi arăta - în cursul guvernării de trei ani s-au făcut o multime de lucruri bune ,și e datoria unui om onest să le semnaleze , așa cum a făcut dl Miculescu , într-un frumos discurs , în care a indicat și unele lucruri care sunt și în programul Partidului Conservator ,și înzestrate cu tot ce trebuie din partea organelor conducătoare , au a se preface ,într-un viitor apropiat , în reforme îndeplinite ." Așa voi face și eu : unde este un bine , îl voi semnala .Căci , la urma urmelor, ceea ce este interesant este să se facă binele ,[.....]

" M-am întrebat de ce nu vă laudă majoritățile?Vedeți, este o problemă,fiindcă era un moment așa de potrivit ca să vă aruncați o privire , nu asupra momentului ,dar - aceasta a patra sesiune - să vă aruncați o privire asupra întregii opere îndeplinite .

Cum de nu m-a lăsat cineva , dar pe mine singur [fără Argetoianu ?!]fără tovarășie, încă trei ani și să vedeți dvs cum m -aș fi laudat (ilaritate) când s-ar fi deschis a patra sesiune ! "

N.lorga / 27 nov.'36

...Relația Partid(Brătianu)-Guvern(Tătărescu)

[LD:foarte , foarte importantă remarcă: **neconcordanța partid-guvern** .Adevăr mocnit sub tăcere ,contrazis în diverse momente,țâșnit prin indiscreții ,aplanat prin promisiuni neonorate apoi , favorizat de tot felul de duplicități și interese,gata-gata să ducă nu numai la căderea guvernului, ci și la destrămări din partid.**Cine a avut rol "destructiv",cine pe cel "constructiv"** , este greu și (la urma urmei, inutil) de stabilit.Depinde **față de ce "valori"se face raportarea**,de consecințe, **de perspectiva istorică**,de atunci și de mai târziu .

Deocamdată , consemnăm "**mutările**" pe tabla de șah a scenei politice românești.]

"Dar dvs nu știți să vă laudați și eu ghicesc de ce .Fiindcă nu se laudă un guvern și n-are curajul de a-l lauda o majoritate,decât atunci când opera aceasta este făcută de guvern în întregime, de un guvern care oglindește **o singură voință** și când este făcută **în numele unui partid,care știe el că aceasta este opera plecată de la dânsul.**

"Veți vedea că binele care s-a făcut ,s-a făcut în alte împrejurări .

Și acum am vă arăt și linia pe care mi se pare că s-a făcut acest bine ,și linia rămasă liberă , , pe care se putea face atâta bine, și , din nenorocire , **nu s-a făcut .**

..."Programele" de guvernare au devenit inoperante

"Dvs ați venit la guvern cu un program.Eu consider, astăzi, programul, oriunde, o greșeală.Așa sunt timpurile, așa se schimbă lucrurile , dintr-un moment într-altul , încât poate fi numai o indicațiune de caracter general , o coloratură dar nu poate fi o serie întreagă la putere .

["De pildă , în ordinea internațională, câte volume s-ar putea scrie despre toate pactele încheiate între State, despre hotărârile luate de către State ,despre gesturile schițate, care n-au dus la nici un rezultat !]

...Precaritatea colaborării partid(Brătianu)-guvern(Tătărescu)

[LD:18 dec.2007.Histrionic,lorga pare a se juca cu bărbații politici ai țării,împărțind complimente, hrănind iluzii ,flatând orgolii,scomonind intrigi,legitimând formule.Printre rânduri,ies la iveală frustrările și ranchiunele acumulate de el ,ca lider de partid și ca șef de guvern.]

"Eu îi urez președintelui Consiliului de Miniștri ,care este încă un om tânăr - în Franța , omul se socotește tânăr " un homme jeune " până la 60de ani ,de la 60 de ani în sus, nu ,și ,din nenorocire, eu nu mai sunt un om tânăr eu îi doresc președintelui Consiliului să capete asupra celor tineri din partid ,destulă autoritate pentru ca ,nici să meargă cineva să-l întrebe ce vrea, ci să știe dinainte ce vrea să nu facă, prin urmare,decât ce vrea acel care conduce.[.....]

"Dar să se potrivească lucrurile așa ca, dacă este vorba de oricare partid,partidul acesta să aibă un șef care să poată fi primit în fruntea guvernului de oricine , în orice împrejurare, și dacă este cineva șef al guvernului ,partidul să aibă curajul de a face din șeful unui guvern, șeful de reponsabilitate și șef al partidului . ,

"Nu vă supărați ;sunt unele sentimente delicate , de care țin seama și eu,și am pentru generația aceasta mijlocie a Brătienilor , o foarte mare admirație din punctul de vedere al caracterului lor,și cunosc nobila tradiție a operei lor spornice pentru țară.

Dar această dualitate **nu este bună**, dualitate de **șef de partid și șef de guvern**, și nu e bună nici o altă dualitate cum ziceam o dată, **cu doi șefi, unul pe scaun și altul sub scaun**. (ilaritate) **E jenant pentru șeful de pe scaun, și umilitor pentru șeful de sub scaun**, mai ales când vede că scaunul nu se mai răstoarnă . (ilaritate)
" Prin urmare , eu îmi explic de ce n-a fost acest curaj nici la guvern, nici la majoritate .
Nu avem de a face cu opera guvernului întreg , comandată de un singur om, și care să se răsfângă asupra întregului partid."

...Absența unui program de guvernare

[LD : Iorga nu are deloc dreptate. Este de rea credință, și de rea intenție. **PNL avea un program elaborat , dezbătut și adoptat în ample dezbateri**. Mai mult, din 1928, în cei 5 ani de opuziție, **PNL și-a reactualizat , succesiv , programul**, încât se poate vorbi de **o pregătire de 5 ani** . Că acest program nu era pe placul adversarilor, asta este altceva. Cât privește comparația dintre programul lui și al PNL este... penibilă Poate are dreptate doar în ce privește "telefonul" lui.... spre Carol , dar informația este de domeniul anecdotei]

" **Partidul acesta , la venirea la cârmă, a prezentat un program , un program schițat repede .**
"Pe vremurile lui Dimitrie Sturdza era altceva : se făcea un program care abia încăpea într-o broșură. **Dvs nu aveți nici o broșură**, cum și eu am venit la guvern **fără nici o broșură**, singura broșură care s-a arătat pe vremea guvernării mele , la Cameră, a fost **Statutul francmasonilor** , și aceasta nu mă privea pe mine ! (**aplauze, ilaritate**)
Nu ați venit cu un program, făgăduind mai multe măsuri , iar **programul era improvizat** .
N.Iorga / 27 nov.'36 , retro nov.'33

⌘ **Guvernul PNL=govern conjunctural**

"**Dvs nu erăți cu totul siguri că veniți la guvern în momentul acela**. Chestiunea aceasta eu nu știu unde ați tratat-o . **Eu am tratat-o la telefon**. Și se pare că telefonul meu are anumite virtuți
Eu nu vă cer să-mi fiți recunoscători mie , dar telefonului meu desigur că-i datorăți o frumoasă recunoștință, într-un moment când lucrurile erau foarte nesigure "
" Prin urmare, venind așa "**a l'improvisate** " , **nu ați avut un program fixat în amănunte**.
Și spun că este bine așa.

...Liniște și ordine ? : făgăduială neonorată

"**Dar ați făgăduit anumite lucruri . În fruntea lor, stătea restabilirea liniștei.**
"Și parcă văd pe omul [Duca] cu care am avut multe legături, rareori întrerupte de pasiuni, parcă văd pe **omul a cărui lipsă în partid o regretați și o regret și eu , care a venit după numire la mine-vă asigur că mi-a mulțumit -și m-a întrebat ce cred eu .**
"Am spus că , înainte de toate, **trebuie să fie liniște în România , liniște imediată , prin orice măsuri**. Mi-a răspuns : **o voi face .**
Trecând câteva săptămâni, am aflat moartea lui silnică. **Va să zică liniște nu era.**
Da, ați venit cu un program : **Ați promis anumite lucruri , pe care nu le-ați făcut** și ați făcut o mulțime de lucruri , **pe care nu le-ați făgăduit.**
Făgăduelile au rămas în vânt, însă lucrurile săvârșite , rămân în realitate și în istoria țării , și ele formează **onoarea foarte multora dintre dvs. "** (aplauze)

...Guvernare contra partidului!

[LD : **atenție ce spune Iorga ! Atenție pentru ce îi laudă!**]

" Pe de altă parte, **dvs ați anunțat o mare guvernare de partid**, și **n-ați făcut ca guvernare de partid, nimic**. Nici pentru partid . **Nici un partid n-a plasat mai prost pe aderenții săi , afară de banca ministerială** " **"Eu , care nu venisem să plasez pe nimeni -în foarte multe cazuri nu aveam pe cine plasa** (ilaritate) și am plasat pe ai altora , dar aceasta nu mi-a făcut o deosebită plăcere -eu am făcut **mai multă operă de partid , deși abia aveam unul ,** am făcut din punctul de vedere al grupării mele , **mai mult decât ați făcut dvs.**

"**Dar fără partid, și de multe ori contra partidului, contra intereselor partidului și contra trecutului partidului , ați făcut o mulțime de lucruri . "**

Și este o concluzie pe care o voi trage la sfârșit, care este foarte interesantă.
Acea dintre dvs care sunt obișnuiți cu lucrurile publice, o găciți de pe acum, găciți către ce merge această expunere, cu mai puține critici, cu multe laude, și mai ales cu îndrumări către viitor."

N.Iorga / 27 nov.'36

#Măsuri severe contra tulburătorilor!

[LD : astfel acumula Iorga "cartonașele" care se vor transforma în gloanțe, în 1940. Aluziile lui, nu am îndoială, sunt făcute pe adresa tulburătorilor, în general, dar cu trimitere spre CZCodreanu, în special. Persiflările lui, humorul caustic, se transformă în acuzare, și duc la recomandarea de soluții drastice.]

"Ce trebuia să faceți dvs, după angajamentele pe care le-ați luat ?

D-le președinte de Consiliu, d-lor miniștri, câți vă cunosc, ordinea aceasta este, înainte de toate, o ordine în spirite. Toți jandarmii și toată poliția, poliția secretă și armata, nu vă pot da liniștea de care țara are atâta nevoie, până ce această liniște nu intră în spirite.

Dacă este cineva care nu poate fi convins să lase țara liniștită, nu este măsură destul de aspră care să nu trebuiască, imediat, cu orice risc personal, să fie luată, pentru ca omul acesta să nu poată să aibă o influență asupra țării. (aplauze puternice în Senat) [----]

"Dar în vremurile acestea, sunt foarte mulți oameni care își închipuie că, în afară de viața obișnuită, în afară de normalitate - normalitatea disciplinată - în afară de supunerea omului fără experiență, către omul cu experiență, de supunerea tânărului față de bătrânul care a trecut prin ceea ce încă nu cunoaște tânărul, în afară de respectul legilor, în afară de respectarea tradiției, în afară de tot ce este mai solid, mai nobil, în trecutul nostru, se poate, printr-o învățare revoluționară, să se schimbe toate lucrurile.

"Iată, de exemplu, pe cineva, care este un om fără nici o valoare, și pe care îl îmbraci într-un anumit fel, îi pui curele, îi strecori în buzunare arme defensive sau ofensive - te întrebi, împotriva cui? - îl înveți să defileze în fiecare duminică, îi cumperi mai multe steaguri, și iată armata care va crea o Românie nouă !"

"Vă aduceți aminte că am discutat cu multe guverne această chestiune și am spus că nu este bine, și am adăos că oamenii care se îmbracă așa cum nu trebuie, se cuvine a fi dezbrăcați, chiar cu riscul de a-i lăsa în pielea goală, fiindcă în România există numai un steag și numai o armată, și în România nu poate să defileze decât această armată" (aplauze prelungite și îndelung repetate, în Senat) [----]

"Lucruri de operetă, din care picură, din când în când, sânge. Și acest lucru nu trebuie !

Dar veți zice: <Altfel, ce bucluc, și persoana ministrului nu este asigurată ! >

Dar cine mai este asigurată în momentul de față? Ce persoane, ce clasă, ce Stat, ce națiune? Este o vreme de război: *bellum omnium contra omnes* !

Cine are autoritate trebuie să exercite această autoritate.

Aceasta nu s-a făcut ! " [-----]

"D-le ministru de Instrucție [dr. Angelescu] dvs nu trebuie să vă lăsați impresionat de gura spurcată care, îndată ce o atinge cineva, se deschide și împrășcă injurături.

Eu sunt unul din oamenii care am primit mai multe injurii, și, cum vedeți, nu au avut nici un fel de influență asupra sănătății mele" (ilaritate)

#Broșura "verde", broșura "roșie"

"Prin urmare, prindeți de piept această primejdie, fiindcă acei care participă la anumite manifestații, acei care sunt capabili de anumite gesturi nesocotite, mergând până la crimă, tovarășii acelea de copii asasini, pe care i-a curățat în ultimul timp justiția, vin dintr-o stare de spirit nenorocită."

"Până la măsurile pe care le-a luat acum câteva zile dl Luca [ministr. Interne], se vindeau între muncitori două feluri de broșuri: o broșură verde și o broșură roșie.

În broșura verde, un articol, zece, care zice: <sfărâmați orice împotrivire !>

Iar broșura roșie, era împodobită cu semnul ciocanului și a secerii." [---]

N.Iorga / 27 nov.'36

- "Deplinele puteri "?da !

- "Răspundere ministerială"?nu !

"S-au cerut și anumite **libertăți excepționale** pentru ca , în timpul vacanței ,să se poată face lucrurile cele mai mari .**Lucrurile mari nu s-au făcut** .De altminteri, **păreră mea este că , și fără o autorizație a Parlamentului ,găsindu-se în fața unei primejdii pentru țară,un guvern trebuie să meargă până la capăt ,** chiar cu riscul de a se prezenta la Curtea de Casație .**Nu după propunerea aceasta nouă ;** vă rog, **este o propunere imposibilă.**
Eu nu doresc să guvernez , dar vă declar că **aș călca de zece ori pe zi legea răspunderii ministeriale** și aș aștepta cu pasiune zilele când aș fi judecat -**fiindcă eu nu sunt dator să învăț pe de rost cele 40 -50.000 de articole de lege** ,pe care nu le știe nimeni , decât când are nevoie un avocat de dânsle.

Cel care guvernează trebuie să aibă întreaga putere de guvernare ,iar nu cu nu știu câți supraveghetori , cu nu știu câte articole în buzunar .Astăzi guvernez ,mâine cad și mă târâște cu jandarmii înaintea judecătorului suprem de la Casație .Toate lucrurile acestea le lăsați ca moștenire urmașilor .[-----]

N.lorga / 27 nov.'36

¤Guvernarea Tătărescu

...Animarea muncii

" **Și ați mai făgăduit un lucru** , d-le președinte de Consiliu .Unii au zâmbit , dar mie mi-a părut foarte bine că l-ați făgăduit și **îmi pare rău că nu l-ați făcut .**

Ați spus că veniți să " animați țara " .

Vă asigur că nici nu-și dă seama cineva **ce s-ar putea face din nația aceasta românească , dacă ar fi într-adevăr animată, dacă fiecare român s-ar deprinde cu ideea că are forțe lăsate de natură , transmise de la înaintași ,și pe care nu poate să le țină ascunse în el ,ori numai pentru a face o doctrină sau a-și pregăti o carieră,ci pentru a munci onest , devotat , pe frontul național."** Noi toți suntem astăzi un front național de muncă.(aplauze puternice)

Și cine nu se găsește în frontul acesta național, este un dezertor ,și trebuie adus cu sila și așezat acolo.Veți lăsa societatea aceasta tot neînsuflețită ,cu credința că se poate ușor căpăta o slujbă și, odată ce ai căpătat slujba, se poate , tot așa de ușor, să nu-ți cauți o slujbă, iar în anumite contingente , chiar se poate face carieră , fără să lucrezi nimic ."

N.lorga / 27 nov.'36

...Echipa ministerială versus alternativele

" **Acestea sunt deficiențe** care ies din socoteala onestă pe care o fac guvernării dvs.

Dar înseamnă oare aceasta că **sunteți inferiori predecesorilor ?**

Ferească Dumnezeu ! Eu vă cred superiori celor pe care i-ați înlocuit [gov.PNT]

și superiori unora din cei care vor să vă înlocuiască [PNC PNT Garda](Aplauze puternice pe băncile majorității) **și ca partid, și individual ,** mai cu seamă individual,

căci să ne ferească Dumnezeu de tot felul de oameni,dar de oamenii care se exagerează pe ei , și care cred că au geniu , mai ales de aceia să ne ferească Dumnezeu !

Sunt oameni bolnavi , care au nevoie de o cură de liniște sau de o energică frecțiune pentru a-și reveni în fire.[.....]

"Orice s-ar fi întâmplat în domeniul social ,într-o societate care a fost foarte multă vreme în așa fel măgulită, în așa fel tolerată , în așa fel educată, **încât morala nu se găsește în clasele de sus** - și acum , de o bucată de vreme , nici în cele de jos -**dvs ați fost un guvern de oameni onești ,** nu ați fost un guvern de care să se spună ceea ce a spus Cromwell într-un moment când a intrat în rămășița de parlament,pe care a împrăștiat-o cu soldații , **arătând cu degetul pe fiecare :d-ta ai făcut cutare lucru , d-ta altul ; plecați afară că sunteți nevrednici !** - ferească Dumnezeu, **aceasta nu este situația dvs.**

" **Dvs, unii mai tineri, alții mai bătrâni, unii de o vârstă respectabilă** - sunt silit să admit că este respectabilă și vârsta pe care eu o împărtășesc -**stați bine la locurile pe care le ocupați , și**

este foarte bine că ați rămas , cei mai mulți, la aceste locuri."

Dacă s-a făcut vreo înlocuire, este numai de pe urma unei munci atât de grele , că a fost nevoie ca titularul departamentului să fie înlocuit cu altul care aducea energie proaspătă , și prin aceasta s-a făcut mult bine. La Interne s-a făcut mai puțin bine decât în celelate departamente[Luca în locul lui Inculeț]

N.Iorga / 27 nov.'36 , retro 1932

▣Armata

[Gral Angelescu ; Gh.Tătărăscu]

[LD : Iorga explică , după 4 ani , în ce condiții s-a ocupat de înzestrarea armatei , guvernul său. Dacă vei putea să evoci cuvintele rostite aici de Iorga , la Consiliul de Coroană din 1940, când militarii au spus că nu pot rezista forței militare sovietice!]

" Dvs [Tătărăscu] sunteți președintele Consiliului , și aveți sarcina armamentului , care este atât de importantă , încât trece înaintea oricăreia.(aplauze) [.....]

" S-a spus că se pregătise sub guvernul Maniu armamentul țării , perfect .

Apoi a venit guvernul meu și a împiedicat înarmarea țării .

[Guvernul Iorga și înzestrarea armatei.]

[LD: atenție, dincolo de acuzele reciproce pe această temă, Iorga face o afirmație notabilă : atmosfera de pace ce a dominat primul deceniu după terminarea războiului; campania antirăzboinică patronată de Societatea Națiunilor, încât guvernele trebuiau să "camufleze" eventualele pregătiri de pregătire militară. Chiar așa ! Oare cum nu se pune în discuție toată acea "strategie" pacifică - care a dezarmat statele "pacifice, lăsând Europa la discreția lui Hitler și Stalin ?! Vezi pe larg la *fișier Armată*]

"Nu este deloc adevărat .Ceea ce am găsit noi era un contract oneros ,erau arme pe care nu le puteam întrebuința, pe drumurile noastre .Erau o mulțime de lucruri care nu miroseau bine , și canalul s-a deschis pe urmă, de a răbufnit în nasul tuturor , și al făptașilor și al altora care nu erau vinovați.

" Pe lângă asta , era și o atmosferă europeană în care nu se vorbea decât de pace și se arăta cu degetul pe oricine făcea o pregătire militară, iar noi eram siliți să camuflăm , pentru a nu ni se zice că am întrecut ceea ce ni se permite .

" De la Geneva , nu se admiteau decât un anumit număr de soldați ,și noi am făcut ce am făcut cu grănicerii prezentați ca simpli jandarmi și ,când acolo, ce frumoși soldați , care fac administrația noastră ! [.....]

Dvs ați ajuns la acea frumoasă și frățească formă de înțelegere , în care noi, fără îndoială, vom plăti cu ceea ce avem ,iar nu cu ceea ce nu avem, vom plăti când putem , onest ;

Și , prin aceasta , România este astăzi înarmată .Cine spune că România nu este înarmată , săvârșește cea mai rea faptă de care poate să fie în stare un mizerabil "(aplauze prelungite

N.Iorga / 27 nov.'36

▣Ministerul de Interne

[Inculeț / Luca]

[LD :scurt, sec și fără echivoc : un minister care aproape nu exista,care trebuia creat !]

"La Interne sunt grajdurile lui Augias , pe care le poate curăța ,cu fonduri secrete cu tot, numai un ministru bine asigurat de la început,care să fie așa încât să terorizeze pe toată lumea ;numai acela poate să vie cu măturoiul cel mare , ca să facă să iasă pe uși și ferestre toți paraziții încuibati de atâta vreme într-un minister ,care , o spun din experiență, aproape nu există.

"Adevăratul ministru de Interne trebuie creat de acum înainte ,ministerul funcționarilor devotați, bine pregătiți, care să lucreze ca o mașină perfectă , cum funcționează o ghilotină . Cine bagă acolo degetul, capul, să ajungă degetul ori capul tăiat , în paner , imediat .

Așa se guvernează în timpurile de azi o țară."

N.Iorga / 27 nov.'36

▣Justiția

[Valer Pop /]

"Ministerul de Justiție a dat codurile așteptate de atâta vreme. Bune, rele, cu articole care se pot schimba, codurile acestea le avem. Încetează rușinea de a vedea că, într-o anumită provincie se judecă după anumite legi, în alta, după altele .

...Acum, un jurist, de o mare nobleță de cugetare, care este și profesor universitar la Cluj, d-l Romulus Boilă, spune că și dacă d-lui a făcut ceea ce a făcut, legile ungare îl garantează ! (ilaritate)" Singur faptul acesta arată în ce stare era justiția din țară, atâta vreme cât nu aveam curajul să impunem legile noastre.

" Se judeca după Harmenopol în Basarabia, după concepțiile lui Iosif al II-lea în Bucovina, și după Jus Tripartitum al lui Verbo"czy, frecat cu puțin austriacianism la Budapesta, în ce privește Ardealul." Iar legile cele mai formaliste, cele medievale, cele mai înapoiate, acelea care garantau unui om dibaciu toate mijloacele de a scăpa, sunt legile " occidentale " ale Ardealului, pe care, din fericire, legile acelea străine, le-am înlăturat, pentru a crea o legislație unitară, de la un capăt la celălalt al țării ." (aplauze îndelung repetate) [.....]

" În loc să faci așa ceva, d-le Valer Pop, te-ai pus în serviciul acestei țări, cu Vechiul Regat cu tot, care v-a dat carte, v-a dat încredere, v-a dat oaste, v-a dat victoria, și ne-ai dat în schimb inima voastră, pentru a nu ne-o retrage pe motive de partid în fiecare moment (aplauze puternice) d-ta te-ai pus în serviciul Țării, cu Vechiul Regat cu tot, și ai făcut să biruiască o concepție, care este bună pentru toți, și nu ne umilește nici pe noi, de aici. (vii aplauze) [.....]" Țara care are jurisconsulți ce pot fi alături de cei mai mari jurisconsulți din Europa - avem și aici pe acești câțiva foști mari magistrați - Țara aceasta nu merită ofensa inconstienților de la noi sau din străinătate. Opera săvârșită poate să fie susceptibilă de corectare, și va fi corectată, dar baza rămâne. Ani de zile ați lucrat cu jurisconsulți care sunt oameni eminenti, și eminenti cugetători și ați alcătuit aceste Coduri. Puteați foarte bine să vorbiți și de așa ceva în Răspunsul la Mesaj; dar, cum văd, această funcțiune îmi revine mie și eu o îndeplinesc după puteri ." (ilaritate)

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ Sănătatea

[Dr.Costinescu]

[LD : ca și alții, Iorga trece ușor peste sănătatea publică... care nu a avut prea mulți sprijinitori și înfăptuitori în România !]

" În ceea ce privește sănătatea publică, poate înlocuirile prea dese au ținut în loc intenții excelente, dar desigur, că bunăvoința și competența - atâta vreme cât s-a găsit un om de meșteșug - nu au lipsit . "

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ Comunicații -

[LD : soluția : muncă ! Să fie puși la treabă ruralii și șomerii]

" Nu așa zice, în ceea ce privește comunicațiile, că lăsați pentru succesorii dvs măcar posibilitatea de a face alegeri ușor .

Lăsați tot ce trebuie ca să-și rupă automobilele pe drum în alegerile viitoare.

" E drept, sunt unele șosele foarte frumoase, ca de pildă aceea pe care am fost acum câteva săptămâni, de la București la Giurgiu, care este o minune, cu poduri cu tot, dar în același timp, ați început în alte locuri, ca în nenorocita Prahova, șosele pe care le-ați lăsat părăsite și cine știe când vor fi reluate, așa încât treci de la rai la iad, după cum este asfaltul sau după cum sunt gropile.

" Aici mărturisesc că acei care au trecut pe la acest departament, nu au știut să mobilizeze populația rurală și nu au știut să cheme pe șomerii, care pentru pâinea pe care le-o dăm, trebuie să dea în schimb munca lor, și care, de voie sau de nevoie, trebuie puși să lucreze la șosele sau acolo unde este un lucru de făcut . "

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ Agricultură -

[VVSassu]

[LD : ca și în alte domenii, Iorga nu menajează nici pe țărani : să muncească !
În muncă , cu cointeresare , chiar cu constrângere , economică sau de altă natură,
el vede leacul la toate]

" D-lor , observam și ieri prin ziare ce face un om politic care
aparține aproape generației mele , ceea ce face d-l Sassu , în ce privește agricultura.
Acum , de sigur , este încă un drum enorm de parcurs până când pământul nostru
va putea să deie ceea ce este capabil să dea, într-adevăr.

Și astăzi este destulă paragină în toate părțile.

" Până nu se va ajunge la o idee a mea , pe care am emis-o acum câțeva vreme :
adunările județene agricole, cu prefectul agricol în frunte, cu program fixat în fiecare an,
nu se va face mare lucru.[.....]

Marea mobilizare agricolă nu ați putut-o face .Și cu biciul trebuie adus omul leneș acolo, la
pământul care i s-a dat nu ca să-l lese pârloagă.Nu așa : datorii iertate, lipsă de muncă
tolerată, și pe urmă marea petrecere de la viitoarele alegeri , cu făgăduiala a ceea ce are
sau nu are Țara Românească.Țăranul plătește prea puțin, țăranul muncește prea puțin,
țăranul nu mai ascultă deloc.

Acestea sunt cele trei mari păcate în agricultura noastră " (aplauze prelungite)

N.Iorga / 27 nov.'36

▫ **Politica externă**

[Titulescu / Antonescu]

" Și acum, după ce am semnalat lucrurile bune care s-au îndeplinit,să-mi dați voie să mă
gândesc puțin și la felul cum ați înțeles dvs politica externă a țării.

**" Întâiu, baza pe care v-ați pus, baza aceasta era bună. Dvs nu ați venit , spunând în
opoziție : să avem alți aliați.**

Ce nenorocire să-și închipuie cineva că aliații se schimbă așa ca rufele !

**Am avut aliați până la un moment, ne-au dat ceva, și , din moment ce ne-au dat,
ce să ne mai gândim la ei ? Aliatul care ne-a dat și-a făcut datoria !**

**Te gândești la un altul, care nu ți-a dat nimic .Să ferească Dumnezeu să ajungem acolo
de să nu mai creadă nimeni în cuvântul României !" Și , mai ales, nu-i permis să se discute
axiomele de politică externă ,[-----]**

Ce ? Am ajuns acolo încât să avem o politică externă a fiecăruia ?

Dacă sunt 25 de partide, fiecare să-și dozeze un alt fel de politică a României ?

Dar se poate ? Dar politica asta presupune și anumite socoteli militare .

**Cum poți să crezi d-ta - nu am văzut noi în timpul marelui război ce a însemnat schimbarea
de front , în ce privește politica externă ?**

**Cum poți să crezi că legăturile făcute într-o anumită direcție ,pot fi înlocuite îndată cu
legături în direcția cealaltă ? Ce absurditate ! Ce lipsă completă de orîșice simț practic ,
precum și ce lipsă de orice simț de demnitate și de oricare sentiment de onoare ,**

iar poporul acesta trăește de secole cu sentimentul onoarei

și cu sentimentul cuvântului dat . [-----] Vezi la fișier Politică externă

N.Iorga / 27 nov.'36

#Inutilitatea partidelor politice

[LD :inutilitatea partidelor politice . Nu era ceva nou la Iorga .Cu același gând acceptase
guvernarea în 1931. Și de data asta , a pornit cu acest gând expunerea sa .]

"Și acum după ce am isprăvit aceste considerațiuni , pe care bunăvoința dvs le-a făcut mai lungi
decît doream, vin la concluzia pe care v-am făgăduit-o de la început ,zicînd că poate o
întrevedeți. Din ceea ce am spus se vede:

că programul , cu toată bunăvoința, rămâne fără urmări.că făgădueli nu este bine să se facă
fiindcă așa este vremea , de se pot evapora pe drum ;că partidul nu mai este ce a fost
odinioară :că orice se începe în numele partidului , trezește în societatea însăși foarte puțină
dispoziție în a te urma , iar cu cât se vede mai puțin partidul,cu atît milioanele de oameni
se grupează în jurul d-tale.

" Vechea concepție de la 1870, 1880, 1890, concepția aceasta că este bine să înscrii câți mai mulți oameni în partidul d-tale ,**nu a fost nici o dată întemeiată , iar astăzi este și ridicolă și rău făcătoare** . [-----]

" Dar s-a învederat în guvernarea dvs inutilitatea partidului ,când este vorba de a face bine. Partidul poate să fie uneori un sprijin ; foarte deseori este o povară.

Sunt cazuri când **partidul te poate compromite , când îți poate impune lucruri pe care nu le vrei ,și lucrurile acelea trebuie să le îngădui.** Eu cunosc un martir al unui minister , care suferă mai mult decât ceilalți de **cerințele cluburilor din provincie , care , peste conștiința lui, îl silesc să facă anumite lucruri.** Nu mă uit la nimeni ca să nu descoperiți din privirea mea care este omul la care mă gândesc.

Și să nu vă sperie nici așa- zisele partide din stradă.

Partidele acelea din stradă înseamnă,d-lor, **căciula pe față pentru unul , și căciula pe dos pentru altul ,cojocul cu blana pe înlăuntru pentru partidul din stânga și cojocul cu blana în afară , pentru partidul din dreapta ."**

«Guvern de uniune națională

Nu ! Binele astăzi , în orișice lume, în orișice societate ,se face prin oameni prin oameni muncitori și prin oameni de treabăși , dacă este vorba să sprijini o societate de oameni de muncă și oameni de treabă,atunci nu mai trecem prin tot felul de comoții la schimbarea guvernului,nu mai este schimbarea , o revoluție, ci este o nouă grupare a forțelor , care pot lucra și mai departe pentru binele țării.

" Eu aștept de la înțelepciunea lui Carol al II-lea această hotărâre :strângerea împreună, pe baza nu a unui program ,ci a unui număr de puncte de înfăptuit imediat ,a tuturor oamenilor care reprezintă o valoare în această țară.

" Dar , înainte de aceasta , să se ducă să-și ardă programele și steagurile ! "

(aplauze prelungite)

[LD : **ce zici de aplauzele astea într-un parlament al partidelor ,când li se anunță condamnarea la arderea pe rug ?!**]

N.lorga / 27 nov.'36

14.)M.Manoilescu(Liga Național-Corporatistă),discurs la Mesaj,Senat, 27 nov.'36

(D.S., MO 6, șed. de vineri, 27 nov.'36, pag. 87- 94)

[LD : Ședința este condusă de vicepreșed.C.Alimănișteanu.În stenograme, la senatori se trece totdeauna și titlul academic sau didactic.**Manoilescu** vorbește la ora **6 seara, în fața unui Senat obosit , după cuvântarea lui lorga** (pe care eu nu am xeroxat-o și acum îmi pare rău !)

Întregul discurs este construit ca o **pledoarie- avertisment** pentru **Senat** - dar mai ales **Carol al II-lea** - ca să se țină seama de **generația tânără, de "elita neliniștită" , "naționalistă"** privind opțiunile, dezideratele, forța și dreptul **de a decide soarta României prezente și viitoare.**]

Doc.integral - **fișier Corporatism II**

A. Politica internă a României

/ **Generațiile** : g. "**facerii**" - a războiului, a unificării, a elevilor lui lorga ;

g. "**prefacerii**" - neliniștită ,revoltată, dezamăgită ;

/ Gândul regal : **unirea sufletească a generațiilor** /

/ **Prăpastia dintre generații** / Răspunderea clasei conducătoare / Dreptul tineretului /

/ " Statul" *versus* poporul român / Tradiție și prezent /

/ Guvernul Tătărească / Ministrul Inculeț : **relaxarea represiunii tineretului** /

/ Regimul vechi : **rotativa guvernamentală ; PNT / PNL ?!**

Nu ! Dezideratele mișcării naționaliste tinere ! /

/ **Dreapta naționalistă = comoara de idealism a 3 generații** /

Mișcarea naționalistă = mișcare a spiritului tânăr. /

/ **Figuri emblematice** ale naționalismului românesc :

AIVaida -Voevod - ACCuza - O.Goga - CZCodreanu

/ Concluzie : lumea "**veche**" *veresus* generațiile naționaliste/

B. Politica externă a României : erori, miopii, greșeli, consecințe , soluții

/ Dezideratele și drepturile generației tinere privind politica externă /
/ Liga Națiunilor ! / securiatetea colectivă ! / garantarea granițelor ! /
/Relațiile cu Germania : bunele intenții germane ; greșelile românești /
/Relațiile cu Italia : greșelile lui Mussolini; greșelile românești ; /
/Relațiile cu Rusia Sovietică / experiența istorică : 3 trădări ! /
Axioma tinerii generații : **nici într-un caz alianță cu Rusia !** /
/Presa "aservită" : cultul lui Titulescu /Instinctul popular : divorțul de Titulescu /
/Pericolul bolșevic : **comunistul- "comunistoidul"** /
Iredentismul comunist : propaganda radiofonică - Tiraspol /
/Senatul României = "Statul" : biserică, armată, intelectualitatea , experiența /
Continuitate- prestigiu - pondere / **Avertisment** : atenție la tineret ! /
[-----]

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣Gândul regal :unirea generațiilor

[LD :**Ce ascundeau cuvintele regale ? Ce ascundeau cuvintele lui Manoilescu ?**

Din partea **Regelui**, să fi fost **ambitiția de putere directă**, care îl va duce la **dictatură** ?

Din partea lui **Manoilescu** , să fi fost răspunsul **oportunistului** care migrase de la un partid la altul(PNL, PP, PNȚ)și dăduse concursul la prima încercare a "**guvernului de tehnicieni** ",iar acum nu ar mai fi avut altă șansă decât **să intre în grațiile regale ?!**

Din fiecare câte ceva, și un gând nespus : parcă dorința **de a fi un " Hitler" sau " Mussolini"** în politica românească. Va trebui să dau un răspuns la aceste ipoteze .

Deocamdată , însă , suntem în nov.'36, și Manoilescu vorbește când ca un "**senator responsabil**" , când ca un "**bunic sfătos**" ,când ca un "**înțelept vizionar**",când ca un "**agitator revoluționar**".Cu talent oratoric, cu patetism,cu argumente , cu motivații - cum se cuvinea unui teoretician și practician al politicii]

" De ce , d-lor senatori, **vorbesc de la început de tineret ?** Fiindcă **un pasaj din cuvintele regale** - și zic din "cuvintele regale" , iar nu acea parte a Mesajului despre care și d-l Iorga spunea că este de competența exclusivă a guvernului - spune :< **Chemarea Mea se ridică peste frământările de o clipă , pentru a cere ,în fața dificultăților și a amenințărilor , unirea și solidarizarea tuturor sufletelor** > Iar după aceea :<**Toate forțele neamului nostru sunt chemate la această unire.** >

" În gândul acesta regal , bine interpretat ,**nu este vorba de unirea superficială** și restrânsă a forțelor politice , nu este vorba **de un mic aranjament în familie**, asemănător cu acele combinațiuni parlamentare care , în liberalismul clasic,au reușit să dea majorități și să îngăduie guverne sprijinite pe ele.**Este vorba de ceva mai larg, și de ceva mai adânc,** este vorba de a chema la **o mare împăcare toate sufletele și, mai ales, sufletele tinere.**

"Nu este vorba , dacă îmi îngăduiți această expresiune pur tehnică,**de o integrare orizontală** în sânul generației care stăpânește astăzi țara,**ci o integrare verticală** , care să cuprindă **toate generațiunile** cu răspundere de viitorul acestei țări .

Așa înțeleg unii dintre noi apelul regal. "[-----]

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ Guvernarea Tătăărăscu=cea mai bună a lumii vechi

"Dlor senatori,**guvernul liberal** a făcut **în unele ramuri gospodărești** ,după informațiile pe care le am și eu din provincie , **unele lucruri bune.**

A avut , se pare, de multe ori, **o bună inspirație în alegerea prefecților** ,care au făcut o **administrație cuviincioasă** , în cele mai multe din părțile țării. Sub acest raport , **s-ar putea spune** despre guvernarea liberală că a fost **cea mai bună guvernare pe care putea să o dea lumea veche."**

)M. Manoilescu-Iorga: pacificarea

...Consecințele "pacificării"

[LD:atenție :acestea sunt "bizareriile"(coincidențele frapante) ale istoriei !**Intrase frica** în oase ,

de când fusese asasinat Duca. Iorga se scuză , parcă, pentru pornirile sale contra uniformelor , avertizându-l pe Manoilescu că-l indică vindicteii. Manoilescu asigurându-l că nu se va găsi în România un om așa de rău care , într-o clipă de nebunie , să se îndrepte contra lui Iorga . Numai peste 4 ani , se vor găsi "oameni răi" care îl vor asasina pe profesor !]

" D-l profesor Iorga îi aduce acestui guvern o învinuire din ceea ce alți români îi fac un merit : lipsa de energie. Mi se pare că politica urmată de guvernul liberal , și în special ministrul de Interne, de doi ani încoace , a fost o politică de înțelepciune și de prudență .

În special actualului vicepreședinte al Consiliului și ministru de Interne , în concediu - d. Incuț - i se cuvin anumite recunoașteri , pentru că , dacă este vorba de represiune , apoi represiune poate face orice nătâng ."

-prof. N. Iorga : "Credeți dvs. Au fost nătângi atâția și n-au putut-o face . Dar eu n-am cerut represiune . Vă înșelați . Am cerut o astfel de administrație , încât anumite scene să nu se poată produce . Fiindcă represiunile înseamnă că ai lăsat să meargă o mișcare până la un moment , și pe urmă te năpustești asupra ei ; o administrație înțeleaptă face așa ca aceste demonstrații să nu se poată produce . Vedeți , una este să împiedici cu violență , și altceva să previi cu prudență . Să nu faceți din mine adversarul partizanilor care au dorința de a se îmbrăca în uniformă . Sunt mijloace pe care le-am întrebuințat și eu , dar care n-au îngăduit pe vremea mea , să se petreacă astfel de lucruri .

-prof. Manoilescu : Recunosc că ceea ce spuneți acum , nuanțează ceea ce ați afirmat adineaori .

-Iorga : Aveți aerul că mă desemnați vindicteii . Veți veni să mă apărați !

-prof. Manoilescu : Nu va fi nevoie , căci cred că nu s-a născut în Țara Românească un om așa de rău , încât , chiar într-o clipă de nebunie , să se poată îndrepta cu un ochi dușmănos , față de d-l profesor Iorga . "[-----]

M. Manoilescu / 27 nov. '36

...Ingratitudinea PNȚ

[LD : la Manoilescu toate considerațiile sunt trecute prin prisma dezideratelor " generației tinere " , pe care o numește când " neliniștită " , când " naționalistă " , dar care are ca principal țel , demolarea vechiului sistem]

" D-lor senatori , concluzia politică pe care ar trebui s-o scoatem din partea aceasta bună a guvernării liberale , este că cei mai mari profitori ai actualului guvern , ar putea în mod logic , să fie național-țărăniștii . Național-țărăniștii sunt legați în mod indisolubil de sistemul clasic al celor două partide .

Orice poate face să subziste mai departe acest sistem , este direct favorabil național-țărăniștilor . De aceea , este de multe ori surprinzător că dânsii arată atâta ingratitude față de Partidul Liberal , a cărui guvernare , în unele părți bună , nu face decât să le deschidă o posibilitate teoretică , virtuală , de a menține mai departe sistemul rotativei ! "

...Mediocritatea societății

" Dar d-lor senatori , cu toate aceste rezultate , un lucru rămâne adevărat , un lucru pe care d-l profesor Iorga l-a exprimat în cuvinte foarte delicate : Țara nu este animată , țara nu se găsește în avânt , în ce privește desfășurarea forțelor sale de realizare ; țara nu se găsește nici în starea aceea , pe care un dictator al lumii a denumit-o așa de frumos , de tensiune ideală , într-o stare de încordare a puterilor sale sufletești și de încredere în forțele proprii .

Țara trăește în mediocritate și de aceasta suferă , în primul rând , generația tânără . "

▣ "Dreapta naționalistă " = comoara de idealism a 3 generații

[LD : la Manoilescu toate considerațiile sunt trecute prin prisma dezideratelor " generației tinere " , pe care o numește când " neliniștită " , când " naționalistă " , dar care are ca principal țel , demolarea vechiului sistem]

[LD : o mai directă și o mai clară opțiune la "dreapta naționalistă" nu a mai exprimat nimeni . Este noul crez îmbrățișat de Manoilescu . Așa cum Vaida , Cuza , Goga , Codreanu , revendică pentru ei acel merit de " tinerete spirituală " , acum și-o adjucecă și el .]

" Tineretul vrea mai mult pentru țara lui ; și acei dintre noi care cunosc mai de aproape tineretul

, știu că **el poate găsi mai mult , decât să se încadreze în ritmul actual al dezvoltării României ."**

" Căci, d-lor senatori, **ce sunt mișcările noastre naționaliste ,toate ?Sunt mișcări de tineret . Nu importă că la conducerea unora dintre ele sunt oameni așa de venerabili ca d-nii Cuza sau Vaida.**Acestea ar putea fi o dovadă mai mult că ele sunt mișcări ale tineretului Fiindcă, vedeți dvs - și această teorie ar trebui să fie agreabilă într-un Senat -**tineretea nu este o fază oarecare din dezvoltarea biologică a individualității omenești : tineretea este o atitudine sufletească .Există oameni al căror suflet plin de generozitate și de avânt , rămâne totdeauna tânăr.Generozitatea și avântul sunt tineresti , după cum egoismul și prudența sunt bătrânești .**Și atunci, ceea ce se numește astăzi cu un cuvânt foarte impropriu "**dreapta naționalistă**", această dreaptă cuprinde **comoara de idealism a trei generații . De aceea crede tineretul întrânsa "**
M. Manoilescu / 27 nov.'36

()Al.Vaida -Voevod=predicatorul

" **Formulele d-lui Vaida pot fi discutate sub raportul politic, sub raportul juridic,dar ceea ce nu poate fi discutat , ceea ce nu poate fi contestat ,este valoarea morală a atitudinii sale sufletești .**(aplauze pe băncile Fr.Rom.)

Un om care a fost **de atâtea ori prim-ministru** în această țară, care **putea foarte comod să aștepte în Patidul Național-Țărănesc , să mai vină încă o dată și încă o dată prim - ministru, își dă osteneala imensă de a lua toiagul , de a merge de la un capăt la altul al țării ,și de a predica o credință nouă , cu toate riscurile , cu toate indiferențele și cu toate insultele de care nici vârsta și nici trecutul său nu-l apără "**
(aplauze prelungite și repetate pe băncile Fr.Rom.)

"**Iată un lucru care impune tineretului , și care stabilește, peste puntea anilor, o legătură sufletească directă ; ea prețuște mai mult decât toate colecțiunile de voturi, luate în zăpăceala zilelor de alegeri. "**(aplauze prelungite și repetate pe băncile Fr.Rom.)

Manoilescu / 27 nov.'36

()A.C.Cuza=marea constantă

" Cât privește pe **profesorul Cuza - și-mi pare rău că nu este acum, aici , între noi -profesorul Cuza a văzut sub ochii săi, rând pe rând, pe toți foștii săi elevi evoluând:evoluând de la idealism , spre situații .Numai el a rămas neschimbat .S-au născut și au murit partide , s-au dărâmat imperii, s-a prefăcut și s-a sporit țara ;profesorul Cuza a rămas marea constantă a politicii românești ,marea constantă a vieții naționale românești "**

()Octavian Goga=om de stat

" Cât despre **Octavian Goga , despre care nu voi vorbi decât sub aspectul lui de om de stat , cel dintâi merit neprețuit al său este de a fi pregătit Unirea României ;cel de-al doilea ,de a fi activat aici** [Vechiul Regat] ,când alții , **tot din Ardeal, aveau o politică contrară ,și în sfârșt, după înfăptuirea României , un merit și mai mare ,acela de a fi rezistat demagogiei voturilor** [aluzie la PP-Averescu , din care și MManoilescu a făcut , cândva , parte] ,de a nu fi plecat urechea **tendințelor de regionalism din Ardeal, [aluzie , mai ales, la Maniu]**care i-ar fi dat oricând o situație electorală strălucită , **și de a fi rezistat pe poziția aceasta :**

Ardelenii trebuie să se topească sufletește,până la unul, în marea masă a Românilor . În sfârșit, actul din urmă , îmbrățișarea aceasta a noii misiuni , o misiune pe care o visează toată țara cea nouă : românzarea României. "

Cine se mai poate mira de mobilizarea tineretului în jurul său ?"

()Corneliu Codreanu="călărețul singur"

" Și ca să fiu complet , voi vorbi cu franchețea mea de totdeauna și despre un altul. Este omul **despre care nu se vorbește ,omul despre care nu se poate vorbi, comandantul Legionarilor, Corneliu Codreanu.**"Eu sunt un om și un profesor, care îmi plec de multe ori urechea asupra pieptului celor tineri și ascult cum le zvâcnește inima.

"Nu vă puteți închipui dvs, d-lor senatori, ce rezonanță adâncă și durabilă reprezintă pentru inima tineretului românesc de astăzi, omul pe care l-am numit .

"Nu voim să aprobăm și nu voim să dezaprobăm , cel puțin aici și cel puțin în această clipă , dar nu putem să nesocotim ,în configurația politică și sufletească a României ,ceea ce el reprezintă."

D-lor senatori,**nu vă mirați că vorbesc cu atâta siguranță** și din cel din urmă punct .

Nu este pentru prima dată când mă găsesc într-o mare incomprehenșiune față de Partidul Liberal. Vedeți, **vorbesc cu oarecare îndrăzneală :**

de o parte, un mare partid, de altă parte ,ceea ce francezii numesc : **" un călăreț singur" .**

" Ei bine, totuși, în trecut, **s-au mai întâmplat întâlniri** între marele partid și acest călăreț singur.Și în aceste întâlniri , s-a văzut ,**de nimeni nu îi era mai frică Partidului Liberal , decât de acest călăreț zvăpăiat,** care alerga spre căile ce duc spre orizont,**căutând să descifreze înțelesul vremurilor ce vor să vină."**

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▫Partidele " vechi":condamnate la pieire !

"Sunt lucruri de care , de sigur, astăzi nu vă face plăcere să vă amintiți.

Dar dacă le-am amintit o clipă, este numai pentru **a scoate o concluzie :**

nu m-ați crezut atunci,credeți-mă măcar astăzi !

" Va veni o vreme , foarte curând, când vă veți aduce aminte de aceste vorbe .

Tineretul învățat și viteaz al țării acesteia, tineretul cel mai bun al țării,

este definitiv pierdut pentru vechile partide politice ale țării ;

el nu merge astăzi către ele, și ceea ce este nou,nu va mai merge nici mâine , când va ajunge la maturitate .

În zădar îi veți aștepta pe acești tineri cu masa întinsă ;ei vor refuza fotoliile ministeriale și vor prefera băncile de piatră ale închisorilor .

Partidele cele vechi vor ajunge să sece ,ca acele bălți spre care de multă vreme nu se mai îndreaptă apa vie a izvoarelor ; și cu cât va trece vremea, cu atât apa bălții se va face mai înăcrită , mai amară și mai otrăvicioasă.

"Ați lucrat prea mult cu suflete de ceară ,ca să mai puteți crede că există și suflete de fier."

[-----]

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▫Politica externă

[LD : o pledoarie argumentată despre necesitatea strângerii relațiilor cu **Germania și Italia,** care nu lasă nici un dubiu în ce privește **opțiunile sale de politică externă]**

"Să socotiți , mai ales, cu tineretul , în politica externă .Războiul viitor , d-lor senatori, nu-l vom face noi ; îl vor face ei .

Și este bine să știm din vreme , cum voi încerca să arăt astăzi,ce se poate și ce nu se poate , în politica noastră externă.

"Trecând la politica externă , care este obiectul principal al scurtei mele cuvântări, de la început mă îndrept spre un drum care nu este decât inventarul erorilor noastre .

De lucrurile de care voi tăcea, înseamnă că nu am nimic rău de spus ;

dar **celelalte sunt, vai, așa de numeroase !** [-----] **Vezi fișier Politică externă**

()Titulescu

...Presa :cultul lui Titulescu !

...Instinctul popular : divorțul deTitulescu !

" Îmi veți îngădui aici o observațiune : **o anumită presă din România a cultivat ani de-a -rândul admirația nelimitată pentru personalitatea d-lui Titulescu.**Câtă vreme opiniei publice românești i s-a insuflat numai simpatia pentru d-l Titulescu, ea s-a lăsat sugestionată.

În clipa , însă, în care s-a pus **problema rusească ,instinctul popular a fost mai tare decât**

învățămintele acestei prese." Aceasta < a patra putere în stat > , s-a dovedit neputiincioasă . Presa poate face și desface multe când este vorba de împrejurări interne secundare , când este vorba de reputații, când este vorba de partide sau de oameni ; ea nu poate însă nimic împotriva instinctului național în marile chestiuni ale neamului. (aplauze prelungite în tot Senatul)

Este o învățătură minunată aceasta , de care trebuie să ne bucurăm !

" S-a spus în străinătate că d-l Titulescu a fost sacrificat .

Vedeți, mie îmi este foarte greu să vorbesc despre un om care este absent.

Aceasta repugnă deprinderii mele leale.

Aș fi foarte bucuros să fie aici , să-și explice politica sa. Sper că și-ar explica-o mai bine și cu mai puțină cenzură decât ne-a explicat-o < ilo tempore >.

"Dar un lucru trebuie să constatăm : ceea ce s-a spus în străinătate ,că guvernul a lucrat împotriva opiniei publice ,în clipa când s-a despărțit de d-l Titulescu ,este inexact .

Cea mai mare parte a opiniei publice era despărțită sufletește de d-l Titulescu ,în clipa când acesta a dirijat barca României spre apele rusești."Acesta este adevărul ." [----]

M. Manoilescu / 27 nov.'36

...Tineretul român:Nu,alianță cu Rusia!

[LD : Manoilescu face generalizări șocante și declarații belicoase :război !alături de Rusia Sovietică ! prăpastie între politica externă și tineret !Manoilescu este decis să mizeze pe o carte naționalistă ,care viza schimbarea direcției politicii externe românești]

" Nu se poate să mergem într-un război alături de Rusia Sovietică.

lată un punct fix al politicii noastre externe.

Vorbeam adineauri de tineret .Dvs știți că duminica aceasta s-a petrecut un fapt foarte grav ?

La întrunirile antirevizioniste ținute în toate centrele universitare ,au venit studenți și ofițeri în rezervă.Ei sunt elita care încadrează armata noastră de mâine și nădejdea noastră.

" Or, din toate centrele s-au trimis telegrame prin care studențimea aderă la o formă de nebulie , de sacrificiu și de disperare ,pentru cazul când noi am merge alături de Rusia Sovietică.Înainte de a aproba sau a dezaproba, trebuie să constatăm această stare de spirit .

...Prăpastie în politica externă

"S-a deschis o prăpastie între politica externă a statului nostru -și , ca să fiu drept , mai ales între politica care s-a urmat la un moment dat [vizat Titulescu] de statul nostru - și tineretul de astăzi.Nu este vorba de deosebiri de interese, peste care să se poată arunca vălul conciliațiunii . Este vorba de deosebiri de credințe și de concepții asupra chipului cum trebuie îndrumată țara.Peste aceste deosebiri , nu există punte care să se poată arunca .

"Unitatea noastră sufletească ar fi atinsă dacă s-ar ști că teribila eventualitate a unui război alături de Rusia ,s-ar putea produce vreodată."

...Nu alianță cu bolșevicii !

"Pacea și Unirea despre care vorbește Mesajul Regal , vor putea veni.Vor putea veni în ziua când se va garanta solemn de către toate forurile răspunzătoare ale acestui Stat , că noi nu vom merge alături de bolșevici." [-----]

Dacă aceste trei generații nu se mai înțeleg între ele,este ca și cum s-ar desprinde cusăturile celor trei culori ale drapelului național."Țara nu este numai a noastră. Ea este și a generațiilor tinere .Țara este poate mai mult a lor. " [-----]

M. Manoilescu / 27 nov.'36

«Senatul României

...Esența permanentă a Statului

...Întruchiparea Statului

" Noi, Senatul, avem norocul să fim o adunare mai reprezentativă ca celelate ,pentru țară.

Noi avem în mijlocul nostru **biserica, magistratura, armata, intelectuaitatea universitară**, în tot ce ele au mai strălucit. Prin contrast cu ceea ce consacră, în chip trecător, valul electoral, **noi suntem Statul, în esența sa permanentă.**

Ca și în vechea Romă, Senatul este de fapt întruchiparea Statului, întruchiparea **ideii de continuitate și de pondere** a acelor care au albit de griji în slujba sa.

Acest fapt ne dă nouă drepturi mai mari decât oricărei altei instituții în această țară.

De aceea, atunci **când vedem că statul se găsește într-un conflict permanent cu tineretul, când vedem prezentul în conflict cu viitorul,** atunci strigăm îngrijorați :

Atenție, atenție iubitoare și părintească la tineretul țării " (aplauze)

M. Manoilescu / 27 nov.'36

15.)N.Penescu discurs la Mesaj ,27 nov.'36

(reprezentant al Camerei de Comerț și Industrie , **Sfatul Negustoresc**) ,

(DS , MO 6 , șed. din 27 nov.'36 , p. 94 - 97)

[LD : ne urmărind , cu precădere , lucrările din Senat ,îmi lipsește din documentare contribuția reprezentanților Camerelor profesionale.**Camerele de Comerț și Industrie** , era reprezentată de **8 senatori** .Ei aveau menirea de a apăra **categoria lor** și de a coordona **interesele supreme ale Statului** ,cu acelea ale **economiei private** .Penescu reprezintă **Sfatul Negustorilor** .

Nu știu dacă era, în acea perioadă,**membru al PNT** .În orice caz, nu în această calitate vorbește .Dau discursul lui , pentru informațiile cuprinse și pentru a ilustra **un alt filon al societății " civile"** din acel timp, care , sub comuiști, a fost lichidat .]

Doc. integral - **fișier Corporatism II**

▫**Organizațiile profesionale**

" **Reprezentanții organizațiilor profesionale au un rol deosebit în acest Parlament.**

Ei sunt chemați, prin natura și caracterul misiunii lor ,**să dea sugestunile practice și folositoare** ,care să nu fie produsul unei clipe de enervări,ci să se bazeze exclusiv pe **preocuparea sinceră și desinteresată** , pentru **redresarea vieții economice** . " [-----]

"Die președinte, d-lor senatori, în aceeași ordine de idei , **omagiul nostru** trebuie să se îndrepte , **cu adâncă recunoștință** ,și către **Constituantul din 1923**,care a ridicat la tăria și autoritatea textelor Constituției,**dreptul organizațiilor profesionale de a fi reprezentate în Parlamentul țării**, dând astfel, mai mult , **posibilitatea acelor care activează pe terenul economic**, să aducă **luminile unei priceperi speciale**,pe care nu le poate da decât **truda zilnică a experienței** ." [-----]

" **Cei 8 aleși ai Camerelor de Comerț și Industrie din țară** - spre regretul nostru,numărul este foarte mic , față de importanța categoriilor pe care le reprezentăm -**au dat dovada** , în cele **trei legislaturi trecute** [LD :**sesiunile ordinare**] că stau **deasupra oricărei subiectivități**, urmărind **un singur scop :apărarea clasei lor și coordonarea intereselor supreme ale Statului ,cu acelea ale economiei private . "** [-----]

N.Penescu / 27 nov.'36

▫**Chestiunile economice**

[LD : mărturisesc că nu prea înțeleg eu chestiunile economice.Dar vreau să pricep în ce măsură **interesele economice se intersectau cu interesele politice** .]

" În ce privește chestiunile economice, **Mesajul se referă mai mult la trecut ,decât la prezent și viitor**.Este aceasta ,**oare justificată printr-un sfârșit de regim ,sau printr-o inadvertență** pe care noi,parlamentarii ,prin însăși misiunea noastră,trebuie s-o descoperim și s-o completăm?

...lichidarea arieratelor

"O obiectivitate , impusă demnității mele de parlamentar, mă obligă ca **pentru legea lichidării arieratelor Statului** ,să **felicitez guvernul**, și totuși **să critic această problemă** , privind-o sub un dublu aspect , și anume :din p.d.v. al **debitorilor Statului** , și din p.d.v.al **creditorilor tezaurului**.Dacă dispozițiunile privitoare la lichidarea debitelor restante **a adus o simțitoare ușurare contribuabililor**, legea respectivă **a prejudiciat interesele acelor furnizori care,**

din cauza golurilor bugetare , ale anilor precedenți, au rămas neachitați.

Lichidarea arieratelor publice prin **titluri** a căror valoare reală este inferioară celei nominale, constituie **un precedent periculos,zdruncinând încrederea creditorilor interni ai Statului."**

Deși opreția a fost cât se poate de dureroasă , ea ne-a dat posibilitatea , însă, de a asigura ordinea bugetară ,care este baza unei gospodării publice reale.[-----]

N.Penescu / 27 nov.'36

...Încurajarea cooperăției =Lezarea negustorilor

[**LD : iată un p.d.v.foarte interesant ,care prezintă cooperăția ca fiind în conflict de interese cu comerțul privat ;așa s-ar putea explica insistența cu care național-țărăniștii militau pentru cooperăție ?Dar e prea simplist ce arăt eu.Și liberalii sprijineau cooperăția !]**

"Mesajul anunță **reorganizarea cooperăției ca un succes** realizat în sesiunea trecută. Tot respectul nostru intențiilor sincere ale guvernului **pentru acțiunea sa de a iefteni viața,** dar cred că **încurajarea cooperăției nu trebuie confundată sau identificată cu o încătușare a comerțului legal și cinstit .**

Încurajarea cooperăției, așa cum este concepută la noi, dar ,mai ales, cum este practică în realitate, **lovește în interesele legitime ale comerțului românesc.**

"Comerciantul îndeplinește o funcție foarte importantă în structura economică a Statului capitalist.Atmosfera creată împotriva negustorilor ,care au fost înfățișați ca speculanții și paraziții economiei naționale ,este o profundă greșeală de concepție.

"Cooperăția poate fi justificată în unele ramuri ale producției ; ea poate fi limitată la unele operațiuni economice ,dar nu se va izbuti nici o dată să fie generalizată ,deoarce îi lipsește elementul principal - inițiativa individuală -acel motor care este baza civilizației și culturii noastre ." Eftinirea vieții **nu se poate obține prin înlăturarea intermediarului ,** ci prin **măsuri bine chibzuite ,** menite să promoveze promovarea tuturor ramurilor de **producțiune.** [-----]

.Penescu / 27 nov.'36

...Stimularea unilaterală a industriei =

[**LD : oricum , despre industrie, in Mesaj și în dezbateri , nu se vorbește deloc !** Eu m-am gândit chiar că **în mod deliberat liberalii nu vorbesc despre acest lucru....** Dar nu mă pot pronunța...]

" Stimularea unilaterală a industriei indigene , în detrimentul celorlalte categorii producătoare , este o problemă fundamentală a vieții noastre economice și îmi voi permite ca, în altă parte a cuvântării mele , să-i sacrific un capitol special. [---]

N.Penescu / 27 nov.'36

«Consiliul Superior Economic Național

[LD, 19 ian.2007.Avansez ideia că sunt **instituții economice** create cf. **doctrinei neolibérale** ,promovată de PNL la noi, în care **intervenționismul statului** este reactivat pentru **antrenarea economiei private**, în procesul de consolidare economică a Statului.

Un nou argument (dovadă) că, în România, nu am avut de-a-face cu acel **liberalism clasic** în care Statul nu se amesteca deloc în inițiativa privată.

Dezvoltă ideea la **capitolul Economie** , dacă nu ai făcut-o]

" Același scop urmărește **legea pentru înființarea Consiliului Economic Superior ,** și **reorganizarea Camerelor profesionale .**

" Suprema noastră recunoștință Factorului Constituțional , pentru fericita inspirație de a crea acest organism chemat să secondeze guvernul în opera de redresare a economiei naționale.

" Consiliul Economic Superior reprezintă **un compromis între reforma Statului pe plan economic și regimul parlamentar clasic** și corespunde unei necesități impuse de **greutățile postbelice** ivite în calea dezvoltării normale a raporturilor economice.

Cele mai multe **State europene** au recunoscut din vreme **importanța covârșitoare a acestui organism menit să coordoneze interesele superioare ale țării ,cu cele ale economiei**

private

" Atribuțiile acordate Consiliului ne dau **garanția că în viitor tocmai acei factori ai vieții economice își vor spune cuvântul,ale căror interese se identifică cu interesele superioare ale Statului.**

" În ce privește **compunerea Consiliului Superior Economic**, nu pot trece cu vederea că **s-a comis o profundă greșeală ,omțând reprezentantul celei mai mari și vechi organizațiuni profesionale,al Sfatului Negustoresc.**" [-----]

N.Penescu / 27 nov.'36

▫**Starea economică a orașelor**

...**Început de prosperitate ?!**

" Dle președinte, d-lor senatori, trecând la partea a doua a cuvântării mele,referitor la reformele propuse în Mesajul Regal, trebuie să constat că în această privință **Mesajul este foarte sărac, limitându-se numai la agricultura ,trecând peste multiple probleme ale comerțului exterior, reforma fiscală etc etc."** Mesajul **ignorează o problemă vitală , și anume :starea economică a orașelor .**Această chestiune este mult prea importantă , ca să fie neglijată.

"Complexul problemelor **comerțului exterior se reduce la balanța comercială ,deși lucrurile trebuie privite sub raportul întregului schimb , de orice fel, cu străinătatea ,adică și balanța plăților ,singurul caz după care se poate judeca realitatea și deci de a se conchide just dacă, după cum spune Mesajul,este sau nu un < început de prosperitate>**

"Sporirea producției **nu este totdeauna un semn de prosperitate ,ci deseori perioada anterioară crizei.Trebuie examinată puterea de cumpărare a tuturor claselor producătoare și repartitia ,cum și evoluția repartției veniturilor , pentru a se vedea dacă este sau nu un < început de prosperitate>**" [-----]

N.Penescu / 27 nov.'36

▫ **Comerțul interior și exterior**

[LD : sinceră să fiu nu mă așteptam să fie **o asemenea harababură legislativă și aplicativă.** Eu credeam că aceste lucruri erau ultra reglementate și de aceea nici nu erau pomenite în dezbaterile parlamentare .Seci și monotone, afirmațiile lui Penescu îmi dezvăluie **o realitate care, s-ar putea, să fie specific" românească" ! În materie de comerț , totul era... rău , rău !** Chestiunea mă intrigă cu atâtmai mult cu cât PNL era considerat partidul burgheziei, al bancarilor, al comercianților, încât ... era firesc să fie sprijinite !]

" **Chestiunea comerțului interior este complet neglijată ,**ca și când ea s-ar limita numai la unele probleme de ordin bugetar.Pentru mine, **problema comerțului interior și exerior este de o importanță capitală,și deci ca parlamentar înțeleg să mă ocup de chestiunile economice cele mai importante ,în mod cu totul deosebit .** [-----]

permiteți-mi să relev **obligațiunea imperativă a acestei guvernări de a acorda problemelor economice și , în deosebi, cele ale comerțului , importanța corespunzătoare ,și de a păși cât mai degrabă la toate reformele pe care o temeinică adaptare le cere.**

" Nimic mai firesc decât faptul ca această preocupare să fie îndreptată către **problemele comerțului exterior**, al cărui regim **se răsfrânge inevitabil și fatal asupra comerțului interior.** " În sesiunea trecută , **m-am ocupat pe larg de problema comerțului exterior**, de data aceasta **mă voi ocupa de chestiunea " legiferării " în această materie.**

înfățișându-vă **consecințele dezastruoase ale unei lipse totale de vederi și de dispozițiuni din partea diferitelor organe superioare de Stat ,**în ceea ce privește aplicarea unui regim stabil.**Din cauza nenumăratelor deciziuni administrative ,comercianții importatori și exportatori nu sunt în măsură să cunoască regimul la care sunt supuși și deci nu pot deosebi ceea ce este legal și just , de ceea ce este arbitrar și abuziv.**

De aici, o serie de conflicte între departamentele economice și institutul nostru de enmisiune ; de aici, urmează o serie de daune și întârzieri care stânjenesc activitatea comerțului. Drepturile comercianților nu pot fi valorificate în justiție , din cauză că **nu există o lege specială asupra contingentării și operațiilor conexe.**" [----]

N.Penescu / 27 nov.'36

▪Sfatul Negustoresc

...Clasa negustorilor

" Îmi voi permite să rog pe toți d-nii miniștri ai departamentelor economice ,de a binevoi să-și caute toată documentația , să-și facă toată cercetarea și să afle tot adevărul situației pline de nevoi și lipsuri a economiei naționale ,nu numai în ministere, nu numai în Parlament, nu numai în speculațiunile teoretice ale birourilor politice ,ci direct la sursă , pe teren , în însăși realitatea dură și concretă a vieții negustorești - care suntem noi, organizațiunile profesionale .

"Poftiți la noi acasă , în ședințele noastre, în congresele noastre ; citiți memoriile noastre ; ascultați cuvintele noastre - și veți cunoaște complet nu numai starea lucrurilor ci și mijloacele de îndreptare și perfecționarea lor.

" *Sfatul Negustoresc* , din care cu multă cinste fac parte,este o organizațiune profesională cu tradiție și autoritate ,având ramificațiuni în toată țara și în toate branșele comerțului și industriei românești.Acolo este , deci, locul informațiilor , sugestiilor și laboratoarelor dvs.

" Bucurane-vom noi, oare , vreodată , acolo, de integrala și permanenta dvs atenție , anchetă și prietenie ? Noi sperăm puternic în această prietenie.

Pentru că prietenie, unire și înfrățire sunt ultimele cuvinte ale Mesajului Regal.

"Clasa negustorească , deci , pe care am onoarea să o reprezint în fața dvs, declară că se conformă fără șovăire chemării lubitului Nostru Suveran ca , <în fața dificultăților și a amenințărilor , unirea și solidarizarea tuturor sufletelor> , să devie o realitate pentru propășirea Neamului românesc "(aplauze)

N.Penescu / 27 nov.'36

16)Iosif Jumanca (PSDR),discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36

(DS, MO 6, ședința de vineri, 27 nov.'36 , p. 100 -103)

[LD : ședința este condusă de C.Alimănișteanu. Pe banca ministerială - Victor Iamandi.

Orele sunt târzii, deoarece s-a cerut ca discuțiile la Mesaj să se încheie.Vorbise Iorga, Manoilescu, Penescu ș.a. Jumanca este singurul parlamentar social-democrat din această legislatură.Doc.integral - [fișier PSDR , II](#)

Jumanca- Iamandi (polemic)

▪PSD - ca forță electorală

[LD:nu știu dacă Jumanca vorbește așa, ca ardelean (în consonanță cu optica lui Maniu), ca anti-liberal (în lumina doctrina socialiste),sau ca social-democrat în România (ignorând complet pericolele reprezentate de mișcările extremiste de "stânga" și de "dreapta" .)

Trebuie să fi fost dificilă acomodarea social-democrațiilor ardeleni (integrați în sistemul social-democrat austro-ungar), la realitățile din mișcarea muncitorească din România.

Istoriografia comunistă a perseverat să trateze subiectul prin prismă kominternistă , așa că...subiectul este "descoperit "Vezi pe larg la [fișier PSDR](#)]

-Jumanca:"Faptul că la noi, în România,clasa muncitoare nu joacă încă rolul pe care ar putea și ar fi chemată să-l joace ,fiind împiedicată să-și dea contribuția forței sale creatoare pentru binele obștesc,se datorează exclusiv regimului de excepție la care mișcarea muncitorească este expusă permanent ,și în special sub actualul guvern.

" E ușor pentru d-l Iamandi să afirme azi cu dispreț că < Partidul Socialist , ca forță electorală, se găsește în situațiunea că nu a parvenit să obțină nici 2% din voturile pe țară.>

-Vict.Iamandi (ministrul Cultelor și artelor) : Dle Jumanca , eu nu am făcut nici o afirmație cu dispreț .

-Jumanca : Aceasta a fost impresia mea.

-Iamandi : Eu am făcut constatrea , că nu ați întrunit 2% din voturi pe țară.

Dar nu pot să am dispreț față de o categorie socială , care își are un rol bine definit în viața noastră socială. Eu nu am această atitudine de dispreț față de nimeni.

-Jumanca : Îmi permiteți să vă spun că dvs , în timpul alegerilor din 1933, ați fost subsecretar de Stat la Interne , și deci știți mai bine decât oricine, de ce partidul nostru nu a putut să obțină un număr mai mare de voturi , deși a fost reprezentat în parlamentele anterioare și se afla într-o vădită ascensiune a influenței sale electorale.

-Iamandi : D-le Jumanca , eu am memoria datelor. Ați fost aleși în 1932, în timpul guvernului Vaida, însă în cartel cu dl Vaida .Și în 1928, tot în cartel cu guvernul național-țărănesc de atunci .

-Jumanca : D-le Iamandi, o singură dată am fost în cartel și aceasta în 1928.

Nu am fost cartelați cu nimeni în 1931 și 1932, în consecință , voturile obținute în aceste două alegeri au fost voturi obținute exclusiv de partidul nostru.

Pentru a caracteriza, însă, alegerile din 1933, este de ajuns să spun că , spre pildă, nici dl Flueraș , unul din aceia care au avut un rol de mare importanță în actul Unirii , în Ardeal, n-a putut să-și depună candidatura , fiind arestat și apoi expulzat de pe teritoriul județului respectiv.

-Iamandi : Dvs știți că eu am luat toate măsurile ca alegerile să se facă în ordine și după lege . Excesul local , însă, nu l-am putut împiedica ."[-----]

Jumanca / 27 nov.'36

#Prigonirea PSD , a presei, a mișc.muncit.

"De altminteri, nici după alegeri, atitudinea guvernelor nu s-a schimbat .

Și azi încă mișcarea muncitorească social-democrată , deși perfect legală și de ordine, este supusă celor mai nejustificate prigoniri." Spre pildă, gazeta *Elo"re* , organul oficios al partidului nostru, scris în limba maghiară, a fost suspendat înainte cu jumătate de an, fără a ni se comunica măcar motivul, pentru care s-a luat această măsură drastică.

" Tot asemenea , organizațiile noastre din Valea Jiului stau sub permanentă teroare a autorităților civile și militare , iar unii dintre membrii lor au fost condamnați pentru faptul că au înțeles să rămână fideli organizațiilor din care făceau parte.

" Aceeași este situația și în alte regiuni ale țării , și trebuie să protestez cu toată energia împotriva acestei stări de lucruri.[-----]

Jumanca / 27 nov.'36

#Încălcarea valorilor democratice

"Ea dovedește că în cercurile guvernamentale domnește încă o mentalitate cu totul învechită și profund greșită și anume aceea că muncitorii sunt cetățeni de categoria a doua, care n-au dreptul să-și apere interesele , și mișcarea social -democrată ar fi periculoasă statului , că ar desfășura o activitate subversivă și că ar lucra împotriva ordinii publice.

E necesar ca această mentalitate să dispară o dată. "

" Am dori numai atât : ca această concepție să devină, în sfârșit, o realitate , în Statul Român. " " Or astăzi, se întâmplă tocmai contrariul .

Starea de asediu și cenzura sunt menținute , deși legile ordinare ar fi suficiente pentru a păstra ordinea publică .

Decretele -legi se succed fără încetare , răpindu-se astfel Parlamentului posibilitatea de-a se pronunța asupra celor mai importante probleme de ordin economic și financiar . Avem un regim politic care , deși intitulat , de oficialitate, democratic, este , în realitate, foarte departe de a merita acest nume.

Acei care propagă, totuși , păstrarea democrației , sunt considerați ca răufăcători , iar dreptul de afirmare politică este rezervat aproape exclusiv mișcării de dreapta "

[-----]

Jumanca / 27 nov.'36

#Încurajarea grupărilor de dreapta

[LD:nu am ce comenta.Judecata partizană și tonul intolerant al fruntașului unionist mă duce cu

gândul la un regres ,datorat înverșunării luptelor politice regionaliste .]

"Toate grupările cu program fascist -hitlerist , grupări care urmăresc ,cu mijloace violente , desființarea Constituției noastre și introducerea dictaturii , **au toată libertatea să-și propage ideile** , nu numai în ce privește **politica internă** , ar chiar și în ce privește **politica externă** . Aceste grupări sunt acelea care **amenință cu adevărat țara și ordinea publică** .

Ceea ce se petrece astăzi în **Spania** , acel îngrozitor **război civil** ,care transformă în ruine o țară întreagă , a fost provocat de **aceeași fasciști** care , și **la noi au început să treacă la acte de violență** ." Asasinarea lui Duca și a lui Stelescu , precum și **excesele din iulie 1936** , sunt dovezi concludente că **și la noi există elemente de desordine și anarhie ca în Spania** . **Un guvern conștient** , ar trebui să **seziseze la timp această primejdie** ,și să ia **măsuri ca luptele noastre politice să rămână în cadrul pașnic și democratic al luptelor de idei** . "

Jumanca / 27 nov.'36

#Măsuri antimuncitorști

" Din nefericire , citirea **Mesajului** nu ne îndreptățește să credem că **guvernul se află cel puțin acum pe un drum mai bun** .

...Încătușarea libertății presei ...

" Anteproiectul de **lege al presei** , este considerat de toți cei în cauză , **nu ca o încercare de a reglementa libertatea presei** , **ceea ce socotim și noi necesar** ,ci ca o **încercare de a încătușa această libertate** , ceea ce ar însemna **răpirea celui mai important drept democratic** , și trebuie să provoace , deci , cele mai energice proteste "

...Tabere de muncă obligatorii

[LD:înclin să dau dreptate lui Jumanca, atât în ce privește "*moda*" ,cât și în ce privește folosirea tinerilor intelectuali la "*munci voluntare-obligatorii*" , dar eu văd aceste inițiative ca o încercare de anihilare , prin "*concurență*"a metodelor similare practicate de G de F.]

" **Intenția de a înființa tabere de muncă obligatorii** , dovedește doar atât , că , pe acest teren , **guvernul vrea să fie în pas cu moda** .

Dar astfel problema șomajului nu va putea fi soluționată ,căci **la noi șomajul are un aspect special** . El este în special **șomaj intelectual** .Or , această problemă nu poate fi rezolvată , **trimitându-se viitorii doctori și profesori ,pentru 3 luni, la săpat de șanțuri** ,ci numai **dând posibilitate tuturor tinerilor intelectuali** , pregătiți , să-și pună cunoștințele în serviciul colectivității ,**ca medici, agronomi, învățători** , etc., prin crearea de **posturi la sate și înviorearea generală a economiei** .

În această direcție **ar trebui făcute toate eforturile posibile** , **dar nu în instituirea muncii gratuite sau semigratuite** , prin care nu se va face altceva **decât să se concureze iloial muncitorimea** , contribuindu-se la **scăderea salariilor și așa destul de mici** .

...Prosperitate în buzunarele capitaliste

"**Guvernul face mult caz de ameliorările intervenite în viața economică** ,manifestată prin **creșterea exportului și a cifrei de afaceri** .Din nenorocire , însă , **nici acest fenomen n-a contribuit de loc la îmbunătățirea situației materiale a maselor producătoare** .

Tot profitul a curs în buzunarele capitaliștilor ,întimp ce **salariile funcționarilor și muncitorilor** - chiar dacă n-au scăzut - **au rămas neschimbate** , deși , în același interval , **scumpetea a crescut într-un mod foarte simțitor** .

(Indicile de scumpire a crescut de la 2.294 în ian.1935 ,la 3.460 în ian.1936

și la 3.553 în oct. 1936 , ceea ce înseamnă **o scumpire a costului vieții cu 18, 4 %**)

Urcarea salariilor a devenit **o necesitate de neînălțurat** , atât pentru a asigura viața de zi cu zi a salariaților , cât și pentru a face ca ei să participe , măcar în mică măsură , la beneficiile ritmului sporit al economiei .

Totuși , **mișcările legale de revendicări ,întreprinse de muncitori** , prin organizațiile lor , **se lovesc mereu de măsurile represive ale autorităților** .

Este revoltător să vezi cum **aceste autorități** , care ar trebui să se mărginească la aplicarea nepărtinitoare a legilor , **se pun față în față în slujba intereselor de exploatare ale capitaliștilor** .

Cerem ca acest sistem intolerabil să înceteze și lupta pentru pâine a muncitorimii să se bucure de toată libertatea pe care l-o garantează formal legile și Constituția țării "[---]

▫PSD-continuă lupta ptr.democrație

[LD:este semnificativ faptul că Jumanca nu anunță (prevestește, arogă), pentru PSD răsturnarea ordinii existente ,ci democratizarea .]

"Constatând însă , că o astfel de politică a păcii nu poate fi făcută decât de un stat democrat ,cu un guvern democrat și cu un popor care se bucură de toate libertățile constituționale , Partidul Social-Democrat își va continua lupta sa pentru biruința democrației în această țară ,știind că astfel își face nu numai datoria de partid socialist ,dar apără totodată interesele adevărate ale țării și poporului însuși "

[LD : cu asta termină discursul , fără a spune dacă aprobă sau respinge Mesajul]

Jumanca / 27 nov.'36

CAMERĂ

17.)**Aurel Neguș** (PNL -g) ,discurs la Mesaj , Cameră , 27 nov.36

DAD, MO 6 , șed. din 27 nov.'36 , pag. 87- 89)

[LD : Ședința este condusă de NNSăveanu]

[LD : discurs mediocru, subiectiv, cu frustrări nemărturisite, având ca țintă PNL din care s-a desprins gruparea condusă de Gh.Brătianu.

Neguș nu spune noutăți , citează pe șef , își îndeplinește însă funcția de opozant care ar dori răsturnarea guvernului ;]

Doc.integral- [fișier PNL .g III](#)

Aurel Neguș / 27 nov.'36

▫Poziția PNL- georgist

"**Partidul Național-Liberal** de sub conducerea d-lui **Gheorghe Brătianu** , a luat parte la discuția la Mesaj , în ultimele sesiuni, prin citirea unei declarații de către un reprezentant al nostru .

"**Dacă** , de data aceasta , luăm parte la această discuțiune prin mai mulți deputați, nu însemnează că nu am fi de acord cu cele spuse de dl deputat **Argetoianu** ,care socotea că guvernul este falimentar și că orice discuțiune cu acest guvern este inutilă ; deosebirea între noi și dl Argetoianu fiind că noi aceasta o știm de mai multă vreme .

" **Dacă** , însă , îi dăm o amploare mai mare acestei discuțiuni , este pentru că în **Mesajul Regal** sunt cuprinse unele chestiuni de o deosebită importanță ,care trebuie discutate mai pe larg. De la început însă o lămurire : în ceea ce privește chestiunile de politică externă ,acestea le va discuta șeful nostru ,**dl Gheorghe Brătianu**, în **Comisiunea de politică externă** a Camerei .[---]

Aurel Neguș / 27 nov.'36

#Starea de asediu și cenzura

" D- lor deputați, noi nu putem discuta Mesajul Regal , fără să ridicăm și de data aceasta

protestul nostru cel mai energic contra acestor stări excepționale.

Am auzit ieri pe **dl Bentoiu** căutând să justifice starea de asediu și cenzura , și am constatat , încă o dată, cum un talent frumos poate să ajungă la încurcătură ,atunci când apără o cauză nedreaptă.Spunea d-l Bentoiu : < dar noi facem o aplicațiune sinceră a regimului parlamentar și constituțional , de vreme ce cenzura și starea de asediu sunt prevăzute chiar în Constituție . >

" Într-adevăr, **Constituția** permite instituirea cenzurii și a stării de asediu , dar o permite numai în cazuri excepționale și numai atunci când pericolul este iminent .

Or , noi trăim într-o permanentă stare excepțională ; de la începutul guvernării dvs , noi trăim încontinuu cu stare de asediu și cenzură."

...Pretexte!

"S-a spus **la început** că acest regim **este necesar pentru a înfrâna anarhia și acțiunile de violență organizată** a acelor care **au dus la asasinarea fostului președinte Duca.**

"Mai târziu, s-a spus că mai există **focare de agitație** și când dl Lunian - regret că a plecat dl Inculeț - îl ruga pe **dl Inculeț** să precizeze în ce constau aceste focare de agitație, d-sa **arăta că nu știu ce tren a fost salutat** , atunci când ieșea din Gara de Nord,**de către gardiștii de fier cu salutul fascist !**

"Și mai târziu, când **între cei cu violența organizată** [Garda de Fier] și **subalternii d-lui Inculeț s-au găsit locuri de întâlnire comune**,necesitatea cenzurii și stării de asediu ne-a fost motivată **cu gravitatea situației internaționale.**

" D-lor deputați, **dacă această situație internațională este în adevăr gravă**,atunci este **nu numai pentru noi, ci și pentru toate țările din jurul nostru .Totuși, acolo, deși au fost convulsii mai mari ca la noi, starea de asediu și cenzura nu au fost instituite .**

-N.Constantinescu -Bordeni (PNL-g) : " Astăzi suntem singura țară din Europa , cu stare de asediu și cenzură. "

-Aurel Neguș :" Dar dacă într-adevăr, situația internațională este gravă - și dl Inculeț vorbea ieri cu îngrijorare - atunci **cu atât mai legitimă este cererea noastră ,când pretendem ca, în timpurile grele prin care trecem,să vină un guvern care să aibă și asentimentul opiniei publice și să poată stăpâni și vremurile grele prin care trecem ,fără cenzură și fără siluirea libertăților cetățenești "** (aplauze pe băncile partidelor de opoziție) [-----]

...Declarații și măsuri contradictorii ...

" Ori , în această privință, **declarațiile care se fac de pe banca ministerială,sunt cât se poate de contradictorii.**Astfel, d-l **prim-ministru** [Tătăărăscu] **arăta că cenzura nu va fi aplicată declarațiilor șefilor de partide,** iar dl **ministru al Justiției** [Antonescu] spunea în 1934 , că nu va fi aplicată decât cel mult până în alegerile comunale și, în nici un caz ,**nu mai mult de 6 luni** **Ce încredere mai poate avea țara în declarațiile ce se fac de pe banca ministerială ?** **Ce încredere mai poate avea țara** în atașamentul dvs la regimul parlamentar și constituțional, a cărui aplicare sinceră ați promis-o atunci când ați venit la putere ?

(Aplauze la PNL_g) [-----]

Aurel Neguș / 27 nov.'36

■Înfăptuirile guvernului.

Deputații majoritari s-au lăudat cu realizării guvernului. Ziarul " Viitorul" a apărut în două ediții festive - de primăvară și de toamnă -care preamăresc înfăptuirile guvernului.

" Eu vă rog să **faceți o comparație** între ceea ce s-a făcut la noi, și ceea ce s-a făcut în **alte țări** , în acești trei ani din urmă, spre ex. în **Jugoslavia, în Polonia,**

sau chiar în **Bulgaria,** și **numai atunci să vorbiți de înfăptuirile guvernului.**

S-a întârziat înarmarea țării, cu nenorocita **afacere Skoda** ,care a urmărit doar compromiterea unor persoane ;**Trăim numai în regim de cenzură ;** risipă din banul public ;**înfloresc curentele extremiste ;**

PNL -g nu va vota Răspunsul la Mesaj .

Aurel Neguș / 27 nov.'36

18.)Octavian Goga (PNC) , discurs la Mesaj,Cameră, 27 nov.'36

(DAD, MO 5 , șed. de vineri, 27 nov.'36 , Cameră, 27 nov.'36)

[LD : **ședința este condusă de NNSăveanu ;în grupul PNC, asistă senatorul și președ.suprem al PNC , ACCuza ;parlamentarii PNȚ au părăsit incinta ;**]

[LD : **Goga este intempestiv : consideră nu numai guvernarea PNL terminată,dar și sistemul de guvernare de până atunci , pe care îl taxează de " trecut recent "și , ca partid nou, îi întoarce spatele .**

Goga este optimist : nu crede că țara s-ar afla într-o situație gravă sau amenințată ,
încât să fie nevoie de "*strângere la olaltă* "

Goga este ofensiv și în contratimp cu spiritul Mesajului : nu crede în guverne
" de concentrare " , considerându-le imposibil de realizat .

Goga este sarcastic și respinge posibile colaborări : din scrupule politice și moarale.

Goga este crud cu adversarii : cu Titulescu, cu Maniu , cu...

Goga nu cere explicit succesiunea, dar din felul cum vorbește , **o consideră legitimă.**

„Deși spune că se va ocupa exclusiv de politica externă,**întreg discursul este presărat cu atacuri** , cu paranteze, în care nu cruță pe nimeni...]

Document integral, **fișier PNC V**

O.Goga / 27 nov.'36

/Sfârșit de guvernare , sfârșit de regim.

" D-le președinte , d-lor deputați , **era un obicei** , un uz consacrat în anele parlametarismului nostru , ca la **discuțiunea la Mesaj** să se ia într-o cercetare de ansamblu **problemele politice , în special politica internă.**Partidele veneau fiecare și își fixau punctul de vedere față de guvern , arătând , în același timp , **justificarea lor politică față de ziua de mâine .**

" De astă dată , **eu mă voi abate de la acest uz consacrat , fiindcă ne găsim la un sfârșit de guvernare** - este a patra sesiune parlamentară - și deci, în mod constituțional , **se sfârșește această perioadă de guvernare.**

Acum , **în mod postum , să mă ocup de o guvernare care se sfârșește , ar fi să fac pe cronicarul zilelor trecute. Las această sarcină pe seama posterității."**

#Apelul la unitate

" **Totuși**, trebuie să relev un singur cuvânt din *Mesaj*, care este de actualitate :**apelul** care se îndreaptă **către toată lumea politică** , cu privire la **strângerea la olaltă a forțelor , la unirea, la înmănuncherea tuturor în fața zilei de mâine .**

"**Se vorbește de o situație grea politică,** în care s-ar găsi țara și se cere ca **toți să se strângă la olaltă.**

" Dlor , **eu nu văd** la orizont proiectându-se **umbre așa de întunecate ; nu cred că situația țării** , din punct de vedere extern, **ar fi așa de grea, că am sta în pragul unui eveniment cu totul tragic și amenințător, că ar fi vorba de un război.**[.....]

/Inutilitatea unui guv.de"unitate"

" De sigur că **dacă războiul ar ajunge la ușa noastră , aceasta trebuie să o știe toți , și în țară și dincolo de hotarele noastre** , poporul românesc va avea acea **țările morală și o conștiință politică**, destul de accentuată , **ca să se strângă la olaltă**, apărându-și țara în fața străinilor. (aplauze la PNC și la unii majoritari)

" Cum spuneam , **eu nu văd , însă, proiectându-se o asemenea umbră tragică asupra țării noastre și atunci nu poate să fie vorba decât de o formulă politică de guvernare** , de care s-a vorbit de atâtea ori. **Un așa- zis guvern național** , în care **să se adune toate elementele politice** , cred că **nu este realizabil.** De multe ori s-a încercat acest guvern național , dar el este , ași putea să spun , **o imposibilitate de tehnică politică.**

▫PNC-întoarce spatele trecutului

" Întrucât ne privește pe noi, **Partidul Național Creștin , o formație nouă , care se prepară pentru ziua de mâine , noi am întors spatele recentului trecut politic al țării .**
Recunoaștem : sunt zile grele în politica internă .

Ei bine, **Partidul Național Creștin nu crede că ar putea să întindă mâna celor care sunt răspunzători , în mod normal , pentru guvernarea de până astăzi, de situația grea în care se găsește țara.**Ar fi o lipsă de justificare și morală și politică ." [-----]

.Goga / 27 nov.'36

#Nicolae Titulescu - cancelar perpetuu ?!

" Eu însă, în cuvântarea mea de astăzi, vreau să mă ocup mai mult , aproape exclusiv, de **problema politicii externe** "[.....] ajunsese un fel de protocol al Parlamentului , în timpul din urmă, de vreo 10 ani încoace, de când toată îngrijirea noastră pentru politica externă a țării **devenise un patrimoniu quasi-personal al d-lui Nicolae Titulescu** .

" De atunci, s-au petrecut lucruri ciudate .D-l Nicolae Titulescu devine un fel de **perpetuu cancelar al politicii noastre externe**.D-sa considera ca **aproape o incursiune de teritoriu , dacă cineva risca o opinie sau venea să discute** o chestiune de politică externă.

" Foarte amabil, d-sa stetea cu noi de vorbă , însă de când a instituit **cenzura , a înlăturat orice încercare din partea oricui de a risca o idee, o părere , în materie de politică externă**.

" Spun de la început d-lor, că **va trebui în mod natural** , ocupându-mă de politica externă, să vorbesc despre faptele d-lui Nicolae Titulescu.[.....] **O.Goga / 27 nov.'36**

A.Bentoiu -Goga (polemică)

...Nu cenzură, confiscare !

" Spuneam că **cenzura nu îngăduia nici un fel de apropiere de această materie**. **Dvs dle Bentoiu, ați vorbit ieri despre cenzură**. V-am ascultat și trebuie să vă spun de la început că **eu sunt contra cenzurii** .

-Bentoiu (subsecretar la Interne) :**Noi am venit la cenzură când a plecat d-l Titulescu** de la Ministerul de Externe.

-Goga : De aceea nici nu vă privesc obiecțiile mele , în mare parte. **Eu am fost pentru confiscarea tuturor tipăriturilor de presă** , care sunt împotriva intereselor de Stat .

Ar fi mult mai bine **să stabiliți o atmosferă de autoritate** și , în cadrul acelei atmosfere de autoritate, **să veniți și să confiscați tot ceea ce este produs tipografic** considerat ca împotriva intereselor superioare ale țării." [----]

Eu v-aș putea spune că, **cu toată cenzura, aici la București**, în gazete, **apar lucruri pe care aș dori să nu le văd apărând**, pentru ca **să cruț opinia publică de o coborâre a bunului simț**.

"Cât privește însă **multe gazete , în special gazetele străine, neromânești**, vă atrag atențiunea că **toată țara este împânzită de gazete străine** , în special **ungurești, care nesocotesc cenzura**; și se vede că **această cenzură se exercită de oameni agramați , inconștienți**, pentru că **tonul pe care îl văd eu scoțând capul din aceste gazete, este împotriva intereselor țării**. [----]

Însă ce se petrece aici, la cenzură ? Nu se putea scrie , de exemplu, **nici un fel de apreciere , nici la adresa stărilor din Rusia**, și , în special, **nu putea fi vorba să examineze** cineva , într-un sens politic, **marile schimbări care s-au petrecut în timpul din urmă în Franța**. Era dramatic : **n-are voie nimeni să vorbească în sens politic despre evenimentele de la Paris sau de la Moscova**. Tabu d-l Blum. Tabu d-l Litvinov. **Se suprimeau orice adjective la adresa lor**. Mai mult, **nu se îngăduia să apară nici măcar vocile din presa țării lor**. Era imposibil. [.....] **Politica externă a fost suprimată și amputată încontinuu**. Grație acestei comprimări, nu se știe nimic ce s-a petrecut ."

...de ce a plecat Titulescu ?

Nimeni nu știe de ce a plecat d-l Titulescu, bunăoară .Și atunci se creează **o atmosferă penibilă de întrebări** care măresc incertitudinea. Aceasta este situația. Și ca urmare a acestei particulare situațiuni, **dvs trebuie să vedeți realitatea : a venit acum o sancțiune și țara a intrat într-o criză de sinceritate pe chestiuni de politică externă** [.....] .

Nu vreau să mă ocup mai de aproape de această chestiune când **știți cu toții foarte bine situația cu totul specială pe care o ocupă d-l Titulescu** ,că el trecea de la guvern la guvern , ca **un fel de zestre personală**. **Erau guverne care nu aveau nimic de a face unul cu altul, care nu erau câtuși de puțin solidare între ele, dar d-l Titulescu apărea ca solidar cu fiecare în parte, dar cu nici unul în realitate**.

Mai ciudat însă era faptul că **nu exista o solidaritate nici a miniștrilor din același cabinet , cu politica pe care o făcea d-l Titulescu** ; totul era canalizat în sens personal de d-sa .

Acum când a plecat , Europa întregă este plină de aceste nedumeriri și țara noastră, bunii noștri burghezi, întreabă : **< de ce s-a dus ? > < Și dacă s-a dus, a plecat numai persoană-lui Titulescu sau a plecat și politica d-lui Titulescu ? >**

Sunt unii oameni care nu și-au interzis să gândească și care zic : < a căzut d-I Titulescu și deci vom avea o schimbare de directivă în materie de politică externă. >[-----]

O.Goga / 27 nov.'36

▣Partidul Național Creștin

/România a Românilor !

" Acest obiectiv de politică externă , este într-o corelație normală cu stările interne de la noi. Nu se poate clădi o politică externă decât având punctul arhimedic în situația d-tale de acasă.

Și atunci, daț-mi voie , fără să detaliez lucrurile, să vă arăt convingerea mea intimă că o Românie , care să se fixeze bine pe echilibrul european ,nu se poate închipui decât atunci când ea, din punct de vedere național , este bine întărită la ea acasă, când spiritul public din această țară stă pe temeiuri puternice ,când ceea ce zbuciumă azi Continentul este ideea națională ,în spiritul și mintea poporului român , are un ecou puternic și hotărâtor "

(aplauze la PNC)" În cadrul politicii internaționale, trag în cumpănă statele în măsura în care au rezolvat problema egoismului lor național la ele acasă. (aplauze la PNC)

Poporul românesc are un instinct de orientare sigură.

Dincolo de prevederile oamenilor politici, dincolo de deosebirile de partid,poporul românesc, cu instinctul său sigur, care l-a călăuzit în cursul vremurilor,el însuși își croiește rosturile de orientare în marile probleme politice.Aș putea spune că în istoria noastră , întotdeauna formulele de salvare a neamului au pornit de jos în sus. [.....]

În orice caz, n veacul al XIX-lea, istoria modernă a noastră a fost determinată de aceste forte ale instinctului popular." Ei bine, acest instinct popular , dincolo de orice doctrină politică , cere astăzi o Românie îndrumată de un spirit național , categoric și definitiv.

(aplauze la PNC) România trebuie să fie astăzi îndrumată și stăpânită.

Sentimentul de stăpân categoric în țara lui , trebuie să fie în sufletul acestui popor.

(aplauze la PNC) Legiuirea trebuie să urmeze , în mod logic, pașii pe care îi face acest instinct . Duceți-vă în orice sat , în oricare parte a țării, în Banat, în Basarabia, în Ardeal, aici în Vechul Regat, pretutindeni, pe diverse game, se cântă același cântec :

România să fie a Românilor." [-----]

O.Goga / 27 nov.'36

19)Virgil Madgearu (PNȚ) ,Declarație la Mesaj , Cameră, 28 nov.'36

(DAD, MO 6 , ședința de sâmbătă, 28 nov.'36, p. 95 - 97)

N.Rădulescu -Mehedinți (PNȚ) , Declarație la Mesaj , Senat , 28 nov.'36

(DS: MO 7 , șed. de sâmbătă, 28 nov.'36 , pag ?)

[LD :În aceeași zi și cu același conținut, Madgearu și Rădulescu citesc , în numele PNȚ , în Cameră și în Senat , o Declarație acuzator - ultimativă .

PNȚ acuză guvernarea liberală în toate domeniile, pe toate planurile.

Guvernul liberal trebuie să plece . PNȚ adjudecă guvernarea , anunță programul .]

Doc. integral - fișier PNȚ XIII

/ Dragoste și loialitate pentru **monarhie** /

/ **Politica externă** : Mica Antantă / Franța / Înțelegerea Balcanică / Societatea Națiunilor / Greșala destituirii lui Titulescu /

Îndoieli privind încurajarea curentelor adversare politicii externe tradiționale /

/ **Armata** - întâzieri și ineficiența înzestrării /

/ **Guvernarea Tătărăscu** - eșec de proporții / Sfârșitul regimului nefast /

/ **Alegerile parlamentare parțiale** - barometru a nepopularității guvernului /

- Coplicitatea și manipularea curentelor extremiste

- Lovirea adversarului democrat

/ **Guvernarea Tătărăscu** - lungă și nefructuoasă /

- Încălcarea regimului constituțional
- Substituirea legislativului
/ **Politică economică dezastruoasă** /
- Conversiunea - favoritisme politice ; Reducerea datoriei externe - dăunarea economiei /
- Deprecierea monetei ; Nivel de trai - scăzut
/ **Agricultura** - stagnare, dezechilibre /
/ Cultură, sănătate , comunicații - degradare /
/ **Românizarea economiei** - un eșec /
/ **Opera de legiferare** - compromisă de ilegalități /
/ **Eșecul guvernării PNL** / Inutilitatea legiferării anunțate / Jos guvernul PNL ! /
/ **PNȚ adjudecă succesiunea / Program de guvernare** / [-----]
/ **Monarhia // Politică externă / Armata** / - vezi la fișierele respective

▪Guvernarea Tătărescu

[LD :Bine- nțeles guvernarea era criticată din toate unghiurile și sub toate aspectele !
Ar fi putut-o face PNȚ cu mai multă profunzime și pe chestiuni punctuale,nu cu acuze și adjective
.Ce dialog al surzilor ! Ce fractură moral -politică !
**Madgearu are dreptate :nu era unitate sufletească ;se luaseră măsuri excepționale ;
existau complicități ; se guverna cu legea " *deplinelor puteri* " etc etc etc.
Dar , oare , numai guvernul PNL era de vină pentru asta ?!
Și dacă da, aceasta ar fi fost situația ,mai era România o țară guvernabilă ?]**

-A tolerat și încurajat curentele anarhice

"Odată cu pregătirea și înzestrarea armatei , **trebuia urmărită consolidarea unității sufletești** a națiunii. (aplauze pe băncile PNȚ) Și în această privință, **guvernul actual are o gravă răpundere de a fi tolerat și chiar încurajat curentele de învrăjbire națională și de anarhizare** a spiritelor.**A slăbit astfel sentimentul de solidaritate și disciplină națională** pe care se reazămă puterea de rezistență a unui popor , în deosebi în clipe de primejdie.
(aplauze pe băncile PNȚ)

-Nici continuitate, nici stabilitate

"**Guvernul actual, deși a dăinuit trei ani, nu a izbutit să realizeze nici continuitate** , prin acțiunea lui politică , și **nici stabilitate** în opera sa de guvernare.
În adevăr, regimul **actual a rupt firul acțiunilor folositoare** începute înaintea lui și **a distrus relizări însemnate** .El nu a urmat **nici propria lui acțiune de guvern** , o linie de continuitate. (aplauze pe băncile PNȚ)

-A guvernat cu stare de asediu și cenzură

" **Singurul domeniu** unde guvernul a dovedit stabilitate ,a fost **menținerea măsurilor excepționale , cenzura și starea de asediu** ,prin care **s-a strecurat în sufletele tuturor îndoiala și suspiciunea** asupra stărilor din țara aceasta . (aplauze pe băncile PNȚ)

-Nu reprezintă țara

" **La sfârșitul unui regim** , ale cărui rezultate nu pot înșela pe nimeni,Partidul Național Țărănesc constată că **guvernul a încetat de mult să mai reprezinte țara** .Guvernul însuși își dă eama de această stare a **spiritului public , care îi rămâne ostil**.
De aceea ,**el menține** încă în mai multe regiuni ale țării , **comisiuni interimare** , iar acolo unde opoziția a obținut o reprezentare însemnată ,**Consiliile alese nu au fost puse în funcțiune** sau au fost **sabotate în opera lor** , permanentizându-se astfel **atotputernicia iresponsabilă a agenților cluburilor liberale**. (aplauze pe băncile PNȚ)
Același regim condamnatibil s-a aplicat și în organizațiile cu caracter profesional, ceea ce a împiedicat îndeplinirea rosturilor acestora în economia națională. "

Virgil Madgearu /
Rădulescu - Mehedinți / 28 nov.'36

▣ Alegerile parțiale =experiment riscant

-Complicitatea grupărilor extremiste

-Lovirea adversarului democrat

[LD : PNȚ avea dreptate . În lupta dintre cele **două mari partide** , începând cu 1933 , s-a practicat această **tactică de uzură prin rigoșu** , prin măcinarea și **hărțuirea reciprocă** cu ajutorul (sau complicitatea) **grupărilor extremiste** .
Ceea ce a făcut PNL (folosindu-se de gogo-cuziști) , va face PNȚ în nov. 1937 (folosindu-se de legionari) ,ducând regimul democrat în grav impas
Sigur, lucrurile au fost mai complicate , mai mulți factori s-au insinuat în aceste confruntări , dintre care **reala radicalizare naționalistă a românilor** nu poate fi ignorată.]

" Din aceeași **teamă de a se înfățișa țării**, **Partidul Liberal s-a abținut de la alegerile parlamentare parțiale** , mulțumindu-se cu **rolul de instigator în sprijinul unor anumite formațiuni de opoziție înfeudate guvernului** , iar când s-a prezentat totuși în alegerile parțiale ,**a înregistrat înfrângeri dureroase** . (aplauze pe băncile PNȚ)

"Țara a condamnat astfel pretinsa operă rodnică a cărei **apologie** , din partea guvernului, **constituie o sfidare** (aplauze pe băncile PNȚ)

Din lipsa unei baze reale în masele populare , **guvernul a recurs la complicitatea** unor grupări , caracterizate de însăși președintele de consiliu , drept **formațiuni factice** ,pentru ca , **prin diversiuni,să-și mențină poziția**.El a făcut această acțiune **cu prețul compromiterii ordinii legale și prestigiului autorității**. (aplauze pe băncile PNȚ)

Această politică vădește **incoherența guvernului**, care , **pe de o parte , a cerut și a obținut legiferarea unui regim excepțional și draconic pentru apărarea liniștii publice** , și , **pe de altă parte , nu l-a aplicat , lăsând curs liber anarhiei**.

Astfel am asistat la asasinat repetate și la organizarea de **formațiuni paramilitare** , înarmate , gata de a înlocui lupta de idei **cu violența** și de **a răsturna regimul constituțional și parlamentar** . " (aplauze pe băncile PNȚ)

Virgil Madgearu /
Rădulescu -Mehedinți / 28 nov.'36

▣ Guvernare lungă și neefectuoasă

-Încălcarea regimului constituțional

-Substituirea legislativului

" De asemenea, **guvernul însuși a săpat fundamentul regimului constituțional**,uneori prin **abdicarea de la rolul său**, alteori prin **flagrantă încălcare a Constituției** și prin **substituirea sa în locul puterii legiuitoare** , în repetate rânduri, fără nici o justificare și fără a realiza cel puțin lucruri utile pentru țară. (aplauze pe băncile PNȚ)

" Astfel **a cerut depline puteri pentru simplificarea aparatului de Stat** ,încă de acum doi ani, [1934] și **n-a făcut nici un pas în această direcție**.

" **A cerut apoi, în primăvara trecută [1935] depline puteri pentru echilibrarea bugetului** și în loc să le folosească în acest sens, **le-a întrebuițat în mod abuziv și a sfidat Parlamentul**, aducând câteva zile înainte de deschiderea sesiunii actuale , **un număr de decrete -legi** , din care **nici unul nu rezolvă vreo chestiune urgentă** , unele fiind chiar destinate a înlesni **anumite afaceri în folosul unor privilegiați ai guvernului** . (aplauze pe băncile PNȚ)

" **Partidul Național -Țărănesc înfierează această atitudine a guvernului** ,care n-a șovăit să primejduiască interesele țării ,**pentru a-și continua existența în mod nelegitim**."

-Majoritatea parlamentară -în contradicție cu propriul guvern

Cu toate că a avut răgazul necesar pentru a-și da măsura capacității sale,dispunând de o guvernare neobișnuit de lungă față de meritele sale,guvernul n-a fost în stare să înregistreze opere care să poată impune prin rodnicia lor.

" Chipul în care țara a reacționat față de guvern, ori de câte ori a avut ocazia , constituie mărturia netăgăduită că ea nu s-a lăsat înșelată de mirajul aparențelor "

" Majoritatea parlamentară , prin glasul raportorului la Mesaj, a înțeles prea bine aceasta și de aceea nici n-a reținut apologia pe care guvernul a încercat s-o strecoare în Mesjul Tronului, cu privire la pretinsa sa operă constructivă "(aplauze pe băncile PNȚ)
Virgil Madgearu /
Rădulescu -Mehedinți / 28 nov.'36

«Tablou economic

[LD : Madgearu - fiindcă nu mă îndoesc de paternitatea aprecierilor politicii economico și financiare îi aparține **-sfidează realitățile și consecințele politicii economice a PNȚ !** Madgearu transformă dezastrul economic lăsat ,în cap de acuzare contra PNL,cu același **substrat de clasă** (pseudo marxist) care ascundea , în realitate, **concepțiile și conflictului de interese între instituțiile bancare satelite** și alte instituții economico-financiare ale celor două partide .Las deoparte că, și într-o declarație de partid, Madgearu nu se putea abține de a-și etala doctrina financiar -monetară, ca de la catedră !Păcat de care sufereau și alți politicieni ,cu activitate de catedră]

-Conversiunea = favoritism politic

"Realizarea conversiunii datoriilor agricole și urbane n-a corespuns imensului sacrificiu de 8 miliarde ce s-a impus Statului.Valoarea socială a conversiunii a fost știrbită de abuzurile ce s-au comis cu prilejul așa-zisei acțiuni de asanare a creditului ,în care s-au risipit 4 miliarde de lei , în acte de favoritism politic și personal ,neglijându-se instituțiunile de credit popular ,mai cu deosebire în Ardeal, și celelate provincii unite .

" Această vastă operațiune de disprețuire a intereselor economice legitime,în profitul unui număr restrâns de mari instituțiuni financiare înfeudate în sfera de influență politică a Partidului Liberal,a fost posibilă numai prin sustragerea ei de la controlul Parlamentului și chiar a miniștrilor de finanțe , care rămân direct răspunzători de a fi renunțat la îndeplinirea îndatoririlor lor și, deci, de a fi tolerat asemenea operațiuni. [aluzie la Victor Slăvescu]

-Reducerea datoriei externe = în dauna economiei

" Reducerea datoriei publice externe, prin acordul din iulie 1934, s-a dovedit insuficientă , din cauza supraprețuirii capacității de plată și mai ales de transfer s Statului .

Guvernul a subordonat politica economică a țării, exigenței politicii monetare ,pentru a se vedea , cu toate acestea , constrâns de a sista transferul cuponului cu începere de la 1 iulie 1935, ceea ce a provocat aglomerarea de arierate , în valoare de cca 3 miliarde jumătate. Iar pe de altă parte, datorită acestei politici, s-a micșorat rentabilitatea muncii producătorilor ,cauzându-se pagube însemnate economiei naționale , cu toată ameliorarea conjuncturii generașe, în afară.

-Bugete-soldate cu deficite

" În ordinea bugetară , nu se poate ignora deficitul de peste 3 miliarde al gestiunii financiare liberale de până acum, cu toate condițiile incomparabil mai favorabile decât în perioada 1929-1933 ,fără a mai socoti și urcarea masivă a impozitelor , agravată de o presiune fiscală care s-a resimțit de întreaga țară ." (aplauze pe băncile PNȚ)

" Cu toate că în programul său guvernul s-a angajat să mențină stabilizarea monetară , prin politica comerțului și plăților externe ce-a urmat , a provocat scăderea considerabilă a valorii monetei naționale,în paguba producătorilor, consumtorilor și Statului, dar în profitul exclusiv al speculatorilor , de toate categoriile." (aplauze pe băncile PNȚ)
Această depreciere , recunoscută mai întâi prin introducerea primelor valutare , a fost consacrată prin decretul de reevaluare a stocului de aur.Din nefericire, și această ultimă operațiune a fost făcută în forma unui simplu expedient financiar în loc să fi îmbrăcat forma

unei adaptări monetare de la care, atâta Statul cât și economia națională , ar fi tras maximum de foloase, dacă se făcea la momentul oportun și în condițiunile tehnice corespunzătoare .

-Scumpirea vieții

" **Ridicarea prețurilor cu aproape 30%** într-un singur an, n-a putut fi stăvilită și, din această cauză , fondurile de întreținere a **serviciilor publice s-au redus** și mai mult, după ce, prin însuși bugetul în curs, **se operase o scădere de 10%** față de anul precedent .

" În sfârșit, **ridicarea costului vieții** , a îngreunat traiul funcționarilor , fapt care contribuie la **demoralizarea elementelor oneste** , descurajate și de **spectacolul scandalos al câștigurilor ușoare** realizate prin abuzuri revoltătoare în contul patrimoniului public. "

(aplauze pe băncile PNȚ)

Virgil Madgearu /

Rădulescu .Mehedinți / 28 nov.'36

▣Principale domenii

-Agricultura

" **Pretinsa acțiune de îndrumare a agriculturii** , lipsită de plan și de mijloace materiale, **n-a fost în stare** să contribuie la **stabilirea unui nou echilibru în producția noastră agricolă** , pentru **sporirea rentabilității muncii** milioanele de agricultori țărani , nici să asigure dezvoltarea **industrializării produselor agricole și animale și a industriilor sătești**, în care să găsească un plasament rentabil **imensul potențial de muncă țărăneasă**

Totdeauna, **accentuarea decalajului dintre prețurile agricole și industriale**, specifică țării noastre , **a micșorat capacitatea de consum a gospodăriilor țărănești**, sporind **procesul de pauperizare al țărănimii**.

"**Stagnarea și regresul economiei noastre agricole se datorește și dezorganizării cooperatției** , prin împovărarea unităților cooperatiste cu o serie de **organe centrale , birocratice , numeroase și costisitoare** , fără ca măcar să se fi dotat cooperația cu **mijloace noi de credit** . Iar **desființarea autonomiei mișcării cooperatiste** a lipsit cooperația de aportul inițiativelor rodnice și creatoare . "

Virgil Madgearu /

Rădulescu -Mehedinți / 28 nov.'36

-Cultură ,sănătate ,comunicații

[LD : Pornit numai pe critică distrugătoare, Madgearu amestecă domeniile, nu spune nimic de școală, de investițiile culturale și de artă făcute în această guvernare .]

" Pentru investiriile cu caracter **cultural , social și sanitar** , de un interes copleșitor , în timp de 3 ani **nu s-a cheltuit din buget decât 2 miliarde 200 milioane** ,adică abia **3, 1/2 % din totalul cheltuelilor bugetare** , o sumă modestă , mai ales dacă se raportează la **marea irosire a banului public , în afacerile scandaloase** , care au făcut **obiectul cercetărilor judiciare** din ultimii ani, fără a se fi adus măcar satisfacție unor sancțiuni exemplare a celor ce poartă răspunderea reală **a unui regim de desmăț și de risipă** "

" Cât privește opera de început de **refacere a arterelor noastre de comunicație** ,semnalăm că nici până azi , cu toate cererile făcute de reprezentanții partidului nostru la Biroul Camerei , încă din sesiunea trecută, **d-I președinte al Consiliului de miniștri nu a înțeles să depună , spre controlul Parlamentului ,actele și datele** pe care noi le-am avut la îndemână și cu care **am dovedit exagerarea operei pe care guvernul și-o arogă fără nici o îndreptățire** " .(aplauze pe băncile PNȚ)

Virgil Madgearu /

Rădulescu -Mehedinți / 28 nov.'36

-Românizarea vieții economice

"**Acțiunea de românizare** a vieții economice , **limitată la legislația de ocrotire a muncii naționale, n-a dat roade**, după cum **se constată** chiar din **raportul oficial al comisiei speciale**

respective. **Dimpotrivă**, prin metodele folosite în politica economică de contingentare , compensații și devize, **s-a mărit avuția deținută de străini "** .(aplauze pe băncile PNT)
" În aceste condiții , **este surprinzător că grupările de dreapta nu au cutezat încă să facă procesul acestor metode** de acțiune politică și economică a guvernării liberale, **dovedind , și prin aceasta , înfeudarea lor la sfera de interese a Partidului Liberal. "**

(aplauze pe băncile PNT)

Virgil Madgearu /

Rădulescu -Mehedinți / 28 nov.'36

⌘Legiferarea

-Compromiterea ideii de legalitate

" Față de astfel de rezultate , **este temerar ca acest guvern** , lipsit de autoritate și de prestigiu, să afișeze **intenția de a continua opera de legiferare** .(aplauze pe băncile PNT)

" **Pretenția guvernului de a întări ordinea legală și ordinea morală în viața de Stat , sună ca o sfidare , după opera de compromitere a ideii de ordine și autoritate legală și destrămarea morală** , pe care a întreprins-o în **acești trei ani** , în care **guvernul a asistat neputincios sau complice la acte teroriste** ,fără precedent la noi **și a patronat abuzuri și fraude** , dintre care unele s-au transformat în adevărate **scandaluri publice** .

" În această **atmosferă de carență a legii și a moralei**,s-a dat tineretului **cel mai nenorocit exemplu** , încurajându-se **pornirile inferioare** ."

" De aceea, **anunțarea proiectului de lege pentru răspunderea ministerială** și pentru **apărarea patrimoniului public** , apare ca **o tendință de mistificare a opiniei publice**.

"Iar **proiectul de lege pentru regimul presei**, întocmit de guvernul unui partid care ,după război, **a guvernat neîntrerupt la adăpostul cenzurii**, este **o încercare de a se zugruma libertatea presei prin alte mijloace** .

Dacă înțelegem necesitatea de a se stabili **răspunderile scrisului**,**nu vom admite de a încătușa libertatea de exprimare liberă a gândului și critica onestă**.

Virgil Madgearu /

Rădulescu .Mehedinți / 28 nov.'36

⌘Jos guvernul PNL !

" Nu vedem , prin urmare , **nici o justificare a noii activități legislative** proiectată de guvern, **care nu mai are nici un rost de a exista**.

" Cu toată **opera întinsă de rătăcire și corupție**,cu toată **acțiunea de calomnii**, spulberate rând pe rând în fața justiției cu toată **proteguirea de către guvern a mișcărilor anarhice** , **țara și-a afirmat în mod hotărât voința** , oride câte ori a fost consultată [alegeri parțiale] **condamnând guvernul și manifestându-și încrederea în Partidul Național Țărănesc** .

" Este deplin constatat că **guvernul nu mai are încrederea națiunii**.

Într-o asemenea situație, **orice guvern , cu simțul răspunderii constituționale**, **trebuie să tragă la timp consecințele , pentru a nu descoperi Coroana**,a cărei solidaritate cu națiunea este unul din **principiile fundamentale ale trăinicieii Statului**."

Virgil Madgearu /

Rădulescu .Mehedinți / 28 nov.'36

⌘ Program de guvernare

" **Partidul Național-Țărănesc** , consecvent cu principiile sale, afirmă **ca politica externă , primatul apărării frontierelor și a integrității teritoriale a Statului ,și în politica internă, primatul muncii naționale și al țărănimii** .

" În acest scop, **prin programul său**, el urmărește îndeosebi **consolidarea regimului constituțional monarhic ; asigurarea ordinii legale și autorității** , prntr-o disciplină nouă , care , respectând libertățile,le subordonează intereselor Statului , potrivit noilor sale funcțiuni ; **o operă de reconstrucție economică , socială și culturală**,menită să trezească și să pună în valoare energiile naționale, **asigurând întâietatea muncii românești în toate ramurile de**

activitate și dând o deosebită atenție dezvoltării agriculturii ;înzestrarea țării cu utilajul necesar , dând întâietate , în împrejurările actuale,utilajului apărării naționale .
" **Partidul Național Țărănesc se simte îndreptățit și în măsură de a-și lua răspunderea soluționării marilor probleme ale Statului , în actualele împrejurări** "(aplauze pe băncile PNȚ)
Virgil Madgearu,Rădulescu .Mehedinți / 28 nov.'36

20.)Grigore Iunian (PRT) ,Discurs la Mesaj,Cameră , 28 nov.'36

(DAD, MO 6, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36)

[LD : 18 iulie 2003. Mă apropiu de preludiile viitorului regim instaurat de **Carol al II-lea** în febr.1938 , chiar dacă , până atunci va mai dura un an.

Ședința este condusă de NNSăveanu ;pe banca ministerială este Inculeț.

Iunian vorbește după **Octavian Goga** (PNC) și **Virgil Madgearu** (PNȚ) care **revendicaseră succesiunea pentru partidele lor.**

El dă un **diagnostic sever** acestei eventualități,indiferent de formulă,**venirea lor la putere ar provoca un război civil .**

Iunian nu are decât un partid "*de buzunar*" , dar este un redutabil debater parlamentar,un jurist cu experiență ministerială ,și ,mai ales,este un **as în aranjamente de culise**(probă : **Restaurația lui Carol**)și are ,de aceea ,**trecere la urechile regale.**

El răspunde la apelul regal de colaborare, de unire, de solidaritate , propunând : un "*regim conjunctural*" ,cu un guvern "*echipă de lucru*" ,**în afara partidelor,deasupra partidelor, contra politicianismului partidelor** Într-un cuvânt , **Iunian** dorește lichidarea regimului democratic parlamentar, pluralist .]

LD : Titluri, subtitluri, sublinieri, colorări, semne , paranteze ... îmi aparțin]

Document integral - **fișier PTR - II**

/Farsa parlamentarismului sub guvernarea liberală /

/Preludiile rotativei guvernamentale :PNC versus PNȚ /

/Guvernarea Tătărescu : între promisiuni și realizări /

/Prestigiul Coroanei ?! : compromiterea Coroanei de către PNȚ, PNL /

Mesajul Regal ? = ascunderea în spatele Regelui /

/Bilanțul guvernării ? = mistificarea opiniei publice /

-Pozitiv : Sănătatea- Armata ;negativ : toate celelalte

/Politica externă - prezent și perspectivă :

-Eșecul politicii Societății Națiunilor ;Titulescu - politica " geneveză " ; destituirea

-Mica Înțelegere ; Alianța cu Franța ; Relațiile cu Italia , Germania , Rusia

/Guvernul Tătărescu : guvern liberal ? monarhic ? constituțional ? democrat ?

Regim pseudo-democrat ; dictatura executivului ; starea de asediu ; cenzura ;

/Legea presei /

/Pretendentele la succesiune : PNȚ -PNC :**pericol de război civil /**

/Răspuns -soluție la apelul regal :

...**regim de " colaborare"** cu patrioți și capacități ;

...Guvern "*echipă de lucru*" , fără partide ;

Grigore Iunian / 28 nov.'36

#Farsa parlamentarismului

" D-le președinte, d-lor deputați, nu este pentru prima oară , mai ales în cursul ultimelor legislaturi, când **am avut o serioasă ezitare dacă să mă urc la tribună ,pentru a acorda aparent complicitatea mea la farsa parlamentarismului** ,în a cărei desfășurare **dvs n-ați obosit** .Și dacă nu ar fi fost **o datorie de cuviință , de politeță**, pentru mine , nu față de dvs .
- n-am nici una - ci față de apelul la unire al MSRegelui , apel la care mă găsesc îndatorat să răspund , **nu aș fi venit la această tribună.** "

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣Rotativa guvernamentală

[LD:autoportret ipocrit al unui personaj politic ros de orgolii, frustrări și ambiții ,al cărui **"radicalism țărănesc"** considerat de **"stânga"** se metamorfozează într-un cras apetit pentru un regim autoritar ,în afara partidelor, deasupra partidelor.În rest...]

" D-lor deputați , nu viu cu **nici o preocupare personală,nu mă declar îndreptățit și gata să iau răspundere conducerii Statului** [aluzie la PNȚ] și nu am nici un motiv să fiu supărat astăzi pe cei care nu **sunt fideli în prietenie și făgădueli ."**

N-am tratat nici o dată succesiunea cu dvs [PNL] , n-am cerut și nu am primit asigurări cu privire la această succesiune ;n-am nici un cuvânt să mă supăr că , se pare, că infidelitatea dvs se manifestă și pe acest teren .

Ați fi acordând grație , pare-se , unei alte grupări [aluzie la PNC] , deopotrivă de voinică să-și ia ea răspunderea pentru fericirea Statului .

" Nu mă miră aceste oferte , pentru că , în definitiv, **dacă dvs ați fericit până acum țara , apoi în condițiile acestea o poate feri oricine .Și ofertele așa de stăruitoare care se fac pentru continuarea măreței dvs opere n-au nevoie de multe eforturi și nu angajează prea multă răspundere pentru viitor."**

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣Guvernarea Tătărașcu

#Între promisiuni și realități

[În loc de argumente,ironii.În loc de fixarea răspunderilor,sarcasm.]

"**Să mă iertați**,se poate întâmpla **să fiu socotit aspru** în unele observări ale mele.

Vă mărturisesc că **nu vin cu nici un resentiment** și, pentru ca să reușesc să fiu obiectiv ,pentru o dată, **am să chem în sprijinul meu chiar autoritatea afirmațiilor dvs.**

Nu vorbesc de **dl Inculeț** , vorbesc de **alți membri ai guvernului .**

Dl Inculeț are prudența să nu scrie , de aceea **este și foarte supărat împotriva celor care au cutezanța să scrie** .(ilaritate) și a găsit mijlocul să manifeste această supărare a d-sale , **trecând departamentul de Interne amicului meu, dl luca**, care , pare-se, **dă totuși un prețios sprijin la această măreață operă** (ilaritate)

" D-lor, când am vorbit , acum aproape trei ani , la **primul Mesaj** [1934] , **în care dvs ați arătat opera pe care înțelegeți să o îndepliniți**,de la această tribună **am arătat motivele pentru care nu cred în posibilitățile dvs de realizare** ,afară numai dacă , prin ajutorul însemnatului mânănci de **elemente tinere și valoroase** ,pe care le aveți , **ați reuși să modificați și concepțiile și mai ales mentalitatea** de care dăduseți dovadă până atunci.

Am declarat atunci că aștept cu nădejde ca această transformare să se realizeze .

Nu este plăcut pentru noi - eu nu sunt un adversar cu orice preț și nu-mi place să fiu neconținut obligat a face asemenea constatări dureroase - **a constata că nu există la noi un organism politic,un partid politic ,în stare să stăpânească situația grea prin care trecem.**

"**Ați avut răgaz trei ani**. A venit vremea **să vedem ce ați făcut și pe ce teme ne adresați acest apel la colaborare** sau măcar la o păsuire ,pentru ca **să vă continuați marea operă realizată până acum**" [-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

#Compromiterea Coroanei de către guvernările de partid

"Am constatat de la început cu bucurie, un lucru , o preocupare pe care o împărtășesc cu toții .

Să mă iertați , însă, dacă eu nu voi stăruii atât de gălăgios asupra ei.

Am văzut că **apare ca o mare preocupare pentru dvs apărarea prestigiului Coroanei.**

"Peste toate neînțelegerile ,**două din marile partide** care revendică cinstea **de a continua guvernarea** [PNL] sau **de a începe una nouă** [PNȚ] ,**au făcut o înțelegere** în această mare preocupare , de **apărare a prestigiului Coroanei .**

" D-lor deputați, **ea se manifestă așa de viguros, încât** ,democrați cu toții, apărători sinceri și hotărâți ai regimului constituțional și ai libertăților publice , **sunteți totuși capabili** , desigur, cu o mare înfrângere asupra dvs înșivă , **și încălcați la nevoie chiar libertățile**, pentru **ca să apărați acest mare patrimoniu ."** [-----]

D-lor ,eu nu-mi dau seama așa de bine de sinceritatea acestei **profesiuni de credință** , dar

sunt bucuroși să aud declarațiile care s-au făcut și de unii și de alții ,că toate aceste măsuri sunt luate pentru apărarea Coroanei.

Numai că eu cred că **este primejdios să se folosească** neconținut asemenea declarațiuni. **Prestigiul Coroanei se impune** prin sentimentul nostru de încredere în această instituție , și el poate fi prejudiciat , iar nu apărat , prin aceea că neconținut se invocă Coroana ca justificare a măsurilor care se iau .

Sunt multe mijloace prin care se apără prestigiul Coroanei : **să nu o angajezi mereu în discuție , și să nu reverși asupra ei răspunderea , când ea trebuie să apese asupra dvs.** Și , în această privință , cred că **aveți serioase imputări să vă faceți .**

În tot timpul guvernării dvs , **ați încercat să apărați slăbiciunea dvs. greșelile dvs** - și uneori mai rău de atât . În numele Coroanei , **ați inventat prilejuri** pentru ca **să iscați declarațiuni de încredere** , pe care apoi le răspândeați **ca pe niște manifeste electorale.**"

[LD : aici Lunian are perfectă dreptate , dar cred că este o formulă , un protocol , moștenit odată cu împrumutul **Constituției** și a **instituțiilor parlamentare** (1866)

Că este așa , o dovedește faptul că **Mesajul** era criticat , aprobat sau respins , fără ca aceasta să fie considerată ca adresându-se regelui]

" ... În orice caz , chiar în **acest ultim manifest al dvs** reiese **lipsa de preocupare sinceră în ce privește apărarea prestigiului Coroanei**

Ce însemnează , d-lor deputați , acest Mesaj cu care dvs deschideți sesiunea ?

Eu , și acum doi ani , mi-am exprimat părerea că ar fi bine să fie suprimată această formalitate , pentru ca **guvernele să nu se mai pună la adăpostul pecetei Regale.** Dacă ar fi vorba de făgădueli pentru viitor , și încă ar fi grav. Dar când este vorba **să reclami pecetea regală , cuvântul regal ,** pentru ca **să se afirme valoarea operei pe care guvernul a săvârșit-o ,** și când această **valoare este așa de discutabilă , așa de contestabilă , așa de nulă ,** așa spune eu - cum nădăjduiesc că voi reuși să dovedesc -ce însemnează atunci **să reclami semnătura regală sub un manifest** care a fost redactat , desigur , foarte laborios , de cei 17 miniștri și nu știu câți - vreo 25 - de subsecretari de Stat -și în care se ia cu **vie satisfacție act** și se constată că **sforțurile guvernului , în conlucrare strânsă cu Parlamentul țării , aceasta este o ironie la adresa dvs ,** pe care mi se pare că **ați și prețuit-o ,** prin felul cum ați răspuns [Adresa de Răspuns] **< au fost atinse pe toate tărâmurile vieții naționale , făcând astfel posibilă dăinuirea unui regim de stabilitate și continuitate . >**

Conversiunea datoriilor , reducerea datoriri externe , așezarea ordinei bugetare , renașterea creditului , așezarea tineretului în cadrul unei noi discipline , etc toate acestea **constituie puncte din opera realizată de dvs ,**

și noi trebuie să o credem pentru că **ați dobândit pecetea regală .**

" În contra acestui abuz protestez și voi învedera că acest protest al meu este întemeiat din punctul de vedere al relatărilor faptelor și desigur **foarte îndreptățit în grija sinceră** pe care o am ca **să nu fie târâtă Coroana în discuțiile noastre publice.**"[-----]

" În orice caz , în afară de aceste excepțiuni [armata , sănătatea] și poate de o mai bună administrare locală pe alocurea , acolo unde **influența directă a centrului** nu a intervenit - pentru că de câte ori intervine , se dovedește vătămătoare - acolo unde **influența centrului este mai mică , și unde inițiativa particulară se găsește , în mod excepțional și fericit , în mâinile unui om de treabă , s-a remarcat pe alocurea , în unele județe , oarecari administrații locale mai bune.** Dar , d-lor , punct . De aici înainte , să mă iertați , **tot ce afirmați dvs. în Mesj , constituie o cutezătoare încercare de a mistifica opinia publică.** [-----]

Grigore Lunian / 28 nov.'36

#Demiterea lui Titulescu

" Regret că d-l Titulescu nu este pe această bancă. Discuția ar fi fost mult mai ușoară și mai elegantă , fiindcă eu nu vreau să cad , nici pe departe , **în excesul de lipsă de eleganță de care ați dat dovadă dvs** [...] Dar dvs ați acceptat participarea d-lui Titulescu în guvernul dvs în aceste condițiuni . Eu înțeleg că , totuși , la un moment dat , a putut să intervină o neînțelegere între dvs și dl Titulescu . Dar ceea ce nu înțeleg este modul acesta neuzitat până acum nicăeri , în care **dl Titulescu n-a fost " scos " din guvern , a fost " concediat " ,** în formula pe care **legea pentru protecția muncii n-o mai îngăduie** patronilor pentru nici un fel de salariat al lor "

(aplauze la PTR) [.....]
Grigore Iunian / 28 nov.'36

αGuvern/PNL

[LD : numărătoarea îmi aparține , pentru a-l putea sistematiza]

" Să vedem cum vă așezați dvs pe harta politică a României .Ce sunteți dvs ?

A.)Partid monarhic ?

Am aflat că da, de curând, dar am aflat că sunteți .

B)Partid constituțional ?

Dar un regim constituțional parlamentar **prin ce se concretizează** ?De sigur, prin **strânsa colaborare cu Parlamentul** și prin **respectul libertăților**.Nu întreb pe d-l ministru Inculeț ,entru că d-sa poate să-și încurce amintirile,dar **întreb pe dl președinte al Consiliului de Miniștri : respectă colaborarea strânsă cu Parlamentul ?**

Ce ironie mai cruntă decât aceste cuvinte cuprinse în Mesajul Regal ?

Ați cerut , mi se pare acum doi ani și jumătate , **Parlamentului să vă acorde depline puteri** , spuneți că țara suferă , mai cu seamă , din cauza dezorganizării administrative .

Erați doritori să o realizați grabnic, nu aveți timp să așteptați până în octombrie, ați cerut **prin luna iunie, iulie [-----] Și Parlamentul - ce nu vă dă Parlamentul ?!** - desigur cu durere și sfâșiat în sufletul lui - **Parlamentul v-a acordat depline puteri** , **Și-a zis Parlamentul : < este vremelnic, să facem o probă. >**

" Ei bine, proba s-a făcut : a trecut timpul și n-ați realizat nimic .

Într-un timp , s-au constituit comisiuni pentru redactarea **legilor de reorganizarea aparatului de Stat . Suntem încă în așteptarea acestor legi ."** [...]

" Vi s-au dat depline puteri și am crezut că s-a terminat ."Ați venit acum doi ani și anul acesta ,înaintea deschiderii Parlamentului, cu **decrete -legi**

În mod normal, Parlamentul se deschidea la 15 octombrie."**Ați amânat , totuși, deschiderea Parlamentului** .De ce ? Puteați să deschideți Parlamentul în mod normal, la 15 octombrie.

Dar **dva prorogați sistematic Parlamentul la 15 noiembrie, pentru ca , în ajun, la 10, 11, 12 noiembrie cu 3 zile înainte de deschidere, să veniți cu legi organice de mare însemnătate** , cu legi care prevăd pedepse penale,cu închisoarea[-----]

[LD : la fel ca Madgearu care când ajungea la probleme economice-financiare , și Iunian , ca jurist, ca fost ministru de Justiție, intră în amănuntele procesului legislativ, enumeră legi ..intră în detalii juridice ...de, este profesia sa !]

"Față cu această atitudine a dvs, se poate vorbi la noi trăim într-un regim constituțional parlamentar ? Această neluare în seamă a Parlamentului , acest dispreț al dvs pentru această instituție [-----] pentru că sunt convins că Parlamentul nu va refuza ratificarea niciunui decret -lege ;față de acest refuz al Parlamentului de a-și înțelege rostul, sfidarea dvs , adusă lui, este foarte justificară .

Nu aveți nevoie nici măcar de **specialele dispoziții** ale d-lui vice-președinte al consiliului de Miniștri ...

-**Inculeț** (vice președ.) : Mă simpatizezi ! (ilaritate)

-**Iunian** : Foarte mult , pentru tot ce ai fost, pentru tot ce ești, pentru tot ce nu ești, pentru tot ce ai să devii (ilaritate)

C)Partid democratic ?

"Un regim democratic este rezemat pe libertăți publice. Am auzit aici o foarte interesantă discuție asupra cenzurii .**Cu acest prilej, ne-a lămurit dl Benteoiu că n-a lucrat așa, la întâmplare, că a lucrat cu metodă, într-un cadru bine stabilit .**(ilaritate)

A ! Că sunt greșeli de execuție ? Se poate. Aici apare cavalerismul dvs .

"Vreți dictatură, sigur, o practicați de trei ani , lașă și neputiincioasă.

Pentru aceasta **vă trebuie acoperirea Parlamentului** .Dvs aplicați legile pe care le votează **Parlamentul !** Ce vină aveți ?(ilaritate) Și mai aveți o grijă : **să vă descărcați răspunderea și pentru aplicare .Aveți pentru aceasta starea de asediu ! "** [----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

#Regim pseudo -democratic

/Cenzură, stare de asediu ,

"Acest regim parlamentar reclamă **o înlăturare a regimului restrictiv de libertăți de astăzi. N-avem nevoie de stare de asediu.** Arătați- mi dvs care au fost momentele în care s-a învederat necesară ? **Nici unul. N-avem nevoie de cenzură** Este ineficace .Este păgubitoare .**Ea nu tinde , cum s-a arătat,decât la abuz .**

Ați mers până acolo încât **să interziceți discuțiile asupra problemei monetare ,** ca și când chestiunea de a se ști care sunt bazele pe care trebuie să fie îndrumată **politica noastră economică și financiară** este o chestiune care rămâne la **chibzuința exclusivă a miniștrilor de finanțe** care s-au perindat,și nu este o chestiune care **interesează opinia publică ! "**

" Într-un regim democratic **să nu se îngăduie** ca asupra unor asemenea **probleme obiective ,** asupra **directivelor de dat politicii noastre economice și financiare, să se facă discuții?**

Aceasta învederează , în mod nu se poate mai evident, **fie lipsa dvs de sinceritate ,** când vă declarați partizanii regimului democrat ,**fie că măsura cenzurii ,** pe care o mențineți și astăzi, **este inutilă și păgubitoare "**

Grigore Iunian / 28 nov.'36

/Legea presei

"Ați venit cu **legea presei.**Sunt și eu de părere că în **presă sunt unele abuzuri care trebuie evident sancționate și împiedicate , dar nu printr-un regim de restricțiuni ,** care să facă posibil în permanență **amestecul puterii executive în presă (aplauze la PRȚ)**

"Din două una :sau **opinia publică este capabilă de manifestări și transmite vigoarea ei de manifestare și presei,și atunci toate măsurile dvs sunt inutile ,** așa cum au fost inutile **legile de apărare a Statului,** prin care **vi s-a dat posibilitatea de înfrânare** pe care însă **n-ați folosit-o sau ,** dacă **opinia publică este nevolnică** și puteți mai departe **s-o stăpâniți** pe temeiul acestei nevolnicii a opiniei publice , **n-aveți nevoie de o specială lege de gătuire a presei ,** pentru că **o gătuiți sub alte forme ,așa cum o gătuiți și astăzi ,** pentru că nu se poate spune că **noi avem astăzi o presă în care să existe posibilitatea de manifestare a opiniilor politice , ale diferitelor grupări (aplauze) .**

" **Eu mă ridic împotriva încercărilor** pe care le-ați făcut cu privire la **legea presei -**

nu voi stărui asupra acestei chestiuni , fiindcă **o vom discuta dacă veți aduce această lege** în cursul sesiunii parlamentare . "

Grigore Iunian / 28 nov.'36

«Regim de "colaborare " "

/Guvernare " fără partide";Echipă " de lucru"

[**LD : este cea mai importantă parte din discurs , este concluzia , este propunerea , este sugestia la apelul regal .Iunian nu dă un nume** unui astfel de regim ,dar îl diferențiază față de **guvernările de " coalitție " , de " tehnicieni " , de "concentrare "**

Nu-l numește nici **" democratic " , nici " dictatură " , nici " personal " , nici "regal" .**

Această **anonimie se va perpetua și în perioada '38-'40 ,** iar după detronarea lui Carol , **va face subiectul controversat al politicienilor și al istoriografiei ulterioare]**

" Într-un asemenea Parlament, și cu crearea regimului de libertăți ,**se poate face apel la o colaborare , se poate găsi** destul **luminat patriotism - nădăduesc -la toți frunzașii și conducătorii** diferitelor grupări , care intră în Parlament ,pentru ca , **pentru o bucată de vreme ,** și în vederea necesităților mari ale țării,**să se poată înjgheba o echipă de lucru ,** trecând peste toate aceste ambiții personale , **dar cu o condiție : ca aceasta să reprezinte solidarizarea pentru o operă restrânsă la un program mărginit,și al zilei de astăzi și a zilei de mâine, dar să nu angajeze cu nimic răspunderea pentru politica trecută a partidelor și a guvernelor de partid, cum ar angaja-o** în ipoteza unei înțelegeri de

colaborare nejustificată. " [-----]

" **Un singur mijloc este de a face începutul de înfrânare** , care poate să ducă la rezultate mai târziu : **alcătuirea unui guvern care să nu reprezinte o forță de partid** , care prin însăși compoziția lui **să stea ca o permanentă rezistență** la aceste încercări de **politicianizare a** întregii noastre vieți administrative și publice , **acest flagel care trebuie neapărat lecuit .**

" Evident , dlor , că **acest lucru se poate realiza** în cadrul pe care l-am arătat și atunci **vom putea** , cu unele încercări , pentru unii poate supreme , de a-și înfrâna și poftele personale și chiar sentimentele și resentimentele personale , **să ajungem la alcătuirea unei echipe de lucru** , a unei **concentrări a tuturor forțelor** , **cu linia de la început stabilită** , cu o **răspundere efectivă și colectivă a tuturor** și cu asigurarea unei vieți morale , **alta decât aceea pe care o lămurii dvs** , adică prin criticile pe care , respectiv , le aduceți în fiecare zi , aproape , unii altora .

" **Pentru crearea acestui nou cadru** , în care colaborarea **elementelor vrednice și capabile de sentimente ridicate și patriotice** să fie cu putință , eu mi-am ridicat **glasul neconținut și mi-l ridic și astăzi** , cu o speranță de îndreptare . [-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

#Pretendentele PNC și PNȚ=Pericolul unui război civil

" **Am arătat o asemenea speranță** , dovedită neîntemeiată , și acum trei ani , când am vorbit la Mesaj , crezând că **aveați în dvs încă posibilitatea de înnoire** a formei în care vă prezentaseți înaintea , pentru ca , **din sânul dvs , al partidului liberal , să vă puteți dăruia o activitate rodnică** , cu **speranțele mele de atunci care nu au fost realizate**

" **ot așa și astăzi vreau totuși să pot nădăjdui astăzi în puterea de reculegere și în patriotismul fiecăruia dintre grupările politice aici reprezentate** , ca să ferească țara de **acel război civil care ne amenință** , prin manifestările și ale unei grupări , a Partidului Național Creștin , și ale altei grupări , a Partidului Național-Țărănesc , partide care pretind **sucesiunea guvernului pentru fiecare din ele** .

" **Oricare dintre aceste două soluțiuni s-ar da crizei care se va desfășura cândva - căci și puterile dvs sunt mărginite - va constitui un izvor de primejdie .**

" De aceea , **vreau să cred în puterea de reculegere a tuturor** , ca să găsească **singura formulă** prin care **să poată realiza colaborarea lor** și constitui **cadrul în care o asemenea colaborare se poate asigura efectiv** , pentru a **garanta dezvoltarea normală** , propășirea țării noastre , și a **păstra neștirbit întregul patrimoniu național** , care trebuie să ne fie scump , deopotrivă , tuturor ." (aplauze la PRȚ)

Grigore Iunian / 28 nov.'36

21.)H.Otto Roth(PNG) ,discurs la Mesj, Cameră, 28 nov.'36

(DAD, MO 6, ședința din 28 nov.'36 , p. 110-112)

[LD : 19 iulie 2003. Trebuie să fii atentă la apreciere ! Să nu uit că , pentru acel moment , **războiul civil spaniol** , impresiona profund conștiințele , ca un prim și tragic episod , purtând pecetea unei **confruntări ideologice** , care **împărțise lumea europeană în tabere de simpatii și sprijin internațional** . Chiar dacă are dreptate în argumentele sale - **și categoric are** - eu nu cred că atunci , în 1936 , **principiul pericol care plana asupra României , era bolșevismul . Sau era ? ! Nu înțeleg** la ce trebuia să răspundă popoarele europene cu **da sau nu** .

Mai ales că , în funcție de opțiune , aprecia el , **trebuia aliniată și politica internă** .]

Doc. Integral- **fișier Minorități -Germani**

/ Mesajul Regal / Răspuns la apelul MSRegelui : pozitiv /

/ Atmosferă internațională îngrijorătoare : războiul civil spaniol / pericolul bolșevic /

/ România -piatră de hotar între două lumi /

/ Regele , Armata , Solidaritatea /

/ Germanii din România : măsuri discriminatorii /

/ Germanii din România : nemulțumiri și deziderate /

/ Revizuirea politicii față de minoritatea Germană /

H.Otto Roth / 28 nov.'36

▫ Mesajul Regal

-Răspuns la apelul de reconciliere

[LD : răspuns lucid, îngrijorat, responsabil]

"D-le președinte, d-lor deputați, trăim timpuri în cari nu este locul să se facă vorbă multă. Mă mărginesc de aceea la câteva lucruri necesare și esențiale și aceasta , cu atât mai mult , cu cât lumea de astăzi este atât de atentă , încât înțelege cea mai mică aluzie.

" *Mesajul regal* se adresează cu o chemare stăruitoare a partidelor politice și șefilor lor , apelând să se înțeleagă , în sfârșit, și să se înlocuiască , cel puțin în timpuri de mare pericol, dezbinarea cu unirea și înțelegerea.

" Aprobăm această chemare a Maiestății Sale din toată convingerea ; ne temem însă că și această chemare se va stinge fără a fi auzită și fără a i se da ascultare .

"Poate că evoluția politicii interne este deja prea avansată , văzând deosebirile fundamentale ce există între partide, în ce privește metoda și felul lor de a privi problemele , pentru ca să mai găsim o bază comună pentru politica de fiecare zi.

" Și atunci, oare personalitățile politice conducătoare ale țării noastre încă nu s-au convins că ne aflăm într-o strâmtoare supărătoare și că în fiecare clipă furtuna evoluției europene se poate dezlănțui asupra noastră ?" [-----]

H.Otto Roth / 28 nov.'36

-Solidaritate: Regele , Armata

[LD : Atenție la aluzii, la nuanțe, la sugestii , la avertismentele voalate]

"Aceasta trebuie să ne călăuzească la înzestrarea armatei și aceasta trebuie să fie călăuză politică a partidelor. Căci pe când în armată se adună forțele fizice ale poporului, în politica partidelor trebuie să se culeagă facultățile morale.

Din toate aceste considerațiuni salutăm hotărârea Maiestății Sale și a guvernului de a nu omite nimic pentru a face armata tare și gata de luptă.

Din aceleași motive salutăm și chemarea Maiestății Sale pentru adunarea forțelor politice ale țării. Dacă nu va reuși această adunare a forțelor, ne rămâne conștiința consolatoare că avem un Rege care știe ce vrea și în a cărui mână puternică găsim hotărârea decisivă.

" Și de ce exprim aceste gânduri astăzi atât de larg ?

Din cauză că cetățenii români astăzi au toți aceeași soartă , din cauză că germanii acestei țări trăesc și pier împreună cu românii , și , mai ales, deoarece stăm față în față , de fapt, cu toții , cu același pericol care ne amenință pe toți în existența noastră : forța distrugătoare a bolșevismului. Să ne întărim deci în interior față de acest dușman și să devenim tari printr-o politică chibzuită și constructivă în toate domeniile vieții publice. "

H.Otto Roth / 28 nov.'36

▫ Germanii din România

#Măsuri discriminatorii

"Și dacă lucrurile stau astfel - și cred că nimeni nu se îndoiește - atunci va trebui să se realizeze tot ce face ca acest Stat să fie nouă, germanilor , o patrie părintească și ca să fie iubit de noi din tot sufletul. Regret că tocmai în timpurile actuale se face o politică care amenință în multe privințe poporul nostru în existența sa." [-----]

"O politică greșită față de poporul german , în timpurile de față, este și mai deplasată decât în anii de după război . Alternativa : da sau ba , în care se vede pusă astăzi politica popoarelor europene, nu trebuie să aibă ca rezultat ca Românul și Germanul să stea față în față , ca doi dușmani. Este convingerea mea fermă că Germanii și Românii vor sta umăr la umăr în evenimentele care vor urma , în timpul apropiat , deoarece au de apărut aceleași principii și idei. Aceasta mă determină, d-lor, să vă recomand , cu atât mai insistent și mai călduros, să revizuiți în mod amănunțit politica față de minoritatea germană și să puneți pe baze noi raporturile noastre față de poporul român și față de Stat "

22.) C.Zamfirescu (PNL-g) ,discurs la Mesaj, Cameră, 28 nov.'36

(DAD, MO. 6, sâmbătă, 28 nov., pag. 312- 316)

[LD : Discurs stereotip opozant, cu oarece nuanțe care vădesc dorință de reconciliere cu partidul trunchi, cu liberalii ce gravitau în jurul lui Dinu Brătianu, dar cu țintă în guvern (mai ales Tătăreșcu și Inculeț) , considerat vinovat de toate relele. Rezum și citez .]

"Sarcina guvenului e mult simplificată și de sigur că , dacă lucrurile nu merg mulțumitor în țara românească , apoi **cea mai mică vină se poate atribui Parlamentului , iar cea mai mare parte, Guvernelor .**" [-----]

C.Zamfirescu / 28 nov.'36

▣ Guvernul Tătăreșcu

"Dacă ,la un început de guvernare , într-o discuție la Adresă, nu poți să dai argumente contra unui guvern, ci te mulțumești numai să-i dai **încrederea sau nu, astăzi, după 3 ani de guvernare** , suntem în măsură ca, în virtutea trecutului , **să putem judeca** ce ar putea fi în viitor.

"Care este bilanțul guvernării dvs ?

Îl voi examina întâi din punct de vedere **doctrinar** și de concepțieși în al doilea rând , din punct de vedere al **realizărilor**.Din punct de vedere doctrinar, **ați susținut și susțineți că sunteți un partid liberal**. [-----] aceleași puncte nevalgice le-au constatat și alții .

[cenzura și starea de asediu]

Este **veche de trei ani**; tinde să devină **o metodă obișnuită de guvernare** ,"ați înființat **cenzura** pentru că **vreți să puneți frâu jurnalelor** ca să nu scrie lucrurile pe care credeți că nu sunt de scris. Uitați însă un singur lucru, în ce privește **violența ,injuria sau inveciva** , până astăzi nici un jurnal n-a întrecut colecția "**Viitorului**" din 1932.

-Voce PNL-1 : "Mișcarea" dvs !

-Zamfirescu : V-aș recomanda să o faceți cu toată atenția , să răsfoiți în special colecția "**Viitorului**" din iulie 1932, când a venit la **guvern d-l Alexandru Vaida -Voevod**. Sunt sigur că - nu aici , dar pe culoare - o să fiți de perfect acord cu mine,că **nici un jurnal n-a întrecut violența " Viitorului" din acele vremuri .**"

"Cenzura și starea de asediu , de la început, **au fost combătute expres** , nu tacit ,de însuși **șeful partidului dvs , de dl.Dinu Brătianu**.Această cenzură și stare de asediu **au fost combătute de toate grupările Partidului dvs !** [-----]

Ca o curiozitate, **această cenzură** , care a fost **blamată de toată lumea,**

nu se știe precis ce paternitate are ;se presupune că ar fi a d-lui Inculeț ,dar trăește prin **voturile unor majoritari** ,care , toți, s-au declarat împotriva ei.

Mi se pare ciudat și altceva : cel puțin în asemenea ocazii , **nu s-au căutat să se salveze aparențele** pentu că această lege , care trebuia să fie votată în fiecare an, cu drept de prelungire pe 6 luni - **știu foarte bine năduful băncii ministeriale, în a găsi un raportor** [-----]

Nu știu cum să interpretez zâmbetul colegului meu , dl **Aznavorian**,pentru că ,întotdeauna , cel puțin în discuțiile de pe culoare ,**am auzit reprobări categorice în privința luării acestei măsuri , și desaprobari** ,dar se pare că **majoritarilor li se pune o dilemă** foarte curioasă :**ori aprobați cenzura , ori plecăm de la putere .**

Față de aceste cuvinte cominatorii ...

-Hurmuz Aznavorian : " **Dle Zamfirescu**, nu numai discuțiile de pe culoar , dar și aici **recunosc inutilitatea cenzurii** ; aceasta însă **nu însemnează că partidul trebuie să se orienteze după părerea unui parlamentar .**

-C.Zamfirescu : Personal, nu vă învinuesc , pentru că **în situația dvs** ,am convingera că **se află aproape 95 % din membrii majorității dvs**, așa că vă rog ,**nu luați aceasta ca o învinuire adusă dvs**. [.....]

C.Zamfirescu / 28 nov.'36

[promisiuni neonorate]

Au promis poporului degrevări fiscale .

Eu nu știu ca dvs să fi făcut vreo una .Țin minte că **dl Slăvescu a micșorat taxa de timbru** la petiții, de la 11 la 8 lei .Considerați aceasta o degrevare ?! **Țăranii spun că ați mărit " fonciera"** . **Au promis ridicarea țăranimii** . **Ați ridicat numai boarfele țăranimii !** Executări din cele mai feroce : dl ministru ar trebui să meargă la o primărie să vadă grămada de boarfe care zac și se distrug, de la căciulă la laviță , de la scoarță până la suman !

Au promis ieftinirea traiului .

De când guvernați , viața s-a scumpit (pachetul de bumbac de la 338, la 1200 lei ! ; zahărul și orezul cu 12 -14 % ; ș.a.,ș.a.)

C.Zamfirescu / 28 nov.'36

«Respinge Răspunsul la mesaj

Dacă din p.d.v. al doctrinei, au rămas **liberali doar cu numele**, în privința realizărilor nu stau mai bine.Din acest motiv, **nu acordă încredere și nu votează Răspunsul la Mesaj** (**aplauze la grup PNL-georgist**)

C.Zamfirescu / 28 nov.'36)

23.) Gh.Vântu (raportor) , discurs final la Mesaj, Cameră, 28 nov.'36

(DAD, MO . 6 , sâmbătă, 28 nov.'36 , p. 116 - 121)

[LD : 7 sept.2003 .Ședința este condusă de NNSăveanu . De remarcat **amplizarea dată discuțiilor doctrinare** , care nu erau deloc simple exerciții oratorice.

Atmosfera politică era încărcată de **propagande și polemici** ,iar aceasta era **ultima sesiune a legislaturii PNL** , după care **urmau alegerile**.

Parcă nimeni nu mai era preocupat de actul guvernării, de bilanțuri și analize,**ci,în cluburi,presă și stradă începuse bătălia preelectorală.Lupta se mutase din Parlament , înculise.**

În Parlament,nu mai sunt "bătăile " de altă dată : lipsesc membrii de marcă ai guvernului; lipsesc (sau tac ?) șefii de partid-**Dinu Brătianu. Mihalache, Maniu, Iunian, Gh.Brătianu, Goga, ACCUZA-tac "spadasinii"** doctrinari : **Madgearu, Iamandi ,Giurăscu...**când și când câte o intervenție a lui **Șeicaru** - totdeauna cu miez ! -

Și totuși ,eu cred că **lumea politică era în veghe maximă]**

Doc.integral **fiser PNL- XI** Subtitluri, sublinieri , semne -LD]

/Opoziția parlamentară :Argetoianu / Goga / Madgearu / Iunian / nimic despre georgiști / **/Politica externă /**

/Regimul politic :Democrație - Statocrație/ Stat democrat - stat totalitar (Italia, Germania, Spania, URSS) / Comandanți - șefi - dictatori : Mussolini, Hitler , Lenin (aluzii)

[Pamfil Șeicaru : Cezarism]/Lustrul democratic al dictaturilor /

Solidarități internaționale = război civil = revoluție

/Democrația istorică , tradițională versus pseudo- democrația /

Autoritarism democratic /Elitele democratice /-Criza democrației /

/Regim PNL: stat liberal, democrat , național , monarhic.

-Monarhia constituțională /Despotism versus democrație /Solidarism și armonie socială

/Guvernul Tătărescu - realizări în 3 ani de guvernare

Economie / finanțe / cultură/ învățământ /-Administr.ublică/ sănătate / armată

Valoarea guvernărilor liberale

/Program de viitor ;

/ Apelul Regal la solidaritate

Gh.Vântu / 28 nov.'36

«Politica externă.

[LD:nu întâmpător începe discursul cu politica externă, având în vedere schimbarea de portofoliu. și marile controverse privind orientarea diplomatică Deocamdată, nimic nu părea a se fi schimbat Va urma dezbaterea în **Comisia de politică externă unde...**]

" În privința politicii externe , observațiile mele sunt foarte scurte. **Politica guvernului este**

cunoscută. Ea este împărtășită de noi, ea reprezintă astăzi orientarea necesară a națiunii și a țării românești.

"În politica externă, astăzi mai ales, **se cere un front comun al românismului.**

Noi suntem susținătorii tuturor așezămintelor, a tuturor instituțiilor și cultivăm alianțele noastre tradiționale și toate alianțele menite să consolideze pacea și să ne asigure integritatea noastră politică și națională.

" **Nu avem nici un fel de revendicări, de nici o natură. Dorim raporturi de bună înțelegere și cordialitate cu vecinii noștri și cu toate statele, dorință de pace și de colaborare.**

Nu suntem adversarii nimănui. Voim înțelegere și apropiere de toți.

Deci nu politică de provocare, ci o politică de pacificare.

"Dar, în același timp, ținem să declarăm că **suntem hotărâți să ne apărăm, cu toate jertfele, patrimoniul nostru național.**"

[-----]

Gh.Vântu / 28 nov.'36

⌘ **Democrația istorică versus pseudo-democrația**

[**LD** :Se poate vorbi de o **stăruioare pedagogie politică**, față de abuzul folosirii " etichetelor" , mai ales de către **grupările radicale sau extremiste de stânga.**

Pe această **confuzie** s-au bazat în epocă **inițiatorii diverselor "fronturi"** ;

de această **confuzie** au profitat **istoricii comuniști** când au prezentat luptele politice din deceniul patru, transformând **PCR** în **<principala forță democratică sau antifascistă >**, chiar dacă **"fasciștii"** cu care se luptau erau democrați tradiționali (precum PNL, PNT, sau PSD !).

Despre acest **dictionar politic falsificat, mistificat, pervertit** încearcă **Gh.Vântu** să pună puțină ordine, desigur trăgând jarul pe turta liberală.

[**LD** : nu uita el se referă la **statocrația și totalitarismul din ambele curente extremiste .]**

" **În fața acestei concepțiuni noi**, - ca formă, pentru că dictaturi au mai fost ! - **se ridică concepțiunea tradițională și istorică a democrației.**

Desigur, ea nu trebuie confundată **nici cu fronturile așa-zise democratice,**

nici cu fronturile populare, care nu reprezintă decât niște tentacule ale unui **comitet organizat în vederea unei revoluții comuniste internaționale,**

căci democrația aceea tradițională și istorică, implică primatul națiunii asupra Statului.

Nu voi insista, dar voi accentua că ea înseamnă **organizarea Statului pe baza suveranității naționale, exprimată direct sau prin reprezentare.**

"Funcționarea instituțiilor Statului este organizată **în cadrul unei concepții juridice și morale; acivitățile se desfășoară prin colaborare și centre**, în spiritul unor **norme fundamentale** cuprinse în **Constituție**; în cadrul acestei concepțiuni, **libertățile publice**, și în special **libertatea gândirii, libertatea presei,** sunt asigurate."

[**Autoritatea democratică**]

[**LD** : a fost destul de greu pentru Gh.Vântu **să argumenteze necesitatea și să legitimizeze măsurile excepționale** luate de guvern. Explicațiile date de el, dacă ar fi fost aplicate la guvernarea liberală, ar fi pus PNL în dificultate, chiar dacă

Cât despre acea mișcare extremistă- **Garda de Fier - Vântu se ferește ca de dracu să-i pomenească numele.**]

" În cadrul acestei concepțiuni, **ideea de autoritate este o necesitate a vieții de Stat.**

Dar autoritate nu înseamnă manifestare arbitrară a forței.

Este vorba de **exercitarea unor atribuțiuni, în numele unei națiuni, menite să asigure ordinea și siguranța tuturor, viața și libertatea.**

" **Deci, în anumite împrejurări excepționale** - și-mi pare rău că, în această privință, **dl Iunian nu a binevoit să vadă sensul și realitatea problemei** - tocmai din **necesitatea conservării regimului democratic,** tocmai din **necesitatea realizării acestei voințe naționale,** exprimată prin organele ei, **autoritatea Statului poate fi mai accentuată,** pentru că **autoritatea se face în numele națiunii,** care vrea să trăiască, și care **nu poate să lase ca unele curente anarhice** de gândire sau **manifestații violente,** să poată amenința **structura organică și viața regimului democratic.**"

"Nu există incompatibilitate între concepțiunea autorității și ideea democratică .

Dimpotrivă, **autoritatea este un element indispensabil al democrației ."**

(aplauze la majoritatea PNL)

[Elitele în democrație]

" Și democrația implică elite .Vreau să precizez această noțiune pentru că **fiecare regim politic ,în special formațiunile noi, revendică această concepțiune a elitelor.**

" D-lor deputați, **nu este vorba nici de o elită socială, profesională,** sau de una denumită așa , fiindcă formează cadrul partidului totalitar, **ci de o elită națională ,** care în cadrul regimului democrat, și a unei ordine juridice obiective, **printr-un proces normal de selecționare , ajunge la posturile de conducere a Statului.**

Deci nu elită care se clasifică prin voința ei, **nu elită** care se afirmă prin gălăgia ei,**nu elită** care se impune prin solidarizări bazate pe interese personale,ci **elită care se afirmă prin calitățile ei de credințe , de gândire și acțiune. "**

[Criza democrației]

[LD : în evidentă situație delicată , Vântu abia își stăpânește criticile la adresa propriului partid, a propriei guvernări. Nu simt din ce grup liberal face parte - ducist ? brătienist ? tătărescian ? tineret de la " Părerii libere" ?Dar , spre cinstea lui, pare lucid și sincer democrat]

"Este adevărat și trebuie să recunoaștem că, în ultimul timp, **asistăm la o slăbire a convingerilor democratice** Aceasta provine , în bună parte, nu datorită concepțiunii prin ea însăși, ci ,mai ales, **practicilor fals democratice și deformărilor,** care au zdruncinat în parte valoarea regimului și încrederea în el.

Fie că s-a apăsât prea mult pe electoral, fie că s-a falsificat compunerea sau funcționarea unor instituții ,fapt cert este că asistăm la o criză a democrației , încât se pare că astăzi democrația a devenit mai mult o retorică exprimată de oameni fără convingere.

Mai mult încă, chiar **unii dintre exponenții cei mai autorizați ai democrației ,** care au ajuns la **posturi de conducere** numai datorită sistemului democratic, **nu manifestă ,** prin actele lor, **înclinări democratice.** Pe de altă parte, **asa-zisele noastre elite , au abandonat rolul lor de conducătoare, preferând o viață comodă și egoistă.**

"Dlor deputați, există o perioadă de criză ,care **nu va putea fi trecută prin formule noi și neexperimentate , sau prin formule agresive și distrugătoare ;**

ea va putea fi trecută prin muncă continuă și hotărâtă , pentru a se da valoare tuturor **instituțiilor democratice.**

Gh.Vântu / 28 nov.'36

«PNL:Stat constituțional,democrat, național, monarhic.

"**Partidul și guvernul nostru se mențin pe linia tradițiilor liberale și a democrației naționale. Nu acceptăm formulele extremiste ,** pentru că , **în convingerea noastră , ridicarea națională și politică a poporului român,nu se poate face** prin măsuri de dominațiune feudală a conștiințelor și a sufletelor." **La baza credințelor noastre stau acele două forțe organice ale Statului: națiunea și monarhia.**

Fiecare dintre ele **are un rol activ,** dând impuls acțiunilor creatoare,**stăvilind abuzurile și împiedicând deformațiunile.**

Politica democrației noastre naționale este **politica unității politice și sufletești a neamului,** este **politica ridicării morale,culturale, și economice** a lui,prin **apărarea libertăților publice și în cadrul unei ordine juridice și legale.**

Politica noastră națională **nu este aceea a silniciei , ci politica străduințelor continui de ridicare și de emancipare a poporului românesc ,o preocupare de întărire a instituțiilor democratice , prin forțe românești ,o politică de ridicare a țărânimii. "**

[Monarhia constituțională]

"**În credințele noastre, monarhia constituțională are un rol activ și principal ;**ea asigură **continuitatea și perpetuitatea Statului ,stimulează și echilibrează , controlează și avizează.** În aceste credințe, **Partidul Liberal a făurit România de azi ;** în aceste credințe,

Partidul Liberal înțelege să continue activitatea de viitor. (aplauze la PNL)

[Doctrină evolutivă]

" De sigur, **nu am ajuns la o formulă definitivă în viața Statului.** Acesta este, de altfel, și avantajul credinței noastre. **Această doctrină nu are un sfârșit, ea este menită să evolueze continuu**, pentru că ea urmărește în tot timpul viața, ea urmărește în tot timpul solidarizările ; deci, ea este aptă, este capabilă ca în toate împrejurările **să dea vieții naționale soluțiunile de care ea are nevoie** (aplauze la PNL)

De aceea, noi am putut înfăptui reformele cele mai înaintate, căci **suntem în permanență în ritmul vremii și avem întotdeauna intuiția reală a viitorului.**

[Despotism versus democrație]

Iar aceia care ne-au criticat, **au dovedit că nu ne-au înțeles gândirea.**

O formațiune extremistă este menită să dureze un timp, poate să aibă o activitate strălucitoare, pe un anumit termen, **într-o perioadă de criză și de rătăcire**, când ea apare ca un fel de ultimă speranță a mulțimilor deziluzionate ; dar, în momentul în care **perioadele de criză trec**, în momentul în care **viața și sufletul unei națiuni se readeșteaptă**, și își vede vocațiunea pentru viitorul ei, în acel moment **democrația din nou animă, din nou este creatoare**, pentru că de când e lumea, **națiunile n-au putut suporta multă vreme opresiunea și despotismul.** (aplauze la PNL)

[Solidaritate și armonie socială]

" S-a spus, și cu drept cuvânt, că **opera de realizări** într-un regim democratic și **ideea de autoritate** sunt legate **de stabilitatea și de continuitatea de guvernare.**

Îmi voi permite să adaug că **opera de continuitate și de stabilitate** a unui regim și a unui guvern, **sunt legate** de preocuparea continuă de **a încadra viața socială, de a satisface aspirațiile** tuturor claselor sociale și **de a asocia, printr-o politică de libertate și solidaritate, toate elementele de producție, toate energiile, toate competențele.**

"**Stabilitatea și continuitatea** se asigură printr-o **muncă de realizări**, de stimulare a energiilor, și printr-o **comunitate de credințe**, prin **disciplină și acțiunea tuturor** instituțiilor și elementelor de producere. **Deci, dacă Partidul Național Liberal**, spre deosebire de celelate formațiuni politice, **a dat guverne cu stabilitate și continuitate**, aceasta se datorește nu unor cauze străine, ci **tradiției acestui partid, pregătirii și activității lui.**

Suntem un partid de tradiție, în care se armonizează toate energiile. Pe același plan și cu aceleași credințe, **luptă la olaltă generații** care au colaborat la făurirea României de ieri, **colaboratori ai lui Ionel Brătianu și ai succesorilor lui, și energiile tinere.**

[Formule demagogice]

Acțiunea noastră politică și electorală a fost totdeauna călăuzită de un **principiu superior : nu am urmărit nici o dată captarea voinței naționale și crearea de curenți prin formule de rezonanță**, căci acestea sunt **sortite să aducă deziluzii și grele înfrângeri.**

[LD : Aluzii la lozincile și formulele lansate de PNT ("**Stat țărănesc**"), de PNC ("**România românilor**"), de Garda de Fier ("**România legionară**")]

Și trecutul apropiat a dovedit acest lucru pentru alte partide politice .

" **Popularitate** bazată pe încrederea în onestitate și forța de realizare, **da ! ;**

Curenți populare bazate pe formule și lozinci, **nu ! "**

De aceea, **avem și astăzi încrederea populară**, avem **încrederea factorilor organici** ai Statului nostru, **nu datorită formulilor, ci datorită seriozității noastre, onestității noastre și puterii de muncă și de realizări.** (aplauze la PNL)

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▣ Realizările gov. Tătăărăscu (3 ani)

"**Activitatea noastră a fost dinainte pregătită** și, în această privință, **fără exagerare**, păstrând **toată seriozitatea** discuțiilor de această natură și **sobrietatea expresiunilor,**

putem constata , cu mare satisfacție,că **activitatea care s-a desfășurat de guvern și de întreaga administrație publică**, în decursul celor 3 ani trecuți , **a fost rodnică din toate punctele de vedere** .De aceea avem **cuvinte de prețuire de la Suveranul nostru**, de aceea, **avem încrederea poporului**.

Am fost **acuzati că am forțat întocmirea unui Mesaj,care să exagereze calitățile noastre** . Nu intru în cercetrea acestei obiecțiuni, fiindcă **găsesc că este insolită**.Este sigur, și aceasta putem să o spunem, și **avem dreptul să ne mândrim cu activitatea guvernului în timpul celor trei ani**, **reprezintă o mare operă de creațiune** , o mare **operă de pacificare a spiritelor** .

[Finanțele și economia]

"Gândiți-vă la **problema financiară și economică** :s-a realizat **un echilibru bugetar care asigură onorarea tuturor obligațiunilor Statului și o înviorare , o înflorire a vieții**.
Întoarceți-vă înapoi cu câțiva ani și **amintiți-vă care era situația** din punct de vedere financiar și economic și **comparați-o cu situația de astăzi**.Pentru aceasta **nu este nevoie de oratorie**. Oratoria noastră o reprezintă **activitatea ,acțiunea** pe care am desfășurat-o în acest interval.**Viața aceasta nouă pe care am creat-o și am animat-o noi**, este cel mai strălucit răspuns dat **celor care , de la această tribună, ne-au denigrat activitatea** .(Aplauze la PNL)

[Cultură , Învățământ...]

"Gândiți-vă la **opera culturală care s-a desfășurat** , la **întrebuințarea tuturor acelor energii** care rățăceau pe ulițe sau pe străzile capitalei și ale tuturor orașelor, reclamând dreptul la viață ; **la ordinea care s-a pus în școală și în toate instituțiile de cultură**.
Gândiți-vă la **întrebuințarea tuturor acestor energii** care și-au găsit astăzi un loc în viață, în angrenajul lui .(Aplauze la PNL)

[Încurajarea industriei și agriculturii]

" Gândiți-vă la **consolidarea și încurajarea întreprinderilor naționale**.Gândiți-vă la toată **politica rodnică** în domeniul **agriculturii și al cooperăției** ;la politica hotărâtă de **sprijinire a elementului românesc** ;

[Sănătatea și Armata]

La ofensiva sanitară și la marea operă a înarmării.**"În toate compartimentele de activitate guvernamentală, constatăm , fără exagerare , reluarea și începutul de viață normală publică**
(Aplauze la PNL)[------]

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▀Valoarea guvernărilor liberale

" **Valoarea guvernului nostru ,expresiune a valorii noastre politice** ,valoarea tuturor guvernelor care s-au succedat de la începuturile cele mai îndepărtate ale vieții noastre politice și până în zilele noastre de astăzi, **poate fi discutată ?**

"În ce privește trecutul, ea s-a concretizat în **ăsezăminte devenite istorice**, iar în ce privește prezentul, **ea s-a concretizat în instituții** menite să pună țara **în afară de orice fel de riscuri , de aventură , de incapacitate** .(Aplauze la PNL)

"D-lor deputați, de aceea **avem dreptul să ne prezentăm cu fruntea sus**, pentru a răspunde **tuturor criticilor și tuturor obiecțiunilor** [------]

Guvernul Partidului-Liberal ,prin **toți reprezentanții lui**, de la cel mai mare până la cel mai mic, **și partidul** , prin toate elementele lui , de la cele mai proeminente și până la cele mai modeste , din ultimul sat al țării ,**și-au făcut datoria** , și avem cu toții satisfacțiunea **de a ne putea prezenta cu fața sus și în fața adversarilor noștri** , și , mai ales, **în fața țării**.

" **Nu cerem elogii de la adversari** , dar suntem datori să **le atragem atențiunea asupra criticilor interesate și nedrepte ce ne fac**.

Parlamentul țării , constată și recunoaște cu bucurie o activitate într-adevăr rodnică . "

Gh.Vântu / 28 nov.'36

Programul de viitor

/Succesiunea

"Dar viața nu se oprește aici. **Mesajul vă prezintă un program de viitor.** Desigur că el va contribui într-o largă măsură , la **ameliorarea vieții** și va încheia astfel **una dintre cele mai strălucite guvernări.** (Aplauze la PNL) **Dorim sincer** ca și **guvernele care ne vor urma,** apoi, să fie animate de aceeași acțiune creatoare . **Pentru că, cum spuneam de la începutul acestei cuvântări, regimul democratic , care însemnează și reînnoșirea de forte noi la conducerea Statului, succesiunea de guverne,** nu se poate susține decât prin credință și prin acțiune.

/Apelul regal la solidarizare .

[LD: **optimismul raportorului liberal la acest apel , este fără acoperire**]

" D-lor deputați, nu pot să închei însă , aceste cuvinte ale mele, mai înainte de a recunoaște , împreună cu dvs, **că împrejurările de astăzi** , așa cum ni se arată în Mesajul Regal, **sunt foarte serioase,** că aceste împrejurări **ne cer nouă , tuturor , fără distincție de partid,** fără preocupări personale, **o solidaritate .**"Nu este vorba de o solidarizare pentru aranjarea între noi a unor interese reciproce, ci este vorba de **o solidarizare în vederea asigurării viitorului acestei țări. Regele nostru face apel la această solidarizare. El cere înțelegere și patriotism."**
"Eu, sunt sigur, d-lor deputați, **că această înțelegere , care n-a fost zgomotos manifestată , există, însă, între toți reprezentanții națiunii , indiferent de partidele politice** pe care le reprezintă, și sunt sigur **că toată viața noastră românească reprezintă astăzi un singur bloc,** pentru că , pe deasupra tuturor celorlalte interese, **există interesele istorice și naționale ale țării.**

" Cu aceste observațiuni, eu **vă rog să binevoiți a vota Adresa de Răspuns** la Mesajul Tronului și a aduce , odată cu mine, **recunoștința noastră guvernului** pentru opera pe care a înfăptuit-o și **urări** pentru rodnicia ei, până la capăt "
(aplauze prelungite, strigăte de bravo la PNL)
Gh. Vântu (raportor) / discurs final / 28 nov.'36

24.)I. Inculeț (vicepreșed Consiliului de Miniștri),discurs final la Mesaj, 28 nov.'36

(DAD, MO 6, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36 , p. 121 - 127)

[LD : **Ședința dura de 7 ore. Adunarea este condusă de NNSăveanu .**

Inculeț este întâmpinat cu aplauze prelungite de majoritate.

Vorbește foarte rar în public, este **om de acțiune**, și , pentru că deținuse Internele, este considerat **"mâna forte" a PNL.** I se mai adaugă un apelativ : **" omul regelui".**

Nu știu câtă justificare au cele două apelative , dar , oratoric, are un stil direct ,sfătos, la care **pilda, anecdoticul,** înlocuiește argumentul, iar **experiența politică** ,ține loc de cărți și teorii.

Face bilanțul unei guvernări de 3 ani ,pe care o consideră **stabilă și rodnică;**

ridică moralul structurilor liberale - guvern, parlament, partid

Respinge criticile aduse de adversarii parlamentari și **nu pare îngrijorat de succesiune.**

Nu se ocupă de toate departamentele ,**ocolește punctele " sensibile " sau "oculte"**

-represiunea antilegionară , tensiunile din lumea politică, atmosfera turbure din societate.

Pornește discursul de la o **premiză edulcorată** , vorbind de un **"consens "** inexistent

-Regele, armata , politica externă - neluând în seamă că acest "consens"

avea serioase fisuri ,**ignorând curentele de opinie adverse manifeste** (parlamentare și extraparlamentare) .

Amăgire ? Strategie ? De ochii cui, a Regelui , a țării ? Era bine ? Era rău ?

Se va vedea în alegerile din nov.'37 .]

Subtitluri, sublinieri, semene, colorări -LD Doc.integral **fișier Guvern XIII**

/ **Mesajul Regal** : stabilitatea și continuitatea în guvernare ; realizările înfăptuite ;

consecințele acestor realizări ;legiferarea ; armata ;politica externă ;apelul la unire ;

/ **Apelul la unire al MSR**

/ **Armata** [g-ral Angelescu / Gh.Tătărăscu]
/ **Politica externă** [Victor Antonescu]
/ **Pedagogie politică ;Mentalități politice**
/ **Finanțele publice** [Victor Antonescu / Mircea Canaciov]
/ **Sănătatea publică** [dr. I. Costinescu]
/ **Școala** [dr.C. Angelescu]
/ **Agricultură** [Vasile Sassu]
/ **Comerț** [ing.Teodorescu /Valer Pop]
/ **Finanțe ,Bănci** [Slăvescu /Canciov]
/ **Guv.Tătărăscu -guvern de continuitate** [Meritul PNL] [Meritul Parlamentului]
/ **MSRegele.**
/ **Legiferarea.[Legea presei] libertatea presei = libertatea calomniei ?!]**
/ **Sucesiunea guvernamentală**

I.Inculeț / 28 nov.'36

" D-lor deputați, vă **mulțumesc pentru aplauzele** călduroase cu care m-ați primit la această tribună, însă vă rog să-mi dați voie ca **aceste aplauze să le răsfrâng asupra întregului guvern condus de dl. prim-ministru Tătărăscu** (aplaude prelungite la PNL)

" Voi fi cât se poate de rezumativ , mărginindu-mă numai la **câteva precizări , la câteva constatări.** Și , fiindcă ora este târzie - **ședința noastră ține deja de 7 ore** -ca o idee reconfortantă , poate să fie gândul că **Parlamentul francez și cel englez au ținut ședințe de câte 24 de ore în șir.**

"Tot odată **să admirăm rezistența** cu care iubitul nostru președinte ,d-I **NNSăveanu**,ne prezidează cu atâta măiestrie de la începutul ședinței(aplaude prelungite , strigăte de " trăiască!")

I.Inculeț / 28 nov.'36

▫Mesajul Regal

"D-lor deputați, **Mesajul Tronului** de astă dată , cuprinde **șapte idei principale** :

- 1) stabilitatea și continuitatea în guvernare ;
- 2) realizările îndeplinite de guvern ;
- 3) consecințele acestor realizări ;
- 4) legiferarea în curs ;
- 5) armata ;
- 6) politica externă ;
- 7) apelul la unire ;

I.Inculeț / 28 nov.'36

▫Consens:

-Unire și solidaritate în jurul MSR

[LD:Inculeț , intenționat sau nu ,**substituie consensul pro-monarhic** (deci răspunsul la apel) , cu **solidarizarea în jurul guvernului** (ceea ce nu era același lucru !)

În această confuzie de planuri,îi **"cade pata" pe Argetoianu** , opozant , desigur, dar nici cel mai de temut (ca partid) ,nici cel mai vehement (ca manifestare).De ce oare ?Răspunsul trebuie căutat în culisele **camarilei regale** , din care amândoi făceau parte]

"D-lor, să începem cu ultimul capitol : **apelul la unire** .Credem că **nici o dată chemarea regală** n-a fost mai **bine venită** decât în momentul de față. În adevăr , **nourii internaționali** apar destul de **întunecați și de primejdioși și tind chiar să acopere și cerul senin al României noastre .**

Astfel că apelul este bine venit și cu bucurie **trebuie să constatăm - prima constatare** - că **acest apel a fost primit absolut de toți în Cameră** , după cum cred că a fost primit **de toată românimea** , de la un capăt la altul al țării . (aplauze prelungite la PNL)

"Singur d-I Argetoianu a făcut oarecare rezerve, declarând că **nu vrea să se unească în jurul guvernului nostru.**D-lor deputați, **nu știi cui i-ar face plăcere să se unească cu dl**

Argetoianu ! (ilariate) În ce ne privește, ținem să-i declarăm că **nouă nu ne face nici o plăcere** " (aplauze la PNL)

" **Acest fapt constatat** , cred că trebuie să ajungem cu mulțumire la **concluzia** că , în momente grele , în momente hotărâtoare, **neamul nostru poate să ajungă la o înțelegere** , poate să ajungă la **un limbaj comun** , și în fața - ferească Dumnezeu ! - unei primejdii ,**poate să facă bloc de granit** de care s-ar sparge toate năvălirile , ori de unde ar veni "

(**vii aplauze la PNL**)

I.Inculeț / 28 nov.'36

-Armata [g-ral Angelescu / Gh.Tătărăscu]

[LD: capitol greu de lămurit pentru mine, în general, și în special pentru epoca aceea.

Banii aceștia pentru **înzestrarea armatei** , an de an, au reprezentat **prețul plătit de bietul popor român** - care , poate , i-ar fi asigurat o prosperitate râvnită, sau o politică școlară ,sau sanitară ! - **duși apoi pe apa sâmbetei** ,împreună cu **viața luptătorilor** ,în anii războiului, cu acel final trist și umilitor ,**pierzând din nou Basarabia și Bucovina(1940)**și , pe deasupra, fiind **ocupați de "aliații" sovietici(1944)**

În această viziune , **cum ar trebui văzută politica militară a României** în prima jumătate a secolului XX,abia când toate au luat sfârșit ?

Treaba militarilor , nu ?! Treaba bărbaților , nu !? Subiect "tabu" , nu ?!

Este imposibil să-mi reprim sentimentul de frustrare, de revoltă, de inutilitate ,dar nici nu știu ce ar fi trebuit să facă România, și atunci, ca istoric, pentru acel moment , spun: bravo MSR , bravo guvernului, bravo lui Tătărăscu, pentru opera făcută !]

"D-lor deputați, să-mi dați voie să **trec la următorul capitol**, care , de asemenea, **ne va uni pe toți: armata Țării Românești.**

Pentru ca armata să fie la înălțimea cuvenită, **trebuie înzestrată** cu tot ce este necesar .

Nu vreau să polemizez cu nimeni , însă este **fapt adevărat** - așa cum se spune în Mesaj - că **înarmarea țării s-a început și se continuă cu guvernarea noastră**, (**vii aplauze la PNL**)

" Această înzestrare a armatei care a început și se face de la zi la zi, sub **înaltul imbold al Majestății Sale Regelui** , a avut norocul să aibă **un executor în persoana d-lui Gh.Tătărăscu** .

(**vii aplauze la PNL**) "Fiindcă s- a vorbit aici despre înzestrarea armatei,să-mi dați voie să **insist ceva mai cu deamănuntul asupra acestui punct.**

Ce am găsit noi în anul 1933-1934 , când am venit la cârma țării ?

Am găsit 3 contracte : Schneider ...

-Voce PNL : Boilă !

-Inculeț : Se poate să fie și aceasta ! (ilaritate) **Zbruevea** și vestitul contract **Skoda.**

Toate aceste trei contracte , se cifrau la suma de **2 miliarde lei** , și pe toate trei **le-am găsit suspendate din cauza lipsei de plată.**[.....]

"**Meritul nostru este că noi nu numai că am făcut planuri [...]**dar meritul nostru mare este că **le-am dat și finanțarea cuvenită.** (aplauze la PNL)

[Citește din datele puse la dispoziție de ministrul de Finanțe ,**Mircea Cancicov** :]

- bugetul 1934/ 1935 ...	1.000.000.000 lei
- rate contractuale....	579.000.000
- împrumutul de înzestrare	2.000.000.000
- fondul național al aviației	275.000.000

- bugetul 1935 / 1936	2.000.000.000	(fond special, obținut printr-un impozit)
- fondul aviației	252.000.000	(cu care PNL și-a pierdut din popularitate !)

- bugetul 1936 / 1937 (pe 9 luni)	1.300.000.000
. fondul aviației ...	260.000.000
- credit suplimentar ...	426.000.000
- de la BNR	3.308.000.000

(prin reevaluarea înțeleaptă a stocului de aur)

[---răspus polemic lui Madgearu și Lunian-----vezi la fișier Economie -----]

"Aceasta înseamnă **o operă serioasă de înarmare a țării** și, cu atât mai mult, trebuie să fie **mare meritul nostru** , fiindcă noi am început-o după o epocă , **chiar într-o epocă de pacifism**, care năvălise asupra întregii omeniri ,iar de altă parte,**erau oameni de mare importanță politică care ne îndemneau să nu cheltuim pentru înzestrarea armatei** , fiindcă , dacă Doamne

fereste ,ar izbucni un război,**aliații cu care vom lupta cot la cot , ne vor da armamentul necesar.**

Vă dați seama **în ce hal s-ar fi aflat țara noastră ,dacă am fi urmat sfaturile acestea,și dacă nu s-ar fi găsit un om de talia d-lui Tătărescu ,să înceapă și să ducă opera noastră înainte "** (aplauze la PNL)

I.Incuț / 28 nov.'36

-Politica externă [Titulescu / Victor Antonescu]

[LD : iată acest basarabean care vede "**partea plină a paharului**" geopolitic ,revărsându-se peste România :"**Cordonul sanitar "** "**Cortina de fier!** ", dar ignoră **vocile nonconsensuale , care ar fi dorit reorientarea politicii externe]**]

"Trec tot scurt, rezumativ, la al treilea capitol, al politicii externe.

D-l Victor Antonescu va vorbi în fața comisiunilor de politică externă a Camerei și Senatului , și va expune în deăntregul politica externă a guvernului nostru.

Eu aş vrea să mă mărginesc doar la câteva constatări.

" **Prima constatare** : dacă am examina situația țării noastre ,cred că cu toții am ajunge la concluziunea că **avem o situație dintre cele mai favorabile, chiar prin simpla poziție a ei din punct de vedere geografic .[LD?!]**

"De altă parte, **țara noastră nu are de revendicat de la nimeni , dar absolut de la nimeni, nici o bucată de teritoriu .**

"Astfel fiind, **politica noastră externă se rezumă în primul rând la păstrarea păcii și , în al doilea rând, la păstrarea și apărarea fruntariilor noastre ,care trebuie , pentru România Mare , să rămână eterne , cum este etern și neamul nostru.** (aplauze la PNL)

În tot cazul, s-a constatat și aici că **politica noastră externă a devenit o politică tradițională, fiindcă este expresia însăși a instinctului național a poporului nostru.**

Și noi nu vom face decât să **mergem pe drumul acesta tradițional, sporind alianțele, strângând prietenii și mărindestiind prestigiul țării noastre în afara hotarelor ei."**

I.Incuț / 28 nov.'36

▫ Pedagogie politică

-Mentalități politice

[LD : Ar fi trecut la capitolul IV - Realizări - dar înainte de aceasta ar vrea să facă "un mic preambul" o **pledoarie pentru obiectivitate , pentru limbajul cuviincios, pentru bune maniere și dialog civilizată .E bine , e frumos, dar ... "ce ție nu-ți place altuia nu face!** ". Vai-vai... care a fost limbajul liberal la adresa PNȚ , când acesta a fost la guvernare] ...Madgearu a ieșit la tribuna Parlamentului și a afirmat în fața țării "**că noi nu am făcut nimic pentru înzestrarea armatei "** Mai întâi , "**realizările ar trebui să ne bucure pe toți , pentru că nu sunt făcute în profit personal al cuiva, ci în profitul țării.**

" S-ar mai cere ca la **onorata opoziție să fie un limbaj , ca să zic așa, mai civilizată, mai cuviincios, să se evite cuvintele așa-zise tari, pe care le găsești deschizând un ziar, și citești discursurile diverșilor corifei ai vieții politice .Chiar aici în Parlament, auzi cuvinte : escroc, cinic, bandit tâlhar [----]" Și curios, că aceste cuvinte ,cu atât sunt mai tari, cu cât **partidul pretinde că este mai democrat , parcă democrația , adevărata democrație , n-ar cere o educațiune , educațiune pur și simplu .****

"Și s-ar mai cere , d-lor deputați, în raporturile dintre noi , aş zice, **un minimum de respect .** ..S-a prezentat un escroc - nu dau numele pentru că este la Parchet - aici la București, la un gazetar, cu o **chitanță a mea, contrafăcută firește, prin care eu pur și simplu primeam de la dl Fabricius , -care este bănuie că este conducătorul hitleriștilor din România, sau că s-ar fi făcut aluzie la ministrul Germaniei -că eu am primit 650.000 lei ,chitanță semnată Ion Incuț, semnătura mea .Se prezintă acest escroc la gazetar și , împreună cu dânsul, se duc la un fost ministru și îi spun: uite chitanța ministrului .Îți mai aduc o chitanță că a mai primit încă 40.000 franci elvețieni, și, în același timp , îți aduc chitanțele similare ale d-lui Vaida-Voevod, și d-lui Mareșal Averescu ."**

Ce trebuia să facă un fost ministru ,când vine cineva cu o asemenea chitanță ,

care tinde să compromită pe un Inculeț, fost președinte al Sfatului Țării , pe un Vaida -Voevod , fost prim-ministru al țării, pe un marșal Averescu , gloria noastră în conducerea războiului , ce trebuia să facă un fost ministru de bună credință , dacă ar fi avut simțul acestui minimum de respect față de un om, decât să-l ia pe acest escroc și să-l dea pe mâna poliției ? Dar nu face aceasta , cheamă un fotograf, îi dă fotografului 1.500 lei, și-i promite escrocului 100.000 lei , dacă îi va da chitanța mea, așazisă originală, și încă câte 100.000 lei pentru fiecare chitanță originală a d-lor Averescu și Vaida .

"Chestia se găsește la parchet. Am fost însă adânc mâhnit când am aflat că în Țara Românească , un fost ministru, n-a găsit măcar atâta încredere în cinstea unor oameni care au jucat și ei un rol în țara aceasta și care au stat sau stau pe banca ministerială .

-Hurmuz Aznavorian : E de o naivitate omul acesta !

-Aurelian Bentoiu : Nu este naivitate. Dl ministru nu ne-a spus numele escrocului, dar a rămas în umbră escrocul față de omul politic.

-Aznavorian : Mă mir cum a putut să-și închipuie că circulă astfel de chitanțe .

I.Inculeț / 28 nov.'36

Realizările guvernului

/Finanțele publice [Victor Antonescu / Mircea Canaciov]

"... să trecem la realizările noastre. Și aici, indiscutabil, că nu există compartiment în viața statului nostru , unde noi să nu fi realizat , să nu fi construit , cu un impuls și cu un ritm cu totul neobișnuit în țara noastră, însă trebuie să ne dăm seama de dificultăți, de câte obstacole am avut de la început . În prima parte a guvernării, a trebuit să curățăm terenul , să dăm la o parte tot ce era în calea noastră și numai după aceea să ne apucăm de opera noastră pozitivă, constructivă. Erau de înlăturat multe."

[" Moștenirea"]

" Nu uitați că am venit la guvern în epoca când, de la un buget de 37 de miliarde, a trebuit să ne coborâm la un buget de 20 miliarde , un buget de sărăcie.

" Nu uitați că am găsit o mulțime de sarcini ale Statului , care trebuiau lichidate , căci, nelichidate, nu-ți puteau permite să mergi înainte în mod sănătos, așa cum de obicei mergem noi." Cu experiența noastră, cu priceperea noastră, cu înțelegerea noastră, am înlăturat toate aceste obstacole , și , în primul rând, am înlăturat controlul străin , care , nu numai apăsa asupra demnității noastre , dar în același timp , ne tăia și avântul în dispunerea de mijloacele noastre pentru scopurile înalte ale țării " (aplauze la PNL)

" A mai trebuit apoi să lichidăm sarcinile care rămăseseră de la trecuta guvernare național-țărănistă. Fiindcă d-l Madgearu a vorbit aici despre deficitele noastre de 5 miliarde ,

dați-mi voie , iarăși, cu bunăvoința d-lui ministru de Finanțe Canciov, care mi-a pus la dispoziție aceste date , să vă arăt ce moștenire am primit noi .

[LD : tabel LD, pe datele lui Canciov/Inculeț ...]

Anul	Evaluare	Încasări	Deficit -a)	Deficit-b)
1929	37 miliarde	36 miliarde	1 miliard	
1930	37 miliarde	31 miliarde	6 miliarde	3.800.000.000 lei
1931	?	27 miliarde	?	9.500.000.000
1932/33	?	23 miliarde	?	5.700.000.000
1933/ 34	?	18 miliarde	?	3.600.000.000
1934/ 35	?	?	?	2.200.000.000
1935/ 36	20.976.000.000	21.976.000.000 lei	, excedent : 180.000.000	
1936/ 37(7 luni)	13.400.000.000 lei	13.582.000.000	, excedent : 182.000.000	

Regim PNT + Argetoianu

Total încasări bugetare	136 miliarde
Total împrumuturi	26 miliarde
Alte expediente	12 miliarde
Total încasări	175 miliarde

Total deficite în guvernările anterioare 22.758.000.000 lei

Dar afară de încasări, **sub guvernările național-țărăniști s-au mai făcut împrumuturi : împrumutul de stabilizare , împrumutul de dezvoltare - și multe alte expediente .**

Deci la încasările veniturilor bugetare de **136 miliarde**, au mai adăugat împrumuturile de **26 miliarde** și expediente de **12 miliarde**, **total încasări de 175 miliarde !**

-Mircea Cancicov (ministrul Finanțelor) : **Și au lăsat un deficit de 22 miliarde !**

Plătesc ! Plătesc ! Plătesc !

-Aznavorian : Pentru armament cât au dat ?

-Inculeț : 260 milioane .

"Astfel, **plătind creanțele acestea, pentru a lichida balastul acesta enorm**, care apasă asupra țării, și care , cum vă spuneam, **nu ne-a dat posibilitatea să mergem cu aripi libere înainte în opera noastră de construcție , am lichidat până acum enorma cifră de 12.346.000.000 de lei , păcate național-țărăniști !**

[Bugetele PNL]

"Prin urmare, puteți să vă dați seama , dacă vă veți aminti și de eforturile făcute în ce privește înzestrarea armatei, **ce eforturi formidabile a făcut țara aceasta sub înțeleapta noastră conducere** (aplauze prelungite la PNL)

"Acum, în ceea ce privește **gospodăria noastră financiară, în trei ani.**

Bugetul pe 1934 / 1935 , este adevărat, a dat **un deficit de 2.200.000.000 lei**

Eram în primul an și nu aveam încă experiență despre posibilitățile de plată ,

Însă, în al doilea an, 1935/ 36 , bugetul făcut de dl Victor Antonescu , care era evaluat la 20.976.000.000 lei s-a ridicat la încasări de 21.976.000.000 lei ,**astfel că s-a soldat**

cu un excedent real de 180.000.000 lei.

Al treilea an, bugetul pe anul 1936/ 37 , adică bugetul în curs, (calcul pe 7 luni)

încasările trebuiau să fie de 13.400.000.000 lei , au fost de 13.582.000.000 lei ,

astfel că ,până acum , **exercițiul financiar a dat un excedent de 182.000.000 lei**

(aplauze prelungite la PNL)

"**Aceasta înseamnă, d-lor deputați, o sănătoasă administrare a finanțelor publice.**

Țin să mai adaug aici , că **ordinul de plată al materialului** , pe luna noiembrie,

a fost **semnat de dl ministru al Finanțelor**, la 26 octombrie.

-Mircea Cancicov : La 26 octombrie am semnat ordinul de plată al materialelor pe noiembrie

-dr.M.Macoveșcu : **Vedeți, d-le ministru, dacă nu sunteți "om nou" !**

(**ilaritate.aluizie la Argetoianu**)

I.Inculeț / 28 nov.'36

/Sănătatea publică [**dr. I. Costinescu**]

"De anul trecut, noi am luat în deosebi **ofensiva pe postul sănătății publice** , fiindcă ne-am zis , **că nu poate să fie această țară sănătoasă ,dacă nu va fi românul sănătos.**[-----]

-Sub guvernarea liberală s-au numit : un număr de **632 medici noi,508 de moașe și 263 agenți sanitari.**

-Pentru medicamente: dacă în 1932 (gov.PNT) se dădeau ... 4.328.000 lei !

sub guvernarea liberală :

în 1934/35 s-au dat ... 42.847.000 lei

în 1935/36 s-au dat...67.491.000

în 1936/ 37 s-au dat81.000.000 (aplauze prelungite la PNL)

Aceasta este opera noastră pozitivă , în ce privește sănătatea publică

și nu vorbește acelea goale , care vin de pe băncile Partidului Național Țărănesc

(aplauze prelungite la PNL)

În același timp, **s-au făcut dispensare, și s-au construit , s-au amenajat și s-au reparat**

646 spitale. D-lor deputați, cifrele , indiscutabil, sunt impresionante , însă **trebuie de pe acum să**

spunem că sunt cu totul insuficiente și lozinca guvernului nostru pentru anul în curs este :

sănătate, sănătate, sănătate !"

I.Inculeț / 28 nov.'36

/Școala [dr.C. Angelescu]

"În ce privește școala, mă mărginesc numai la școala primară.
Din 1933 și până în prezent , s-au terminat 3.000 de școli primare ;
De la 1935 au fost puse în construcție încă 3.000 de localuri școlare , astfel că la sfârșitul acestui an, vom avea 6.000 de localuri școlare noi. (aplauze prelungite la PNL)
S-au dat pentru aceste școli : bănci, catedre, table și toate materialele necesare învățământului primar ; s-au numit până în prezent 16.000 normaliști și normaliste ;
s-a dat imbold pentru dezvoltarea învățământului practic , pentru asistența copiilor săraci ;
Și , în fine, o acțiune foarte frumoasă , foarte lăudabilă,s-au obligat toate comunele din Vechiul Regat să ia pe socoteala lor câte o comună din ținuturile unite, unde influența străină a fost mai puternică ,de unde s-au luat câte 2-3 copii care, pe socoteala acestor comune,să primească educație până la universitate. (aplauze prelungite la PNL)
I.Inculeț / 28 nov.'36

/Agricultură [Vasile Sassu]

"În ce privește agricultura, iarăși, deși nu admitem numiri de funcționari de birou,am admis numirea de specialiști , și astfel , pentru agricultură , au fost numiți 126 de ingineri silvici, 107 ingineri agronomi, și 35 de medici veterinari ; s-au creat 216 centre agricole , înzestrate cu unelte, animale de reproducție, semințe etc ; s-au înființat 853 gospodării model în 37 județe ; s-a avut o grijă deosebită pentru distribuirea semințelor . În anul 1936, s-a dat pentru semințe 46 milioane lei , iar în 1935, s-au distribuit 574 vagoane de semințe selecționate de grâu.
" S-a votat legea viticulturii.
În ce privește zootehnia, pentru combaterea epizootiilor, s-au construit la Timișoara , Craiova și Cluj, institute bacterologice ;la Constanța și la Burdujeni , s-a construit câte un abator model.
" În ce privește împăduririle , așa de necesare pentru țara noastră, pe când în 1933 s-au împădurit 13.000 ha, în 1935, s-au împădurit 18.000 ha.
" D-lor deputați, și în privința agriculturii , nu s-a făcut încă destul ; și aici putem spune că, cu cât se va da mai mult pentru dezvoltarea și organizarea agriculturii noastre,cu atât va fi mai bine pentru țara noastră " (aplauze prelungite la PNL)
I.Inculeț / 28 nov.'36

/Comerț [recent,Valer Pop]

[LD : iau câteva date ...încerc un tabel -.... fără comentarii care sunt ... ne semnificative.]

Anul	Import	Valoare	Export	Valoare	Balanța
1933	3.625.000 qint.	9.569.000.000lei	73.865.000qint	11.684.000.000	activă

De atunci, sub guvernarea PNL, importul a scăzut, iar exportul a crescut , balanța fiind în favoare noastră cu 6.078.000.000 lei , cum nu am avut de la război.

La export avem :

boi 16.000 (în 1933)	77.000 (1935)
porci104.000 "	157.000 "
păsări...	2.500.000 "	3.500.000 "
bacon nimic "	926.000 kg. "

Cereale și alte...

Grâu	35.000lei /vag. 1933	46.000lei / vag. 1935
Porumb	21.000lei / vag. "	25.000lei/vag. 1936
Orz	13.000 " "	32.000 " "
Lâna merinos	36lei / kg "	68lei/ kg "
Lâna țigaie albă	33 " "	57lei kg "

Ce înseamnă aceste cifre ?

Înseamnă că țara noastră tinde să importe din ce în ce mai puține mărfuri fabricate, și importă tot mi multe mărfuri semi-fabricate sau materii prime și că exportă , încetul cu încetul, tot mai multe mărfuri fabricate.

I.Inculeț / 28 nov.'36

«Guv.Tătărescu -gubern de continuitate

[Meritul partidului]

[LD : Da și nu . Ce control mai avea partidul asupra guvernării ?!]

"Noi am început un ciclu și vom intra în tradiția de guvernări stabile ,lungi și continue ale Partidului Național Liberal .Care este secretul acestei continuități ?

-Al.Alexandrieni : Nu-l spuneți ! (mare ilaritate)

-Inculeț :Oricât le-ași spune , nu-l vor învăța , fiindcă sunt incapabili să-l învețe (aplauze la PNL) Secretul constă în faptul că noi știm să guvernăm mai bine decât dâșșii, toți la un loc. Înșã nu trebuie uitat că , dacã într-adevăr am reușit să avem guvernarea aceasta atât de lungă, stabilă și rodnică, trebuie să recunoaștem că se datorește acest fapt , în primul rând partidului nostru.

D-lor deputați,noi, guvernul, și de azi și de mâine, am fost, suntem și vom fi emanațiunea partidului nostru național liberal. (aplauze la PNL)

Oricât de capabil ar fi un guvern pe banca ministerială, dacã nu ar avea la îndemână partidul, nu ar putea să facă mare lucru, fiindcă prin puterea partidului , prin organizarea partidului, ideile, ordinele, dispozițiunile care ies de la centru , de la guvern, se execută până în ultimul cătun , partidul nostru are organizații , și se execută nu numai de formă , ci cu toată inima și cu tot sufletul.

[Meritul Parlamentului]

" În al doilea rând, dacã guvernare noastrã a fost rodnicã, se datorește faptului ,care era contestat aici, faptului conlucrării permanente între guvern și Parlament .

Guvernul nostru se află în permanentă colaborare cu Parlamentul pe teren legislativ ; grație acestei colaborări legile ies mai bine decât legile altor regimuri,colaborarea dă roade strălucite, pentru că guvernul și agenții lui se află într-un permanent control al parlamentarilor țării noastre

I.Inculeț / 28 nov.'36

[MSRegele]

"Vorbea aici dl Iunian că noi abuzm de numele Maiestății Sale .Protestăm cu toată hotărârea în contra acestei afirmațiuni .Regele pentru noi este o icoană care stă deasupra tuturor și care este egal pentru toți. (Aplauze la PNL)

Regele nu poate să aibă preferințe pentru un partid sau altul.

Regelui îi trebuie, și țării îi trebuie, ca partidul care este la putere să facă treabă.

Și cu cât mai multă treabă va face ,cu atât mai mult acest regim va fi agreeat de Rege și de țară. "(Aplauze la PNL)

I.Inculeț / 28 nov.'36

«Legiferarea viitoare

"Trec la repezeală peste opera noastră de legiferare anunțată în Mesajul Tronului , pe motivul că toate aceste legi vor fi aduse în discuția Camerei și le veți cunoaște cu toții.

Aș vrea numai să spun că, după cum a fost și până acum, așa va fi și în viitor :

toate legile noastre vor fi bine studiate , toate vor fi aplicabile, și toate vor intra în conștiința țării, fiindcă așa este caracterul legiferării noastre .

[Legea presei]

"Aș vrea, d-lor deputați, numai două cuvinte să spun asupra legii presei.

Indiscutabil, nu noi suntem dușmanii libertăților publice , noi care am votat Constituția din 1923, ce garantează toate aceste libertăți, printre care și libertate scrisului.

Înșã, d-lor deputați, cred că este ceva de făcut aici, de reparat.

[Mentalități în ... presă ... amintiri 1919]

"Când am venit eu din Basarabia , după unire, am fost primit de presa de la Iași , în modul cel

mai favorabil, eram **sol, rândunică, apostol**, eram de toate.

Însă, după un foarte puțin timp, dat fiind că **noi în Basarabia făcusem o lege agrară radicală**, și **influențam** prin legea noastră și **legea agrară** din Vechiul Regat, **marii noștri proprietari** [basarabeni], **reacționari**, **au dat mâna** cu proprietarii mari reacționari din Vechiul Regat, și atunci, din sol, rândunică, apostol, **am devenit bolșevic, netrebnic, nebun** (mare ilaritate) Vă mărturisesc că **nu eram deprins** cu un astfel de tratament. **Eram încă tânăr.**

Acum m-am deprins și vă mărturisesc că, atunci când nu mă atacă presa cu cuvinte prea tari, chiar parcă îmi lipsește ceva (mare ilaritate) Atunci vă mărturisesc **am fost mult amărât**. M-am dus la **Costică Arion**, care mi se părea un om mai de suflet, și i-am spus:

<Coane Costică, uite necazul meu, uite cum sunt atăcat >

El, cu ochii lui totdeauna rătăcitori, printre gene, îmi spune:

<D-le Inculeț, ești încă tânăr la noi. Să știi că românul este tare rău de gură, dar foarte bun la suflet. Și dacă el te-njură astăzi prin gazete, nu înseamnă că mâine n-are să te ia în brațe, să te invite la o cafea sau la un ceai. Pe de altă parte, să știi că în Țara Românească dacă faci politică și presa nu te mai înjură, înseamnă că ai încetat să mai însemni ceva în viața publică. > (ilaritate, aplauze la PNL)

...Mi-a servit lecția aceasta a lui **Costică Arion**, însă, d-lor deputați, peste vreu an, într-o gazetă din Iași apar iarăși **niște aricole contra mea, că eu aș fi furat niște cai și, prin contrabandă, i-am trecut peste Nistru**. (mare ilaritate) Ce să fac? M-am dus la **Palatul Justiție** de aici. Trăia încă primul președinte Hagiopol. S-a întâmplat că în biroul lui se aflau **mai mulți magistrați**. M-am plâns împotriva atacurilor și **le-am cerut sfatul ce să fac**. Eu **voiam să-i dau în judecată pe calomnatori și să fie pedepsiți**, fiindcă nu admit ca eu, om corect, să fiu făcut hoț de cai.

Hagiopol mi-a spus: <D-le Inculeț, las-o baltă! Cum? Uite am să-ți spun ceea ce are să se întâmple. D-ta ai să dai gazeta în judecată, procesul are să fie pus la jurați, acolo la proces au să vină mulți, mulți de tot avocați ai părții pârâte, și ai să fii d-ta ponegriț și maltratată de așa natură, că ai să regreți și ceasul când ți-a trecut prin minte să recurgi la un proces împotriva presei! >

[**Libertatea presei+răspunderea scrisului**]

"D-lor deputați, indiscutabil, **trebuie să respectăm libertatea presei**, însă, cum foarte bine se spune în Mesajul Tronului, **trebuie această libertate a scrisului pusă în concordanță cu răspunderea scrisului.**

Am toată convingerea că **Parlamentul nostru**, care a dat dovadă de atâta pricepere la celelalte legi, **va găsi și aici linia necesară** pentru că, în adevăr, **să asigure libertatea presei, dar**, în același timp, **să de posibilitatea ca, cel care calcă această libertate, să fie tras la răspundere prompt și eficace"** (aplauze la PNL)

I.Inculeț / 28 nov.'36

▣**Sucesiunea guvernamentală**

"Vreau să spun câteva cuvinte despre **sucesiune**. Nu se vorbește în Mesaj despre acest lucru. Nici nu este cazul. Însă această chestiune a fost ridicată aici. Aș vrea să stabilesc numai câteva puncte.

"Am văzut, după cum s-au desfășurat lucrurile aici, că **este o mare divergență de păreri între toți cei care râvnesc la succesiunea noastră**. Firește e o legitimă îndreptățire.

Napoleon spunea că e prost soldatul acela care nu poartă în ranița sa un baston de mareșal.

...**Vedeți, însă, ce divergențe de păreri!**

"**DI Vaida**, de pildă, găsește că **guvernul nostru trebuie să continue**.

DI Iunian a spus că el **nici nu și-ar lua răspunderea**.

DI Madgearu, în numele PNȚ, a declarat că **d-lor pot să-și ia răspunderea**, că chiar **se grăbesc s-o ia**, însă știți, graba strică treaba.

Pe **dI Goga** nu prea l-am văzut că se grăbește.

"**Conform Constituției noastre, puterea se dă de către Rege**, căci conform Constituției, **Regele numește și revocă guvernul.**

Pe de altă parte, **ținem să se știe** în țara aceasta că, **atâta timp cât noi ne aflăm pe aceste bănci, strada nu va fi niciodată aceea care va dicta cui și cum trebuie să se dea puterea.**
(Aplauze la PNL)

" D-lor deputați, **până când onorabilii noștri adversari vor împărți pielea ursului din pădure,** care se află încă departe în pădure, **noi vom continua să guvernăm,** mergând pe drumul nostru , drumul tuturor izbânzilor." Pentru conștiința noastră , dacă ne-am întreba obiectiv , cinstit : **când a fost mai bine** pentru această țară , atunci, **cu trei ani în urmă,** când am luat noi frânela Statului în mână ?**Sau acum , după trei ani, de guvernare rodnică ?** Indiscutabil că fiecare dintre noi , fiecare cetățean obiectiv ar spune, fără nici o ezitare : **acum este mai bine !**

" D-lor deputați, **în răspunsul acesta că acum, după trei ani de guvernare , este mai bine , trebuie să găsim și îndreptățirea încrederii factorilor care acordă și retrag puterea** și, în același timp, **să găsim sursa permanentă de noi puteri , de noi eforturi. , de noi însuflețiri în guvernarea noastră lungă și rodnică.** Cu acestea , înainte ! "

-**dr.N.Hasnaș** : D-le președinte, **cerem afișarea discursului** d-lui vicepreședinte al Consiliului (aplauze prelungite)

-**Voci PNL** : Afișarea ! Afișarea !

-**NNSăveanu** : D-lor deputați, conform cu dorința dvs unanimă , **discursul d-lui Inculeț , vicepreședinte al Consiliului , se va afișa.** (aplauze)

I.Inculeț / 28 nov.'36

25.)**M.Romniceanu** (raportor) ,discurs final la Mesaj, Senat , 29 nov.'36

(DS, MO 7, șed. de duminică, 29 nov.'36 , p. ? , 135-136)

[LD Xerox incomplet -lipsă primele pagini. **Profesor universitar de Drept .**

Ministru fără portofoliu în gov.dedupă 23 aug.'44, după ce a protestat împotriva fărădelegilor și crimelor făcute de comuniști în campania electorală din 1946 (el însăși a fost bătut !)

a fost **arestat și a murit în temnița de la Pitești** ,după ce trecuse și pe la Sighet.

Este un om sobru, echilibrat, modest dar mândru că, în funcția sa "trecătoare" de raportor , poate rosti adevărurile și credințele generației sale.] Doc.integral - **fișier PNL_XI**

[-----]

M.Romniceanu / 29 nov. '36

«Generațiile succesive și solidaritate: tineri - maturi

[Răspuns lui Manoilescu]

" D-lor, trebuie să **declar cu durere în suflet** că trebuie să vorbesc și de o chestiune , care a fost **atinsă** de un foarte distins și foarte talentat membru al acestui Senat ,un îndrumător al tineretului, **dl profesor Manoilescu.**

" **Și m-a mirat foarte mult că d-sa a putut , aici, într-un parlament românesc ,să vorbească de prăpastia care se deschide între tineret și generația matură,** și de ceva mai mult : **de prăpastia** dintre **acest tineret și însuși Statul Român.**

" **În toate timpurile,** d-lor senatori, **tineretea** a fost aceea în care **pasiunile au clocotit** mai puternic și în care **idelurile au alunecat mai ușor la extrem ;**

În toate timpurile , tineretea a crezut , în entuziasmul său,că **ea singură posedă cheia de aur** a problemelor zilei și a viitorului.

" **Dar nici o dată n-a existat o discontinuitate între generații.** Totdeauna **experiența și sfaturile** celor maturi **a venit să tempereze tineretea** și au găsit ecou în tinerete.

" **Și universitățile** noastre **și-au îndeplinit cu prisosință acest rol,de îndrumător sincer și înțelegător ,** și țin să accentuez de la această tribună că **nu e bine să se micșoreze acest rol** sau **să fie atins prin discuțiuni ,care n-au nici o legătură cu rolul de educator.**

" **Dacă , în genere, acest rol a fost îndeplinit , din nefericire , sunt cazuri când lucrurile sunt altfel :** în loc ca unii dintre cei care sunt chemați să învețe tineretul ,să-i pună la dispoziție tezaurul cunoștințelor lor și a experienței unei vieți întregi **unii dintre ei , după lungi peregrinări politice,** [LD:aluzie la **M.Manoilescu, Nae Ionescu, I.Petrovici , ș.a**] au căutat **un refugiu în stimularea patimilor și a lipsei de pricepere a tineretului."**

▣ Naționalism autentic

[Tineretul serios versus tineretul debusolat]

" Dar să nu ne luăm după această aparență.[LD:aluzie la legionari și gogo-cuziști]
În orice societate omenească , **nu aceia care strigă mai mult** sunt acei care **reprezintă adevăratele năzuințe ale tineretului de astăzi**. Alături de cei care **se produc în fiecare moment și care își arogă ,fără drept și fără pregătire rolul de exponenți ai tineretului** , este **masa mare a acelor care nu se văd și nu se aud**, care zi de zi **își văd de datoria lor și de pregătirea lor** pentru munca viitoare ." (aplauze puternice la PNL)

Această masă este aceea la care **ne gândim noi ,masa care va forma și blocul de rezistență în contra gălăgioșilor de astăzi ,și care va forma și elita conducerii de mâine**.
Și această masă își dă foarte bine seama că, **alături de pornirile feroce de azi,nu și-a pierdut și nu-și va pierde nici o dată dreptul la viață** ,acel **sentiment uman atât de adânc**, care se numește **generozitate**.

Acestei mase ne adresăm noi cu toată dragostea noastră părintească și **îi spunem să nu ia nălucirile vane drept realități tangibile**.De această masă **suntem siguri că vom fi înțeleși**, când vom spune că **naționalismul nostru este izvorât din legământul tuturor Românilor** , cu ogorul, cu pădurile, cu râurile acetei țări,și **că naționalismul nostru n-a înțeles nici o dată să se transforme într-un fel de religie internațională,nu a înțeles nici o dată să se închine la nici o Mecă sau Vatican,numească-se ele astăzi Roma, Berlin sau chiar Nurenberg "**
(aplauze prelungite la PNL)

-**ACCuza** : Vedem că **aveți cunoștințe geografice interesante !**

M.Romniceanu / 29 nov. '36

▣Politica externă

" Nu este locul aici ca să **amintesc măcar** de anumite cuvântări ținute aici ,în care **s-a discutat oportunitatea sau neoportunitatea alianțelor noastre naționale** . [LD:Aluzie la M.Manoilescu și ACCuza]"**Politica noastră externă nu este nici a unui om, și nu a fost nici o dată a unui om** [aluzie la "ținta" Titulescu] ;**nu este nici a unui guvern , ci este a țării întregi și ea este dominată** , în momentul de față , de cele **două imperative** , clar indicate în **Mesajul Regal :păstrarea păcii și a limitelor noastre naturale**.[-----]

"În numele acestei Adunări , să-mi fie permis **să constat cu satisfacție** eforturile pe care **guvernul Maiestății Sale Regelui** , sub înalta indicație a **însuși Șefului Statului**, le-a făcut **pentru realizarea acestui scop**, și rezultatele arătate în Mesajul Regal ne umple pe toți de bucurie și de încredere în conducerea viitoare a destinelor Țării."[-----]

M.Romniceanu / 29 nov. '36

#Protest la discursul lui Mussolini

" mă văd obligat să mai vorbesc încă de un fapt , care pentru toți Români a constituit **o dureroasă surprindere** despre **declarațiunile** pe cari **șeful guvernului unui Stat** pe care ne-am obișnuit să-l considerăm prieten , **a găsit cu cale să le facă în istorica cetate a Milanului**. [---]Nu este locul ca , de la această tribună ,să repet toate **argumentele istorice și statistice** care **înederează greșala d-lui Mussolini**.[---]

S-a spus la Milano : **<Dreptate pentru Ungaria ! >**

Noi , poporul român, am suferit prea mult de nedreptăți în cursul veacurilor ,**ca să tăgăduim oricui dreptul la dreptate**,dar **dreptatea se sfârșește acolo unde începe asuprirea**.

Și sunt conștient că spun **un adevăr adânc** , atunci când afirm :**O asuprire , chiar milenară, nu poate constitui mai multe drepturi decât o suferință de atâtea veacuri "**

"În clipa aceasta , d-lor, poate unică în viața mea, am convingerea că **vorbesc în numele acestei întregi adunări și prin ea vorbesc în numele milioaneilor** de voturi , care ne-au trimis aici, **să fim straja drepturilor și idealurilor lor** .

" De aceea **glasul meu trebuie să răzbată** dincolo de aceste ziduri ,**trebuie să răzbată în**

cetatea unde s-a zămislit însăși origina noastră latină ,trebuie să răzbată în bolțile medievale ale palatului Veneția , ca să se vadă și să se audă acolo ecoul durerilor și drepturilor acestui popor .**Și am adâncă convingere că glasul meu va fi auzit** , pentru că , alături de poarta aceluiași palat împodobit cu leul lui San Marc,**se deapănă , pe coloana Traiană** , însăși istoria nașterii acestui popor ,prin sabia și prin energia aceleași Rome ,pentru că la poarta palatului doarme **mărturia luptelor noastre comune**,pentru unitatea noastră națională , **doarme soldatul necunosut**.
Și toți acești martori vor face ca **glasul meu să fie , nu numai auzit , dar să fie și înțeles atunci când împotriva negațiunilor de la Milano , spun limpede și răspicat , în numele dvs al tuturor : Așa va fi în vecii vecilor ,Amin!** (aplauze prelungite , îndelung repetate)
M.Romniceanu / 29 nov.'36

26.)**Vict.Iamandi (Ministru Cultelor și Artelor) ,final la Mesaj, Senat , 29 nov.'36**

(DS, MO 7, șed de duminică, 29 nov.'36 , pag. 136 - 145)

[LD : 9 sept.2003 . Dacă politica s-ar fi redus la lupta oratorică, de sigur că Iamandi ar fi făcut parte din categoria " greilor " , a învingătorilor.

În 1936 avea **45 de ani**.

El este cel care pune pe tapet **imperativul prelungirii guvernării liberale.**]

Subtitluri, sublinieri, colorări -LD . Doc.integral -fișier PNL XI

▣ Parlamentul. Dezbaterile la Adresa de Răspuns la Mesajul Tronului.

Consens : [Coroana] [Armata] [Solidaritate națională]

▣ Politica externă : consens și diferențiere

[adversar "parlamentar" : M.Maanoiescu]

▣ Partidul Național - Liberal = partid istoric.

▣ Guvernările liberale .

▣ Școala și biserica = fundamente naționale

▣ *Legea presei* / Libertate presei - cu răspunderea cuvântului.

▣ Critica guvernării de către adversari

/ Criticile PNȚ =*Declarație de război* / Ipotetica succesiune

/ Continuitate ?! / Moștenirea ! / PNL- PNȚ = partide politic autentice.

/ Puncte de convergență PNȚ-PNL

[Politica externă] [Libertățile publice?!] [Realizări ?!]

[Ocrotirea muncii naționale ?] [Mișcările extremiste]

▣ Mișcările naționaliste : cuzismul, legionarismul

/ Generațiile / Tineretul extremist / Generațiile succesive. /

▣ Democrație versus totalitarism

▣ Partidul Național Liberal .

▣ Continuitate și succesiune !

-----]

▣**Consens național**

_"Dle președinte, d-lor senatori, **am urmărit** cu o stăruitoare și o deosebită atenție, **dezbaterile** care s-au făcut în această Adunare asupra Adresei de Răspuns la Mesajul Tronului.

Luând cuvântul astăzi, **în numele guvernului**, țin să **recunosc cu o deosebită satisfacție**

că **această Adunare** , prin **reprezentanții ei de toate categoriile**,**a mărturisit** pe chestiunile mari , care interesează neamul și interesează eternitatea patriei noastre ,

o solitudine comună , o solidaritate indestructibilă și o hotărîre neînfrântă.

[Coroana]

" **Coroana** a fost înconjurată **de toate grupările și de toate partidele**, care se găsesc reprezentate aici, **cu aceeași dragoste și cu același devotament** , care a constituit , în toate împrejurările , **tăria și superioritatea morală a neamului nostru** .

[Armata]

" Statul român , cu toate **interesele lui prezente**, cu toate **interesele lui viitoare**, **a primit din partea aceluiași reprezentanți** ai acestei Adunări **asigurarea fermă** că ei **vor ști să-l apere** cu toate forțele lor morale și cu toate forțele lor fizice , până la capăt . **Armata țării**, pavăză de apărare a statului nostru, armata noastră națională, pentru că în ea se reflectează toate puterile vii ale poporului nostru, **s-a bucurat și ea de aceeași caldă atenție**, de aceeași neprecupețită dragoste din partea reprezentanților acestei Adunări. "

[Solidaritate națională]

"Evident dacă aș trage **o concluzie** de pe urma acestei **solidarități**, manifestate în chip atât **de elocvent** de la această tribună , de **reprezentanții tuturor partidelor** , de **grupările politice**, acea concluzie n-ar fi decât una de **mare încredere în destinul și viitorul neamului nostru**.

" D-lor, **putem fi diferiți politicește** , putem fi **aruncați în câmpuri diferite în viața publică**, putem uneori **să trecem dincolo de limitele îngăduite** în luptele noastre de la partid la partid, **dar în ceasul primejdiei** , în ceasul când chemări grave , care interesează existența țării și destinele neamului , **ne obligă la datorie și la jefre**,atunci **știm să înfrângem și deosebirile , să potolim și animozitățile** și **să afirmăm în fața lumii unitatea indestructibilă a sufletului nostru.** "

lamandi / 29 nov.'36

«Politica externă :

/Consens și diferențieri

[LD :9 sept. 2003 .

În sfârșit , iată și **un "gubernamental" care nu ignoră fisurile din clamata solidaritate națională** , privind politica externă. Cât privește opțiunile, asta este o altă chestiune. Fiecare partid, fiecare teză, ba chiar fiecare personalitate , cu argumente și contra-argumente **Istoria** - istoria temporală , istoria subiectivă, istoria afectivă , istoria relativă - raportată pe termen **scurt** (1939-1940) , **mediu** (1939 -1944) sau **lung** (1945-1989) , urma **să confirme** sau **să infirme** justețea unuia sau altuia din punctele de vedere . Încât speculațiile având ca argument condiționalul " **dacă** ", își pot schimba , de la epocă la epocă , sensul și dimensiunea.

Pentru că , în analiza făcută de lamandi, este adevărat că **se reafirmă poziția guvernului față de politica externă**, dar felul cum și-a construit argumentația, prea seamănă și cu o **"execuție" moral-politică a lui Manoiilescu** .

Criticându-l pe Manoiilescu, **voit-a oare , lamandi să dea un serios avertisment Gărzii de Fier , PNC, lui Goga , lui Cuza ?** Vezi la fișier **Politică externă**

[-----]

" D-lor senatori, **până în anii din urmă**, **solidaritatea** reprezentanților tuturor partidelor politice **se întindea și asupra politicii externe** a statului nostru.

De câțeva vreme, însă, se pare că **unele grupări , unele partide politice de proveniență mai nouă, unii oameni cu acțiuni izolate, încearcă să facă o notă discordantă de la această solidaritate** pe care am avut-o , în permanență, în politica externă.

"Declarațiunile și discursurile , care s-au rostit la această tribună, au arătat că **politica noastră externă** , datorită căreia am realizat România de astăzi, **este o politică tradițională** , conformă cu interesele noastre de azi și de mâine, și pe care **avem datoria** , nu numai **să o păstrăm**, dar **să o adâncim și să o perfecționăm**.

În această privință , declarațiunea făcută de **Partidul Național -Țărănesc** este **categorică**. Tot atât de **categorică** este declarațiunea d-lui **profesor Iorga** , este declarațiunea d-lui **Gigore Filipescu** și este și declarațiunea **social democrată a dlui Jumanca**.

Mai puțin categorice , și cu tendințe fătis contrarii , sunt celelate declarații , care s-au făcut **de către celelate grupări** prezente în această incintă.[-----]

lamandi / 29 nov.'36

«Guvernările liberale.

/Stabilitate ,continuitate și durată

"Am inaugurat un regim de stabilitate și de durată în guvernarea acestei țări, de la război și până astăzi.

Afară de guvernul lui Ion I.C.Brătianu , care a durat de la 1922 până la 1926 , n-a mai existat alt guvern care să intre în a patra sesiune a legislaturii sale.

" Se întâmplă și astăzi, ca și ieri, ca acel guvern să-l dea tot **Partidul Național-Liberal.** Nu este , d-lor, o singură întâmplare, nu este un simplu joc al împrejurărilor .

În această repetiție pe care o vom solda și de data aceasta cu o mare activitate în serviciul țării , este consacrarea meritelor nu numai istorice ale partidului nostru , dar este dovada forțelor vii pe care el se sprijină , a experienței de guvernare , a înțelepciunii conducătorilor săi, a coeziunii sale interne, a directivelor sale limpezi, în toate direcțiunile vieții de stat .

[Meritele PNL]

[LD:20 ian.2007.Arogarea titlului de "**partid istoric**" numai pentru PNL, este o concluzie relativă și partizană.Este clar că lamandi se referă la sistemul bi-partid existent în Vechiul Regat,din care Partidul Conservator dispăruse.

Dar,privind epoca modernă a României, cu continuitate în interbelic, va trebui să meditez dacă această titulatură nu trebuie acordată și altor partide.Vezi la **fișier I.Sistem de partide]**

"De aceea Partidul Liberal a trecut peste toate vicisitudinile , peste toate adversitățile și a rămas **singurul partid istoric pe care îl are România**(Aplauze prelungite)

"Cele ce am înfăptuit noi , în acești trei ani, sunt nu o operă de partid,

este **cea mai largă contribuție** pe care putea să o dea cineva în împrejurările atât de grele din punct de vedere financiar și economic, pe care le parcurgem noi,

în consolidarea statului nostru, **Mesajul Regal enumeră toate actele pe care le-am înfăptuit .**

"S-a spus că această enumerare din Mesaj , nu ar fi decât o simplă formalitate.

D-lor , să-mi dați voie să nu răspund eu la această obiecțiune , pe care au făcut-o unii dintre onorații noștri adversari, care au trecut pe la această tribună

A răspuns d-l Iorga.D-l Iorga a spus că nu ne lăudăm suficient .Și a mai adăugat că , dacă guvernul acesta a stat 3 ani, înseamnă că cel dintâi care s-a convins de opera pe care a realizat-o ,a fost însuși Suveranul Țării.

"Am făcut operă pozitivă în toate direcțiile .

Când se spune în **Mesaj**,că am făcut conversiunea datoriilor,lichidarea arieratelor statului, reducerea datoriei publice externe,asigurarea ordinii bugetare ,renașterea creditului public,statornicirea unei vieți administrative gospodărești, începutul refacerii arterelor de comunicații, investițiile de caracter cultural, social și sanitar, reorganizarea cooperăției,reorganizarea Camerelor profesionale,acțiunea de îndrumare a agriculturii și valorificare produselor agricole,stimularea industriilor,ocrotirea muncii naționale, întărirea învățământului rural și profesional,așezarea tineretului în cadrul a noi frâuri de disciplină ,unificarea legislativă, înzestrarea armatei, **acestea nu sunt decât capitole istorice din realizarea guvernării Partidului Național-Liberal.**"[-----]

[Ultimul an:operă de completare]

Ce vom face în viitor, în lunile care urmează, până la terminarea sesiunii actuale ?

...D-l prim-ministru,în cuvântarea pe care a ținut-o la **adunarea majorităților,cu prilejul deschiderii Parlamentului, [LD : deci **Tătărescu** a fost la această consfătuire.Nu o am]**

a spus că, după 3 ani de realizări, anul acesta va fi un an de completare.

Ceea ce țin să afirm și cu acest prilej, este că **această operă de completare ,o vom face cu aceeași seriozitate , cu aceeași hoărire** ,care a stăpânit întreaga noastră activitate de guvernare ,de acum trei ani și până astăzi ."[-----]

lamandi / 29 nov.'36

«Grija ptr școală și biserică

/Școala -temelia ridicării clasei țărănești

[LD : În noua-i calitate, de **ministru al Cultelor și Artelor** , lamandi se ocupă de **școală și biserică** mai mult ca altă dată. Sesizez un **accent special** pus pe solitudinea față de **preoți și învățători** ,și mă gândesc că, printre altele, în această preocupare putea fi și **dorința PNL de a câștiga această categorie** de intelectuali -numită acum "**clasa de mijloc**" - , iar în limbajul marxist "**burghezia mijlocie**" de sub **puternica atracție** , fie față de **mișcarea țărănistă** , fie față de **mișcările naționaliste**]

lamandi / 29 nov.'36

"S-au numit peste **17 000 de absolvenți ai școlilor normale** ,în învățământul primar, **în acești 3 ani** , punându-se "**temelia pe care trebuia să se ridice consolidată clasa țărănească din acest stat .**"

/Biserica românească=biserică națională de stat

S-au ocupat cu aceeaș înțelegere de **biserica noastră națională**.

"D-lor senatori, **noi avem o biserică de stat** .Poporul nostru, **adânc credincios**, poporul nostru în întregimea lui adânc credincios,**și-a păstrat individualitatea** sa , și-a păstrat **nealterat sufletul** său **prin biserică**."**Biserica noastră a fost totdeauna națională**.

Noi nu am pierdut din vedere ,că acestei **instituții fundamentale a statului nostru trebuie să-i acordăm toată grija noastră**.De aceea , se poate spune , cu drept cuvânt, că **și organizarea ei de astăzi a fost opera noastră** , dar și că înfăptuirile care urmează să se facă în această direcție pentru ziua de mâine, vor fi tot ale noastre, **căci ne-am îngrijit cu o îndoită solitudine de preoți, ca și de învățători**."

[Votul universal: ptr învățători și preoți]

[LD, 20 ian.2007.lată o idee, un aspect ,la care nu mă gândisem.**Intrarea în câmpul politic , prin votul universal, a învățătorilor și preoților**.O găsesc mai importantă(ca potențial de discernământ), decât acordarea votului pentru țărani.Ceea ce eludează lamandi , este limitarea acestui drept pentru femei]

"**Noi nu putem uita, și trebuie să o repetăm aici**, că, o dată cu **acordarea votului universal, am chemat la viața de stat nu numai țărănimea** , dar și pe **învățători și pe preoți**.

Știu că sunt astăzi unele glasuri care se ridică împotriva acestei reforme .

Trebuie **să privim însă lucrurile** nu pe ceea ce este întâmplător, nu prin **neajunsurile** pe care noi, ca partid, am putea să le avem,**de la unii dintre preoți și învățători** , ci trebuie **să privim lucrurile prin prisma continuității și a valorii politice și naționale** , pe care o are **această reformă**.

Nu este posibil ca **țărani să aibă drepturi politice**,

iar conducătorii lor de la sate,**să nu le aibă**.

[Misiunea învățătorilor și preoților]

"Evident că **este o delimitare a misiunii** pe care trebuie să o îndeplinească **învățătorul la școală și preotul la biserică**.

În acel cadru al datoriei profesionale, nu trebuie să se facă **nici o imixtiune a politicii directe**.

Și preoții și învățătorii , trebuie să aibă totdeauna în vedere , că ei sunt la **țară elementul de ordine , de liniște , de propovăduire a adevărului** , **indiferent** dacă se pot găsi **într-un câmp politic , sau în alt câmp politic**.

Ei trebuie să nu uite că **numai prin cultură , prin credință**, prin **creștinismul împăciuitoar**, prin acea **solidaritate a sufletelor**, pe care **ortodoxismul** o împrăștie în toate direcțiile,

și nu prin ură , se poate clădi temelia vieții unei țări întregi ." (aplauze prelungite la PNL)

Acesta este rostul preoților și învățătorilor . "

[Susținerea materială a cultelor]

[LD : atenție :se inițiază un fel de **împroprietărire a mănăstirilor** , cu pământ de cultură, măsură **menită să corijeze, radicala lichidare a averilor mănăstirești**.

Nu am prea multe date, nu știu dacă și ce s-a înfăptuit, dar ca inițiativă ,a pornit de la liberali]

"Ca ministru al Cultelor, subliniază faptul că salarizarea preoților ,va fi trecută definitiv în sarcina bugetului statului .

" În ceea ce privește înzestrarea vetrelor mânăstirești cu pământ de cultură sau cu păduri, pentru ca ă le poată da un început de refacere materială, pentru ca , după aceea, mânăstirile să-și reia locul acela pe care l-au avut în trecutul nostru, în scurtă vreme, voi depune , în această Adunare , proiectul de lege respectiv. "[-----]

Sunt interese externe, și sunt agitațiuni interne, care urmăresc dezagregarea noastră sufletească , tocmai acolo unde avem nevoie de mai multă rezistență sufletească și de mai multă tărie. De aceea, am crezut de datoria mea ca să profit de prilejul pe care mi-l dă cuvântarea la Mesaj, și să supun această chestiune dvs .

Numai în felul acesta, păstrând în afară de politică și de luptele dintre noi instituțiile de bază ale statului, vom putea să asigurăm acea continuitate de care avem nevoie , mai cu seamă în împrejurările grele prin care trecem "[-----]

lamandi / 29 nov.'36

«Legea presei

"D-lor senatori, eu sunt un vechi apărător al libertății presei și ca om politic și ca ziarist. La 1923, când s-a votat Constituția, am luat cuvântul la articolul respectiv, care se referea la presă , și am cerut menținerea integrală , pentru presă, a regimului pe care îl avea și în Constiituția de la 1866. Mă găsesc și astăzi pe aceeași linie."

[Libertate și răspundere]

Evident, răspunderile pe care le dă situațiunea de a fi membru al guvernului , impun uneori rezerve și impun unele limitări. Mă găsesc , însă, printre cei dintâi apărători cinstiți și sinceri ai presei. De alfel, în această priință, cred că n-am nevoie să cer atestațiuni de la nimeni.

Numai faptul că , deși am fost unul dintre cei mai atacați și calomniați dintre oamenii generației mai noi din politica țării, eu cer totuși libertatea integrală pentru presă, cred că face dovada completă a sincerității intențiilor mele în această direcție.

Nici o dată, motive de ordin personal, îndurerări sufletești și tot felul de neajunsuri , pe care un om care luptă în viața politică este obligat să le întâmpine , nici o dată asemenea lucruri și asemenea situațiuni nu mă pot determina să-mi schimb atitudinea.

Dar, dacă cer libertate deplină pentru presă, cer , în același timp, și răspunderea întregă și efectivă ...

-Grigore Gafencu (PNT) : de acord !

-lamandi: "Cunosc mentalitatea care stăpânește din nenorocire o bună parte a elementelor care militează în aceste grupări , socot că nu comit o trecere dincolo de domeniul care îmi este îngăduit să vorbesc ,dacă voi spune că trebuie să înceteze acest sistem al amenințărilor ,acest sistem al violențelor. "

[Lupta dintre generații]

[Nu-violențelor și asasinatelor !]

"Generația noastră a trăit pe băncile Universității , sub ideile dvs, d-le Cuza, și ale d-lui Iorga. Am avut și noi momente de expansiune , de critică neîndurătoare ,la vârsta de 20 de ani, împotriva conducătorilor. Am făcut parte din cei care au prefațat , prin acțiunea noastră dezinteresată, marile mișcări de mai târziu , care ne-au dus la întregirea națională, dar n-am preconizat nici o dată violența până la suprimare , ca mijloc de acțiune, ca mijloc de exprimare efectivă a ideilor noastre.

[Luptă de idei, de doctrine , de programe]

" Sunt pentru cea mai largă discuțiune , suntem pentru un joc liber al forțelor angajate în lupta de idei, în lupta de doctrine, în lupta de programe. Dar nu suntem deprinși să mănuim nici revolverul și nici să ne apărăm împotriva celor care ne atacă.

Spre onoarea acestei țări, care nici o dată nu a cunoscut asemenea mijloace în luptele

politice, trebuie să înceteze acest sistem nenorocit(aplauze) [-----]

"Această **lege a talionului** nu are a face nici cu creștinismul, care se pretinde a sta la baza tuturor mișcărilor de dreapta ,și mai ales cu toleranța și cu spiritul de înaltă etică a **poporului nostru** (aplauze) **Vedeți** ecoul acestei stări de spirit , în mod permanent , în presă. [----]

[Atenție la susținătorii libertății presei fără răspundere!]

[LD.20 ian.2007.Nu caut cu lumânarea profeții.Dar atunci când un avertisment nu este o speculație dilentată,ci rodul unei culturi politice solide, și al unei experiențe pe măsură, sunt datoare să-i confirm acuitatea .**Afirmația (avertismentul) lui lamandi a fost confirmat aidoma:** ,în cazul celor care făceau **tapaj pentru știrbirea libertății presei.**

Scurta guvernare Goga-Cuza ('37/'38),scurta guvernare legionară('40/'41), dar , mai ales guvernarea de aproape jumătate de secol a comuniștilor,**au ilustrat-o cu prisosință]**

"**Vedeți ecoul acestei stări de spirit , în mod permanent , în presă.De aceea spuneam adineauri : responsabilitate deplină !**Vedeți ce se întâmplă : **noi l-am pierdut pe Duca.**

A fost unul dintre cei mai mari români ai acestei țări.

Duca a murit acoperit de acuzațiunea că nu ar fi fost un bun român !

Și nu pot să uit că, în crearea atmosferei care a dus la asasinul dela 29 decembrie , presa a avut un rol nu tocmai atât de puțin important .

"De aceea, **să ne strângem laolaltă , suntem cu toții români,să avem cu toții grijă de interesele acestei țări,să nu vorbim de apărarea libertăților , fără răspundere** , pentru că **acei care încearcă să apere libertățile cu orice preț,din direcțiunea aceasta , azi, mâine ,vor fi cei dintâi ,care vor sugruma libertățile împotriva întregii țări."**(aplauze prelungite)

[**LD: tocmai când eram plină de admirație retro' față de lamandi, pentru avertismentul dat , acum mi se pare că ceea ce preconizează este un abuz , un atentat la libertatea de opinie]**

"De aceea d-lor, **libertate presei, cât mai largă, dar cu răspunderea integrală** și, **dacă se poate, cu un "curriculum vitae" , al tuturor îndrumătorilor ,care reprezintă publicismul și presa românească .** (aplauze) **Să-i cunoaștem și să știm de unde au plecat , ce au făcut și care este valoarea lor morală, pentru a se erija în îndrumători sufletești ai acestei națiuni "**(aplauze prelungite) [....-]

lamandi / 29 nov.'36

«Răspuns la criticile PNT

" D-lor senatori, dați-mi voie să mă ocup pe scurt de **critica pe care au făcut-o ,împotriva guvernului nostru , adversarii noștri.** [----] **Cea mai mare parte din reprezentanții opoziției au recunoscut , de la această tribună,că guvernarea noastră se soldează , pe multe terenuri, cu o activitate din cele mai impresionante.Unii dintre d-lor,[Iorga] ne-au făcut chiar reproșuri că nu speculăm suficient** realizările pe care le-am împlinit, și că , **din p.d.v. al intereselor de partid, chiar am păcătuțit nespeculând aceste realizări. "**

lamandi / 29 nov.'36

Victor lamandi -Grigore Gafencu /

[LD:cu ocazia acestor episoade polemice (presă, parlament),din relațiile mondene sau politice, , din împărțșirea unor principii sau îngrijorări identice ,treptat -treptat s-a produs apropierea dintre personalități ,peste granițele de partid.**Cei doi politicieni vor face parte din "garnitura" cultivată de Carol.Dar până atunci, mai trebuia să treacă anul 1937...succesiunea.alegerile.. guvernarea Goga..Deocamdată marchez o atitudine mai nuanțată la Gafencu, față de acea Declarație citită în Cameră și Senat]**

/PNT:Declarație de război

"D-lor, **ne-am fi așteptat** , desigur, ca Partidul Național-Țărănesc , căci este partid de opoziție, **să ne critice guvernarea.Eu îmi dau seama ,că mai presus de faptele care se văd,sunt și anumite interese politice exclusive** ,care trebuie apărate ,dar ,Partidul Național-Țărănesc a

făcut o **declarație**- și la **Cameră și la Senat**-care depășește mult și tonul și fondul criticii , pe care ar fi meritat-o guvernarea noastră , rodnică în toate direcțiunile.

Credeți dvs, onorați reprezentanți ai PNT , că o asemenea declarațiune , era măcar oportună ?

Credeți dvs că o asemenea declarațiune poate să aibă ecou în opinia publică ?

Credeți dvs că noi nu vă putem răspunde la atacurile care ni le-ați adus , după ce o țară întreagă recunoaște opera pe care , ca nici un alt guvern, am realizat-o ?

Această operă este recunoscută în așa măsură , încât sunt unii oameni , de dincolo de granițele partidului nostru , care ne întreabă **dacă mai facem o legislatură pentru a ne desăvârși misiunea ?!**(aplauze prelungite la majoritatea PNL)

Nu râdeți d-le Gafencu , pentru că eu nu dau prin aceasta o soluțiune pentru guvernul de mâine. **Afirm numai că sunt oameni serioși** în această țară , cari , ținând seama de opera săvârșită de noi , operă statornică , operă utilă , chibzuită , spun că s-ar mai cuveni o prelungire a guvernării noastre , chiar peste 4 ani , pentru consolidarea și ducerea ei la bun sfârșit .

"Și atunci , credeți dvs , că o asemenea **declarațiune de război** , care nu recunoaște nimic , care ne aruncă în față acuzații , de la început și până la sfârșit , poate să rămână în picioare ?

"Dar dvs ne acuzați pe noi că nu am știut să realizăm un regim de continuitate în guvernare.

Recunosc. Nu am realizat acest regim de continuitate în guvernare.

Dar știți pentru ce ? Pentru că nu prea am avut ce continua .

Dvs ați lăsat în multe părți ruine ; ați distrus în bună măsură viața economică a țării ; ați făcut o politică financiară cu consecințe rele în toate direcțiile ;

De aceea , când am venit noi , în 1933 , la cârmă , a trebuit să o luăm de la început .

Am fi dorit să vă continuăm , căci nu avem spiritul pe care l-ați avut dvs în 1928 , când ați venit la guvern [-----]ci ați venit cu dorința de a acapara toate institutele țării pe care le considerați ca ale noastre , și de a ne distruge pe noi politicește .

Ați slăbit și chiar ați desființat institutele țării în bună măsură , dar pe noi nu ne-ați distrus , căci stăm tot atât de tari politicește și astăzi ca și ieri , înaintea dvs .

Ne acuzați că n-am făcut nimic pentru armată ...

-ing.N.Miclescu :Aici mai bine tăceau !

-lamandi : dar ca să veniți dvs și să ne acuzați că n-am făcut nimic pentru armata țării ?!

Dvs , care în patru ani de guvernare ați dat 242 de milioane pentru armată ,

iar noi am dat , în 3 ani , 20 de miliarde ! **dvs care ne-ați lăsat ca moștenire contracte**

oneroase , pe care a trebuit să le desființăm , și să le refacem în condițiuni care

ne-au dat avantajii de sute de milioane ? **Dvs să ne acuzați ?!** [-----]

Dar dacă dvs credeți că aveți dreptul să negați și să nu recunoașteți ceea ce noi am realizat , mărind patrimoniul de înfăptuiri al acestei țări , **dați-ne voie și nouă să ne apărăm opera** care stă la temelie existenței noastre politice de astăzi , și care este o garanție în plus pentru biruința noastră de mâine. (aplauze prelungite la PNL)

-Grigore Gafencu : De aceea nu mi-am permis să intru în această explicație.**Recunosc dreptul dvs - datoria dvs chiar - să apărați opera pe care credeți că ați înfăptuit-o .**

-lamandi : Eu credeam , d-le Gafencu , că cel puțin pe anumite linii mari ,

pe anumite principii , care ne sunt scumpe deopotrivă , putem , nu să ne solidarizăm ,

dar să ducem o acțiune care să fie aceeași în telurile finale pe care le urmărește.

Constată însă că dvs , în loc să mergeți pe acest drum , ați deviat , v-ați îndepărtat ,

și sunteți tocmai împotriva aceluia adversar al dvs , care nu vă dorește moartea.

-Gafencu : **Tăgăduesc absolut acest lucru.**

-lamnadi : Recitiți , vă rog , din nou , declarațiunea pe care ați făcut-o.Era preferabil , de o mie

de ori , să faceți un discurs de amănunte , în care să discutați punct cu punct chestiunile , **decât să veniți cu o declarațiune** , care este mult mai gravă , pentru că înfățișează în formă oficială , tot ce crede conducerea partidului dvs despre noi.

-Ioan Damian : **Acolo este veninul din conducerea PNT , și în special al d-lui Madgearu !**

-lamandi : **Dvs încă nu v-ați vindecat de ceea ce a constituit în prima dvs existență , până la 1928 , una din greutățile care vă atârnav de picioare.Nu ați renunțat nici la demagogie , și nu v-ați înarmat nici cu suficientă bună credință , pentru a putea , în adevăr , să vă faceți un rost real în viața politică a României ."**(aplauze prelungite la PNL)

/Puncte de convergență PNT-PNL

-Gafencu: "Îmi permiteți o întrerupere d-le ministru ? Nu am pretenția că , printr-o simplă întrerupere , să combat cele afirmate de d-l ministru la această tribună. Vreau numai să tăgăduesc un fapt. Dl ministru pretinde că am rupt orice putință de solidaritate în jurul unor idei care ne sunt comune. D-lor, dacă aceste idei ne sunt într-adevăr comune , adică dacă în jurul acestor idei vă strângeți cu aceeași sinceritate cu care suntem noi gata să ne strângem , această solidaritate nu poate fi ruptă.

[Politica externă]

-Gafencu: " Am ascultat frumoasa expunere făcută de dl ministru despre telurile politicii noastre externe naționale. Iată o idee în jurul căreia suntem hotărâți să fim solidari cu orișicine , care, nu numai pune înaintea o asemenea politică , dar dovedește , prin toate actele sale, și prin politica sa în afară , și prin politica sa înăuntru, că este hotărât să apere cu îndârjire și cu credință marile linii ale politicii noastre externe.

[Libertățile publice]

-Gafencu: "Același lucru sunt gata să-l spun și pentru ceea ce privește un regim de libertate , un regim care să asigure libera dezvoltare a libertăților publice și drepturilor cetățenești. Dacă în toată acțiunea dvs ați fi dovedit - și nu vorbesc de dvs personal , d-le ministru, dar de guvernul din care dvs faceți parte - că sunteți totdeauna respectuoși de acest regim de libertate , în numele căruia ați vorbit de la această tribună , iată încă o idee în jurul căreia ne-am fi strâns solidaritatea noastră , cu aceea a dvs. "În ceea ce privește critica operei de guvern , dvs ne-ați supus lista operelor pe care le-ați înfăptuit . Noi ne-am îngăduit să vă facem lista acelor pe care nu le-ați înfăptuit , cu toate că ni le-ați făgăduit . "

-Iamandi : Terminați, vă rog, d-le Gafencu.

[Armata]

-Gafencu : Un singur cuvânt. Ați ridicat chestiunea însemnată a pregătirii armatei noastre. Nu am contestat străduințele sincere și merituose care au fost depuse pentru înarmarea țării ... străduințe care , până azi , în adevăr , au dus la unele foarte importante , însă nesuficiente , din păcate , realizări. Suntem gata să continuăm discuția. (întreruperi)

- I.Damian : D-le Gafencu, de ce insistați ? Senatul , în majoritatea lui, are credința că dvs sunteți foarte fericit că nu ați avut rolul de a citi această declarațiune. "

[Ocrotirea muncii naționale ?]

-Iamandi : Aș putea să vă spun , onorați reprezentanți ai PNT , că nu aveți, nici într-un caz, tocmai dvs , dreptul să ne faceți imputări , că nu s-a arătat de către noi suficientă ocrotire muncii naționale. Dar noi am ocrotit munca națională și înainte de guvernarea dvs, și am ocrotit-o esențial și de la 1933 încocoace . Dvs vă amintiți perfect ce ați făcut pentru munca națională în cei 4 ani și jumătate de guvernare . Nu vreau să mai aduc dovezi , tocmai pentru a nu învenina raporturile dintre noi, dar vă amintiți chestiunea pensionarilor minoritari și toate celelate chestiuni , care , încă sunt vii în memoria tuturor oamenilor cari, atunci ca și azi, au avut și au un rol în viața publică a țării. "

[Mișcările extremiste]

- Iamandi : "Nu aș vrea să vă mai reamintesc că dvs, care ne imputați că am arătat toleranță mișcărilor de dreapta, că dvs ați fost stimulatorii mișcărilor de dreapta . Sub guvernul dvs au luat ființă , și prin toleranța dvs au ajuns , în bună măsură, la situația pe care o au astăzi." [-----]

Iamandi / 29 nov.'36

«Răspuns lui Manoilescu/G de F,CZCodreanu/

/Problema tineretului

[LD : deși ținta "parlamentară" este **Manoilescu** (perceput ca o "**porta voce** " a tineretului naționalist), **lamandi răspunde , pe fond, Gărzii de Fier, legionarilor, lui CZCodreanu ,** pe care, la fel ca și alți politicieni, îl desemnează cu **sintagma improprie " generația tânără "** Altfel , prin înțelesul pe care îl pot sugera cuvintele , **argumentele lui lamandi** sunt **simple, logice, înțelepte, tolerante** (fără slăbiciuni) , **responsabile** (fără manipulări) , **etice** (fără demagogie) ..

Ce **ecou** au avut ele, ce **rezistențe** au înfruntat , și , mai ales, ce **consecințe** au atras, asta se va consuma **pe un alt palier al vieții politice**. Regret doar că nu se referă explicit la **tratatamentul represiv aplicat legionarilor :legislativ, polițienesc etc etc...**

Vezi documentele de la **fișierul Garda de Fier și PNC**]

"D-lor senatori, încă **una din problemele** care s-au ridicat de la această tribună, despre care a vorbit adinaori în termeni atât de elocvenți dl raportor [Romniceanu] , a fost problema tineretului. A ridicat-o tot d-l Mihail Manoilescu

" D-lor, dl. Mihail Manoilescu a avut aerul că vorbește ca exponent al tineretului.

E adevărat că d-sa a fost, rând pe rând, exponentul mai multor partide, exponentul mai multor doctrine și a mai multor programe, însă, **dacă această ultimă incarnație îi dă dreptul să se considere din nou ca exponent**, nu așa avea altceva de exprimat de la această tribună , decât **să-i doresc mai mult succes** , de data aceasta , **decât a avut în trecut .**

DI Manoilescu ne-a dat lecții și ne-a atras atențiunea că trebuie **să ne îngrijim de tineret.**

D-lor , această este o chestiune pe care **n-a inventat-o dl Manoilescu.**

" Problema tineretului a existat întotdeauna. Desigur, această problemă există astăzi într-o măsură mult mai accentuată , mult mai importantă, decât ieri. Nu este momentul să discutăm care sunt cauzele care au făcut ca această problemă a tineretului să ia proporțiile pe care le-a luat . Dar socot că **problema tineretului nu este o problemă politică.**

Ea este o problemă de educație , este o problemă de cultură, o problemă de pregătire a tineretului pentru rolul pe care trebuie să-l joace în ziua de mâine.

" Da , d-lor, **tineretul trebuie să anticipeze** , prin acțiunile sale, stăpânite de via credință în ideal, de avânt, **trebuie să anticipeze față de celelate generații mai în vârstă.**

Dar tineretul trebuie să rămână, în primul rând, la îndeplinirea îndatoririlor lui elementare , fără de care nu poate fi un element util în statul la a cărui conducere aspiră să ajungă la maturitate.

"Problema tineretului noi înțelegem să o rezolvăm . **Sunt prea mulți titrați.** Avem un **proletariat intelectual** , deși nu toți sunt intelectuali, pentru că se abuzează și de termeni.

De multe ori , printre acești tineri, se găsesc și profesioniști ai tineretii

[**aluzie la Corneliu Codreanu ș.a.**]

" Să vorbim lucrurile și să le spunem pe numele lor. Noi nu putem lucra sub amenințare tineretului , să schimbăm întâi bazele politice ale statului , și apoi să procedăm la ceea ce dumnealor consideră ca îndatorire a clasei conducătoare.

"DI Manoilescu a fost mai categoric . A spus că între generația de astăzi și restul țării este o **prăpastie** . A afirmat că **mâine , tineretul nu va merge , dacă va fi cazul, decât la un război care va fi conform hotărârilor și credințelor sale .**

- ing.N.Miclescu: Această este o rușine !

- **lamandi** : A spus **că generațiile trăesc prin ceea ce aduc drept contribuție pe cont propriu.** " De sigur, dar **generațiile trăesc prin legături strânse între dânsle.**

Fiecare generație are un rol cu atât mai însemnat , cu cât **contribuțiile sale sunt mai mari, dar fără păstrarea acestei continuități, fără păstrarea patrimoniului pe care-l înfățișează trecutul, zadarnic o generație, oricât de bine ar fi înzestrată ea, chiar o generație de elită, nu poate să-și îndeplinească misiunea și rostul ei."**

lamandi / 29 nov.'36

[Generațiile succesive.]

" D-lor senatori, noi, **generația noastră**, care suntem astăzi în cel de-al cincilea deceniu al vieții, **ne-am făcut datoria, după cum și-au făcut datoria generațiile anterioare.**

Nici nu pot concepe și cred că nici un om serios nu poate concepe că, în generalitatea lor,

generațiile care s-au succedat în această țară și care **au avut roluri bine determinate în clasa conducătoare a țării ,nu și-au făcut datoria către țară** , deoarece , **dacă nu și-ar fi făcut-o ,n-am fi ajuns în situația de astăzi** [România Întregită] , n-am fi trecut **vertiginos prin etape ale dezvoltării noastre** [independența,Constituția, regatul, reformele] pe care **nu le cunoaște viața nici a unui alt popor** , cum le cunoaște poporul nostru.

"Criticismul acesta , ca și exagerarea , de multe ori sunt explicabile , dar trebuie să recunoaștem că , de la 1848 până astăzi ,toate generațiile de conducători ai acestei țări , indiferent de partidul din care au făcut parte ,și-au făcut către țara aceasta și neamul acesta , întreaga lor datorie. " (aplauze)

" Nu se poate concepe o acțiune a unei generații , făcând *tabula rasa* de ceea ce constituie patrimoniul sacru al unui neam întreg.

"Generația tineretului de astăzi , să se întegreze pe linia dezvoltării istorice a clasei conducătoare , să-și înțeleagă rosturile , să aducă contribuția sa de învoire , să dea luptă pentru promovarea idealurilor ce o stăpânesc ,dar să înțeleagă că nu este permis să violenteze conștiința unei imense majorități a țării , pentru a promova idei și concepții , care n-au nici o legătură cu tradițiile , cu interesele și cu însăși viața poporului nostru " (aplauze prelungite) **Noi suntem sprijinitorii tineretului . Îl înțelegem , îl prețuim , știm că ei vor fi conducătorii de mâine ai acestei țări ,dar nu putem fi speculatorii tineretului .**

De aceea , oamenii politici cu răspundere - repet ceea ce am spus mai înainte - trebuie să-și înțeleagă datoria ; nu să transforme tineretul în **masă de manevră** , pentru **atingerea unor scopuri** pe care **nu le-au putut promova** în viața politică normală , ci să facă din tineret , prin educație , **o forță morală și națională** , de care avem nevoie mâine . (aplauze) **Acesta este rostul oamenilor politici. "[-----]**

lamandi / 29 nov.'36

/Democrație versus dictatură

[LD : 12 sept.2003 Cred fără rezerve în **sinceritatea lui lamandi** . Dacă viitorul îl va împinge spre alt drum , - pe el și pe alți oameni politici ai timpului - cauza trebuie căutată în împrejurări și în iubirea de țară , mai presus chiar decât de credințele doctrinare. Nu vreau să devin patetică. Dar am , între timp , și eu ,experiența mea , cultura mea istorică , îi cunosc , îi știu. Poate chiar mai bine decât pe propria mea generație.De aceea **voi considera acest pasaj ca adevărată credință testamentară a lui lamandi** . Restul a fost tributul plătit "**vremurilor** "]

" D-sa [Manoiescu] a anunțat de la această tribună , încă o chestiune :că va scoate în curând o lucrare asupra *partidului unic*.

Evident , **d-sa este partizanul *statului totalitar* , al *dictaturii* , al *partidului unic*.**

Fenomenul , într-adevăr , se semnalează în unele din țările din Europa.

D-sa a uitat , sau nu a voit , să recunoască însă , că **acest partid unic** ,de care se ocupă în lucrarea pe care o așteptăm , **îi lipsește un singur fundament care este esențial , îi lipsește libertatea**.El este **rezultatul forței** , este **rezultatul voinței impuse de sus în jos , a unui singur om**.

Și , d-lor , **oricât de mult s-ar crede și oricât de mult s-ar vântura** înaintea opiniei publice , în bună parte încă nelămurită , **că trăim astăzi o epocă de faliment a democrației și a regimului** care stă la baza celor mai multe state ale Europei , tot ce se încearcă și se face , **nu este decât caracterul trecător al unei epoci de tranziție**.

Omenirea este într-adevăr frământată astăzi mai mult ca ieri.**Se încrucișează interesele internaționale** , la adăpostul unor **concepții interne impuse prin forță** în statele respective. **Se încrucișează tendințe revizioniste** ale învinșilor de acum 20 de ani , **cu dorința de pace a statelor naționale**.**Este un vârtej** pe care nu-l putem nesocoti , **de hotăriri violente , de porniri adeseori pătimașe**.

Și se crede că toate aceste manifestări sunt simptome de decădere a regimului , pe care noi l-am moștenit și în fruntea căruia ne găsim astăzi ! Nu , d-lor , nu o spun ca o simplă formulă de ocazie.Nu o afirm din necesitatea apărării unei teze ; ceea ce spun eu nu izvorăște numai din adâncul unei convingeri personale , ci izvorăște și din structura vieții contemporane.**Nu se poate clădi nimic durabil , nu se poate clădi nimic definitiv , decât pe respectul libertății și pe respectul egalității**.Libertate și egalitate în domeniul

național, libertate și egalitate în domeniul politic, libertate și egalitate în domeniul social. "

(aplauze la majoritatea PNL)

" Omenirea , de mii de ani se zbuțuie în **jertfe fără număr**, în eforturi făcute în toate direcțiile, pentru a ajunge la **cucerirea libertății** și la **cucerirea egalității**.

Cine crede că aceste cuceriri , care se integrează în însăși viața lumii civilizate, **pot fi șterse** numai printr-o simplă hotărâre sau printr-o simplă răsturnare de situație, specifice unor anumite medii și trecătoare pentru imensa majoritate a celorlalte state, **se înșală !**"

Pot fi anumite epoci întunecate , pot fi unele zile care să însemne , pentru unele judecări, preludiul dezagregărilor regimului național, politic, și social al democrației,

dar atunci când un asemenea organism național , politic și social , este întemeiat pe idei care au o valoare eternă , epoca întunecată și zilele turburi trec și , până la urmă, rămâne strălucirea întreagă a operei definitive, pe care omenirea a realizat-o prin sacrificiile ei . (aplauze puternice pe băncile majorității)

" Iată , d-lor , de ce **nu cred nici în dictatură** , de ce **nu cred în partid unic**,

de ce **nu cred nici în triumful concepțiilor schiloade**, care nu pot reprezenta decât **ambii trecătoare** și nu sunt decât **produsul unor agitații** , adesea fără orizonturi și fără înțelegerea adâncă a vieții în mijlocul căreia trăim. " [-----]

lamandi / 29 nov.'36

▣ Partidul Național Liberal

"În felul acesta concepem noi regimul în virtutea căruia **Partidul Național-Liberal** a îndeplinit și îndeplinește **o mare funcțiune națională, politică și morală** în această țară.

" Noi am moștenit **Partidul Liberal** de la înaintașii noștri, dar l-am moștenit **cu reforme dintre cele mai esențiale îndeplinite** și **datoria noastră este de a le duce mai departe**.

" Astăzi, aici, evoc înaintea dvs trecutul nostru. Dar drumul pe care l-am parcurs **în ultimii 70 de ani** [de la 1866] îl cunoașteți cu toții : **el constituie o chemare la datorie** a fiecăruia dintre dvs. **Ion Brătianu, Mihail Kogălniceanu, Constantin Rosetti, Dimitrie Sturdza , Ion ICBrătianu , Vintilă Brătianu , GGMârzescu , Ion Duca , sunt stâlpii pe care s-au sprijinit acest partid** în decursul existenței sale **din ultimii cincizeci de ani**.

"Ce reprezentăm noi ? **Reprezentăm o forță politică pusă în serviciul ,**

în primul rând, **al intereselor naționale permanente ale acestui popor ;**

în al doilea rând, **reprezentăm o forță democratică , sprijinită pe temeiul de neînvins**

al unei țărâni , pe care noi am dezrobii-o și pe care noi am ridicat-o la viață ;

reprezentăm toate celelate clase sociale ;

solidaritate și echilibrul între clase și categorii .

" **Partidul nostru a fost în continuă mișcare , în continuă evoluțiune.**

El a știut în todeauna să se adapteze la împrejurări , la marile schimbări ale vieții sociale.

Aici stă **secretul puterii noastre , a existenței noastre , a durabilității noastre ,**

aș putea spune **a permanenței noastre** de astăzi , de mâine și de totdeauna !

(aplauze prelungite la majoritatea PNL)

"De aceea, **în toate momentele mari din istoria poporului nostru,**

noi am fost cu adevărat exponenții năzuințelor colective ale acestui neam,

de aceea **am fost precursorii și am fost creatorii întregii situații naționale și politice ,**

pe care o are România modernă.

" **Am știut** - nu sub presiunea evenimentelor și a împrejurărilor - **am știut să anticipăm**

prin spiritul nostru , adânc înțelegător și prin intuiția noastră pătrunzătoare în inima lucrurilor ,

am știut să anticipăm convulsii primejdioase,

dând la timp reformele politice și sociale necesare.

" **Ce ? Ni se contestă nouă** , și pentru cât timp, dreptul pe care - l avem la recunoștința acestui popor , că i-am dat prin **expropriere pământul** , la care el era îndreptățit ?

"**Ce ? Ni se contestă** nouă, și pentru cât timp, dreptul la recunoștința acestui popor , că prin **votul universal** l-am chemat la viață democratică a statului nostru ?

" **Ce ? Ni se contestă** nouă , și pentru cât timp, înaltul spirit de înțelegere al chemării istorice a poporului nostru de **la 1916**, care l-a făcut pe Ion Brătianu și pe ceilalți colaboratori ai partidului său, să diriguie România pe căile care au dus-o la **înfăptuirea idealului nostru național ?**

" Ce ? **Ni se contestă** nouă, și pentru cât timp, că suntem noi **făuritorii pactului fundamental și al tuturor legilor organice** , pe care stă, se sprijină și se va sprijini Stratul Român de astăzi ?

" Ce ? **Ni se contestă** nouă , și pentru cât timp, **opera pe care am construit-o în acești trei ani de guvernare ?**

lamandi / 29 nov.'36

-Succesiunea pentru PNL!

[LD : iată un guvernamental care **revendică fără echivoc : o nouă guvernare !**

Dar cu acest anunț... se poate spune că a fost deja deschisă cutia pandorei unei noi confunțări electorale.]

" **Nu, d-lor !** Să ne înălțăm deasupra acestor împrejurări trecătoare ,să ne înseninăm sufletele și să privim înainte- **înainte !** -pentru că **Partidul Național Liberal nu numai că nu-și termină misiunea,dar el este dator** , în interesul superior al țării și al instituțiilor sale fundamentale , **să și-o continue astăzi și mâine. Am fost ieri făuritorii așezămintelor de bază** ale acestui stat ;**am fost ieri forța de echilibru** care a știut să rămână intactă în viața politică a țării.

Suntem și pentru ziua de mâine singura garanție a progresului , pe care trebuie să-l urmărim în toate domeniile pentru înălțarea acestui neam"

(Aplauze puternice, reptate ; ovațiuni îndelungate pe băncile majorității)

Victor lamandi / 29 nov.'36

27.)MSRegele : Răspuns la Adresa de Răspuns , la Mesajul Regal , 4 dec.'36

(DAD, MO 7 , șed .din 4 dec.'36, p. 130-131)

Ședința de dupămasă. Prezență impresionantă : 290 deputați .

Printre prezenți , deputați de marcă(șefi de partid) : **Dinu Brătianu, Iuliu Maniu, Mihalache,**

Gh.Brătianu, dr.Lupu, O.Goga ; printre absenți, majoritatea deputaților partidelor minoritare :

Gh.Bethlen, Connert Fritz, Haase Daniel, Hamdi Suleyman, Ioan Josicka, Fr.Laar,

H.OttoRoth , Vladimir Zaloziecky, ș.a.

[LD :se aștepta " calificativul" regal pentru guvern și alte eventuale semnale.

Guvernul a primit înalte aprecieri ; în aparență , nimic nou ,față de Mesajul Regal .

Numai că ,mă gândesc eu, la ce bun tot zbuciumul, toată patima, toate presiunile,toate luptele... din Parlament ?]

Sublinierile, colorări , semne,parantezele aparțin LD Doc. integral fișier **Parlament VII**

-NNSăveanu : Comisia de Răspuns la Mesajul Regelui s-a prezentat astăzi MSRegelui , care a binevoit să pronunțe următoarea **cuvântare** :

< Domnule președinte,

Domnilor deputați,

[Opera legislativă]

< Mulțumind pentru cuvintele de adânc devotament și de încredere ce Mi le adresați, constat cu deosebită satisfacție că **Adunarea Deputaților înțelege a cerceta și a sprijini legile** ce guvernul Meu îi va supune în decursul acestei sesiuni ordinare a actualei legislaturi.

[Economia]

< Mă unesc cu bucurie la constatările ce le face Camera asupra **îmbunătățirii stării economice** , concretizată printr-**o vizibilă învioreare a acivității comerciale și industriale** , la care a venit să se adauge , cu voința a Celui Atotputernic , **o frumoasă recoltă.**

[Finanțe]

< Această reînvioreare a afacerilor , sunt convins că este în mare parte datorită **ordinei ce s-a pus în finanțele Țării** și unui cât mai **apropiat echilibru bugetar** .

Aceasta dovedește din nou că **nu atât legile au valoare absolută** , cât aplicarea lor strictă și **conștiincioasă .Începutul așa de îmbucurător** făcut în anul acesta , **aveți datoria de a-l desăvârși** ,ajutând guvernul Meu să-l intensifice cât se poate. **Măsurile de ordin financiar** , care

au dat așa de **frumoase rezultate** până acum, **nu pot fi considerate ca punctul final al restabilirii înfloririi economice**, ci numai ca **o temelie solidă care să permită o dezvoltare viitoare** cât mai rodnică.

[Administrația]

< **Nevoile Țării** sunt așa de multiple și de **imperioase**, că singură **o administrare a avutului Statului**, în sensul strict al cuvântului **gospodăresc**, **poate să le satisfacă în parte**. Pe zi ce trece, aceste nevoi devin mai imperioase. Apărarea Țării, comunicațiile și sănătatea publică, sunt cele care **trebuie mai întâi împlinite**, pentru ca **România să poată trăi în siguranță și să înainteze pe calea progresului.** "

< *Domnule președinte,
Domnilor deputați,*

[Legiferarea]

< În sesiunea aceasta **nu vi se vor prezenta multe legi**, dar acelea ce vi se vor înfățișa, **au scopul de a aduce un nou adaos la opera ce s-a înfăptuit în anii din urmă**. Sunt convins că **Adunarea Deputaților**, răspunzând cu adânc patriotism la **chemarea Mea** pentru Unire, **va ști să le cerceteze cu conștiinciozitate și imparțialitate**, contribuind astfel, **peste interesele personale și trecătoare, la opera de consolidare și progres a patriei.**

< **Nevoile zilelor de azi**, pun atâtea **probleme de căpetenie** pentru viitorul nostru, încât **Țara are nevoie de concursul**, de **bună voința și de capacitatea tuturor** pentru a le rezolvi. @

[Industria]

< Apărarea Națională cere **o întărire a industriei și organizarea ei** în așa mod **încât să-și poată da plinul ei randament într-un timp foarte scurt**.

[Agricultura]

< Pe de altă parte, **marea masă a poporului nostru se îndeletnicește cu cultivarea solului. Se cere**, deci, **pentru agricultură o grijă deosebită**, care **să tindă la sporirea producției și la o simțitoare îmbunătățire calitativă**, care să permită **o mai rentabilă valorificare**, atât **pentru fiecare cultivator în parte**, cât și **pentru ansamblul economiei naționale**.

Domniile Voastre, d-lor **reprezentanți ai națiunii, aveți datoria de a sprijini și încuraja guvernul Meu** în **desăvârșirea operei gospodărești** și veți trebui **să colaborați** la găsirea metodelor celor mai practice și la o cât mai bună aplicare a lor.

< *Domnule președinte,
Domnilor deputați,*

[Armata]

< Ca în toți anii, **constat cu mare bucurie** că **făgăduiți să dați tot concursul** vostru pentru **întărirea și înzestrarea oștirii**. După cum prea bine constatați, **aceasta este și trebuie să fie preocuparea dominantă a guvernului**. **Efortul ce s-a făcut în această direcție este fericit și a avut darul de a da un frumos impuls și o înviore morală oștirii Mele** (aplauze prelungite)

În decursul anului ce trece și mai cu seamă **cu prilejul manevrelor regale** din acest an, am putut constata încă o dată **calitățile neântrecute ale soldatului român**.

Aceste **însușiri de vitejie și de neântrecută răbdare** ce Ni le-a arătat așa de vădit în războiul de întregire a neamului, **sunt temelia cea mai solidă a apărării naționale**; iată de ce avem **datoria imperioasă să veghem** ca acestui material uman, așa de neîntrecut, **să-i dăm ce-i trebuie : material și instrucție**, care să facă din el **cea mai sigură pavăză a integrității naționale**. (aplauze prelungite)

Rolul reprezentanților națiunii, în această privință, **este covârșitor, căci de la ei așteaptă Țara** ca, în strânsă **colaborare cu guvernul și cu căpeteniile oastei, să găsească mijloacele** ca, în aceste momente de îngrijorare, prin care trece lumea, **să grăbească înzestrarea armatei și să sporească posibilitățile de instruire ale soldaților și ofițerilor**. Noi nu întărim oștirea

pentru cuceriri , căci noi dorim numai prosperitatea , printr-o pace cât mai îndelungată, dar, în același timp, **voim să fim puternici** , spre a încheia **și mai bine solide prietenii** , spre a arăta tuturor că **vom apăra cu îndârjire patrimoniul național.** (aplauze prelungite)

**< Domnule președinte,
Domnilor deputați,**

[Politică externă]

<Politica externă a Țării, urmând calea trasată, constat cu plăcere că se întărește poziția României , prin **o cimentare cât mai solidă a alianțelor noastre** , dar și prin **o sporire a bunelor relații cu multe țări.**

Având la bază **respectul tratatelor**, noi dorim o cât mai **bună înțelegere cu toți vecinii** , cu toate țările. Manifestațiunile de solidaritate ale **Micei Înțelegeri** , din acest an, au fost desigur fapte **îmbucurătoare și liniștitoare** pentru viitor.

Vizita făcută României de ASR Principele Regent Paul al Iugoslaviei și de dl **Eduard Beneș** , președintele republicii Cehoslovaciei , a fost începutul unei **serii de contacte mai strânse** între **Capii de State ai Micei Înțelegeri** și am marea **speranță și dorință** că se vor reînoi periodic. La aceasta s-a adăugat și **primirea , atât de prietenoasă și de caldă** , ce Mi-a făcut-o **întregul popor Cehoslovac**, cu ocazia vizitei mele la **Praga, Brno și Bratislava.** Semnele de reală prietenie ce mi s-au arătat cu acel prilej, au lăsat urme adânci în inima mea. **Scopul politicii noastre externe este menținerea și consolidarea păcii.**

Iată de ce **România urmează cu grijă calea trasată și este gata a colabora pretutindeni cu Societatea Națiunilor** , în **Mica Înțelegere**, în **Înțelegerea Balcană** și oriunde se arată bunăvoință pentru atingerea înaltului nostru scop.

Vizitele amintite, cât și aceea a **ministrului Meu de afaceri străine la Varșovia** , ilustrează vădit **calea ce o urmează România în politica ei externă "** (aplauze prelungite)

**< Domnule președinte,
Domnilor deputați,**

[Apel la parlamentari]

< Încă o dată țin să **mulțumesc domniilor voastre** , pentru **toată grija ce o făgăduiți** întru datoria voastră către patrie. **Nădăduesc că toți** acei care sunt trimiși de popor , în Adunarea Deputaților , **vor pricepe scopul lor în organizarea Statului** și vor contribui **cu toată mintea, cu tot sufletul și cu tot patriotismul** la **consolidarea și propășirea iubitei noastre României** > (Aplauze prelungite și îndelung repetate)

MSRegele / 4 dec.'36

28.)"Cazul Ostrowski "; Relațiile ruso-române(cenzura!),4,8 dec.'36 .

Comunicări și dezbateri în Parlamentul românesc. 4, 8 dec.'36

Pamfil Șeicaru ("Curentul") , **Aurelian Bentoiu** (subsecretar de Stat Interne) ,

Armand Călinescu (PNȚ) , **O.Goga** (PNC) **Gh.Brătianu** (PNL-2)

(DAD, MO 7, șed. din 4 și 8 dec. '36, p. 131-139)

[LD , 15 sept.2003.Interferențe politico -diplomatice și regimul cenzurii .

Greu subiect ; controversat subiect ; dificil subiect .

Adevăruri relative , cu confirmări sau infirmări ulterioare , care se prelungesc până astăzi...

Cum să poți stabili, cu obiectivitate, cine a avut dreptate, cine a fost vizionar, cine a fost miop ,

cine era de rea credință ?! Contextul anului 1936 : cu războiul civil din Spania , cu fronturile antifasciste, cu axa Berlin-Roma -Tokio Totuși, totuși...] Supratitluri , sublinieri, colorări, LD .Doc

integral - **fișier Diplomație VII sau Cultură , Presă IX**

A. **Șeicaru** (Comunicare)

/ Nota din " Curentul" ; Ravagiile cenzurii

/ Absurditatea cenzurării ; Tactica struțului.

B. **Bentoiu** (Răspuns)

- / Comunicarea lui Șeicaru : Competența ministerului de Externe
- / Necesitatea cenzurării propagandei sovietice.
- / Competențele cenzurii
- / Rigorile cenzurii [Bentoiu, Hotineanu]
- / Între amor propriu - sentimente naționale - diplomație.

C. **Șeicaru** / Replică /

George Fotino, Armand Călinescu, A.Bentoiu / intervenții

/Amiciția dintre state = recunoașterea drepturilor

D. **Oct.Goga** / cenzura !/

Bentoiu , Călinescu - intervenții

/ Regimul cenzurii .

/ Confiscarea cuvântării lui Maniu !

/ Constituția : libertatea parlamentară

-Parlament : libertatea deplină ; iresponsabilitate

-Presă : libertate controlată ; responsabilitate

E. **Gh.Brătianu** / comunicare la "Sumar" /

/ Asociere la Comunicarea lui Șeicaru

/ URSS = antirevizionism la Geneva ; iredentism la Moscova și Kiev

/ Echivocurile Moscovei acoperite de cenzura românească ?

/ Eroarea subsecretarului de Stat Bentoiu.

a)Șeicaru:

«Nota din " Curentul"»

#Ravagiile cenzurii

[LD : 14 sept. 2003 .E pisodul este destul de enervant, greu de scris încât să se înțeleagă, încât am folosit și eu culori : **albastru pentru textul apărut , gri pentru cel cenzurat.**

În principal ,fuseseră cenzurate acele pasaje care conțineau vreo **aluzie la garantarea hotarelor României de către URSS, la limbajul dublu** folosit la Geneva și Moscova;la **propaganda Kominternului .**

LD o precizare : **textele din Monitorul Oficial nu puteau fi cenzurate**,de aceea **Șeicaru aduce cazul în parlament.**

LD:încă o precizare :ziarul "**Zorile**"(cel din Botoșani?) , nu cumva era a **Frontului Național Antifascist** , organ "legal" editat de PCR?]

" D-lor deputați, **m-am simțit obligat** față de această manifestare neașteptată și în deosebi de plăcută și de liniștitoare pentru îngrijorările noastre - veți vedea dvs ulterior legitimitățile îngrijorărilor noastre - de a publica **o notă de comentariu .**

V-o citesc în întregime și vă iau pe dvs drept judecători ,dacă în cuprinsul acestei note dictate de mine și apărută în ziarul "**Curentul**" ,există o singură frază , un singur cuvânt , o singură silabă numai,în care nu s-a **repectat suficient acea cuviință** care trebuie s-o avem față de **reprezentantul unui Stat** cu care ne găsim în raporturi de bună vecinătate .**lată nota**

< DI Mihail Ostrovski , ministrul sovietelor la București , a scris un articol care a apărut ieri în "Zorile" . Acest articol reflectă un optimism pe care nu-l împărtășim [Atenție LD !]

în ceea ce privește situațiunea internațională , ca temperatură a păcii.

DI Ostrovski , după ce vorbește de fruntariile României în cadrul Micii Înțelegeri scrie :

" Sprijinindu-ne pe marea Franță , leagănul tradițional al idealului de pace și de umanitate , Mica Înțelegere , unită corp și suflet , răspunde astăzi tuturor veleităților de agresiune prin cuvintele bărbătești rostite de omul de Stat român , șeful Partidului Național -Liberal , CIBrătianu : <pe aici nu se trece ! >

Foarte frumos. Suntem de acord.Articolul continuă :

<Foarte frumos : dar dacă acestea sunt sentimentele țării pe care o reprezintă d-l Ostrovski , noi găsim că în locul atâtor cuvinte ar fi fost mai bine [Atenție LD !]

ca Sovietele să ofere României mai puține prilejuri de neîncredere. >

[Cenzurat :]

În orice caz, **articolul publicat de ministrul Sovietelor**, nu poate avea pentru noi decât o **singură semnificație** : că **implicit integritatea hotarelor înseamnă și recunoașterea intangibilității hotarelor noastre de la Nistru** - vorbim de o **recunoaștere fățișă**, nu de una **lăsată la subtilitatea de interpretare a definiției agresorului**, interpretare ce poate oricând înlesni **controverse și menține un sentiment de incertitudine**, **corolarul firesc al echivocului** .> **Pasajul acesta a fost cenzurat** .

Mă rog, este ceva **subversiv**, ceva **ofensator**, în el ? Mai departe am spus :

<Nădăjduim că acest articol este o prefață la o precizare care a întârziat suficient de mult .>

Și acum vine un alt pasaj iarăși suprimat :

< Care să legitimizeze din partea noastră **suspiciunea** în ceea ce privește **conținutul de sinceritate** a **declarațiilor ce se fac cu ocazii festive**. >

Mai departe am spus : **<Raporturile de prietenie implică și o precisă delimitare a suveranității Statelor ce se găsesc în raporturi de amicitie >** - cum este cazul, cel puțin principal, cu Rusia .

< Este foarte probabil , că **ministrul Sovietelor, dl.Ostrovsky**, va fi desprins acest adevăr , care , de altfel, nu avea nevoie de trecere de atâta timp , ca să impună chiar și unor nebuloase, **concepțiunea de drept național burghez are hotărnicii verticale** ,adică **Statul formează un întreg** , în care **se contopesc diferențierile de clase**, care sunt de strictă interpretare internă. **Concepția sovietică** , în raporturile dintre State , **este pe planul orizontal** .De aici **internaționala proletariatului** , pentru realizarea **republicii universale sovietice**.>

Pasajul acesta a fost scos.

< A stabili raporturi de drept internațional , în cadrul concepțiunii naționale a Statelor, înseamnă implicit că **renunți la viziunea orizontală** .>

Și acum **urmează un pasaj care a fost iarăși tăiat** , **pentru care militează Cominternul** .

- **Octavian Goga (PNC) : "Nu se poate scrie despre Comintern. Este tabu !"**

-**Pamf.Șeicaru** : **< Repetăm** , însă, că **luăm act cu plăcere de articolul d-lui Ostrovsky**, în măsura în care **acest articol prefătează o concesie față de concepțiunea noastră de Stat** **și așteptăm urmarea**. > **Acest ultim rând a fost tăiat** . "[-----]

Șeicaru / 4 dec.'36

...Tactica struțului.

A fost surprins că i-a fost cenzurată Nota .Credea că este o simplă scăpare din vedere. Și-a adus aminte de o **anecdotală** : odată, președintele francez **Falli`eres**, trecând pe un **coridor la Ellysée** , a **văzut o santinelă** și l-a întrebat **ce consemn are**. Santinela i-a spus că **păzește coridorul** .Interesându-se, președintele a aflat că , **pe vremea mareșalului MacMahon** **fuseseră vopsiți pereții culoarului și santinela fusese pusă acolo, pentru aceasta**.

"Ei bine, **se prea poate să fi rămas vreo santinelă** , **un consemn uitat și la cenzură** și rog pe dl. **ministru de Interne [D.Luca]** și pe dl **subsecretar de Stat Bentoiu**, **să revizuiască consemnele** , dat fiind că **refuz să cred că Partidul Liberal se poate solidariza cu această concepție** care - iertați-mi expresia - **are ceva din tactica aș zice din cugetarea struțului ; bați capul în nisip și te-ai asigurat !** [.....]

b)Bentoiu :

(Subsecretar de Stat la Ministerul de Interne)4 dec.'36

☛**Comunicarea lui Șeicaru** .

/**Competența ministerului de Externe**

" D-le președinte, d-lor deputați, **sunt atât de acord cu finalul cuvântării d-lui Șeicaru**, **încât ați putut observa că l-am aplaudat și eu**.

D-sa vorbea de **un consemn** și de o **santinela uitată** pe un culoar , pentru a păzi o **vopsea**, pe

care nici **nu încerc s-o ghicesc** , pentru că ar fi deplasat .

"Rețin din cuvântarea d-sale că d-l **Șeicaru s-a ocupat de două chestiuni** bine distincte și **mă surprinde** că pe amândouă le-a adresat **Ministerului de Interne**.

"D-sa v-a prezentat **o foaie cu harta Basarabiei** , mijloc prin care - zice dl Șeicaru - **se face iridentă rusească** , împotriva pământului sfânt al Basarabiei.

D-sa v-a mai prezentat **un tratat de geografie** scris de un profesor de la Institutul din Moscova, "**Journal de Moscou**" de la 1 decembrie 1936, **cu harta politică administrativă a URSS**.

O serie de **mijloace** prin care - spune d-sa - **se întreține iridentă împotriva pământului Basarabiei "**

-**Tilică Ioanid** (PNC) : "**Journal de Moscou**" se cumpără în București ;este liber de cenzură. Este de vânzare la orice chioșc.

-**Bentoiu** : În această privință, permiteți-mi , dle Ioanid,să **vă contrazic.Nu a fost presă mai cenzurată, mai oprită și mai confiscată, decât presa rusească.Și este firesc să fie așa,** pentru că , într-un **Stat cu o ideologie socială absolut incompatibilă cu ceea ce gândim noi** asupra organizării Statului,în **coloanele presei rusești** ,se scriu **lucruri care nu trebuie lăsate să treacă granița.**(Aprobări.).**De aceea, indulgența, pe care dvs o atribuiți în chip gratuit cenzurii , este de domeniul fanteziei. "** (Aprobări la majoritatea PNL)

[Bentoiu](#) / 4 dec.'36

/Competențele cenzurii

" **Toate aceste fenomene** , petrecute pe teritoriul unui **Stat vecin**,cu care **ne găsim în raporturi perfecte de bună vecinătate** ,în clipa de față,**nu știu în ce măsură pot fi atribuite factorilor hotărâtori ai conducerii acestui Stat vecin.Nu știu în ce măsură poate acest Stat să fie solidarizat cu aceste fenomene** ,cu care conștiința noastră națională nu se împacă .

Însă, **chiar dacă ar fi adevărată** , aceasta constituie privitor la care , eu, subsecretar de Stat la Ministerul de Interne, ridic d-lui Șeicaru ,o foarte precisă **excepție de declinare de competență. Zadarnic îmi adresați mie asemenea chestiuni.Pentru chestiuni de asemenea natură, adresați-vă d-lui ministru al Afacerilor Străine.**Prin urmare , **mă voi ocupa de celelate chestiuni , care intră în atribuțiile mele,** și această **precisă delimitare de atribuțiuni** , o cred , pentru o bună metpdă, necesară ,pentru a ști **la ce trebuie să răspund și la ce fel de răspuns** vă puteți aștepta de la mine."

[Bentoiu](#) / 4 dec.'36

#Ostrowski versus Șeicaru

[LD :răspunsul lui **Bentoiu** este responsabil, **competent , dar conjuncturist.Și indiferent de forma sa, este o mostră din ceea ce Șeicaru numise, pe drept cuvânt, " politica struțului" , linie introdusă de Titulescu privind raporturile cu URSS.**

Nu spun că era de rea credință ;nu spun că era falsă ; nu spun că era ipocrită .**Era doar naivă. Istoria , peste timp, va da dreptate "circumspecților" , "scepticilor"]**

" În ce privește **cenșura**, au fost **două articole** :

unul scris de dl **Ostrowski** în ziarul "**Zorile**" , cu prilejul sărbătorii de 1 decembrie și la acest articol a răspuns d-l **Șeicaru** , printr-un articol apărut în "**Curentul**" .

"**S-au cenzurat unele pasagii** din acest articol , și singurul lucru pe care l-ar putea spune dl Șeicaru , este că **serviciul cenzurii a făcut o excesivă aplicare a unei norme** ,emanată de la minister,**pe care o voi preciza și care este perfect justificată.**

" **Ce spunea d-l Ostrowski** în articolul său ,**ce spune și ce nu spune** - fiindcă în articolul din "Curentul" **dl Șeicaru nu-i reproșă d-lui Ostrowski ceea ce scria** în articolul din "**Zorile**"

-era de acord cu d-sa și nu se putea să fie altfel-**îi reproșă însă ceea ce dl Ostrowski refuzase să scrie.**

" În adevăr, d-lor deputați, în acest articol,dl **Ostrowski găsește justificată dorința noastră de pace-** și cred că suntem de acord cu toții că suntem un popor pacific ,că nu vrem război cu nimeni.**DI Ostrowski mai subliniază imperativul păcii** ,pe care îl repetăm de atâtea ori ; **intangibilitatea tratatelor** , care ne asigură **intangibilitatea frontierelor noastre** -și iarăși cred că suntem de acord - și , în sfârșit, **justifică independența Statului nostru** ,apărată de fiecare dintre noi.

"D-lor deputați, **articolul d-lui ministru Ostrowski**, cred că nu exagerez dacă spun, **că ar fi putut fi rostit cu prilejul sărbătoririi zilei de 1 decembrie**, de la această tribună, **de oricare din reprezentanții Statelor Micii Înțelegeri.**

" Dar d-lor, **ce spune dl Șeicaru în articolul d-sale ? Nu spune : mulțumesc d-lui Ostrowski** pentru sentimentele care se degajează pentru țara mea, din articolul d-sale, pentru conținutul de idei al acestui articol, care nu face decât o subliniere a politicii noastre externe, afirmată de toți factorii hotărâtori ai acestei țări. **DI.Șeicaru spune : dta ,d-le Ostrowski, în acest articol, recunoști implicit intangibilitatea hotarului nostru de la răsărit ;** articolul este foarte bun , **dar are cusurul că nu recunoaște această intangibilitate și explicit, pentru a nu mai lăsa controversă în jurul definițiunii agresorului....**

[Bentoiu](#) / 4 dec.'36

-Rigorile cenzurii

[Șef cenzură - col.Hotineanu ; directive și control - A.Bentoiu.]

" Ei bine, d-lor, **din acest articol s-au tăiat câteva pasagii.D-l Șeicaru**, n-a făcut, **cum este obiceiul la cenzură** - cel puțin de când **șeful cenzurii este dl colonel Hotineanu și de când la cenzură se lucrează sub ordinele mele** - **să fi luat telefonul și să mă întrebe : aceste fraze merg ? această frază trebuie tăiată ?** Mai cu seamă, d-lor, că **dl col Hotineanu obișnuște** ca, ori de câte ori un articol poartă semnătura unui ziarist de mare talent- și în această situație îl situez eu pe dl Șeicaru - **să ia telefonul și să încerce**, în bună înțelegere, **să facă pe autor să recunoască**, de bună credință, **că sunt unele asperități în articol, care trebuie înlăturate.** Era tocmai cazul, d-lor, fiindcă **la cenzură noi am dat următorul ordin : tot ceea ce ar fi de natură să arunce o umbră asupra excelentelor raporturi cu Statele cu care ne găsim în relațiuni de bună vecinătate, să nu fie lăsate să apară în cotidienele noastre.**

"Erau acele fraze din articolul d-lui Șeicaru, **încadrabile în această normă generală ? Aceasta este problema și la aceasta pot și trebuie să răspund.Toate celelate chestiuni** - încadrarea problemelor de **politică externă, în orizonturi istorice**, suprasensibilitatea **sentimentului național** pe presupuse **incertitudini și atitudini neleale** din partea unui Stat vecin - **nu mă privesc pe mine.** "

[Bentoiu](#) / 4 dec.'36

#Între amor propriu - sentimente naționale - diplomație.

"Ei bine, **din articolul pe care l-ați auzit, pe care vi l-a citit dl Șeicaru**, dar cu privire la care - pentru că tonul face muzica ! - **dl Șeicaru, cu multă artă, a alunecat ușor, s-au tăiat următoarele calificative :prilejuri de neîncredere ... echivocuri... sentimente de incertitudine... mefiență și incertitudine... în ceea ce privește sinceritatea statului rus.**

Prin urmare : **mefiență, suspiciune, neîncredere, lipsă de sinceritate ș.a.m.d.**

Serviciul cenzurii a interpretat că aceste calificative, plasate într-un articol care, la rândul său, **comentează alt articol, al cărui conținut era în deplin acord cu tot ceea ce gândim cu toții** asupra problemelor care ne interesează, **trebuie să fie suprimate. Și le-a suprimat.**

Eu cred că dl deputat Șeicaru, **nu trebuie să dea prea multă importanță și să pună amor propriu gazetăresc** cu privire la această chestiune...

-**Pamfil Șeicaru** : Ferească Dumnezeu !

-**Bentoiu** : ... fiindcă în definitiv, **dintre articolele pe care zilnic ni le oferă dl Șeicaru și în care ne dă prilejul să-i apreciem și talentul și cultura, nu acesta este unul la care trebuie să țină prea mult.Eu îl felicit pentru sentimentele d-sale de bun român,și îl rog să recunoască în momentul actual al politicii internaționale, în momentele acestea de supremă tensiune, este necesară atitudinea de prudentă și preocuparea conștientă de întreținere a celor mai perfecte raporturi de bună vecinătate cu Statele cu care ne găsim în bune relațiuni.** (aplauze la PNL)

-**Pamfil Șeicaru** : D-le președinte, **așteptăm clarificarea necesară din partea d-lui ministru de Externe**, fiindcă, **sub nici o formă, eu nu pot admite ca mâine să mi se spună : < ești aliat cu mine > .Cum pot să merg aliat, când am amintirea teribilă a lui Sturmer și ale tuturor relațiilor noastre cu Rusia, în trecut ?Să se clarifice.** Nu am nimic împotriva ; să fim prieteni, să fim tovarăși, ca să întrebuițez un cuvânt obișnuit, dincolo de Nistru.Dar

întovărășirea presupune o cinstită recunoaștere a delimitării drepturilor și a patrimoniului național. Atâta am avut de spus."

c) Octavian Goga (PNC)-Bentoiu

[LD: Goga, ca fost ministru de Interne își etalează concepțiile. El nu este contra cenzurii, ci, pur și simplu, ar vrea ca anumite lucruri să fie cenzurate și din M.O. !

Se confirmă astfel ce spunea lamandi că cei ce făceau tapaj cerând "libertate fără responsabilitate", ajunși la putere, ar fi fost și mai severi cu regimul libertății .

▫ Regimul cenzurii .

- **N. Săveanu** : dl deputat Goga are cuvântul

- **O. Goga** : "Dle subsecretar de Stat **Bentoiu**, dvs ați fixat oarecum aici atribuțiile cenzurii .

Îmi pare că dvs ați clasificat subiectele asupra cărora **cineva se poate pronunța** și asupra cărora **nu se poate pronunța**. O mică chestiune, ca să știm și lucrul acesta : **ceea ce vorbim noi la tribuna parlamentară apare în Monitorul Oficial ?**

- **N. Săveanu** : Monitorul Oficial nu este cenzurat .

- **Goga** : Întreb aceasta fiindcă, după câte știu eu, în Monitorul Oficial trebuie să apară orice, în afară de lucrurile care dvs, cu consensul Parlamentului, credeți că nu trebuie să apară.

Și dacă apar în Monitorul Oficial, cuvintele noastre, pronunțate la tribuna Camerei, **de ce nu pot să apară și în gazete ?**

- **Bentoiu** : " Fiindcă Monitorul Oficial este citit, de obicei, de organele autorităților.

Monitorul Oficial nu este hrana zilnică pe care o alcătuiesc cotidienele pentru populație, și dvs știți că presa este aceea care determină curente de opinie publică.

Credeți în chip serios că Monitorul Oficial poate să influențeze această opinie publică ?

- **Goga** : " Eu vreau să arăt **un caz care mă privește pe mine personal**, și din care **se pot trage concluzii** și pentru alții. Zilele trecute am avut onoarea să rostesc la Camera **un discurs**, care nu cred că a avut darul să tulbure câtuși de puțin opinia publică.

Ce s-a întâmplat ? Din discursul meu s-a tăiat o parte.

() Comisarul regal Hotineanu

Dvs spuneți că dl. comisar regal Hotineanu, când se găsește în fața unor oameni pe care dânsul îi apreciază, **are amabilitatea să întrebe dacă poate să publice sau nu**.

"Eu am onoarea să-l cunosc pe dl Hotineanu de mult. Când eram ministru de Interne, **a fost sub ordinele mele** - era maior, comisar regal - **a lucrat sub îndrumările mele** ; am păstrat **bune raporturi**, am **o bună amintire** despre dânsul, **și totuși nu m-a consultat deloc ci pur și simplu mi-a tăiat o parte din discurs.** (ilaritate)

"Eu cred că oamenii, dacă sunt **serioși**, când vin la tribună, **rostesc lucruri serioase** și **gândesc ce vorbesc**. Elementul de spontanietate nu joacă un rol covășitor la cineva care vine la tribună și care **își face o problemă de conștiință** din ceea ce vorbește, având **sentimentul desăvârșit al răspunderii** cuvintelor sale. În orice caz, **eu mă prezint cu această armătură de conștiință** la tribună.

Confiscarea Maniu (Vinț)

[LD : nu am această **cuvântare a lui Maniu, de la Vinț**, care a făcut "valuri" Am însă referiri la ea, și ceea ce este mai important, faptul că a fost confiscată știind care erau "poruncile" cenzurii, cred că au deranjat atacurile la MSR]

- **Goga** : De aceea, **îmi vine foarte greu** să văd lucruri, pe care eu le-am rostit cu socoteală și chibzuință, **sunt tăiate apoi de cenzură**. Ele sunt **lăsate să apară în Monitorul Oficial**, dar **sunt interzise să apară în ziare**, deoarece acestea ar fi organele care îndrumază opinia publică. **Aceasta pare paradoxal**. Vă voi spune ce s-a tăiat căci nu știu dacă ați fost consultat în prealabil.

- **Bentoiu** : **Nu fac eu cenzura întregii prese**. **Cenzura lucrează**, în această materie, **încontinuu**, iar eu mă ocup și de alte lucruri.

- **Goga** : Ați luat și dvs **o sarcină prea grea pe umerii dvs**. Este totuși **curios să mi se amputeze mie din cuvântări**, părți alese de **oameni, care nu au nici o răspundere politică**.

Am vorbit de o chestiune pur politică arătând -mi părerea că ar trebui să se confişte o cunoscută cuvântare rostită într-o gară din Ardeal, **la Vinţ, de către dl Iuliu Maniu.**

-**Bentoiu** : **Şi cuvintele de acum vor fi tăiate de cenzură !** (ilaritate)

-**Armd.Călinescu** : **Atunci vom veni să vă cerem voie şi să ne arătaţi despre ce putem vorbi în Parlament.**

-**Goga** : Dl Călinescu are perfectă dreptate : **va trebui să ne daţi o listă ,pentru a şti şi noi quod licet şi quod non licet .**Noi vorbim aici între noi , în faţa ţării, ştim ce vorbim.

Cuvântarea d-lui Maniu de la Vinţ o cunoaştem cu toţii , căci a circulat prin toate mâinile. De ce tăiaţi atunci din ziar cererea mea de a se confisca această cuvântare ?

-**Bentoiu** : **Cuvântarea a fost confiscată, de altfel, de noi.**

-**Goga** : **De ce nu mă lăsaţi atunci să spun că, bine aţi făcut confiscând-o ?**" (ilaritate)

/Regimul Monitorului Oficial

-**Goga** : **Este paradoxal , ca aceleaşi lucruri să poată să apară în Monitorul Oficial ,pe care toată lumea îl citeşte, iat în alt ziar zilnic să fie cenzurate .**Mi se pare că această drămuire nu se poate justifica.

-**Bentoiu** :Deosebirea dintre *Monitorul Oficial* şi organele presei zilnice ,deosebirea de regim aplicată între unul şi celelate , are o justificare pe care o veţi înţelege imediat.

/"Iresponsabilitatea" cuvântului parlamentar

Libertatea , în coloanele *Monitorului Oficial* , **este reflexul libertăţii depline de cuvânt de la această tribună.**Dvs ştiţi că **toate manifestările** din această Cameră sunt supuse de **Constituţia** noastră , **unui regim aparte.**De pildă, orice manifestare , prin scris şi vorbă, în afară, **este supusă principiului responsabilităţii.**

De orice ai rosti aici, nu răspunzi. Aşa vrea Constituţia.

Prin urmare, **completa libertate , fără nici un soi de limită, şi iresponsabilitatea cuvântului rostit în Parlament .** Şi atunci, *Monitorul Oficial* care - în ce priveşte dezbaterile parlamentare - este **prelungirea activităţii ,**fixarea în scris a activităţii acestui Parlament , trebuie să fie supus aceluiaş regim **sustras regimului de drept comun.**

Monitorul Oficial este logic să fie **supus acestui regim ,** fiindcă **eu nu înţeleg de ce dvs nu faceţi o netă diferenţiere între acest organ oficial şi între restul presei.**

Eu cred că *Monitorul Oficial* nu este citit de d-ta şi nu-l citeşte regulat nimeni ;**dar cel dintâi lucru pe care-l faci dimineaţa,este să consulţi ziarele** cu privire la acea parte din ele care te interesează.

-**NNSăveanu** : **Monitorul Oficial este oglinda fidelă a dezbaterilor parlamentare .**

-**O.Goga** : Dle ministru eu cred, numai că **lucrurile trebuie să fie privite sub raportul utilităţii practice ,** iar nu sub raportul subtilităţii juridice.

-**Bentoiu** : Nu este o subtilitate juridică ,**este o realitate precisă, fixată prin Constituţia**

[----]**D-ta îmi dai sfatul să tai şi în Monitorul Oficial ?**

-**Goga** :Nu , eu cred că ar fi logic însă să tăiaţi şi la *Monitorul Oficial* **lucrurile care sunt indezirabile ,** din punctul de vedere al utilităţii practice ,pentru opinia noastră publică.

-**Bentoiu** : Desigur, **sunt anumite necuviinţe care se petrec în anumite gări [Maniu !] , care nu se petrec aici. Acestea merg la gazetă , iar nu la Monitorul Oficial.**[-----]

Nici măcar prin aluzii nu trebuie să reedităm aşa ceva.

-**Goga** :Eu cred că , **aţi instituit cenzura ca să feriţi opinia publică** de infiltraţiunile unor anumite **idei sau numite aluzii ,** care sunt **subversive şi antipatice.**Dacă este aşa, **tăiaţi şi la Monoitorul Oficial, cum tăiaţi la toate gazetele. ...**

d)Gh.Brătianu / 8 dec.'36

≡Asociere la Comunicarea lui Şeicaru

[LD : protocol parlamentar : în debutul fiecărei şedinţe, se citea **sumarul şedinţei trecute .** Pe marginea **Sumarului** se admiteau scurte intervenţii , asocieri sau proteste,care aşa se chemau : **" La sumar"]**

-Petre Gheață (vicepreșed.) : **DI Gh.Brătianu are cuvântul la Sumar**

-Gh.Brătianu : " D-le președinte, d-lor deputați, din motive independente de voința mea, **am lipsit de la ședința trecută** în care dl deputat **Șeicaru** ,comentând un articol al d-lui ministru **Ostrowski** apărut recent în ziarul **Zorile** ,a adus **unele precizuni** cu privire la **legăturile noastre cu sovietele și tocmai la lipsa de precizuni pe care o constata** în aceste legături ,cu privire la **chestiunea fruntariilor noastre** ,d-sa a adus drept dovadă **unele publicațiuni oficiale.** "[-----]

Gh.Brătianu / 8 dec.'36

#Echivocul Mocovei acoperit de cenzura românească ?!

[LD : am mai scris undeva ... dar mereu îmi revin mărturiile **zilelor tragice trăite de Brătianu în pușcăriile comuniste**, moartea lui...Și dureroasa confirmare a avertismentelor lui în **1940 și 1944...** și **tribulațiile privind Trataul cu Rusia și Ucraina actuală**, după revoluția din 1989 **Cum , nu este asta o fatalitate a istoriei ! ? Nu este un blestem ?!**]

" Și am fost , evident , mirat , văzând că cenzura -care , recunosc ,este poate mai puțin severă azi decât înainte -**a scos totuși din coloanele ziarului nostru** , vineri [4 decembrie ?], o frază ca aceasta : **< Gesturile de prietenie din partea reprezentanților Sovietelor nu pot avea nici o valoare pentru România , atât timp cât echivocul Moscovei față de noi , nu va avea sfârșit .>**"Știu , d-lor deputați, **sunt**, desigur, și acum **unii binevoitori care vor susține că am folosit acest prilej pentru a face o nouă manifestație de dușmănie** la adresa vecinilor noștri de peste Nistru. [-----]

#Articolul lui Ostrowski:invocarea lui Stalin

#Eroarea subsecretarului de Stat Bentoiu.

[LD : se simte **ranchiuna** pentru **"ramura" tătărăsciană ? Poate** .Dar , dacă în alte momente eu am avut o mare admirație pentru Bentoiu,atunci , pe acest subiect, a fost neinspirat. Iar în istoria eternă , intră Gh.Brătianu.....]

" Este totuși **o latură a chestiunii** , pe care , înainte de a încheia aceste observațiuni ,**trebuie să o ating**, oricât de neplăcut ar fi să discut , de la această tribună ,**manifestările reprezentantului unei puteri străine în țara noastră.**

" Când am citit desbaterile ședinței trecute, am văzut **observațiile d-lui subsecretar de Stat Bentoiu**, care a declarat **<Articolul d-lui Ostrowski ar fi putut fi rostit cu prilejul sărbătoririi de la 1 decembrie , de la această tribună,de oricare dintre reprezentanții Statelor din Mica înțelegere >**

" Tocmai aici **trebuie să ne înțelegem**.Articolul d-lui Ostrowski -pe care l-am citit cu toată atențiunea -are unele **pasagii în favoarea libertății în pace și muncă ,de care m-am bucurat .** **Articolul d-lui Ostrowski cuprinde însă și unele aluziuni la focarele de incendiu care există astăzi în Europa** și împotriva cărora **ar trebui îndreptată acțiunea Micii Înțelegeri.**

<Aceste focare - ne spune d-sa - au fost definite în primăvara trecută [1935] ,cu o precizie matematică de șeful nostru Stalin într-un **interview** acordat unui ziarist american.> [-----]

Cazul Ostrowski / 4 , 8 dec.'36

29.)Practica guvernării prin decrete-legi,dec.'36

/Ionel Pop (PNT),Întrebare lui Tătărăscu ,10 dec.'36

(DAD, MO 8, șed. din 10 dec.'36 , p. 168-170)

[LD : **Ionel Pop**, era **nepot de soră lui Iuliu Maniu**(Elena Maniu) și **cumnat cu Zaharia Boilă** (căsătorit cu sora lui Pop?) .Având în vedere loialitatea nepoților față de Maniu,este de presupus că el transmitea ,în fond, **opiniile lui Maniu** , de obicei absent din Parlament.

Întrebarea este o dovadă de scrupuloasă cercetare (puricare) a *decretelor-legi*, pentru a surprinde]

" D-le președinte, d-lor deputați, am onoarea să întreb pe dl președinte al Consiliului de Miniștri să binevoiască să răspundă la următoarea chestiune :
Ionel Pop / 10dec.'36

#Relaxarea suspectă parlamentară .

"După o neturburată **vacanță de șapte luni**, în cursul căreia **nu s-a ivit nici o problemă de Stat**, de natură urgentă, care **să fi necesitat convocarea unei sesiuni extraordinare** ,
Corpurile Legiuitoare se găsesc întrunite de aproape o lună ,în sesiunea lor ordinară.

" **Camera** , în acest răstimp ,a cunoscut **doar câteva zile de animație** și de interes, acelea în care s-a făcut **alegerea Biroului** ,ca **restul timpului să fie petrecut în vacanță**, în urma **epuizării comunicărilor și a lipsei de obiect** , în ordinea de zi.

" **Nu suntem admiratorii freneziei de legiferare** și credem că **veșnicile modificări**,la care sunt **supuse chiar și legile de temelie** ale Statului nostru, contribuie mult la **nesiguranța de drept** în care trăim , iar pentru aceste **ședințe sterpe** poate am găsi **o explicație** mulțumitoare în **starea de epuizare a guvernului și a Partidului Național Liberal** , după **nesperat de lungă guvernare** , pe care acum o încheie." (aplauze la PNȚ)

Ionel Pop / 10dec.'36

#Abuzurile executivului

/"Decretele legi" "interesate"

[**LD** : Încerc și eu să detectez oarecari "*conflicte de interese*" între aceste două mari partide. **Concluziile sunt foarte dure**,vorbind despre **surparea regimului constituțional,ompromiterea regimului parlamentar, substituirea legislativului de către puterea executivă .**]

"Am putea găsi această explicare, dacă nu am răsfoi colecția "**Monitorului Oficial** " din ultima vreme, **pentru a vedea că fabrica de legi funcționează cu sârguință** ,doar i s-au schimbat tiparele .Într-adevăr, **în cursul vacanței parlamentare** ,dar mai ales - și acesta este ceea ce poartă toată semnificația - **în pragul deschiderii sesiunii** actuale a Corpurilor Legiuitoare ,**galeria normelor noastre de drept s-a îmbogățit cu o serie întregă de decrete-legi**, de cea mai mare importanță, **care pervertesc monstruos funcțiunile într-un regim constituțional parlamentar.**

Ex.**Decretul-lege** pentru **simplificarea serviciilor publice** , din 9 iul.'34 ,din care s-a născut faimoasa **Lege din 18 apr.'35** , care a ratificat atât acel decret ,cât și **Decretul din 13 nov.'34** (ierarhizarea) , care la rându-i trecea peste puterile Legii din 9 iul.'34 ,**răpind Corpurilor Legiuitoare dreptul esențial de a hotărî** modul de organizare internă a serviciilor publice (aplauze la PNȚ)

În răstimpul **vacanței parlamentare** , **încălcându-se drepturile Corpurilor Legiuitoare**, s-au promulgat **o serie de Decrete regale** ,tratând chestiuni de **organizare de temelie a administrației publice.**

Ex.Monitorul Oficial din 26 mai, 22 aug, 14 oct, 2, 12, 13 și 14 nov. ,**decrete** cuprinzând sute de articole , privind **organizarea ministerelor** :Lucrări Publice, Muncii, Sănătății , de Interne, Agricultură , Educație Națională , Război

Toate aceste **chestiuni fundamentale de organizare** a Statului,care **intrau în competența Corpurilor Legiuitoare** ,**au fost răpite de puterea executivă** ,fiind soluționate prin **decrete-regale** ,în temelia **art. 7** din **decretul-lege** din 13 nov.'34 (aplauze la PNȚ)

Ex. **Decretul-lege** din 14 nov.'36 , înființează și organizează **Ministerul Aerului și Marinei** , lucru cu nepuință de admis , chiar potrivit acelu art 7 al decretului din 14 nov.'34

lata deci Corpurile Legiuitoare degradate la rolul de instituție care **nu-și poate compune o ordine de zi de lucru**,și , în același timp , **puterea executivă se organizează ,fără ca Parlamentul să aibă nici măcar platonical drept al ratificării ulterioare** .

Ex. La sfârșitul sesiunii trecute am votat o modestă **Lege pentru asigurarea și menținerea echilibrului bugetar în exercițiul '36 -'37** , cu 3 articole (M.O., 7 apr.'36)

Titlul "blajin" pentru soluționarea unor chestiuni urgente în vacanța parlamentară.

În timpul verii, nu a fost cazul, decât pentru chestiuni minore.

Deodată, cu câteva zile înainte de deschiderea Parlamentului, se prorogă deschiderea sesiunii cu o lună (de la 15 oct. la 15 nov.) în schimb, se trezește adormita "urgentă" și năpădesc

Ex. **14 decrete -regale** întemeiate pe **legea din 7 apr.'34** : înființarea timbrului judiciar ; introducerea și utilizarea zaharinei ; și **o avalanșă de modificări la legi de bază** : la legea judecătorească ; **încurajarea industriei** ; legea minelor ; emigrarea turcilor din Dobrogea ; înființarea caselor de împrumut și amanet ; **scutiri de taxe și impozite** pentru 3 mari societăți (Fabrica Metalurgică , Uzinele metalurgice Copșa -Mică, SET)

Aceste chestiuni nu mai puteau aștepta câteva zile când "**au dormit " 6 luni ?!**

-**Virgil Madgearu** : **Nu sufereau lumină, amânare , da !**(aplauze la PNȚ)

-**Ionel Pop** : Aceste **decrete , lovite de suspiciune**, prin aglomerarea lor în prag de sesiune parlamentară, **par cel puțin străinii** .Ex. Art. special de modificare a **legii minelor** ...

-**dr.I.Costinescu** (ministr.Sănătății) : **Sunt procese în curs de judecată prin care Statul pierde miliarde . Până la modificarea legii, trebuiau să se oprească aceste procese , toate în dauna Statului** (aplauze la PNL)

- **I.Mihalache** : **Cum este posibil ca Statul să nu fi observat de 3 ani că sunt afaceri în dauna Statului ?!** Să fi venit cu legea în chip normal, în timpul sesiunii obișnuite ! **Procesele datează de câțiva ani**. S-au judecat și la Casație . **Trebuia să o faceți în timp util și la lumina zilei**

-**Costinescu** : Aceste procese **au apărut abia în ultimul timp** ; mai bine mai târziu decât niciodată .

-**Tiberiu Moșoiu** (subsecretar de Stat , Agricultură) : Măsura era justificată de **o jurisprudență** apărută la Înalta Curte de Casație , de care **instanțele trebuiau să țină cont** .

-**Mihalache** : **Eu sunt în opoziție și știam de un an, iar dvs , la guvern, nu ?!**

-**Ionel Pop** : Veți admite , d-lor miniștri , că am tot dreptul să **privesc cu oarecare suspiciune** , poate neîntemeiată, **acest decret** , aunci când **timp de 3 ani**, cum spunea Mihalache , **nu s-a luat nici o măsură** ; și ați venit cu ea cu **3 zile înainte de deschidere** ...

-**Valer Pop** (ministr.Industrie și Comerț) : **Eu sunt surprins** de intervența dvs la tribună , după ce **săptămâni de-a rândul** , prin oficiosul PNȚ, **ne-ați făcut reproșuri că nu apărăm interesele Statului**. Ori, prin decretul modificator, noi am apărut în cea mai largă măsură Statul.

-**Ionel Pop** : **Da ,cu o zi înainte de deschiderea Parlamentului !**

Ex. **Decretul** de înființare a **Caselor de împrumut și amanet**, care creează **monopolul acestui comerț pe 30 de ani** , în favoarea unui **grup misterios , zis " românesc "**-Cine este grupul ?

-Concluzie- întrebare

"Din toate acestea , se desprind următoarele constatări :

1.Cu toate jurămintele și asigurările de gândire constituțională și de credință într-un regim parlamentar, guvernul vrea să compromită acest regim, făcându-l să apară inutil, răpiindu-i-se drepturile și atribuțiunile ; apoi discreditându-l , prin aspectul lipsei de muncă serioasă , pe care îl prezintă Corpurile Legiuitoare . (vii aplauze la PNȚ)

2.Guvernul a pornit pe calea răpirii drepturilor puterii legiuitoare , în favorul puterii executive , desființând temelia constituțională a Statului nostru (vii aplauze la PNȚ)

3. Guvernul a utilizat paleativele din legile de la 18 apr.'35 și 7 apr.'36 , pentru a **reglementa prin decrete** unele chestiuni a căror serioasă și amplă discuțiune în Corpurile Legiuitoare **i-ar fi fost dificilă , neplăcută și a căror votare normală , poate , imposibilă**(vii aplauze la PNȚ)

4. Guvernul a ascuns sub mantia unor măsuri de mare urgență și necesitate de Stat, suspecte aranjamente de interes particular (vii aplauze la PNȚ)

Socotesc că **dI președinte al Consiliului de miniștri** , în asemenea împrejurări , **este dator să lămurească Camera** asupra situației în care s-a pus guvernul prezidat de d-sa , prin **adoptarea unor sisteme neconstituționale și lovite de toate suspiciunile "**

(aplauze prelungite la PNȚ)

-**P.Gheață** (vicepreședinte) : Se va comunica d-lui președinte de Consiliu

Ionel Pop / 10 dec.'36

30)Proteste parlamentare:Raportul -46 decrete -legi ,16 dec.'36

(DAD, MO 11, șed. din 16 dec.'36 ,la Sumar, p. 260-261)

[LD : Cu un an în urmă, tot Ghelmegeanu , ridică aceeași problemă a abuzului executivului cu metoda *decretelor-legi* , pentru a ocoli parlamentul. Acum, intervenția lui va prilejui un scandal în lanț, la care se vor încăera mulți politicieni .]

a)Ghelmegeanu:

S-a depus la Biroul Camerei , pentru ratificare , Raportul .El cuprinde **enunțarea titlurilor celor 46 de decrete -legi** , fără să se difuzeze textul lor ,nici în Cameră , nici în Comisii.

Acest lucru este inadmisibil.

-**Leon Scridon** (PNC- Goga) :se alătură obiecțiunii lui Ghelmegeanu .

b)Virgil Madgearu :

Este oare admisibil ca atunci când **guvernul este făcut** atent asupra unei **proceduri parlamentare complet inadmisibile** , să nu dea nici un răspuns ?

Se cere Parlamentului să voteze în alb ,pe baza unei simple înșiruiți de titluri **46 de legi de fapt** ,este posibil acest lucru ? Dacă este posibil, **închideți mai bine Parlamentul , desființați-l complet și puneți în loc mașinăria decretelor** .(aplauze la PNȚ)

Dar nu este posibil **jocul acesta ,pe care îl face încontinuu guvernul** cu Parlamentul.

Dacă vreți ca lucrările Parlamentului acestuia să mai fie respectate și ca regulile parlamentare să fie urmate de către noi, parlamentarii, **vă rog să nu vă bateți joc de Parlament în așa măsură și să binevoiți a avea respectul cuvenit față de el**

și a răspunde precis la întrebările pe care le facem noi pe baza **Regulamentului**

și a **practicii constituționale** , care mai este în ființă în această țară. (aplauze la PNȚ)

Cerem guvernului să ne răspundă "

c)Ict.col. P.Petrescu (PȚRadical -Iunian)

Se asociază și PRȚ la părerea PNȚ rugându-vă să păstrați neștirbit prestigiul Parlamentului , procedând după Regulament .

-**Take Slăvescu** (vicepreșed. Cameră) : dezbaterile nu vor începe până nu se vor distribui și textele decretelor -

d.)Mircea Djuvara (ministr. Justiției) -răspuns opoziției:

/ Raportul celor 46 de decrete -legi /

(DAD, MO 11, șed. din 16 dec.'36 , p. 261-263)

[LD : unde este adevăr și cine minte ? Atâta harță, lipsă de bună-credință și de bună voință . și suspiciune , cum dracu' să se mai guverneze ?!]

Djuvara / 16 dec.'36

-**Guvernul a respectat Parlamentul, procedurile .**

Raportul a trecut deja la Comisie ; el cuprinde **nu numai titlurile decretelor-legi** , ci și **numerele din Monitorul Oficial** cu care fiecare a fost prezentat .(proteste la opoziție)

Prin urmare ,**orice parlamentar poate să găsească aceste decrete în M.O.**

Mai mult, **s-au dus la Comisie toate decretetele** , ele **au fost cercetate și dezbătute** amplu, la discuții participând **chiar și deputați PNȚ.**

Nu crede că este bine că se tot reproșează guvernului ceea ce nu face !

" Instituția parlamentară , astăzi, este o instituție de bază în țara noastră și în toate actele noastre ar trebui cu toții să fim alături și să încercăm în tot chipul , nu numai să nu o discredităm, dar să o întărim . (aplauze la PNL)

-**M.Ghelmegeanu** :Deputații **nu sunt obligați să consulte maldărul de Monitoare Oficiale în care dvs , în decursul a 8 luni, ați publicat diferitele decrete -legi** . [-----]

"Față de noua practică , inaugurată de Djuvara , el ținea să prezinte scuzele lui " aceluși năpăstuit de ministru care a fost dl Valeriu Pop" , pentru că **Djuva , "cu atâta duioșie"** toată ziua vorbește de principii , pe care nu le respectă.

-**Djuvara** : "Guvenul și Biroul Camerei nu numai că **nu a încălcat nici un principiu parlamentar și de drept public**, dar au dat o dovadă de **o deosebită deferență față de Parlament** "Acest proiect este " **o lege de ratificare a unor decrete** ,pe care **guvernul este autorizat printr-o lege cu depline puteri să le dea și să le facă**.[----] decretele sunt deja în aplicare [---]**Pe vremea când era ministru Madgearu , nu era totdeauna respect așa de sfânt pentru Parlament...**

-**Madgearu** :**Noi nu am lucrat cu decrete -legi .** (aplauze la PNȚ)

-**Voci** : **Închiderea discuției ! Închiderea discuției !**

e)**Madgearu** :

" Evident că o asemenea discuție **ar conveni guvernului** ,pentru că **afirm cu anticipație că majoritatea decretelor -legi sunt ilegale** ,deoarece guvernul și-a încălcat cadrul competenței acordate de Parlament. (aplauze la PNȚ) sunt decrete -legi care **sunt adevărate fărădelegi , pentru că guvernul nu avea voie să le dea.**

" În Parlament suntem cu toții egali .În Parlament , nu se întreabă dacă cineva are competență juridică sau dacă are competență economică sau admnistrativă . **Parlamentul acesta este al votului universal și , în Parlament , se presupune că deputatul care ia cuvântul a studiat chestiunea după cum se presupune că ministrul cunoaște chestiunea.** [-----] **Lăsați discuția largă , este în interesul nu numai a prestigiului Parlamentului dar în interesul valabilității - în fața justiției - a decretelor care vor deveni lege după votarea Parlamentului "**

16 dec.'36

31.)Pr.de lege :ratificarea **46 decretelor - legi** ,18-19 dec. '36

/ **polemici privind procedura / considerații doctrinare / suspiciuni de interese / conflict dintre puterile în stat : legislativul dominat de executiv .**

(DAD, MO nr. 13, vineri, 18 dec. ; M.O.nr. 14, sâmbătă, 19 dec.'36)

*Vezi **fișier Parlament VIII***

a.) Leon Scridon (PNC)

/Grava atingere a parlamentarismului .

b.)av.Crăciun Șerbănescu (PNȚ)

/Abuzul decretelor-legi

c.) Radu Lascu (PNL-2)

/Batjocorirea regimului constituțional, parlamentar

d) Aurel Neguș (PNL-2)

/Compromiterea regimului democrat

e) Șefan Mihăescu (PNȚ)

/Batjocura sistemului parlamentar.

f.) Gr.Iunian (PRȚ)

/Nesocotirea instituțiilor democratice constituționale

g) I.Ianculescu (PNC)

/PNL și PNȚ - aceleași abuzuri

***Petițiunea pentru sistarea dezbaterilor**

h.) Virgil Potârcă (PNȚ) - la **Regulament**

/Pericol de dictatură

i.) V.Serdici (PNȚ) (p. 349)

/Apel la **Grupul H** din PNL pentru respingere

j.) N.C.Popescu (PNL-1)

/Apel la temporizarea dezbaterilor

k.) Virgil Madgearu (PNȚ)

/Apel la majoritate pentru respingere

l.) M.Ghelmegeanu (PNȚ)

/Sistemul **decretelor -legi = anticonstituțional , antidemocratic, antiparlamentar**

/Reformă parlamentară !

/Regim democratic - simțire democratică
/Decrete - legi = aberație parlamentară
m.) Mircea Djuvara (ministrul Justiției)
/Suportul și rațiunea juridică a *decretelor-regale*
/Latura politică
/Opoziția : obstrucția guvernării
/Apel pentru ratificare

a-l.)12 parlamentari din tot spectrul politic, protestează

**av.Crăciun Șerbănescu ,Șefan Mihăescu, Virgil Potârcă, V.Serdici, M.Ghelmegeanu ,
Virgil Madgearu** (PNT);
Radu Lascu ,Aurel Neguș (PNL-2);
Leon Scridon ,I.Ianculescu (PNC);
Gr.Iunian (PRT)
N.C.Popescu (PNL-1)

Mircea Djuvara- răspuns la proteste , 19 dec.'36

(ministrul Justiției) (p. 360-362)

[LD , 20 oct.2003. Țintă, paratrăsnet , a tuturor fulgerelor și criticilor care s-au năpustit
asupra acelu **Proiect de lege**, care cerea ratificarea a **46 de decrete-legi** ,
Hățișul de legi și decrete -legi pe care Djuvara le invocă ,sunt , pentru mine, năucitoare .
Dar , tocmai pentru asta, încerc să le înțeleg, pentru a putea aprecia]

Djuvara / 19 dec.'36

«Suportul și rațiunea juridică a *decretelor-regale*

"Față de **discursurile** pe care le-ați auzit și **acuzările grave** care s-au adus guvernului
și acestei majorități, și **spre a preveni**, de aici înainte , **discursuri de acest soi**,
cer cuvântul pentru a **lămuri lucrurile într-un mod obiectiv** ,
așa cum se cuvine într-o dezbateră atât de importantă "

Decretele -legi care se propun sunt date **pe baza a 3 legi** [LD:el invocă doar 2]:

I. **Legea de organizare și ierarhizare** a funcțiunilor și organizarea serviciilor
în administrațiile publice (13 nov.1934) , care a dat **depline puteri guvernului** ,
pentru a face **anumite decrete-legi** , supuse ulterior ratificării , până la 15 decembrie
a anului respectiv.Acest decret -lege (13 nov.'34) a fost **ratificat la 17 aprilie 1935**.
Art.7 a legii spune : < **Pentru fiecare minister, regie publică, casă autonomă, administrație
comercială, direcție specială sau instituție publică cu caracter administrativ , numărul și
denumirea direcțiilor, serviciilor, și birourilor, compunerea lor, precum și atribuțiile lor
se vor stabili prin decrete-regale , date pe baza unui Jurnal al Consiliului de Miniștri .>**

**Ce înseamnă aceasta ? Că dvs, prin această lege, ați dat puteri Consiliului de miniștri
să facă organizarea diferitelor departamente , fără termen, fără condiții.**

**El și-a făcut datoria și, conform indicațiilor dvs, a făcut organizarea ministerelor
prin aceste decrete -legi .Din această categorie sunt 10 decrete-legi(nr.34-43)**

Din deferență pentru Parlament, **guvernul vine și le supune ratificării Parlamentului .**

II. **Legea deplinelor puteri** (7 aprilie'36) .**Guvernul a cerut aceste puteri și ,
după o amplă dezbateră , dvs ați acordat aceste puteri** . Ce prevede legea ? :

<**Guvernul este autorizat să ia în timpul vacanței pe cale de decrete-regale, date pe baza
unui Jurnal al Consiliului de miniștri , orice măsuri ar fi necesare pentru menținerea și
asigurarea echilibrului bugetar [----] al doilea , pentru satisfacerea nevoilor neprevăzute , de
ordin financiar și economic , determinate de cerințele apărării naționale și de interesele
generale ale țării . >**

**Vedeți, așa dar, ce largi au fost aceste depline puteri , pe care dvs le-ați acordat guvernului
Cum să interpretezi o asemenea lege de depline puteri ? Ce a făcut guvernul ?**

**În loc să stea cu brațele încrucișate, cum așa de des a fost învinovățit de vocile opoziției, a
lucrat , a lucrat efectiv, și a venit cu acest volum de lucrări care reprezintă însași dovada**

preocupării constante a guvernului de interesele generale ale țării , **dovada muncii continue** pe care guvernul o depune pentru apărarea acestor interese ; **a venit cu decretele-legi** aici cuprinse și **astăzi vă propune o lege de ratificare a lor.**

Legea din 7 aprilie nu cuprinde alte condițiuni, decât aceea că **decretele-legi trebuie ratificate** **lată că guvernul le prezintă spre ratificare. Parlamentul le poate aproba sau respinge.**

În caz de respingere, trebuie să se ia în discuție respectiva legiferare.

Djuvara / 19 dec.'36

#Obstrucția opoziției

"S-a creat **o atmosferă intenționat foarte agresivă** împotriva acestei legi de ratificare .

S-a spus : este un **act de tiranie politică** ,este un **atentat adus parlamentarismului și câte și mai câte . "**

Se știe că după război, în țările cele mai democratice - Anglia, Franța , Belgia - s-a pus problema **întării executivului**, pentru **îndeplinirea unor însărcinări.**

"Este posibil ca **nouă să ni se aducă învinuirea că înăbușim parlamentarismului**

și că facem **acte de tiranie** ? Cred că **această acuzație** este provocată mai mult

din dorința de a face obstrucție și dificultăți guvernului ,decât din dorința obiectivă de a contribui la **progresul juridic și organic** al acestei țări.[-----]

Care este atunci crima guvernului ? De ce aceste încercări de **a se creia diversiuni și de a se provoca** , împotriva procedului guvernului,**o aversiune** care realmente nu este justificată ?

▫Realitatea celor 46 de decrete :

17 sunt referitoare la apărarea națională (furnituri de armament , fabrici de componente, industrii necesare înzestrării, echipamentelor militare , căzărmi , apărarea antiaeriană, organizarea portuară , cumpărarea de vapoare etc etc.) ;

17 sunt de natură financiară și monetară (reevaluarea stocului metalic al BNR , emisiunea monedei metalice, circulațiunea metalelor prețioase)

7 sunt legate tot de finanțele publice (destinația anumitor sume și împrumuturi) .

2 sunt de natură juridică ,(organizarea magistraturii și taxele la instanțele judecătorești, care se desființează, fiind înlocuite cu timbrul judiciar.) [-----]

"**Guvernul azi nu face decât să-și îndeplinească o înaltă îndatorire** , supunând reflectării dvs, **decretele-legi** pe care **le-a dat din însărcinarea dvs** , și este convins , **ca expomnent al dvs, al majorității, adică a Parlamentului, că nu-i veți refuza această ratificare "**

(aplauze prelungite la majoritatea PNL)

Ratificarea decretelor-legi / 18 -19 dec.'36

32.) Scandalul afacerii cu armament " Caranfil -Dorman ", 21 -22 ian.'37

Virgil Madgearu - întrebare, interpelare, replică .

Gr.Iunian -întrebare , interpelare, replică

Gh.Tătăărăscu - răspuns , contra-răspuns, contra-replică

(DAD, MO 17 și 18 , din 21 și 22 ian.'37)

Doc.integral -fișier Etică : Afacerea Skoda , Caranfil ...

[LD 21 oct.'2003. Poate că unele situații și zvonuri erau adevărate.Cum aceste afaceri erau legate de armată și erau puse sub supapa de cenzurare a chestiunilor militare ,greu să-mi fac o idee obiectivă.Am încercat cu "Skoda " și prea departe nu am ajuns...

Din partea lui Madgearu -străduința PNȚ de a găsi **o afacere "tip Skoda "** pe seama PNL , pentru a provoca, pe ultima sută de metri, căderea guvernului.

Din partea lui Iunian - perseverența în **a demola prestigiul ambelor partide** , și prin aceasta , **sistemul " rotativei" .**

Din partea lui Tătăărăscu - orgoliul de a-și apăra guvernul , de a-și prelungi guvernarea.

În rest , aceleași **mizerii și calomnii** , care au dominat dezbaterile parlamentare și ziarele de

scandal .Fișez doar câteva informații și conotațiile politice sau etice]

a.)Virgil Madgearu - intrebarea

21 ian.'37(p. 605-606)

...Consideră guvernul vinovat că nu a lămurit onest ce este cu **vânzarea de armament** vechi și cu **demisia lui Caranfil** .

-**Tătărăscu** : Este un **fapt divers, o diversiune**.Este profund regretabil că se vine cu asemenea chestiuni la tribună .

-**Madgearu** : Opinia publică știe că **s-a intenționat o asemenea afacere** ;că ea **nu s-a făcut** grație Serviciului de Siguranță care a pus mâna pe un dosar **cuprinzând și scrisoarea semnată de vicepreșed.Senatului, Ciugureanu** ;că **guvernul a mușamalizat scandalul** . Demisia lui Caranfil nu este **"un fapt divers "** !

-**Tătărăscu** : "**Nu suntem sub regimul Skoda, dle Madgearu ! S-au schimbat timpurile ! Ați mușamalizat dvs , nu noi ! Am să vă dovedesc imediat .**" (aplauze PNL)

[-----]

b.) Gr.Iunian - asociere la interpelare

(p. 607)

Gh.Tătărăscu a socotit că este **regretabil** să se vină **cu asemenea chestiuni la tribună**.

Toată lumea vorbește de "**chestiunea Caranfil**" , cu cauzele demisiei sale **Versiunile** circulă , unele sunt calomniile , altele sunt zvonuri .Nimeni nu este cruțat .**Guvernul trebuia să dea lămuriri** .Caranfil se bucura de o bună reputație,și guvernul a fost felicitat atunci când l-a inclus în guvern.De ce acum onoarea sa să fie pătată ? **Scoaterea unui ministru din guvern nu este un " fapt divers "** (precum mutarea lui Inculț de la Interne la președinție , sau a lui Valer Pop , de la Justiție la industrie).[----]**DI Caranfil** care **spune că a făcut-o cu știrea lui Tătărăscu** (ministr.Armamentului) ,a lui **Paul Angelescu** (ministr.Armatei) și a lui **Victor Antonescu** (ministr.Externe).Parlamentul vrea să știe care este adevărul ca să stabilească răspunderile .

-**Gh.Tătărăscu** : **Eu acopăr pe miniștrii mei și sunt solidar și când cunosc faptele lor, și când nu le cunosc și vă rog să luați pildă când veți veni dvs la guvern (aplauze la pNL)** **Va pune la dispoziție dosarele ; va cere dezbateri în Cameră ; se va vedea că s-a făcut mult zgomot pentru nimic**. Până atunci prezintă pe scurt chestiunea.

Ministrul Caranfil i-a adus la cunoștință **oferta** , prin **oct.'36** .Între timp a aflat că acel delegat intenționează să dea armamentul altui stat .Atunci l-a chemat pe Caranfil și i-a spus să nu mai facă afacerea.**Chestiunea s-a clasat** .

d.) Virg.Madgearu -dezvoltarea interpelării / 22 ian."37

(p. 628 - 634)

[LD : nici o dată nu mi s-a părut Madgeau mai penibil,mai pățimaș și mai plicticos]

Face considerații ironice privind persoana lui Dorman și tratativele lui Caranfil cu el ;

dă o serie de detalii tehnice privind categoriile de armament vizat ...

insinuiază în scandal pe Petre Bejan (subsecretar la Armamentului);**scoate din cauză** pe Daniel Ciugureanu ;**critică** faptul că nu s-a comunicat cauza demisiei lui Caranfil;**revine la manifestul " Uniunii Sacre a Brațului care nu iartă "** **află** că Dorman a fost expulzat (pentru că s-a dovedit a fi un aventurier) dar **pune la îndoială** formalitatea expulzării ...

acuză organele Siguranței că ascultă telefoanele , precum CEKA ...

conchide că **s-a ridicat să apere demnitatea națională** ,încălcată de guvern, pentru că nu **informează** opinia publică.

e)Grigore Iunian -dezvoltarea interpelării /22 ian.'37

(p. 638 -)

[LD:se putea ca Iunian să nu profite de acest prilej , pentru a-și reitiera **obsedanta lui preocupare : înlăturarea de la guvernare a celor două partide : PNL și PNȚ?**

"**Trebuie** neapărat ca **o schimbare în viața noastră politică** să intervină ;**trebuie** totuși ca **sanctiuni , și politice și morale , să se dea de aici înainte** .Dar pentru aceasta , **trebuie ca un regim parlamentar sincer** , să fie creat ,să se dea **posibilitatea realizării unui asemenea**

regim .Pentru aceasta , sunt sigur că **dezbateră aceasta va duce la un rezultat :** va duce la **înțelegerea că nu mai este posibilă această alternare la guvern a celor două partide**, în vremurile grele prin care trecem (exclamații ironice la PNL) , **alternanța aceasta a partidelor prietene , aparent adversare , dar permanente prietene și ocrotitoare unul față de celălalt** și cred în fine că se va recurge la **singura soluțiune , reclamată în fiecare zi de interesele superioare ale țării (mare ilaritate la PNL) , că se va ajunge în sfârșit la un regim , care să închege viață parlamentară reală, capabilă să dea sancțiuni și morale și politice ."**

f.) Gh.Tătărăscu :Răspuns la interpelări /22 ian.'37

" **Conchideam în ședința de ieri și ziceam : mult zgomot pentru nimic.**

Conchid pentru ședința de astăzi și zic : multă patimă și multă ironie, pentru puțin.

Voiesc să răspund în primul rând **celui care a mânuit** cu atâta meșteșug , cu atâta talent , ca totdeauna , **ironia [lunian] .Îi voi răspunde** , pe măsură ce voi răspunde și celui care **a mânuit** , tot cu atâta talent , **patima [Madgearu]**

Datoresc însă **d-lui lunian** , tălmăcirea unei constatări . Îl văd astăzi într-o ipostază în care de mult nu mă așteptam să-l ăd : **alături de dl Madgeru** ,combătând pentru aceeași cauză și pentru aceeași teză.

Doresc d-lui lunian , ca această **nouă ipostază** în care se găsește astăzi , să fie **începutul unui nou ciclu de desfășurare** , pentru partidul său **și îi zic ,și d-sale, și d-lui Madgearu: noroc ! într-un ceas bun cu succes și izbândă !** " (ilaritate , aplauze la PNL)

-lunian : "[-----] eu sunt în aceeași ipostază în care mă găseam și acum trei ani [-----] **dvs v-ați schimbat .Atunci erați acuzatori , acum sunteți acuzați**(ilaritate)

Cei care erau acuzați atunci, sunt acuzatori acum , și dacă pot să mai fie acuzatori acum, vina nu este a mea, întrucât este a dvs, și conștiința dvs vă va sili ori nu să o spuneți .

Rămâne să vedem . (aplauze la PRȚ) În ce privește pe mine, **nu-mi purtați de grijă.**

Nădăjduesc că nu voi mai avea prilejul să mai intervin în asemenea chestiuni.(aplauze la PRȚ)

-Gh.Tătărăscu : Eu persist în urarea mea. [-----] aceasta pentru dl lunian.

DI Madgearu a întrebuințat astăzi patima. Merg pe acest drum , **cu o singură condiție :**

chiar atunci când mânuiești patima, să nu pierzi din vedere să fii de bună credință . [-----]

Să dezbarăm tărâmul discuției noastre de tot ce a putut aduce patima , și **mai întâi faptele !**

Uneori, când ascultam pe dl Madgearu și pe dl lunian , dezbătând fiecare cu talentul său

această chestiune, **mă întrebam : ce discută și dl Madgearu și dl lunian ? Ce vor ?**

Pe cine acuză și de ce ? Ce s-a petrecut ? [-----]

lata ce spune **dl Caranfil** în **Referatul** înaintat la 30 dec. 1936 :

< Un domn **Manoliu** , însoțit de căpt.rez.**Albescu** , se prezintă la Subsecretariatul de stat

[---] **guvernul mexican este doritor** să cumpere material uzat de aviație [---] cum a cumpărat și din Cehoslovacia, Polonia și Germania,plătind în lire străine. [---] Aduc propunerea la cunoștința **g-ral Angelescu** care spune că nu este nici un impediment , **dar să iau avizul de la dvs** .[---]

Dvs -adică eu - mi-ați dat asentimentul [-----] Ca să vină în țară delegații ,spre a comunica precis ce doresc .>Tot ce firmă dl Caranfil aici , este integral exact . [---] și am mai adăugat ca să ia **avizul Ministerului de externe, și am arătat pentru ce motiv. [---]**

[---continuă cu detaliile, cu Dorman ,cu ofițerii , cu scrisorile , cu suspiciunile , cu cercetarea, cu oprirea afacerii] **Ce s-a găsit ? Nici un ofițer** - și o să declarăm spre marea mândrie a oștirii noastre - **din această afacere nu este bănuț nici un ofițer** (aplauze la PNL) [-----]

Și la această operă de muncă și jerfă , noi răspundem **astăzi în Parlamentul țării**

cu o discuție timp de 5 ore pentru a compensa **dosarele samsarilor internaționali !**

Vă întreb :**ce mentalitate , ce moravuri și ce concepție de Stat mai este aceasta ?**

(aplauze , bravo , la PNL) **Nici un ofițer , nici un funcționar ministerial , nu pot fi bănuți.**

[---] Ce se găsește ? **O scrisoare de comision** pentru niște **samsari bucureșteni , care n-au de-a-face nimic cu partidele politice** . Se mai găsește un document fantezist , care pomenește pe colaboratorul meu Bejan .[---]

*Notă :implicarea lui Ciugureanu

[LD .21 ian.2007.L-am cunoscut pe basarabeanul dr. Cigureanu , la fam.Chiriac.Bătrân ,

împreună cu alți basarabeni , strângeau documente și plâneau după pierderea Basarabiei. L-am reîntâlnit, după revoluția '89, la Memorialul de la Sighet, când renăscuse speranța. Fie și pentru că tot acest scandal a fost o "petardă fumigenă" aruncată de Madgearu și Iunian... chiar dacă voi aminti de incident , nu voi pomeni numele lui Ciugureanu.]]

"Rămâne ce ? O scrisoare, copia unei scrisori , privitoare la un prieten politic, copia unei preținse scrisori . [----] adresată lui Ciugureanu .

Ce era să caute Ciugureanu în această chestiune de elici, motoare și explozibile ?

La cine să fi mers ? [---- la 5 miniștri din **Delegația** ministerială pentru armată ; la 6 generali din comitetele armamentelor ; la 12 generali din comitetul superior al armatei ----]

Pe aceștia toți trebuia să-i convingă **doctorul în medicină Ciugureanu !**

Dlor , eu cred că **singura dvs scuză este patima pe care ați pus-o** la baza acțiunii dvs.

Dar nu văd **cum**, în chip serios, **se poate gândi cineva ,ca un doctor în medicină , fără nici o legătură** cu nici unul dintre noi, care avem cuvânt în această chestiune,**să fi putut să se lase cumpărat** pentru ca **să se ajungă la perfectarea** acestei grele și imposibile tranzacțiuni.

[----] Iată prin urmare , **desbrăcat de orice patimă și obiectiv discutând și examinând chestiunea , la ce se rezumă dosarul care a fost obiectul acestor două dezbateri.**

g)Virgil Madgearu (replică lui T.)

22 ian.'37[LD: nu se lasă Madgearu ! Câtă ranchiună, câtă suspiciune !]

"Noi știm și cum se pregătesc campaniile de defăimare , și cum se creiază atmosfera din jurul acțiunilor celor mai curate , dar nu avem deocamdată nici dreptul de a suspiciona , dar nu avem nici posibilitatea ca să luăm de bună credință toate aceste declarațiuni

asigurătoare și toate aceste auto-laude , de care se servește , oricând este vorba de înarmare, dl. președinte al Consiliului .**Să lăsăm ca viitorul apropiat , când o guvernare nouă va înlesni**

și apropierea altor ochi de toate dosarele , să vă dea certificatul pe care-l meritați .

[----] Aș fi putut să termin **dacă d-sa nu ar fi încercat să creeze o atmosferă , ridicând din nou un steag** .De obicei, dumnealor, în tradiția liberală, ridică steagul care se cheamă totdeauna tricolorul.; de data aceasta se cheamă **armata** .

Dar cine oare , în tot decursul acestei discuțiuni, a pus la îndoială armata ?

Nu a existat nici o suspiciune din partea nimănui [----- [-----]

Și atunci **ce utilitate poate să aibă această încercare de diversiune , această ultimă încercare de diersiune , pe care o servește dl președ.de Consiliu ?**

Una singură : tricolorul nu putea să fie ridicat , pentru că nu era în discuție nici o problemă economică , nici oproblemă socială, nici o problemă de politică generală .

Fiind în discuție o problemă morală și o problemă politică , s-a ridicat imediat steagul " armata !" [-----] [vorbește de ingratitudinea lui Tătărescu față de onestul Caranfil ; rolul infect dat organelor de Siguranță care ascultă telefoanele .LD:Se poate și asta .]

Să fim bine înțeleși că n-ați păcălit pe nimeni prin metoda pe care ați folosit-o , ca să deșertați de conținut dosarul .**V-a reușit și de data aceasta , dar numai din p.d.v. penal.**

Din p.d.v. moral și mai ales din p.d.v. politic , să știți că opinia publică rămâne la convingerea la care am ajuns noi , după studiulefectiv al dosarului."(aplauze la PNT)

h.) Grig.Iunian , replică la răspuns T / 22 ian.'37

[-----]

" Toți la un loc, dl Tătărescu, dl Cancicov, sl Paul Angelescu, dl Victor Antonescu , dl Bejan , care s-au străduit să creeze o atmosferă din cele mai prielnice ca activitatea d-lui Caranfil să se desfășoare în toată plinătatea ei , n-au fost deajums ca să contracareze neînțelegerea cu cine ? Cine este misteriosul personaj din guvern , cu care n-a mai putut să lucreze dl Caranfil ? [-----] **Ei bine, eu nu m-am lămurit !** [-----] **Recunosc , este vina mea , nu pot să spun că 300 de deputați greșesc. [-----] Recunosc , sunt vinovat . Probabil că n-am făcut școală destulă.Nici nu sunt hotărît ca s-o fac , sunt prea bătrân. Declar că n-am priceput .** [-----] **Eu rămân la părerea mea , că dl Caranfil a plecat , fiindcă a socotit că a greșit , când a tratat ;**[-----]Atunci eu revin : **numai el a greșit ?** Nu a greșit și dl președ. al Consiliului ? Nu a greșit și dl ministru de Externe ? Nu a greșit și dl general Paul Angelescu la

început ? **De ce rămân domniile lor, și pleacă numai dl Caranfil ?** " [-----]

-Guvernul Tătărăscu va cădea curând !

[LD: **ce se înfioțește Iunian ! Poate nu degeaba! Lucra! Ca în 1930 la Restaurație !**]

"**Eu aș fi putut să apar aici la tribună , să iau această chestiune în mână,și să vă asigur că în curând o să urmeze căderea guvernului ,** pentru că **știu , tot așa ca și dvs , că o să urmeze căderea guvernului foarte curând.**Dar eu nu vreau să-mi iau acest rol , să-mi fac un titlu de mândrie din aceasta .**Nu-l trântesc eu, nu-l trântiți nici dvs [PNT] ; nu-l susțin eu, nu-l susțineți nici dvs .O să-l trântescă până la urmă greșelile lui acumulate ;il va trânti faptul că încrederea este împruținată .**S-a dovedit că **nu este chiar leu-paraleu , că este un biet românaș** cu puterile lui împruținată [-----]

-Partidele se acoperă unele pe altele!

[Tătărăscu] S-ar putea , totuși, trecând un examen de conștiință ,

să vadă că sistemul partidelor de a-și acoperi reciproc greșelile , este dezastruos.

S-a spus că nu există protecție reciprocă, **eu cred că există protecție reciprocă.** [-----]

!

opinia publică , în genere, tot așa de **neînțelegătoare ca mine**, [-----]

să împiedice mâine **realizarea celor ce se pun la cale**,a succesiunilor făcute **în condițiile prestabilite** și uneori cu angajamente formale. [-----]

să încercăm **să dăm țării un parlament real** , pe temeiul unor **alegeri libere** ,

să intre aici în Parlament fiecare **pe temeiul și în proporția** în care este **susținut de masele electorale** ; [-----]

Cazul Caranfil / 21 , 22 ian./ 37

33.)M.Ghelmegeanu,la pr.lege ,Institutul Național de Credit Agricol, 5 febr.'37

(DAD, MO 24, șed. de vineri 5 febr.'37, p. 852-853)

Legea prezentată de ministrul de Finanțe **Mircea Cancicov** ;raportor **Gh.Onose** .

[LD : Prin Ghelmegeanu, **PNT se prezintă** ,cu consecvență ,ca un **apărător al intereselor agrare** , în general, și **ale celei țărănești ,în special**.Până și în analiza ce o face însă la legea adusă în dezbateri, **bocolește perioada sa de guvernare** , alegându-și ca **țintă doar guvernările liberale** ,cărora le atribuie toate neîmplinirile, datorate **doctrinei financiar -industrialiste** . Deși am urmărit toate marile dezbateri pe problemă,nu pot îmbrățișa p.d.v. național -țărănist . Arătat cu degetul,critici,pe care le inventariez cu toată onestitatea.]

Doc.integral : **fișier PNT-XIV**

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

≠ICA=patrimoniul PNL

Prin legea de înființare a unui **Institut de Credit Agricol** , se aduce în dezbateria Camerei **chestiunea delicată a creditului agricol** în general , și **în special creditul pentru țărănime**.

Ministrul de Finanțe [Cancicov] a făcut o îndoită declarație , prin care **a asigurat că guvernul PNL nu înțelege să facă din acest institut o armă de partid.**

"PNT a luat act de această declarație ,deși ea exprimă o <generozitate> la care nu a apelat nimeni. "Dacă PNL va izbuti cu adevărat să rezolve problema creditului agricol,și mai ales a creditului țărănesc, aceasta trebuie să constituie un merit al său și să intre în patrimoniul de realizări al acestui partid. "

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

#Apelul la colaborarea- manevră PNL

"În a doua declarație, **ministrul a solicitat pe conducătorii vieții politice ,să participe la conducerea instituției** , bineînțeles și **la împărțirea retribuțiilor."**

"Desigur, sunt momente în viața publică când partidele politice ,peste deosebirile de

ideologie, trebuie să colaboreze ;
dar să colaborăm de la partid la partid pentru **salvarea acelor instituții politice** care sunt fundamentale ,în cadrul regimului în ființă .**Să colaborăm** , desigur, cu toții **peste deosebirile de partid**, pentru **întărirea regimului constituțional** ; **să colaborăm** cu toții pentru **ridicarea prestigiului Parlamentului** ; **să colaborăm** cu toții pentru **întărirea regimului de partid** și pentru **înlăturarea unui regim excepțional** , pe care **nu-l reclamă necesitățile reale** ale Statului și, cu atât mai puțin , **nu-l reclamă legile țării**.

lată , d-le ministru de finanțe, un câmp vast de colaborare .

"A ! Când este în joc înființarea unor instituții financiare și economice, desigur aceste instituții pot să fie foarte bine conduse și de către acei care ,având toată **competența necesară** înțeleg să respecte **legea organică** a acelor instituții.

Este chiar bine, d-le ministru al finanțelor, **pentru morala acestei țări ,să nu se creadă că , în cele din urmă, clasa conducătoare a României** constituie un fel de **cenaclu închis al câtorva auguri**, care însoțesc **schimburile de amabilități cu împărțirea de jetoane**.

" De aceea, d-le ministru , **nu ne interesează nici dacă** din acest proiect de lege **veți face sau nu o armă de partid , și nici felul cum se vor împărți retribuțiile ..**

" Este o **singură problemă care ne preocupă** ; pentru aceasta m-am urcat la tribună, de a cerceta împreună cu dvs, **dacă Guvernul Național -Liberal a izbutit , în sfârșit,**

să găsească concepția potrivită și ducătoare la scop,

a înființării reale a unui credit țărănesc, la dispoziția agricultorilor țărani. "

Din acest p.d.v., **are o mare îndoială** .[-----retrospectiva istorică -----]

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37, retro'

...Evoluția creditului agricol

"Partidul Național Liberal nu este la prima lui încercare . **Ministrul Canciovov**, apărător foarte abil și temerar al patrimoniului de realizări ale PNL, a înlocuit **Expunerea de motive** care i se prezentase, printr-o alta, semnată de el. După el, s-a luat "**inimosul raportor**" Onose, care a arătat **toate înfăptuirile PNL de la 1873 ,până azi**.

Las la o parte că **Creditul Funciar Rural** a fost destinat mai mult **pentru agricultura mare** .

S-au evocat : **Casele de Credit Agricol** (1881) ; unificarea acestor case în **Institutul de Credit** (1882- 1907) ; înființarea **Caselor de Împrumut pe gaj** (1915) ; **secțiune bancară** pentru agricultorii mici ,la **Creditul Rural** (1923) . **Toate aceste organizări, constituie în adevăr o galerie impresionantă de instituții**,[-----]

" Atunci ridic această problemă : **dacă în curs de atâtea decenii n-au lipsit bunăvoinți** din partea patrioților ,care au vrut să servească această țară, **dacă au fost conducători** care au înțeles **nevoile ei, pentru ce ,după atâtea instituții nu avem și rezolvarea problemei creditului pentru agricultură și în special a creditului țărănesc ?**

Mă cuprinde îndoiala ca nu cumva și noua instituție de Credit Agricol care se proiectează ,să intre în rândul celorlalte instituțiuni , pentru ca **rezultatul să rămână același .**

[-----]

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

...PNL:sistem bancar-financiar importat

[LD 30 oct. 2003 . Privesc, ascult , sunt șocată ce se întâmplă cu agricultura românească după 1989. Bruma de industrializare din epoca comunistă se topește văzând cu ochii . Agricultura este în cea mai grea suferință... fiind întoarsă (din p.d.v. tehnic și economic) la situația de la începutul secolului.

Oare , chiar și din **invocarea acestui citat căutat de Ghelmegeanu cu lumânarea**, izvorât din teoria "**formelor fără fond**", al unei țări eminate **"agrare"** , oare este hazardat să consider **doctrina țărănistă conservatoare ?** Fără a da sens depreciativ sau peiorativ acestei doctrine, la urma -urmei , care trebuia să fie, să rămână și să supraviețuiască agricultura românească ? **Subiectul rămâne deschis...]**

Actualul secretar general de la Finanțe, **Mircea Durma**, element tânăr foarte bine pregătit , scria într-un studiu **Problema creditului bancar în România (" Analele Băncilor" 1931) :-< În cadrul unui studiu mai amănunțit al societății românești s-ar putea arăta că,**

și aici, ca și în alte domenii, am imitat numai aparențele, fără să importăm premisele și am clădit pe nisip o structură economică - chiar poate o civilizație - care ne este străină. > "Da, am clădit pe nisip - dl Druma spunea chiar o civilizație care ne este străină ! - în orice caz, o politică de credit care a fost complet dezavantajoasă agriculturii.

De ce am ajuns în această situație ? De ce, cu toate încercările făcute în decursul atâtor generații, care au avut onoarea să aibă răspunderea destinului politic al Partidului Național Liberal, rezultatele au fost atât de dezastruoase ?

Pe deasupra tuturor bunelor voinți, și a sentimentelor de patriotism, pe care nu le contest la unii dintre conducătorii PNL din trecut, am fost victima unui sistem care și astăzi se continuă de către guvernul liberal, care, cu toate schimbările aparente, păstrează vechile tradiții, mai ales în ordinea financiară și economică.

Din cele 1.102 bănci, care existau în momentul crizei din 1931, cu 80 de miliarde ca mijloace de acțiune, numai 16 mari bănci, din care 11 se aflau în Capitală, posedau 33 miliarde, restul de 1.086 bănci, în care intrau și vrednicile bănci provinciale din ținuturile unite, nu aveau la dispoziție, ca mijloace de credit, decât 47 miliarde.

...Monopolul băncilor mari

"Exista o concentrare financiară în mâna unui monopol bancar de fapt, care nu acționa însă prin propriile sale mijloace financiare, ci cu acelea pe care le pompa de pe piața internă. 16 mari bănci dețineau jumătate din totalul depozitelor tuturor celorlalte bănci din țară, care stăpânesc scontul la Banca Națională
Ghelmegeanu / 5 febr.'37

34.)Aplicarea legii "Utilizarea personalului românesc...", 5 febr.'37

Alimănișteanu(PNL-1)-comunicare ; O.Goga (PNC)-intervenție

D.luca (Interne) - replică

(DAD, MO 24, șed. de vineri, 5 febr.'37, p. 848 - 849)

[LD : legea a fost votată la 3 iulie 1934 .După 2 ani și jumătate ,aplicarea ei este nu numai defectuoasă ,dar este chiar paralizată Fuseseră controlate 2.500 întreprinderi din 270.000 !

Esențialul :această problemă era sau nu reală ?În epocă, reprezenta ea o necesitate economică, socială sau era doar simplă demagogie naționalist -politică ?

Un istoric, cum trebuie să taxeze aceste preocupări : *protecționism național, ?*

naționalism? șovinism ? xenofobie ?Atenție la nuanțe :cu ce se deosebește opinia liberalului Alimănișteanu ,de cea a naționalistului Goga ?]

Doc.integral la fișier Naționalism IV

a)Al. Alimănișteanu(PNL-1)

«Comisia de cercetare a întreprinderilor

#Neaplicarea legii

"Die președinte, d-lor deputați, la Ministerul Industriei lucrează de doi ani Comisia pentru încadrarea personalului românesc în întreprinderi.

Până la finele anului 1936, s-au cercetat cca 2.500 întreprinderi, sau 9,40 % din total.

Societățile mari mai toate au fost cercetate, din care 156 au fost amendate cu 24.112.000 lei, 2333 au fost avizate și numai 29 s-au găsit că îndeplinesc condițiile legii.

Societățile amendate, reprezintă lei 15.101.000.000, în care lucrează 32.349 lucrători.

Știu că lucrează mult Comisia, totuși, în felul cum este alcătuită, nu poate face controlul efectiv celor 270.000 întreprinderi. S-au controlat mai toate societățile mari, totuși, din lipsa organelor de aplicare și control, cele mai multe eludează legea.

Pentru a controla și ține din scurt cele 270.000 de întreprinderi, trebuie o organizare specială.

"Acesta a fost motivul care m-a făcut să mă sui la această tribună și să cer d-ilor miniștri de la Industrie , de Muncă și de Interne ca, înainte de închiderea actualei sesiuni, să vină cu următoarele măsuri :

1. Să se creeze **comisiuni de cercetare** în toate orașele și târgurile din țară [-----]

Altfel, controlul nu se va realiza nici în 10 ani !

2. Să se numească în fiecare județ **atâția controlori câți va fi nevoie**, pentru ca **de 4 ori pe an să cerceteze la fața locului dacă** datele comunicate de întreprinderi sunt exacte și **se aplică legile și hotărârile Comisiunii .**

3. Să se modifice, în sesiunea actuală, **legea protecției muncii naționale**, ca să se poată pune capăt motivelor care **întârzie și chiar împiedică aplicarea** pedepselor .

Au trecut doi ani de când lucrează Comisia, și **abia a putut face controlul a 2.500 întreprinderi** **Dacă din primul an s-ar fi putut controla cele 270.000 întreprinderi**, sunt sigur că ar fi găsit plasament pentru a câștiga o pâine cinstită , **cel puțin 600 -700.000 români de sânge (întreruperi la PNT)** [-----]

-**Octavian Goga** (PNC) : Continuă d-le Alimănișteanu , căci **ne interesează chestiunea** .

b)D.luca (ministr.Interne):

/Comisia de la Ministerul Industriei

Dați-mi voie, eu regret că dvs, prin întreruperea pe care ați făcut-o, **ați ținut să ne aduceți o acuzațiune gratuită** . **Dovadă că am ținut cont de cele două comunicări** ale d-lui deputat Alimănișteanu , este că **am studiat cu toată atențiunea greutățile întâmpinate** în aplicarea legii de protecțiune a muncii naționale, și care ,cum cu foarte multă dreptate a arătat dl Alimănișteanu ,au rezultat din faptul că **o Comisiune centrală** , ce funcționează la Ministerul Industriei,

n-a putut cerceta într-un timp scurt toate cazurile venite în fața ei .

/Subcomisii regionale

Pentru cercetarea acestei dificultăți, **am înființat** - ceea ce ne cere dl Alimănișteanu , **încă de acum două săptămâni - comisiuni regionale** , care vor începe să funcționeze în toată țara , ca să ajungem la verificarea rapidă ,după cum cu drept cuvânt un bun român o pretinde prin comunicarea pe care o face de la această tribună . " (aplauze la PNL)

-**Ghelmegeanu** :Mă iertați, dle Alimănișteanu, **este rândul dvs ca să răspundeți dacă sunteți mulțumit de măsurile pe care le-a luat ministerul** .

-**Alimănișteanu** : **Sunt foarte mulțumit** .Eu nu am făcut decât să atrag atențiunea asupra necesității de **a se înmulți numărul comisiilor ,fiindcă altfel**, după cum recunoaște și dl ministru, **este imposibil să se poată controla cele 270.000 de întreprinderi** .

Dle Ghelmegeanu, **sunt foarte mulțumit că** , după prima mea cuvântare ținută aici, **mulți ingineri** care mureau de foame în București ,**au fost plasați în diferite întreprinderi** .

Dar trebuie **să și controlom dacă acești ingineri să nu fie plătiți mai puțin** ,decât este plătit un portar străin. [--]

-**Crăciun Șerbănescu(PNT)**:Mi se pare că **aveți șofer englez !** (ilaritate la PNT)

c)Goga(PNC)

"[--] prin măsurile luate până acum ,**aproximativ peste 150 de ani se va termina examenul acestor întreprinderi** ."**Eu nu cred în eficacitate acestei formule**.Poate că ar fi mai bine ca dl ministru de Interne **să facă un apel** la noi toți ,**să ne întrecem unii pe alții în a denunța întreprinderile** care nu țin seama de **legea protecției muncii românești** .

Cred că ați putea, d-le ministru , **chiar la întregul public românesc , cerându-i să denune întreprinderile acestea** " (aplauze la PNC)

-**Alimănișteanu** : [-----] " Este îngrijorător ce se petrece la noi de la război încoace

Parlamentul votează legi , ce rămân neaplicate din diferite cauze destul de necunoscute "

Alimănișteanu / 5 febr.'37

35.) Rusia și Mica Înțelegere "(cartea lui Șeba) Scandal diplomatic, 3, 6 febr.'37

(DAD, MO 23, șed. de miercuri, 3 febr.'37 ; MO.24, șed. de sâmbătă, 6 febr.'37)

Doc. integral- fișier **Diplomație VII**

[LD : bine înțeles mă interesează **opțiunile partidelor** în materie de **politică externă** ; vreau să spulber **aserțiunile unor istorici** români care, fie dintr-o necunoaștere a vieții politice interne, fie din oportunitățile epocii, **au impus** în istoriografia românească de gen un soi de **sintagme sacrosante** :

"unanimitatea" democratică în privința diplomației -ca fiind **patriotică** și eminentemente pozitivă **"minoritatea" naționalist- extremistă** - ca fiind **antinațională** și **eminamente negativă** .

Da și nu, depinde de context, depinde de partid, depinde de om.

Ce să faci însă dacă, pe termen scurt, consacrat prin așa-numita etapă a preluțiilor și izbucnirii conflictelor care au dus la al doilea război mondial, **"optica democratică"** s-a dovedit **utopică, dezarmantă, ineficientă**, iar **"optica naționalistă"** a avut **succesive confirmări de luciditate**, de realism, uneori **cu caracter de profecție, confirmată ulterior** ?

Ce mai reprezenta Mica Înțelegere în 1937 ?

Ce mai reprezenta politica lui Titulescu ?

Care erau marile dileme ale României ? Subiecte demne de interes.

Dezbaterea este interesantă și pentru **șocanta devalorizare a "imaginii României"**, în concepția unor țări amice și aliante, mai ales din Mica Înțelegere : Cehoslovacia și Iugoslavia.]

a.) Atta Constantinescu (PNL-2) - comunicare

[**Cartea lui Șeba**] [**Titulescu - Rusia sovietică**]

b.) Al. Popescu -Necșești (PNL-1) - asociere

[**Cartea lui Șeba**]

c.) Leon Scridon (PNC) - asociere

[**Cartea lui Șeba**] [**Titulescu și raporturile cu Rusia sov.**]

d.) Pamfil Șeicaru ("Curentul") - la **Sumar-**

[**Cenzura !**] [**Diplomatul imprudent !**] [**Disperarea Cehoslovaciei**]

[**Iugoslavia**] [**România**] [**Cartea lui Șeba**]

e.) Victor Antonescu (ministr. Afacerilor Străine) (p. 878) - răspuns I -

[**Personalitatea și cartea lui Șeba**]

f.) Gh. Brătianu (PNL-2) - replică

[**Cartea lui Șeba**]

g.) Oct. Goga (PNC) - replică

[**Cenzura versus presa națională / presa jidănească**] [**Ravagiile cenzurii**]

[**"monopolul" Titulescu = "izolarea" Titulescu**] [**Cartea lui Șeba**]

[**Relația româno - sovietică**]

h.) Victor Antonescu ; răspunsul II

[**Pact cu Sovietele ? -Nu !**]

i.) Virgil Madgearu (PNȚ)

[**Răspunderea guvernului : scandal diplomatic !**] [**Jan Șeba**]

[**Ministrul Antonescu**] [**Raporturile româno-sovietice**]

j.) Gr. Iulian (PRT)

[**Raporturile româno-sovietice**] [**Titulescu / Victor Antonescu ...**]

k.) Al. Popescu -Necșești (PNL-1) - replică la răspuns

[**Regimul presei : cenzura, confiscarea**]

[**Raporturile româno -sovietice : Titulescu / Antonescu**] [**Cazul Șeba...**]

l.) Leon Scridon (PNC) - replică la răspuns

m.) Vict. Antonescu (ministr. Externe) - **contra-replica III**

Vezi pe larg la **fișier Diplomație VII**

Victor Antonescu răspuns1

(Ministrul Jean Şeba -cartea și activitatea sa.

(p. 878) - răspuns 1 - / 6 febr.'37

" În ședința Camerei din 3 febr. a.c. , deputații **Atta Constantinescu și Leon Scridon** au adus în discuție , sub formă de comunicare , o carte intitulată "**Rusia și Mica Înțelegere în politica lumii**" Scrisă de dl **Jan Şeba, ministrul Republicii Cehoslovace** la noi.

Dacă boala nu m-ar fi împiedicat , ași fi răspuns imediat la aceste comunicări.

" Regret că a fost adus în discuție un distins reprezentant al unei țări amice și aliate .

Ar fi fost , cred, mai potrivit precedentelor și împrejurărilor , **dacă colegii noștri** , în curent cu cuprinsul unei cărți pe care puțini o cunosc la noi , **ar fi împărtășit criticile lor** **Ministerului de Externe , mai înainte de a fi provocat o discuțiune publică în jurul ei.**

"Rog Camera să ia în considerare , în primul rând, serviciile eminente aduse Țării noastre , în atâtea împrejurări , de inimosul reprezentant al Cehoslovaciei și dezvoltarea ce a știut să dea , printr-o străduință de tot ceasul,legăturile ce unesc atât de strâns România și Cehoslovacia

"(aplauze la PNL și PNȚ)

"Nu este bine ,nu este drept, ca în momentul în care **colaborarea între țările noastre** se desfășoară într-o **desăvârșită și rodnică armonie (vîi aplauze la PNL și PNȚ)**

În toate ramurile activității noastre , în momentul în care **găsim la guvernul de la Praga** o așa de **justă înțelegere a nevoilor noastre și un concurs efectiv** pentru o cât mai grabnică **înarmare a Țării (vîi aplauze la PNL și PNȚ) ,reprezentantul de la București al acestui guvern , să fie obiectul unor atacuri publice în Parlamentul nostru . [---]**

"Un asemenea om nu poate jigni cu voință un popor , în a cărui viață a pătruns cu dragoste și interes și de care **s-a legat prin fapte** , care dovedesc întreaga sa prietenie.

Cercetarea lucrării d-lui Şeba , destul de voluminoasă , de altfel, cere timp , și rog Camera să-mi acorde acest răgaz " (aplauze prelungite la majorități) [-----]

-Goga(PNC):

Este adevărat că **Titulescu a negat acele tratative, dar iată vine dl Şeba...**

"Iar suntem în plin echivoc ; este un joc al aparențelor care este contrar intereselor României [---] **Dvs trebuie să lămuriți acest lucru .Nu aveți nevoie să citiți cele 600 de pagini ca să dați un răspuns clar în fața lumii.Să se știe :România va merge, într-o viitoare conflagrație militară alături de Soviete ?Sau , mai bine zis, se mai pune problema unui pact de asistență mutuală cu Sovietele ?Da sau Ba ?**

[Şeba:ponegrirea generalilor români -ponegrirea Poloniei - ignorarea relațiilor iugoslavo -ungare -] Ne găsim pe un teren în care mergem înainte legați la ochi , neștiind unde vom ajunge.

Imprecizie și mutism [-----] puneți la o parte această tăcere ,și vorbiți, vorbiți liniștit , d-le ministru " (aplauze la PNC)

/Victor Antonescu;răspuns 2

«Pact cu Sovietele ? -Nu !

" Din tot cuprinsul d-lui deputat **Goga , rețin afirmațiunea că d-sa vrea să știe dacă tratăm sau dacă avem vreun pact de asistență mutuală cu Rusia Sovietică.**

Pentru trecut , dl Titulescu v-a afirmat , pentru prezent, vă declar că nu avem un pact de asistență mutuală cu Rusia Sovietică și nici nu avem intențiunea să tratăm un asemenea pact " (aplauze unanime, prelungite)

-Virgil Madgearu (PNȚ)

«Răspunderea guvernului : scandal diplomatic !

Discuția la tribuna Parlamentului este " penibilă" și putea fi evitată dacă :guvernul își procura textul, răspundea clar și precis , la polemicile din presa străină și românească ,nu asmuțind cenzura -nu apăreau broșuri de soiul " Protectorat ceho-sovietic" menit să creeze o atmosferă ministrul de externe nu era absent, și lămurea lucrurile la timp[---]

Răspunderea cade integral asupra guvernului , care n-a găsit până astăzi, timpul necesar

să prezinte Camerei un text complet ; **discuția era necesară**, din moment ce sunt opinii divergente ; guvernul , **prin cenzură a împiedicat exprimarea p.d.v.ale partidelor cu răspundere în această țară** ;[-----]

-Gr.Iunian (PRȚ)

(p. 887-888) / 6 febr.'37

▀**Raporturile româno-sovietice**

" În primul rând, **mulțumesc d-lui ministru de externe**, pentru declarațiunea pe care a făcut-o , cu privire la **raporturile noastre cu Rusia**. Declarația d-sale **pentru prezent și pentru viitor** , este **categorică : n-am urmărit și nu urmărim un pact de asistență mutuală cu Rusia**.

Așa ați declarat d-le ministru ?

-Victor Antonescu : Da !

/Poporul dorește declarații fără echivoc

[LD: un exemplu de atitudine comună la oameni politici aflați în adversitate categorică :**Iunian (radical-stânga) , Goga (radical -dreapta)**]

Dar în declarațiile dvs , **nu ați fost destul de precis ; și erați dator să fiți precis** , pentru că pasajul din lucrarea d-lui Șeba , după versiunea oficială, **este limpede :**

ministrul Titulescu s-a îngrijit ca apropierea României de Soviete să tină pas cu apropierea dintre Praga și Moscova. [-----] Astăzi, prin această lucrare , **se dă consfințire zvonurilor care au circulat atunci [1935] în această privință .**

Nu am nici o îndoială că dreptatea se află de partea afirmației d-lui Titulescu

Dar , d-le ministru, dvs , și pentru colegul dvs, astăzi lipsă ,și pentru prestigiul guvernului dvs, sunteți dator să nu vă cantonați nu numai între declarațiunile care privesc prezentul și viitorul,și să declarați lămurit că nu au fost nici în trecut asemenea încercări de tratative de alianță, pentru că **nu puteți să lăsați țara sub sentimentul acesta de îngrijorare că, împotriva sentimentului ei precis, s-a putut totuși urmări o politică contrarie** aceleia pe care **unanimitatea poporului ar dori-o .** [-----] (aplauze la PRȚ și PNC)

-Al.Popescu -Necșești (PNL-1)

(p. 889 -) / 6 febr.'37

S-a asociat comunicării lui Atta Constantiescu ; a cerut traducerea oficială ; **este mulțumit că ministrul de externe a fost de aceeași părere**. Să nu se uite cum , la 1 dec.'36 ,a întâmpinat Camera întreagă pe aliații cehi și iugoslavi .

[LD : **24 oct.2003**. Astă noapte am avut un **lung chat cu Ion** despre **libertatea cuvântului...** despre **libertățile democratice** El mi-a avansat câteva **idei interesante** și și-a exprimat **îndoielele lui** privind **posibilitatea istoricului** de a surprinde **adevăruri generalizatoare .**

Aparent ,păream în dezacord. **În realitate**, abordam subiectul din unghiuri diferite .

El mi- a cerut să -i prezint contextul...acest context la care eu meditez de 2 zile.

O fac acum , prin acest episod **Un banal și tachinant dialog**, din febr.'37 , dar câte sugestii poate oferi privind schimbările contextuale versus schimbările individuale

Goga:ex-ministrul de interne averesacn / **Goga** , șeful PNC / **Goga** , viitor primministru ;

Călinescu:lider de marcă al PNȚ / viitorul ministru de Interne în guv. Goga(cu care PNȚ fusese în cea mai aprigă confruntare)/- viitor prim-ministru în guvernele carliste ;

Complicate sunt traiectoriile și destinele oamenilor politici !

-Popescu -Necșești:Se asociază protestelor lui Goga (mai ales !) ,**Șeicaru și Madgearu** privind **cenzura** . [-----]

()Titulescu / Antonescu: aceeași poziție

" **La sfârșitul acestor dezbateri, s-au fixat definitiv** , pentru această Cameră , cele ce s-au spus în ședința Camerei de la **13 decembrie 1935** ,când **dl ministru Titulescu a răspuns la întrebarea d-lui Brătianu .**

Aceleași declarații s-au repetat în ședința Camerei de la **13 martie 1936** ,când **dl Savel**

Rădulescu a răspuns unei **reveniri a d-lui Gh.Brătianu** , la prima sa comunicare .

S-au asociat la acest răspuns, d-nii **miniștri Incuț și Costinescu** .

Este astăzi **un lucru deplin stabilit și intrat în patrimoniul nostru** ,anume afirmațiunea că s-ar fi încheiat o **Convenție** pentru **trecerea trupelor rusești** pe teritoriul României , **nu era decât un zvon** lipsit cu totul de temei și **pus în circulație** de cei cari **voiau să turbure apele politicii noastre externe.**

" **Această satisfacție** o am și mai mult astăzi ,când declarațiunile de la **13 decembrie 1935** , și de la **13 martie 1936** , **le reia d-l ministru de externe , Victor Antonescu** , și **dă satisfacție aceluia care** , fiindcă a **fost leal și a spus adevărul** , în demersurile diplomatice pe cari le-a întreprins , **a putut , în lipsă** , să fie **subiectul atâtor atacuri** ,bazate pe lucruri **cari nu sunt întemeiate**"

-Leon Scridon (PNC) -

(relică/ 6 febr.'37)

[-----]

"**Răspunsul** pe care dvs mi l-ați dat astăzi , **nu mă satisface** , d-le ministru , fiindcă , abstragând de situația personală a d-lui Șeba , **chestiunea** pe care am adus-o în discuția Parlamentului , **comportă o elucidare mult mai amplă asupra politici externe a guvernului în Răsăritul Europei** " De aceea , **va transforma comunicarea în interpelare** .

/Vict.Antonescu-răspunsul 3

"**Eu răspund de politica externă a țării , așa cum o angajează guvernul.**Și , în această privință , vi s-au dat răspunsuri categorice de dl Titulescu , **politica țării de care vorbiți , este politica dusă de dl Titulescu** .DI Titulescu a dat răspuns categoric.

N-am nimic de adăugat . "

Dacă , însă , se vrea interpelare pe acest subiect, el va fi de acord,dar abia **peste 20 de zile** deoarece **pleacă la Ankara** .

-NNSăveanu : interpelarea va fi pusă pe ordinea de zi **la reîntoarcerea ministrului Antonescu**

"Cazul Jan Șeba " / 3, 6 febr.'37

36.)Scandal:la înhumarea lui Moța și Marin ,16 19 febr.'37

[LD:implicare diplomați străini și Biserica ortodoxă.Dilema(echivocul) politică :atitudinea față de G de F ,partid scos în afara legii]

(DAD, MO nr. 28, șed. de marți, 16 febr.'37)

a.) **Armand Călinescu** (PNȚ) , Comunicare , Cameră , 16 febr.'37

b.) **Gh.Tătărașcu** (prim-ministru ; interimar Afaceri Străine) -răspuns

(DAD, MO nr. 28, ședințele de miercuri,joi, vineri 17 - 19 febr.'37)

Declarații Răspunsuri Polemici

c.) **Octavian Goga**(PNC)

[**Conduita guvernului**]

[**Tătărașcu** : - **retorică ușoară**]

d.)**Pamfil Șeicaru** ("**Curentul**")

["**Șah** " la implicarea Bisericii ortodoxe]

[**Șantajul cenzurii**]

e.) **I.Modreanu** (Fr.Românesc -Vaida)

[**Înmormântare** , nu "**manifestație politică** " !]

f.) **Gr.Iunian** (PRȚ)

[**Participarea diplomaților străini - inoportună !**]

[**Necesitatea demnității consensuale**]

[**Greșala dizolvării Gărzii de Fier**]

[**Neputința organelor de Stat**]

[Poliția de Stat / poliția ocultă]
[PNL, PNT... succesiunea...rotativa ...]
g.) **Ion Inculeț** (vicepreșed.al Consil.de miniștri .)
[Succesiunea ? - la terminarea mandatului !]
h.) **Aurelian Benteiu** (subsecretar de Stat)
[Cenzura - răspuns lui Șeicaru]
[Biserica - ferită de orice jignire !]
i.) **Gh.Brătianu** (PNL-2
[Răspunderea guvernului]
[Contrazicerea cu partidul]
j.) **C.Argetoianu** (Partidul Agrar) -
[Cusur parlamentar : "scandalul ! "]
[Răspunderea guvernului]
[Răspunderea ministerului de Externe]
k.) **Dimitrie Luca** (ministru Interne) / răspuns lui Gr.Iunian , 19 febr.'37
[Poliție "particulară " ?! - răspuns lui Gr.Iunian]
["Inchiziția" Gărzii de Fier : cazul studentului Rădulescu]
[Competențele Poliției și ale Justiției]
[Declarația studentului Rădulescu]
[Sechestrarea și torturile aplicate de legionari]
["Disfuncționalități în colaborarea dintre instituții]
/ Justiția / Administrația universitară / Prefectura poliției /
[Încredere în Poliție și Justiție]
l.) **Grigore Gafencu** (PNT) , Senat
[Rezolvarea incidentului diplomatic]
[Răspunderea guvernului]

[LD : al III-lea " scandal diplomatic :

după cel cu **Ostrovski** (Rusia) , după cel cu **Șeba** (Cehoslovacia) ,
acum cu cel provocat de **participarea diplomaților german, italian și portughez** ,
la serviciul religios al **înmormântării lui Moța și Marin**.

Se discută foarte puțin , sau doar aluziv, despre **Garda de Fier**,
despre **sacrificiul celor doi** , despre **războiul civil spaniol**.

Este doar o **limpezire** de ape : **naționaliști - democrați** ;

este doar un **pretext** de răfuială politică : **opozitie - liberali** ;

este un **mijloc** de captare : **a curentului naționalist** ;

este un **prilej** de opțiune în politica externă : **pro-Democrații -pro-Axă - pro-echilibristică** ;

Subtitlurile, semnele și colorările , îmi aparțin .]

[LD : Este dificil să plasezi incidentul într-o anume categorie :

Este expresia faptului că ,**pentru PNT** ,orice fapt era un **bun pretext pentru a culpabiliza guvernul**, în continua **campanie de răsturnare** care intra în al patrulea an , an decisiv, electoral ?

Este expresia unei **reacții la confruntarea cu mișcările naționaliste**,din ce în ce mai tensionată, mai agresivă ?

Este expresia realei neliniști pentru **evoluțiile pe plan internațional** ,în care **războiul civil spaniol** ajunsese a fi **punct de referință** ?

Probabil din toate câte ceva.] Doc.integral - **fișier Naționalism IV**

a.)Armand Călinescu (PNT)

(p. 1036) ,Comunicare , Cameră , 16 febr.'37

■**Înmormântarea lui Moța și Marin(13 febr.'37)**

" Am onoarea de a adresa , în numele **Partidului Național Tărănesc** ,următoarea **comunicare d-lui președinte al Consiliului de Miniștri** :

"**Sâmbătă, 13 crt.**, s-a desfășurat în **Capitală** **ceremonia înhumării a doi tineri**

căzuți eroic în războiul civil din Spania.

Desigur, orice partid politic poate socoti legitim să proslăvească pe membrii săi, așa cum crede de cuviință. Din acest punct de vedere, noi nu avem să ne amestecăm și, prin urmare, nu vom prezenta nici o observație.

Cât pentru problema ordinii publice, nu o vom releva, deocamdată."

/Participarea diplomaților străini

"Cu prilejul semnalat, a avut loc, însă, și o manifestație care depășește cadrul restrâns al unei organizații de partid, pentru a atinge importante interese de Stat.

În adevăr, ziarele au anunțat că la ceremonia amintită, au participat reprezentanți diplomatici ai mai multor State. Întreb pe dl președinte al Consiliului de miniștri, dacă are cunoștință de acest fapt?" Partidul Național Țărănesc socotește de a sa datorie să afle dacă guvernul este fixat asupra caracterului și semnificației acestei participări ?" [-----]

"În asemenea împrejurări, nu socotește guvernul nostru că este dator să vegheze, cu excepțională atenție, pentru ca prin amestecul insolit a unor factori din afară, ori de unde ar putea să vină, să nu transforme România într-un focar de agitațiuni primejdioase pentru viitorul Statului

"Mai mult decât atât, noi socotim nu numai că trebuie să împiedicăm aprinderea unor focare de agitațiuni, dar că avem datoria să evităm chiar un simplu echivoc.

"În momentul de față, credem că se impune o atitudine limpede și fermă, menită să risipească orice îndoială în relațiunile de politică externă.

"Am onoaarea, așa dar, să întreb pe dl președinte al Consiliului, dacă guvernul este în măsură să adopte o asemenea atitudine și care este punctul său de vedere în chestiunea pe care am ridicat-o ?" (aplauze la PNȚ)

b.) Gh. Tătărașcu - răspuns

(p. 1037) / 16 febr. '37

/Se vor face cercetări

"Comunicarea d-lui deputat Armand Călinescu, reclamă un răspuns care nu trebuie, care nu poate să întârzie. Faptele cuprinse în această comunicare, în adevăr au fost aduse la cunoștința guvernului și, ca interimar la Departamentul Afacerilor Străine

[LD : Antonescu era, probabil încă în Turcia] am dispus un act de cercetare.

"Oricare ar fi rezultatele acestui act, oricare ar fi explicațiile date, mă grăbesc să precizez că, dacă faptele relatate în comunicarea d-lui deputat Armand Călinescu, dacă faptele aduse la cunoștința guvernului, se vor dovedi întemeiate, evident, guvernul se va găsi în fața unei situații serioase.

/Diplomații nu trebuie să se implice în acte de politică internă

"D-lor deputați, este un principiu unanim admis în practicile noastre internaționale și potrivit căruia reprezentanții Statelor străine, ai tuturor Statelor străine, mici sau mari, nu pot, nu trebuie, nu au îngăduința, să participe, direct sau indirect, la manifestări de politică internă.

"Întrucât se va dovedi că acest principiu a fost înfrânt - declar de pe acum că, participarea agențiilor diplomatice la o solemnitate religioasă, făcută sub egida unui partid politic și transformată astfel într-o manifestare politică, este o înfrângere a tuturor principiilor și a tuturor uzanțelor internaționale. (vii și prelungite aplauze pe băncile PNL și PNȚ)

"Guvernul va lua în grabă considerare, situația creată.

Mă grăbesc să adaug că această situație creată de acte cu caracter personal, nu poate să aibă nici o repercusiune asupra raporturilor dintre țara noastră și țările reprezentate, pe care le dorim din ce în ce mai strânse și din ce în ce mai prietenești. (vii aplauze la PNL)

"Rog deci pe dl deputat Călinescu, rog Camera întreagă, să creadă că guvernul va cerceta și va soluționa acest incident, zelos de prerogativele acestui Stat, care timp de aproape trei pătrimi de veac, de la independența sa, nu a practicat decât principiile demnității naționale.

(vii aplauze pe băncile majorității , strigăte de bravo)

-Armand Călinescu : " **Aș fi voită să fiu în măsură de a mă declara mulțumit cu răspunsul d-lui președinte de Consiliu** .Fiindcă în momentul în care **am ridicat o chestiune**, care este în **legătură cu situația țării , în raporturile sale de politică externă**, eu nu am înțeles să mă adresez unui guvern al PNL , sau unui guvern de partid, **ci am înțeles să mă adresez guvernului țării .**

" **DI președinte** al Consiliului **a binevoit să recunoască** astăzi **gravitatea situației** pe care am relevat-o .**D-sa a adăugat însă că va examina** de aproape această chestiune **și va aviza la măsurile compatibile cu demnitatea și prestigiul țării.**

" **Să-mi permită d-sa , așa dar , să-mi rezerv răspunsul definitiv** , până în ziua când dl președinte al Consiliului **va fi în măsură să înfățișeze Adunării un rezultat pozitiv al politicii sale.** Până atunci voi adăuga un singur lucru :

D-le președinte de Consiliu , în momentul acesta **dvs v-ați asumat o gravă răspundere .** Vă rog să credeți că **nu este vorba** aici numai **de interesele și de răspunderea** care poate să se abată asupra **unui singur guvern** - la urma urmelor guvernele sunt trecătoare - aici **este vorba de interesele țării** , pe care toți , și dintr-o parte și din alta , **trebuie să ne silim să le salvăm.**" **Aștept , deci , d-le președinte , rezultatul pozitiv** , pe care îl veți înfățișa Adunării Deputaților . (Aplauze la PNȚ)

Incident diplomatic / 16 febr.'37

c.) Octavian Goga (PNC)/

17 febr./ (p. 1063 -1064)

/Manifestare a pietății creștinești

" Mărturisesc , d-lor deputați , că **această interpretare** , de care **și eu m-am călăuzit** , ca atâția alții , **am atribuit-o și guvernului**, din momentul ce am văzut că **îngăduie manifestarea liberă a pietății creștinești** , în atâtea centre din țară , pe unde **cei doi morți au fost lăsați să treacă** , fără nici o opreliște și fără nici un obstacol.

Cum se putea admite paradoxul că , fiind vorba de agitația unui partid , guvernul să fi avut slăbiciunea de a o îngădui , cu gândul de a o condamna în mod postum , peste câteva zile , dându-și astfel **certificatul penibil al lipsei de prevedere și de autoritate ?** [----]

"Ei bine , **în această învedereare** de respect public pentru cei doi morți , **s-au încadrat** , conform uzanțelor consacrate , și **câțiva miniștri** reprezentanți diplomatici ai mai multor State , **nefăcând un act de demonstrație politică , ci afirmând** , cu prezența lor , **un sentiment de ordin moral**

/Călinescu : reacția politicianistă , intrigă de culise

/Tătărăscu :retorică ușoară

" **Când totul a trecut fără nici o frământare și cei doi călători ai morții** , înfășurați în îndurerarea unanimă , **s-au coborât sub glie , un domn reprezentant al gândirii din care se hrănește aici o intrigărie învederată , politicianizează actul de pietate obștească și , prezentând la tribuna parlamentară , gestul miniștrilor străini ca o imixtiune frivolă în treburile interne**, invocă cu grandilocvență ultragiată **< mândria Statului nostru .>** [-----]

" Nu vreau să insist asupra acestei **manifestări de jalnică disonanță morală** , și nu vreau să o analizez , fiindcă nu am crezut nici o dată în evoluția spre bine **a politicaștrilor responsabili** , cu deprinderile lor , **pentru actuala fierbere din țară . Inadaptabili și incorijibili**, acești **martori ai unei mentalități anacronice , vor fi înlăturați** mai curând sau mai târziu **de valul cotropitor al renașterii românești .**

"**Mă miră însă faptul că dl președinte al Consiliului n-a trecut** , cu un zâmbet înțelegător , la ordinea zilei , **asupra acestei mici intrigi de culise și a lăsat impresia că a luat-o în serios pentru câteva clipe**, acordându-i chiar **unele accente de retorică ușoară** , în legătură cu **comandamentele demnității naționale.**" [----]

▪PNC :preocupare patriotică

"Conștient de urmările grave ce pot avea atitudinile pripite în chestiunile ce angajează prestigiul de Stat , dintr-o parte sau alta ,în această perioadă de tensiune în raporturile internaționale ,pătruns de îngrijorare pentru ziua de mâine ,condensez în două întrebări preocuparea patriotică a Partidului Național Creștin :

1. Crede cineva , vreun om serios, cu simț de răspundere pentru îndrumarea politică a țării , crede ,în temeiul celor petrecute ,că România , în starea ei actuală , trebuie împinsă spre un conflict diplomatic cu consecințe incalculabile ?

2. Crede cineva că , în mod meșteșugit ,putem crea un joc al aparențelor, pe urma căruia România să dea impresia că s-a clasat alături de Rusia Sovietică , cu toate sugestiile și toate consecințele unei asemenea nechibzuințe pentru țară și străinătate ?

" Aștept răspunsul d-lui președinte al Consiliului , pentru a vedea dacă este cazul să dezvolt pe larg complexul de motive de pe urma cărora am formulat aceste două întrebări " (aplauze la PNC)

d.)Pamfil Șeicaru ("Curentul")

17 febr.'37 (p.11065- 106 7)

/Semnificațiile cenzurii

[LD : ce mare sforar era Șeicaru ! Mie mi se pare de-a -dreptul șantaj ! Ce speculații a putut să facă pe această temă ... numai pentru a salva de consecințe participarea diplomaților străini Mi se pare , de altfel, ciudat faptul că la toate aceste crize (ca în cazul scandalului Șeba) , Șeicaru a scos din mânecă un articol "cenzurat" .Altfel, lunecos, lunecos greu de taxat]

" Presa s-a abținut de la orice comentariu cu privire la solemnitatea religioasă care a avut loc. Dar atunci când primul ministru al țării , răspunzând unui deputat reprezentant al opoziției, aduce problema participării unor agenți diplomatici la solemnitatea religioasă , ca un semn de respect pentru șeful guvernului , m-am ținut obligat să comentez .

"Comentariul a fost găsit subversiv de cenzură !

Iată textul :

...Participarea diplomaților

< Un moment grav în politica țării , una din acele situații,în care simți cum stă să se frângă în două însăși conștiința națională,un impas pe care nici în cel mai crâncen moment al neutralității noastre nu l-am cunoscut .

<Cine și-ar îngădui , oare, nesocotința de a aproba participarea reprezentanților străini, la frământările inerente ale vieții noastre publice ?

Cine ar putea să aibă o concepție așa de puțin măgulitoare despre prestigiul țării lui ?

Cine nu s-ar simți umilit , prin aceste verificări de vasalitate a patriei ?

Ce este de fapt independența unui Stat , decât o răspicată hotărâre a suveranității ?

< Participarea agenților diplomatici , la serviciul divin , [-----]a fost sau nu un act de raliere la o manifestare politică internă ?Și da și nu.

...Implicarea bisericii ortodoxe

[cenzurat:]

< Da, prin faptul că cei doi voluntari ai unei credințe ,căzuți în luptă împotriva comunismului , aparțineau unei organizații politice [Totul pentru Țară] ,erau doi fruntași ai acestei organizații .

<Nu, fiindcă fusese neutralizat caracterul politic ,de participarea șefului bisericii noastre de Stat, patriarhul Miron.Ceva mai mult. Șeful bisericii nu s- a mărginit la participarea sa personală ,ci a dat o chemare către toți preoții ,socotind pe cei doi ostași nu numai luptători ai ideii naționale ,ci drepti ostași ai bisericii creștine , în luptă cu apocalipsul marxist , vrăjmaș de moarte al bisericii .

< Dacă solemnitatea religioasă a avut un caracter politic,pe care l-a dat faptul că a fost făcută sub egida unui partid [Totul pentru Țară] ,atunci, implicit , șeful bisericii noastre de

Stat și-a pierdut calitatea de neutralitate în cele laice, de păstor al tuturor sufletelor creștine, și **a coborât în arena politică.**

< Dacă se dă solemnității religioase un **caracter de manifestare politică** - și cum partidul [Totul pentru Țară] **nu-și renegă** caracterul revoluționar față de actuala rânduală a Statului, **nu-și ascunde** hotărâta lui voință de răsturnare totală a organizației politice a Statului, atunci prin participarea lui, patriarhul, șeful bisericii ortodoxe, prin prezența lui, dacă nu a anulat orice caracter politic solemnității religioase, s-a raliat unei **organizații politice în insurecție împotriva Statului.** [-----] atunci, simultan cu luarea în gravă considerare a situației create prin participarea unor agenți diplomați, **guvernul va fi obligat să examineze** și situația bisericii ortodoxe, **ca biserică de Stat.**

Participarea șefului bisericii noastre de Stat, cum și chemarea către toți preoții din eparhie, n-a fost un act izolat, fiindcă mitropoliții și episcopii celorlalte eparhii au făcut la fel, deci s-ar putea interpreta ca o **unanimă participare a bisericii ortodoxe la solemnitatea religioasă.** Și socotind că această participare **nu a anulat caracterul politic,** atunci examinarea gravei situații create, ar impune două soluții: **anularea autonomiei acordate Bisericii ortodoxe, sau separarea bisericii de Stat.>**

"Iată **ce neașteptate probleme** ridică răspunsul dat de dl prim-ministru Tătărescu întrebării pusă de dl Călinescu. Este o examinare a complexului de probleme pe care l-a dat calificarea care s-a dat participării unor agenți diplomați la o solemnitate religioasă.

În adevăr, eu am socotit că **nu a avut un caracter politic**, ci a avut **mai mult un caracter religios**; [-----] "Biserica de Stat, când a participat, **a făcut un act politic?** Întreb pe dl prim-ministru. Atunci, cum actul politic l-a făcut alături de o organizație politică, **care se declară în insurecție revoluționară față de Stat**, vrea o transformare radicală a ordinii de Stat, atunci d-sa [Tătărescu] se găsește în fața Bisericii ortodoxe, **care este în stare de insurecție împotriva Statului.**"

...Semnificația cenzurii

Dar întreb pe dl ministru de Interne [D. Luca]: **care este elementul subversiv din pasajul citit?** Întreb Camera: în conștiința dvs, **întrebarea pe care o pun eu este o întrebare legitimă sau nelegitimă?** Dacă este legitimă, unde este legitimitatea bunului simț în exercitarea aceluia [cenzura] care este chemat **să stea treaz, paznic la orice îndemn subversiv?** **Unde este îndemnul subversiv?** Din pasajul pe care l-am citit dvs, pe care dl ministru l-a găsit subversiv, se degajă, dimpotrivă, **un spirit împăciuitoare, o deosebită grijă, de a numai adăuga problemelor inerente ale Statului, alte probleme, cu mult mai grave,** care deschid perspective iritante. Încă o dată, **întreb pe dl ministru de Interne** dacă nu este bine ca, în exercitarea cenzurii, în afara precipitării creionului censorilor, **și puțin bun simț politic?** Aceasta am avut de spus."

e.) **Gr. Iunian (PRȚ)**

17 febr.'37 (p. 1065- 1068)

[LD: Iunian tulbură și mai mult "temperatura" dezbaterii. **Reușește o performanță unică.**

Să-și atragă **succesiv sau alternativ** aprobarea (prin aplauze), a PNL+PNȚ + PRȚ sau PNȚ+ PNLgeorgist + PRȚ sau PNL-georgist + PRȚ.

Să găsească fiecărui partid **vinovății și responsabilități condamnabile:** PNL-Goga; Garda de Fier -Totul pentru Țară; PNL și guvernul; PNȚ și guvernările sale.

Să facă **elogiul democrației, a parlamentarismului, a pluripartidismului** dar să nu-și depășească condiția lui de lider de **partid disident, minor, intrigant**, vorbind, mai ales, **pentru urechile lui Carol al II-lea!**

"Dle președinte, d-lor deputați, ieri, în urma **cuvintelor rostite de către d-l prim-ministru și în care se afirma**, cu o energie pe care cu toții am subliniat-o, **hotărârea noastră de a ne păstra dreptul de a diriguire treburile noastre înăuntru, fără nici un fel de amestec străin**, am crezut că aceste cuvinte ale d-lui prim-ministru trebuiau și **au avut aprobarea unanimă a Adunării.**" [-----]

Gr. Iunian /

#Greșala dizolvării Gărzii de Fier

#Neputința organelor de Stat

Discuția obligă și la discutarea altei probleme.

"**Acea atmosferă nenorocită** care s-a creat țării noastre ,**lipsiți de prestigiu în fața străinătății și lipsiți de autoritate în lăuntru frontierelor noastre.**

Aceasta **datorită unei serii de greșeli și de abdicări de la demnitate** ,în raport cu reprezentanții țărilor străine .

" Aceasta s-a întâmplat în mod frecvent și **obârșia răului stă în părăsirea mijloacelor legale** , în clipa **când s-a dizolvat Garda de Fier.**

În loc să lăsați o mișcare ,care atunci nu avea o prea mare însemnătate ,**să se canalizeze aici, în lăuntru Parlamentului , pe calea alegerilor ,și să-și expună aici programul** , pentru ca să vadă țara întreață ,**pe ce temeiu înțelege să fericească țara(aplauze la PNȚ)**

-O.Goga (adresându-se majorității) :**Aplauzați , domnilor !**

-Iunian :dar **ați comis actul grav politic** , care poartă în el izvorul tuturor neajunsurilor de astăzi **Ați crezut că puteți** să ieșiți din calea legală și **să angajați o luptă ilegală** ,o luptă de forțe și ați crezut că sunteți în stare să duceți această luptă de forțe.

Ce s-a întâmplat ?**Ați votat o lege specială în contra acestei mișcări .**

V-am arătat și cu ocaziunea **dezbaterii la Mesaj**, v-am arătat cu ocazia discuțiunii la **Legea pentru apărarea ordinii în Stat** , că **nu prin asemenea mijloace se poate înfrâna o mișcare** , ci prin stârpirea răului ,prin înlăturarea cauzei, care determină acest sentiment răzvrătire , care în mod firesc se canalizează spre **acei care manifestă mai mult curaj și mai multă putere de jertfă .**" **Ce ați făcut dvs ? Ați votat o lege** , ca să vă dovediți și mai mult **neputința dvs ! Nici un moment nu ați putut-o aplica .**A fost **parcă înadins făcută ca să încurajeze mișcarea** (aplauze la PNȚ și PRȚ) , ca să o pună în situația de a vede că ea **[mișcarea legionară] ,prin această forță lăuntrică pe care o posedă,este mai puternică decât organizarea de apărare a Statului ."**

Gr.Iunian /

#Poliția ocultă a G de F !

[LD:aluziv și evaziv,Iunian dezvăluie dilema în care se găsesc organele de ordine în fața confruntărilor dintre extrema "dreapta" și cea "stânga", vorbind despre cazul studentului **Gogu Rădulescu** , care ,pe atunci ,era"antifascist"(în realitate comunist),care va ieși la "suprafața" vieții politice după '44, având o lungă carieră în nomenclatura comunistă]

" **De ministru de Interne** , în zilele din urmă s-au petrecut **lucruri foarte grave** ,pe care nu se poate să nu le cunoașteți.Avem la noi ,**în afară de Poliția de Stat** , care nu funcționează decât ocazional,**o poliție particulară** , care are un **cabinet de inchiziție** și în care **a fost adus** , ca să vă complacă ,**însuși șeful tineretului dvs liberal [Rădulescu]** cel care , în apărarea marilor principii liberale ,**se arată mai vajnic , mai capabil de jertfă și de acțiune decât cei care conduc acum destinele Partidului Național Liberal. "** (aplauze la PNL -georgist, PNȚ și PRȚ)

A fost chemat și a fost pedepsit "să citească în organul tineretului liberal "**Românul**" , articolul **Săptămâna schingiuitorului** adus la cunoștință publică de "**vigilența**" vicepreșed.

Consiliului ,**Inculeț**, și a subsecretarului de Stat **Bentoiu** ,care a lăsat liberă publicarea acestui articol.Un alt student ,tot Rădulescu, **Gogu Rădulescu** , a fost adus la această "**camera inchizitorială**" și **aspru pedepsit . Pentru ce ? Nu știe !**

Dar după ce **ați făcut primele excese și ați scos din viața politică o grupare politică** , pentru comoditatea dvs ,**v-ați trezit apoi neputincioși și ați făcut neconținute compromisuri** , care să vă salveze situația ,fără să vă dați seama că **împingeți țara la război civil.** (aplauze la PNL -georgist, PNȚ și PRȚ)

"**Prin aceste practici și în politica internă și în politica externă** ,s-a creat acea stare de spirit că în hotarele țării **nu mai pot să intervină elementele de ordine** și să activeze în cadrul **legilor actuale** , pentru îndreptarea situației ,și că **mijloacele acestea violente sunt singure în măsură să asigure îndreptarea în această țară .****Ați vrut acest rezultat ? S-o știm** , pentru ca să știm în contra cui luptăm ,să luăm aceeași atitudine și în contra dvs " [-----]

Iunian /

[PNL, PNT:sucesiunea!rotativa!]

" Eu am schițat numai [---]imputările care vi se aduc dvs , pentru situația pe care ați creat-o . Ele trebuie să ducă neapărat la o consecință : **vă rog să vă revizuiți conștiința** , să vă faceți un examen serios de conștiință, **să cântăriți tot răul pe care l-ați adus țării** prin această **diminuare de prestigiu în afară** ,și prin această **totală înlăturare a autorității înăuntru** și să vedeți dacă nu a venit vremea ca **să nu mai persistați în această acțiune răufăcătoare** și să lăsați întronarea unui alt spirit , care să se poată dezvolta pe o altă bază de guvernare decât aceea pe care ați făcut-o dvs !

Nu am mare nădejde că apelul acesta va fi ascultat .Văd deja schițându-se surâsul a tot cunoscătorului problemei naționale , spirituale , ale țării ,d-l vicepreședinte Inculeț "(ilaritate la opoziție)

-I.Inculeț : **Dacă aș fi sigur** că ai veni d-ta în locul meu , cu plăcere ți-aș ceda locul imediat (ilaritate, aplauze la PNL)

-Iunian : Mulțumesc pentru amabilitate , dar eu **nu am cerut acest lucru** ,ci am cerut **să vină acei pe care țara îi vrea**.**Dacă majoritatea țării vrea un partid sau altul , să o spună pe căi legale ,a alegerilor libere**

Să încetăm o dată cu regimul acesta al celor presupuși de a stăpâni situațiile ,pentru că , după trei ani de guvernare , **vedem cum au corespuns garanțiile** pe care le-ați oferit dvs de a stăpâni situația,și **bănuim** care ar fi aceste garanții dacă s-ar trece mâna **altei formații de partid** [vizat PNT] **care vine și reclamă ea dreptul de a guverna singură** , cu metode mai înțelepte ca dvs.**Am cunoscut și metodele lor și slăbiciunile lor** .

Vorbesc de cei în numele cărora s-a ridicat la tribună d-l Armand Călinescu , ca să știm cât **de adânc s-ar prelungi răul și în ipoteza acestei schimbări de echipă de guvernare , sortită să se dezvolte în aceleași condiții nenorocite** în care s-a condus țara și până acum.

" **Lăsați țării libertatea să spună ce fel vrea să fie guvernată ;lăsați-i ei responsabilitatea** , lăsați-i ei **directivele** ,pentru că atunci **când o hotărîre se va lua în acest Parlament**,fie în politica externă, fie în politica noastră internă,**să se știe că este politica țării, iar nu a unui temporar favorit ,a unuia din cei doi factori** [aluzie PNL și PNT] **care hotărăsc** despre cei îndreptății să apere țara " (Aplauze la PNT)

f.)Ion Inculeț (vicepreșed.al Consil.de miniștri .)

(p. 1068)

" D-lor deputați , **evenimentele petrecute sâmbăta trecută** , în legătură cu **înmormântarea celor doi tineri români , a căror moarte, indiscutabil, că o regretăm cu toții** , aceste evenimente **pot fi privite sub mai multe aspecte** .Ar fi un aspect **pur uman** , se înțelege de la sine ;ar fi un aspect de **politică internă** și ar mai fi un aspect de **politică externă**.

[Inculeț /](#)

-Politică externă?-în competența guvernului

"**Am înțeles și ieri și astăzi să discutăm aceste evenimente exclusiv sub aspectul politicii externe** ; și în această privință, **guvernul nu înțelege astăzi să adauge nimic la declarațiile care au fost făcute aici** ,ieri, de către d-l **prim-ministru Gheorghe Tătărescu** .

" Tot o dată noi, guvernul, am rugat pe d-nii deputați , ca **chestiunile de ordin extern să fie ridicate cu multă grijă la tribuna Parlamentului** ,fiindcă aceste chestiuni sunt **foarte delicate prin chiar natura lucrurilor**.**Să fie lăsată în grija guvernului rezolvarea acestor chestiuni** , căci **guvernul stă de strajă în permanență la interesele țării noastre** ,în raporturile ei exterioare și este , în același timp,**foarte gelos de demnitatea noastră națională** .

" D-lor deputați, **politică internă trebuie să fie exclusiv de competența noastră** și noi **nu putem și nu trebuie să admitem** ca această **politică dinăuntru să fie influențată de nici o colorațiune străină, sub orice formă ar fi ea**. (aplauze la PNL)

" **Am ferma convingere** că, **dacă s-ar ivi o chestiune** în care ar trebui să se îngrădească cu hotărîre independența noastră , sub toate raporturile,**cu toții, fără nici o excepție, vom fi împreună și n-ar fi nici o voce discordantă** ."

[Inculeț /](#)

-Succesiunea ? -la terminarea mandatului !]

" În ce privește chestiunile de ordin intern, pe care le-a ridicat dl deputat lunian, **să le lăsăm pe altă dată** , când le vom discuta **în cadrul rezervat politicii interne**. Suntem de acord cu dl lunian, asupra unui lucru : **d-sa spune că țara trebuie să aibă guvernul pe care îl dorește ea . D-le lunian, **iată guvernul și iată Parlamentul pe care , în mod constituțional, l-au dorit țara acum trei ani în urmă.**** (aplauze la PNL) Când se va sfârși mandatul nostru, țara se va pronunța și va avea atunci Parlamentul și guvernul pe care îl va dori "

(aplauze prelungite la PNL)

-**lunian** : Țara merită mai bine !

g.) Aurelian Benteoiu_ (subsecretar de Stat)

(p. 1068.1069)

[**LD : o lecție de demnitate și responsabilitate , nu atât în serviciul instituției cenzurii, -nu prea dorite și hulite- cât în apărarea prestigiului bisericii și a capului ei suprem .]**
Benteoiu /

/Cenzura -(răspuns lui Șeicaru)

Se grăbește să răspund lui Șeicaru ., la întrebare

"Cred că dl Șeicaru este **ultimul om care are a se plânge de asprimea cenzurii** ,pentru că d-sa sa s-a bucurat tot timpul de un regim deosebit ,datorat trecutului său și datorită simțului de răspundere profesională . Este de ajuns să arăt , și asta nu se poate nega, că în 6 luni , s-au suprimat d-lui Șeicaru, **3 articole** .

-**Șeicaru** : Aceasta pentru că **sunt prudent** .Dar eu v-am întrebat : pasajul cenzurat , este **subversiv sau nu este subversiv ?** Atât am întrebat .

-**Benteoiu** : De vreme ce trebuie să răspund de pe banca ministerială ,**nu aștept să-mi dați îndrumări**.Eu răspund la **întrebarea dvs** și solicit atâta deferență prietenească , cât am avut eu totdeauna pentru dvs ,când ați luat cuvântul. **Lăsați-mă să vorbesc** și , dacă veți avea ceva de adăugat ,**veți adăuga la urmă** .

" În toate cele trei prilejuri , când vi s-au cenzurat articole în "**Curentul**" ,**ați intervenit la tribună**. Ați făcut-o în așa chip, încât, să mă iertați, m-am întrebat : **cine vorbește , mandatarul națiunii sau proprietarul gazetei ?** (aplauze la PNL)

Benteoiu /

-**Normă:Biserica,ferită de orice jignire !**

" Vă voi demonstra imediat că **necazul d-lui Șeicaru nu este justificat** .Într-adevăr , noi am dat la cenzură , între alte norme generale,**și ordinul ca biserica să fie obiectul unui deosebit respect** ,a unei constante preocupări **de a fi ferită de orice jignire** .

Și astfel formulat principiul , ca principiu, cred că toată această onorată Cameră este de acord cu el.**Venim la speță**, la articolul pe care l-a scris dl deputat Șeicaru astăzi și care i-a fost suprimat .Și **răspund la somația d-sale , dacă are sau nu ceva subversiv**.

Iată, vedeți, dle Șeicaru, **nimic catastrofal** în articolul dvs,**nimic care să surpe temeliile societății românești** .Dar ceea ce am să examinez eu acum este **dacă serviciul cenzurii, de la care d-ta te întrebi dacă nu a evadat bunul simț și pe care eu îl găsesc că este unul dintre cele mai bune dintre serviciile publice** ,fiind că este condus de foarte vigilantul și foarte vrednicul colonel Hotineanu ,**a tras just concluzia logică**, cu privire la articolul dvs, din norma pe care a primit-o,adică **dacă a făcut o justă aplicare a acestei norme**.

" Dle Șeicaru, tonul face muzica .Dvs ați citit articolul în așa fel ,încât **ați trecut foarte mieros peste părțile lui tari**.

-**Șeicaru** : Care sunt acelea ? Pofftim textul (protestări la PNL)

-**Benteoiu** : Este în acest articol **o oarecare lipsă de deferență** , prin aceea că **se pune în discuție și se angajează polemică cu exponentul suprem al bisericii noastre** ,care nu poate descinde ,în plan polemic , ca să facă polemică cu dl Șeicaru.

Care este cuprinsul articolului și rostul lui ?

Comentariul semnificației participării Înalt Prea Sfântului Patriarh la îngroparea celor doi români , morți în Spania.

Ei bine, d-lor deputați, **este de discutat dacă**, în ce privește alte persoane, **semnificația poate să fie complexă**; dacă, cu alte cuvinte, **din complexul ideologiei partidului căruia aparțineau cei morți, cineva**, prin faptul participării, **și-o însușește în întregul ei**, implicând și elementele politice ale ideologiei partidului.

"Cu privire la **exponentul suprem al bisericii**, mi se pare că **faptul nu poate să sufere comentarii**, fiindcă **este absolut univoc. Nu poate să ducă la altă interpretare**, nu poate să se dea alte semnificații acestei participări, **decât aceea al adevăratei la gest**, privit în partea lui de **spiritualitate creștină**.

"Se pare că și d-ta crezi lucrul acesta, fiindcă nu afirmi altceva **Pui în sens interogativ problema și apoi tragi unele consecințe**, care sunt **deadreptul catastofale**, d-le Șeicaru.

D-ta vorbești acolo - atât am reținut din articolul d-tale - că dacă semnificația este aceea care ar putea să fie, în credința d-tale, **trebuie să mergem la autonomia Bisericii, la separația bisericii de Stat și așa mai departe**.

"Ei bine, iartă-mă, **găsesc că serviciul cenzurii nu a greșit atunci când a aplicat suprimarea acestui articol**. Eu cred, d-le Șeicaru, că **verva d-tale caustică și spiritul d-tale polemic se pot liber exercita în atâtea domenii**. Ai această putință să o faci.

Menajează cel puțin capul suprem al Bisericii noastre, fiindcă nu va câștiga neamul nostru nimic, **dacă băgăm pe teren politic și instituția bisericii**.

Așa încât, nu este un sentiment de dușmănie care a prezidat la suprimarea aceasta, față de d-ta personal. **Ferească Dumnezeu! Nu aș putea găsi ca singură explicație a acestei suprimări decât prietenia, fiindcă am voit să te împiedic de a fi autorul unei schisme bisericești**" (Aplauze la PNL)

- Pamfil Șeicaru / replică /

[Este ironic, este șicanator, este încăpățânat, este Șeicaru! În rest revine cu explicațiile inițiale, accentuând faptul că ceremonia funerară nu a avut caracter politic, deci nici participarea bisericii, nici a diplomaților nu putea fi încriminată]

Declarații la sumar / 17 febr.'37

h.) Gh.Brătianu (PNL-2)

/- la Sumar - 18 febr.'37

[LD . din relatarea lui Argetoianu, rezultă că **Gh.Brătianu participase la ceremonia funeбрă** Prin el, aluziv și vag, se dă a înțelege că **partidul** - și ne duce gândul la **Dinu Brătianu - nu ar fi fost informat de la guvern de cele ce se întâmplau**]

A lipsit din București și a luat cunoștință de comunicările și declarațiile făcute cu privire la **manifestațiile** ce au avut loc cu prilejul **înmormântării** celor **doi luptători români, Ion Moța și Vasile Marin**, căzuți pe **frontul naționalist spaniol** și la **participarea reprezentanților unor puteri străine** la această solemnitate.

«Sacrificiul lui Moța și Marin

"**Sacrificiul vieții pentru o idee**, care în acest caz este aceea **a ordinii sociale și religioase, impune de sigur respectul tuturor**; ne-am manifestat din capul locului **această convingere**.

[-----]

[Gh.Brătianu](#) /

#Răspunderea guvernului

"Dar mai este și **o altă latură a problemei**, care nu poate fi ocolită de ridicarea unor incidente diplomatice, **ale căror urmări se cer a fi bine cântărite**.

Dacă cineva are de tras consecințe, în urma evenimentelor de la sfârșitul săptămânii trecute, este, în primul rând, **guvernul însăși**.

Desmînțindu-se la fiecare pas; mereu **în contradicție cu propriile sale acțiuni**, într-o atitudine de **permanentă ipocrizie față de propriul său partid și de forțele a căror încăerare se complăce a o provoca**,

el nu mai are astăzi autoritatea, nici de a menține înăuntru **ideea ordinii în Stat** nici de a reprezenta, în afară, în împrejurări tot mai grele și mai turburi,

tradiția de mândrie și conștiința de demnitate a făuritorilor unei Români întregite și independente " (aplauze la PNL -georgist)

//

i.) C.Argetoianu (Liga Agrară) -

la Sumar / 19 febr.'37

[LD : trebuie să recunosc **perspicacitate și simț " diplomatic "** la Argetoianu.

Poate că aceste sugestii , date în momente descumpănitoare l-au propulsat pe Argetoianu în atenția lui Carol II ,sau viceversa, prin el , glăsuia chiar " camarila" .

Cert este că **soluția avansată de el va fi adoptată de guvern,și ea va diminua avalanșa de " scandaluri diplomatice"** care se prăvălise , succesiv ,prin actele sau atitudinile unor **diplomați acreditați la București : Ostrovski, Șeba ,ambasadorii Italiei și Germaniei ...]**

#Moravuri parlamentare

"Noi avem în moravurile noastre parlamentare **cusurul de a bagateliza ,de multe ori , chestiuni mari , și de a umfla , alteori , pe cele mici .**

Ce s-a întâmplat ? **Un domn [Armd.Călinescu] a pus o chestiune ministrului de externe.** Primul ministru , **interimar la Externe [Gh.Tătărăscu] a răspuns.**

"Credeam ca incidentul urma să fie considerat ca închis , cel puțin în incinta Parlamentului

Ei da, **dar noi nu suntem în Anglia , ci suntem în România** și fiecare a trebuit să-și spună **punctul de vedere . [-----]**

Argetoianu /

▫Răspunderea este guvernului!

S-a răspândit **zvonul** că prin angajamentul pe care l-a luat , **Gh.Tătărăscu sau obține satisfacție** de la cancelariile statelor implicate ,**sau pleacă de la guvern !**

" Găsesc că este iarăși o eroare " .Ar fi un amestec străin în afacerile noastre interne , **dacă un guvern ar putea să cadă din cauza unui act greșit a unor agenți diplomatici !** **ar fi o capitulare față de o intervenție străină !**

El găsește că greșala guvernului constă în faptul că **" s-a transportat un incident de pe un plan secundar , pe un plan principal "**și este de datoria d-lui Tătărăscu să readucă acest incident de pe planul acesta "principal", nu pe plan " secundar" , ci pe " **al treilea plan "**

Argetoianu /

/Răspunderea ministerului de Externe]

" D-lor deputați, **Parlamentul țării, Țara , opinia publică , nu se pot interesa de soarta a doi agenți diplomatici .**Aceasta este o chestiune de ordin personal, care **va fi rezolvată** cum va fi mai bine pentru interesele fiecărei țări , **de cancelariile respective .**

" Eu cred , însă , că **este interesul nostru , să nu se mai lege politica noastră externă de acest incident și să nu fim obligați să îndrumăm politica noastră externă , după cum un agent sau un alt agent diplomatic face sau nu o greșală ."**

El crede că acest incident va fi astfel închis, și că țara va rămâne la relațiile la care ajunsese înainte de incident(aplauze la P.Agrar)

j.)D.luca (ministru Interne) / răspuns lui Iunian

(p. 1115 -1116) / 19 febr.'37

#"Inchiziția" Gărzii de Fier

"D-lor deputați, în ședința de alaltăieri ,**dl deputat Iunian ,** luând cuvântul în chestiunea în care a venit și astăzi dl Argetoianu, **a strecurat următoarea informație :**

< D-le ministru de Interne, în zilele din urmă s-au petrecut lucruri foarte grave pe care nu se poate să nu le cunoașteți. Avem în țară la noi , **în afară de poliția de Stat care nu funcționează decât ocazional o poliție particulară care are un cabinet de inchiziție și în care a fost adus - ca să vă complacă - însuși șeful tineretului dvs.liberal [-----] citiți articolul**

publicat în " Românu l " [-----] >

" Dlor, cred că **nu există nimeni** , nu înlăuntru l Parlamentului , nu pe banca ministerială, dar înlăuntru l țării, **să nu reprobe un asemenea fapt odios** , fiindcă , în ce privește faptul , **trebuie să recunosc** de la această tribună , **că dl. Iunian n-a adus o informație greșită , căci faptul s-a petrecut** (exclamări)

"Unde greșește dl Iunian, este acolo unde **învinovățește poliția că nu-și face datoria** decât în mod ocazional și deci, **implicat** , unde **mă învinovățește și pe mine** ,ca ministru de Interne, care am în subordine acest organ.

"Aș fi răspuns chiar de atunci , întrucât **faptul era prea grav** . fiindcă **este un fapt care se petrece pentru prima oară la noi în țară**,și sufletul și moravurile poporului nostru **nu se împacă cu asemenea acte** ."

Dar eu ,dacă **nu am răspuns alaltăeri** a fost ,d-lor deputați- și o să-mi justificați tăcerea de atunci - pentru că **nu puteam prinde pe cei vinovați** ,dacă **ași fi mărturisit gândul și măsurile care ar fi pus în gardă pe cei urmăriti**.

Am adus cazul azi pentru a vă arăta **ce s-a făcut în această chestiune** .Și fiindcă vorbim de fapte grave și ca **să vă arăt monstruozi tatea acestui fapt**,vă voi citi **declarația însăși a victimei** "

...Cazul studentului Rădulescu

" La început, **am fost informați**, la Ministerul de Interne, de câțiva prieteni ai d-lui **Rădulescu**, **student la Drept**,că de unde până în seara acelei zile erau împreună cu toții ,au văzut că **de 2 zile unul dintr'înșii nu mai apare de nicăeri** .

Poliția, sesizată de noi, fiindcă **acest caz a fost adus la cunoștința dlui** subsecretar de Stat **Bentoiu**,de prietenii lui Rădulescu ,**a pornit cercetările** ca să se afle unde se găsește Rădulescu S-au făcut **investigații** : **întâi la domiciliul lui** , cum era și firesc,apoi **la rudele lui**, la **cunoștințele lui**.Toate informațiile pe care le aveam , **coincideau** cu ceea ce afirmam prietenii lui Rădulescu ,și anume că **acesta a dispărut** .

"Ni s-a dat , la un moment dat , **o informație că ar putea fi în casele bănuțiilor agresori** .

S-au făcut **imediat percheziție în toate aceste case** care ,din nenorocire, mai au și titlatura de **<cămin> ! Căminele acestea studențești** ,pentru care s-au făcut atâtea sacrificii , **clădite din banul public**, cu scopul de a înlesni **studentilor săraci** , **să poată găsi un adăpost** , **s-au transformat în localuri politice** și în localuri, după cum veți vedea, din declarația însăși a victimei ,ce fel de politică se face :**politica violenței și a terorii**."

" După câteva zile de cercetări, **a apărut victima** , **studentul Rădulescu** ,**care la început nu vrea să declare nimic**,dar, deoarece **prietenii lui insistau că a fost sechestrat și bătut** , **am sesizat Justiția care a dat chestiunea în cercetare d-lui procuror Prosper Constantinescu** .Acesta a chemat imediat pe Rădulescu și l-a întrebat :< **unde ai fost ?** >

Dar **Rădulescu nu a vrut să declare nimic**, nu pentru că nu s-a întâmplat,**ci de groază** .

Am cerut atunci **personal d-lui procuror să cheme un medic**, să vadă **dacă are urme de lovituri și violențe**."**Medicul a constatat o stare extrem de garvă** ,iar **Rădulescu silit să declare ce s-a petrecut cu el**, pentru ca țara să știe **ce mentalitate se încearcă să se întroneze în viața noastră politică** ,voi citi această declarațiune în întregime **ca să o reprobăm cu toții așa cum e cuvine** " (aplauze la PNL)

-N.Simionescu (PNL? PNL ?) :**Nu reprobări, sancțiuni !**

-**D. Iuca** : D-le Simionescu, dacă dvs bănuți că eu, **cu răspunderea pe care o am,ca ministru, și cu răspunderea ce am când aduc în fața Parlamentului** ,nu sunt pătruns , așa cum am datoria,de **nevoia sancționării unor asemenea fapte** ,atunci întreruperea dvs. își are locul. Cât mă cunoașteți însă,**nu puteți bănui la mine că ași fi absent de la această datorie**.

-N.Simionescu : Dle ministru, **sunt convins de sinceritatea dvs,dar sancțiunile nu le aplică Ministerul de Interne, le aplică Justiția**.

-**D.Iuca** : **Eu am încredere și în justiția țării**, care în atâtea rânduri **și-a făcut datoria**.

-N.Guranda (?)Zeci de procese s-au intentat , **și nici o condamnare nu s-a dat !**

-**D.Iuca** : " Toate întreruperile acestea , **sunt justificate de durerea de care suntem cuprinși** cu toții **că în țara noastră se pot petrece asemenea fapte** , pe care **nu le-a cunoscut neamul nostru** .

-N.Georgescu -Tulcea (PNL) : **Cine le-a tolerat ?**

D.luca / 19 febr.'37

...Declarația studentului Rădulescu

[LD , 29 oct. 2003 .Violența și asasinatul -arme de luptă în practica Gărzii de Fier.
Inovație ? Contaminare ? Import?De la cine ? Specific tinereții ?
Contra-răspuns la persecutare ? Cui aparține vinovăția ,începutul ?
Nefuncționarea mecanismelor și instituțiilor de stat;
Complicități - compromisuri - consecințe

[LD:"Fenomenul Pitești" ,înainte de Pitești]

Dar atenție! Cine era **studentul Gogu Rădulescu** ?!(Vezi CNA)Atunci "activa" la liberali ?
Era prieten(sau coleg) cu **Amedeo Bădescu** (a cărui **Istorie a PNL** am găsit-o la arhiva ISISP ,
probabil confiscată de Securitate ,pentru că acest Bădescu, a făcut pușcărie sub comuniști)
Știa legionarii despre Gogu Rădulescu , ceea ce nu știa ministrul de Interne ?
Se răfuiau grupările extremiste pe cont propriu ?După '44 , s-a reiterat practica ?]

...Sechestrarea și torturile aplicate de legionari]

R : < În seara zilei de 26 ianuarie ,am fost prins de **numeroși membri ai fostei Gărzi de Fier și dus la sediul , în str. Imprimeriei nr 3,în casele d-lui general Cantacuzino -Grănicerul ...>**

-Voce PNL : Halal să-i fie !

R : <...în fața Ministerului Lucrărilor Publice .Am fost văzut de dl Constantin Pârneci , student,cum eram dus cu forța .Temându-se de o descindere a autorităților ... >

-luca : Va să zică cei ce fac infracțiuni **știu să se teamă de autoritate** și știu că **autoritatea nu este**, cum a spus dl Iunian, numai ocazional la datorie,**ci este permanent la datoria sa.**

R : < Temându-se de o descindere , m-au dus la Căminul mediciniștilor, camera 65 .

Aici am fost torturat pentru a mi se smulge diverse declarațiuni ,de pildă : **cine este autorul manifestului...>**

-luca :Fiindcă trebuie să vă spun că **ura contra acestui Rădulescu s-a născut din faptul că, cu toate multiplele publicațiuni și scrisori de amenințare ,care pornesc din această stradă a Imprimeriei ,un grup de tineri ,care nu înțelegeau să oprească opinia nimănui,dar înțelegeau să fie protestatoare împotriva mijloacelor de violență,și-au permis ca studenți să spună :< noi să nu ne lăsăm îndrumați pe drumul cel greșit , să facem politică și noi studenții**

-spuneau ei -**dar să o facem pe aceea permisă de legile țării și de moravurile acestui popor >**
Acest manifest a supărat pe adversari.Cu privire la autorul acestui manifest se cereau

declarații lui Rădulescu :

R :< Unde locuiește dl Amedeu Bădescu ? >

-luca :Acesta era al doilea prieten căruia **trebuia să i se aplice pedeapsa sechestrării .**

R : < **Ce amestec are guvernul în mișcarea noastră de organizare ?Efectivul și programul nostru de viitor .În tot timpul acestei nopți de iad, cât am fost în mâinile lor, nu conțineau cu insultele la adresa primului ministru ,izbucniri de ură cu privire la fruntașii partidului, cărora li se imputa moartea și schingiuirea mai multor legionari.Nici marii noștri morți nu erau cruțați de insulte .Astfel Ionel Brătianu era învinuit și blamat pentru că, prin Constituție, a înlesnit invazia semită.**După ore de torturi , lovituri , amenințări cu cuțitele și revolverele,mi s-a spus **să aștept verdictul Căpitanului .**

...Verdictul Căpitanului :26 lovituri

Toată vremea mi se striga : **trădătorule , liberalule, democratule ,cum mi s-ar fi spus : hoțule, criminalule. Înspre ziuă, mult așteptatul verdict sosi :**

26 lovituri cu funia udă și împletită în opt .>

-luca : " Tribunalul studenților din Căminul mediciniștilor aplică studentului Rădulescu verdictul : **25 de lovituri cu funia udă și înodată ,ceea ce s-a executat cu promptitudine .**

-Voci : Rușine !

R : < **Mi-am pierdut cunoștința de mai multe ori .Readus în simțiri, iar începea ploaia de lovituri . Când, în sfârșit, s-au terminat loviturile, mânănu știu de ce îndemn divin, m-am repezit și mi-am sărutat călăii . >**

-**Luca** : **Pricepeți starea acestui nenorocit om !**

R : < **Imediat, cu capetele plecate în pământ, au ieșit afară. Înainte de a pleca, mi s-a spus să nu mai activez în Partidul Liberal, sau să activez, dar, în fond, să nu mai fiu liberal și să mă înscriu în Asociația Prietenilor Legionari.** > [----întrerupere -----]

R : < De asemenea **mi s-a spus că în cazul când voi spune ceva autorităților sau colegilor despre cele întâmplate, îmi voi risca viața.** >

D. Luca / 19 febr.'37

#"Disfuncționalități în colaborarea dintre instituții

Nefuncționarea mecanismelor și instituțiilor de stat; Complicități - compromisuri - consecințe

-**Mișu Slăvescu (PNL)** : Căminul acela **este închis** sau este **tot deschis ?**

-**D. Luca** : De ce mă întrebați pe mine ?

-**Slăvescu** : **Sunteți reprezentantul guvernului .Cred că vorbiți în numele guvernului**

(sgomot, întreruperi, vociferări)

-**Luca** : " Dlor deputați, eu cred că **această chestiune**, care poate înfățișa opiniei publice anume **metode necunoscute încă tuturor, merită** din partea onoratei Adunări, **ascultare** .

Eu nu spun că din relatările , care se fac aici, **nu se nasc mai multe probleme** și deci nu se pot pune mai multe întrebări. **Dar lăsați să arătăm țării întâi**, noi, aceștia ,care cu mijloacele noastre **am putut descoperi faptele ,care se pun în sarcina celor** care veți vedea mai la urmă că **vor fi sancționați**

-**I. Manolescu -Strunga** (PNL):Chestiunea aceasta **datează de 3 ani** , nu de astăzi .

-Justiția

-**Luca** : " Față de această declarațiune, **se înaintează cazul spre cercetare d-lui judecător** de Instrucție **Mitulescu**, și dl judecător de Instrucție , sâmbătă- rețineți , abia sâmbătă **-lansează mandat de aducere** în **contra a trei agresori** ,declarați de victimă .

Trebuie să vă mărturisesc că **poliția a întâmpinat o mare greutate în executarea acestor mandate**, pentru că **li s-au dat niște nume fără nici o adresă , fără nici o indicație precisă** , ceva vag ;iar ca adrese , la cămine sau la vreuna din facultăți .

În aceste timp de trei zile **s-a produs cuvântarea d-lui Iunian** [17 febr.]

[LD:probabil, în calitate de avocat al apărării acelor cauze]

-Administrația universitară

"**Am pornit cercetări** .Și aici **nu mai este vorba nici de legionari, nici de prietenii legionarilor**, este vorba **de organele oficiale** . Ni s-a spus că unul din ei ar avea sediul în căminul condus de **dl Gheață ,căminul Matei Voevod**.Ne-am dus acolo și însuși **dir. căminului ne-a spus : < acest domn nu stă aici >** Ne-a dat indicațiunea **să mergem la Academia de comerț.**

Dar acolo, **secretarul Facultății mărturisește : < Noi avem doi Popești , unul este Popescu V.Vasile și altul Popescu C. Vasile .Unde stau, nu știm, la cursuri nu vin.>**

Vă spun aceste amănunte - care , recunosc, n-au ce căuta în această discuție - numai **ca să dovedesc nevinovăția organelor oficiale** , și sunt dator să fac aceasta ,fiind vorba de **colaboratorii mei , de organele de poliție**, pe care **nu pot să le las învinovățite pe degeaba**. Vă mărturisesc că **în fiecare zi chemam polițiștii** la telefon , de câte cinci șase ori , și întrebam : **<Ce se mai întâmplă în cazul Rădulescu ?>** Deci nu dormeam ; îmi făceam datoria .

-Prefectura poliției

"**În fine, astăzi pot veni în fața Camerei să spun că i-am arestat "**(vii aplauze, bravo, la PNL **i-am găsit ascunși tot la căminul mediciniștilor** ,unde am făcut o percheziție astă noapte la 2 jumătate ,cu ajutorul **aparaturii de cercetări** al Prefecturii poliției Capitalei,și am pus mâna pe doi dintre ei . Este un început .Dl Simionescu -Bârlad spunea adineaori :<**nu este suficientă măsura dvs ,mai trebuie să se adauge și alte măsuri .>**

-**N. Simionescu - Bârlad** (PNL -2 ?): **Cred că nu este prudent să mă provocați** (exclamări)

-**D. Luca** (ministru de Interne) : " D-lor , eu trebuie să **vă mărturisesc un regret**

Eu, în această chestiune , **ca parlamentar , aș înregistra declarația ministrului, bazată pe acte, bazată pe corectitudine, și pe conștiința pe care trebuie să o aibă ,atunci când**

vorbește Camerii și țării, și n-aș emite nici o părere, în sensul acela, că se poate ca o autoritate să lipsească de la datorie, căci aceasta ar constitui o primă încurajare a aceluia care, în disprețul autorității, își permit acte de teroare ca acesta.

Vă rog, deci, să nu rețineți ceea ce a spus dl. Iulian, că poliția a lipsit de la datorie. Ea a fost prezentă la datorie, și cu mijloacele pe care le-a avut, a ajuns la rezultatele pe care vi le-am arătat. Sunt sigur că Ministerul Justiției și organele ce depind de el, vor colabora în așa măsură cu noi, încât prin sancționare exemplară, să facem să dispară ceea ce azi, în țara noastră nu este decât un trist început, și care trebuie înfrânt din primul moment" (aplauze la majoritate, PNL)

k) Grigore Gafencu (PNL), Senat / 18, 19 febr.'37

[LD : nu am uramrit dezbaterile de la Senat, unde ministrul Antonescu a făcut o Declarație . Am acest fragment din intervenția lui Gafencu care atestă închiderea incidentului]

Gafencu /

«Rezolvarea incidentului diplomatic]

" Dle președinte, d-lor senatori, am ascultat declarațiunea d-lui ministru al Afacerilor Străine, am ascultat de asemenea declarațiunile guvernului german, ale guvernului italian și ale guvernului portughez .

Luăm act că, față de reacțiunea hotărâtă a opiniei noastre publice, ni s-au dat unele lămuriri, cu caracterul unei manifestațiuni care ne-a surprins, cât și cu privire la intențiunea acestor puteri - Germania și Italia - de a nu se amesteca în treburile noastre interne. Dorim, d-lor senatori, și noi, să păstrăm cele mai bune relațiuni politice și economice, atât cu Germania, cât și cu Italia. De altminteri, aceste relațiuni, folositoare și nouă, și acestor două puteri, nu au fost puse nici o dată în discuție.

Ne dăm însă seama, că bunele noastre relații cu Statele străine, depind de hotărârea și de sinceritatea cu care vom respecta, și unii și alții, drepturile și prerogativele de suveranitate ale Statelor noastre.

Avem conștiința că, în aceste vremuri, când curențele de idei, de simpatii, și uneori de interese, trec atât de ușor granițele, ori și ce slăbiciune poate face dintr-o țară pașnică, în câmp de luptă între frați, în dauna și spre ruina acestei țări, în primul rând, în dauna și spre ruina țărilor vecine și a păcii generale.

De aceea, suntem hotărâți să ne ferim de asemenea slăbiciuni " [-----]

Gafencu /

«Răspunderea guvernului

"Cu aceste observări, se încheie creditul pe care, din patriotism, vi l-am acordat d-lor miniștri, pentru a vă înlesni să ajungeți la deslegarea acestui regretabil incident.

" Cercetând împrejurările în care acest incident s-a putut ivi, întârzierea pusă în rezolvarea lui, declarațiile atât de categorice ale d-lui președinte de Consiliu, angajamentele solemne pe care le-a luat și care păreau că izvorăsc dintr-o conștiință asupra căreia apăsă sarcina unor atitudini șovăitoare și nelămurite.

Cercetând de asemenea rezultatele la care s-a ajuns, constatăm :

Politica guvernului, neprevăzătoare în fapte, șovăitoare în acțiune, extrem de energică doar în cuvinte, întreține anumite stări dăunătoare, atât autorității Statului înăuntru, cât și prestigiului în afară.

Ordinea nu se apără prin zvâcniri sau porniri trecătoare și ușuratece, oricât de solemn ar fi exprimate. Ea se apără prin atitudini statornice și printr-o acțiune măsurată, susținută și unitară, care impune celor din afară, ca și celor dinăuntru, respect față de Statul nostru "

Incident diplomatic - înmormântarea lui Moța și Marin / 16 -19 febr.'37

Atenție LD:Continuă sesiunea : Vezi fisierul urmator